

THOIL? A A I/ Odr HIN PAIN L

D erhort every man to the learning of Grammar that intendeth to attain to the understanding of the tongues, (wherein is contained a great treasure of wisdom and knowledge) it would feem much bain and little nædful; for as much as it is to be known, that nothing can surely be euded, whole deginning is either fæble or faulty; and no building be perfect, whenas the foundation and ground-work is ready

to fall, and unable to uphold the burden of the frame. Atherefore it were better for the thing it felf, and more profitable for the learner to unberstand how he may belt come to that which he ought most necessarily to have; and to learn the plainest way of obtaining that which must be his best and certainest guide, both of reading and speaking, than to fall in doubt of the goodness and necessity thereof, which I doubt whether he shall more lament that lacketh, or esteem that he hath it; and whether he shall oftner stumble at crisles and be deteived in light matters, when he hath it not; or sudge truly and faithfully of divers weighty chings when he hath it. The which hath stemed so many bery have to compass aspectime, because that they who professed this art of teaching Grammar, wit teach divers Grammars, and not one; and if by chance they taught one Grammar, but therefore is but one beliness not only in every thing, but also in the manner of every thing.

As for the diversity of Grammars, it is well and profitably taken away by the Kings Haiesties wisdom; who foreseing the inconvenisnice, and favourably problems the remedy, caused one kind of Grammar by sundry learned men to be differently drawn, and so to be set out oncly: every where to be taught for the use of seatners, and so about

ing the hurt in changing of fchol-mafters.

The variety of teaching is divers pet, and alwayes will be, for that every school-master liketh that he knoweth, and seth not the use of that he knoweth not, and exercise subgeth that the most sufficient way, which he seth to be the readiest mean, and perfectest kind, to being a

learner to have a through knowledge therein.

CITherefore it is not amifs, if one lexing by tryal an eafler and readler way than the common fort of teachers do, would say what he hat proved, and of the commodity allowed: that others not knowing the same, might by experience prove the like: and then by your reasonable, judge the like: not hereby excluding the better way when it is found: but in the mean scalon forbidding the works.

The first and chiefest point is, that the diligent Master make nor the Schollar half to much, but that he in continuance and viligence of teaching, make him to rehearse so, that while he hath perfectly that which is behind, he lister him not to go somerd: so, this posting has

or amazewels, when they know not how they shall either go soward or backward, but stick kall, as one plunged that cannot tell what to do or which way to trom him: and then the Dasker thinketh the Schollar to be a vullard: and the Schollar thinketh the thing to be uneaste, and two hard sor his wet: and the one hath an evil opinion of the other, when aftentimes it is neither, but in the kind of teaching. Albertoge the best and chiefest point throughly to be kept, is that the Schollar have in mind so perfectly that which he hath learned, and understand it so, that not onely it be not a stop for him, but also a sight and help unto the residue that followerh. This shall be the Dassers ease, and the childs incouraging: when the one shall so his labour take god essen, and thetherby in traching be sels tormented, and the other shall think the thing the easier, and so with more gladuels be ready to go about the same.

In going fotward, let him have of every decleusion of Mouns and conjugation of verbs, so many several examples, as they pals them, that it may seem to the school master, no wood in the Latin tongue to be so hard soft that part as the Schollar shall not be able praiseably to enter into the coming stereos. And surely the multitude of examples (if the easiest and commonest be taken sirft. And so come to the stranger and harder) must needs being this profit withal, that the Schollar shall best understand, and somest conceive the reason of the rules, and best be acquainted with the sashion of the tongue. Alterin it is positable, not onely that he can orderly vectine his Moun and his Merh; but every way, sociward, backward, by cases, by persons; that neither case of Moun, nor person of Clerb can be required, that he rannot without kop or study tell. And untill this time I count not the Schellar perfect, nor ready to go any surther till he hath this already learned.

This when he can perfectly vo, and hath learned every part: not by rote, but by reason, and is more cumming in the understanding of the ching, than in rehearling of the words (which is not past a quarter of years visigence, or very little more to a painfull and visigent man, if the Achivillan, have a mean wit) then let him pass to the Concords, to know the agraement of parts among themselves, with like way and

Diligence as is afoze-Defcribed.

Ethere in plain and simozy examples, and continual rehearful of things learned, and especially the baily declining of a verb, and turning him into all fashions, shall make the great and heavy labour to easie and to pleasant for the frameing of sentences, that it will be rather a belight unto them, that they be able to do well, than pain in searching of an unused and quacquainted thing.

Ethen thele Concords be well known unto them (an ealie aud plealant pain, if the fore-grounds be well and throughly beaten in) let

thew

t

į

1

0

P

ŋ

b

11

b

2

ti

Ci

e

iı

d

b

8

2

b

them not continue in learning of the rules orderly, as they ly in their Syntax, but rather learn some pretty both, wherein is contained not one ly the esoquence of the tongue, but also a god plain lesson of honesty and godliness, and thereof take some little semence as it iyeth, and learn to make the same first out of English into Latin, not seing the both or construing it thereupon. And if there fall any necessary rule of the Syntax to be known, then to searn it as the occasion of the sentence giver cause that day, which sentence once made well, and as such as may be with the words of the both, then to take the both and construct it, and so that he be less troubled with the parsing of it, and easiliest carry his lesson in mind.

And although it was fair befoze, that the Bohollars should learn hus a little at once, it is not meant that when the Walter hath hearn them a white, he should let them alone (for that were more negligence for both parts) but I would all their time they be at Bohol, they should never he ivle, but alwayes occupied in a continual rebearsing and looking back again to those things they have learned, and he more bound to keep well their old, then to take forth and

new.

te

rd

00

ar

IID

en

he

be

10,

he

De

on

the

the

OIL

111.

Bul

blp

er:

the

the

the

ein

hig

hat

lie

not

aop

not

the

of

if

to

und

of

rn=

fie

8 5

ng

O.M

let

Thus if the Master occupy them, he shall set a little lesson take a great deal of time; and diligently enquiring and examining of the parts and the rules, not to be done so quickly and specify as is might be thought to be, within a while, by this we, the Schollar shall be brought to a good kind of readiness of making, to the whith if there he adjourned some use of speaking (which must necessarily be had) be shall be brought past the wearssome hitterness of his learning.

A great help to further this readinels of making and theaking, that be, if the Bafter give him an English book, and cause him ordinarily every day to turn some part into Latin. This exercise caume be done without his rules, and therefore both establish them, and ground them surely in his mind for readinels, and maketh him more able to speak suddenly, whensoever any present occasion is offered to the same. And it poth help his learning more a great deal to turn out of

Englif into Latin, than on the contrary.

Furthermore, we to many can understand Latin, that cannot speak it, and when they read the Latin word in the book, can tell you the English thereof at any time; but when they have laid away their book, they cannot contrariwise tell you for the English the Latin again, when sever you will ask them. And therefore this erertise belief his sore well, and maketh those words which be understanded, to be readier by use unto him, and so perfectet him in the tong as handlomely.

Thele precepts well kept, will bring a man clean pall theule of this Grammar-book, and make him as reavy as his book, and to mat to further things; whereof it were out of leafon to give percepts here,

wird therefore this may be for this purpole, enough, which to god Scholmakers, and skilful, is not to uxoful; to other meaner and tels practiled it may be, not only worth the labour of reading, but also of the using.

An Advertisement to the Reader.

IN this Edition, for the greater profit and eafe both of Master and Schollar, in the English Rules, and in the Latin Syntax, those words wherein the force of each example lieth, are noted with letters and figures, where need is: the governor, director, or guider, or that which is in place of it, with an 2; the governed, or that which is guided by it, with b: or if there be more governors, the first with 4, the second with 44: and so if more governeds, the first with b, the second with bb : and fometimes, the order is directed by a, b,c : or by figures, and words of the fame, or fuch like nature, coupled together with little strokes between, fo much as may be. That fo in faying the ensamples, the children may (where or when the Mafter pleafeth) render again, only those words which are the enfample: as faying, Quis nifi mentis a inops oblatum respuat aurum? may repeat again, a inops b men-. So throughout all the Latin rules, for better understanding thereof, and for a short repetition, when the Mafter pleaseth, the sums of all the rules are fet down, either in the words before the rule. or in the margin, that fo they may be chained together briefly, and make perfect fense.

The Latin letters are thus written.

CABCDEFGHIKLMNOPO RSTVUXYZ. The capital ABCDEFGHJIKLMNOP letters. ORSTVUXYZ. abcdefghjiklmnopgrist The [mall vuxyz.

.

h

-

h

r,

t

d

ne

re

by

e,

fo

es,

ea-

he

la-

en-

ter 017,

les

le,

to-

The

abcdefghjiklmnopgr (sz vuxyz.

Letters are divided into Vowels and Confonants.

A Vowel is a letter which maketh a full and perfect found of it felf; and there are five in number: namely, a, e, i, o, u; whereunto is added the Greek Vowel v.

A Confonant is a letter which must needs be founded with a Vowel, as b with e. And all the letters, except the Vowels are Confonants.

A Syllable is the pronouncing of one letter or more with one breath : as, A-ve.

A Diphthong is the found of two Vowels in one fyllable; and of them there be four in number. pamely, a, a, an, en; whereunto is added ei: as, Aneas, cana, audio, euge, bei.

Instead of a and a we commonly do pronounce ..

The Greek letters are thus written.

TABLAEZHOIK VWN EOULELL The capital letters. ΥΦΧΨΩ.

Sabyseindinamytenger The fmakl U P. X + W. letters.

PRE-

PRECATIO.

Omine Pater, cœli ac terræ Effector, qui liberaliter tribuis sapientiam omnibus cam cum siducia abs te petentibus, exorna ingenii mei bonitatem, quam cum cæteris naturæ viribus mihi

infudisti, lumine divinæ graciæ tuæ; ut non modo quæ ad cognoscendum te & Servatorem nostrum Dominum Jesum valeant, intelligam, sed etiam ita mente & voluntate persequar, & indies benignitate tua, tum dostrina tum pietate proficiam, ut qui essicis omnia in omnibus, in me resplendescere dona tua facias, ad gloriam sempiternam immortalis Majestatis tuæ. A MEN.

A PRAYER.

Almighty Lord and merciful Father, Waker of Beaven and Garth, which of the free liberality given wisdom abunbantly to all that with faith and full assume ask it of the, beautifie by the light of the heavenly grace the towardness of my wit, the which with all powers of

nature thou hast pouzed into me; that I may not only understand those things which may essentially being me to the knowledge of the and the Lord Iesu our Sadiour, but also with my whole heart and will, constantly follow the same, and receive daily increase through thy bountiful goddness towards me, as well in god life as doctrine: so that thou which workest all things in all creatures, mayest make thy gracious benefits thine in me, to the empless glory and honor of thine immortal Wajesty. So be it.

¶ An Introduction of the Eight parts of Latin speech.

IN speech be these eight parts following :

C Noberb. Poun, Dionoun, (decli=) Conjunction, ned. Deposition, Participle, Interjection.

Of a Noun.

1i

n

3i

)-

of

1=

1=

bt

of

of

ip

to

it,

w

iz

2:

3,

be

tp.

n

Poun is the name of a thing A Noun. that may be fæn, felt, heard oz understood: as the name of my hand in Latin, is manus: the name of an house, is domus: the name of aconels, is bonitas.

Df Doung, some be Dubstan= Noune tibes, and some be Idjectives.

3 Poun Substantive is that standeth by him= forts. felf, and requireth not another word to be joyned Substanwith him to thew his fignification: as, Homo a tive. man; And it is declined with one article: as, Hic magister, a master: or else with two at the most; as, Hic & hac parens, a father or mother.

A Poun Adjective is that cannot fland by it felf A Noun in reason or Agnification, but requireth to be jorn= Adje. ed with another word : as, Bonus, good, Pulcher, fair. dive. And it is declined either with thee terminations: as, Bonus, bona, bonum: oz elfe with three articles: as, Hic hac & hoc Foelix, Happy: Hic & hac Levis, & hoc Leve, Light.

A Moun Dubstantibe either is Proper to the Two thing that it betokeneth: as, Edvardus is my proper kinds of name: or elfe is common to more: as, Homo is a Substancommon name to all men.

tives.

Numbers

Numbers of Nouns.

I Pouns be two Pumbers, the Singular and the Plural. The Singular number speaketh but of one: as, Lapis, a stone. The Plural number speaketh of moze than one: as, Lapides, stones.

Cases of Nouns.

Duns be declined with fix cases, Dingularly and Plurally: the Mominative, the Genitive, the Dative, the Accusative, the Nocative, and the Iblative.

Nominative case. The Mominative case cometh before the Aerb, and answereth to this question, who or what?

as, Magister docet, The Master teacheth.

Genitive.

The Denitive case is known by this token of, and answereth to this question, whose, or where of? as, Doctrina Magistri, The learning of the Master.

Dative.

The Dative case is known by this token To, and answereth to this question, To whom, or To what? as, Do librum Magistro, I give a book to the Muster.

Accufa-

The Accusative case followeth the Aerb, and answereth to this question, whom or what? as, Amo Magistrum, I love the Master.

Vocative.

The Cocative case is known by calling of

speaking to: as, O Magister, O Master.

Ablative.

The Ablative case is commonly joyned with Prepositions serving to the Ablative case: as, De Magistro, Of the Master. Coram Magistro, Before the Master.

Also In, with, Chrough, For, From, By, and Chan, after the Comparative orgre, be Agns of

the Iblatibe cafe.

City Mari

Articles.

Articles.

A Kricles are borrowed of the Pronoun, and be thus declined.

Nominat. hic, hæc, hoc.
Gentivo hūjus.
Dativo huic.
Accus. hunc, hanc, hoc.
Vocativo caret.
Ablativo hoc, hac, hoc.

Genders of Nouns.

Commune of two, the Commune of two, the Commune of two, the Commune of these, the Doubtful, and the Epicene.

The Masculine Gender is declined with this

article Hic: as, Hic vir, a Man.

nb

th er

clp

ti=

=8

rb,

t à

of, re=

and

Co

the

ditte

ag,

0%

rith

ag,

fore

and

d of

es.

The Feminine Gender is declined with this article Hæc: as, Hæc mulier, a Woman.

The Neuter Gender is declined with this ar=

ticle Hoc: as, Hoc faxum, a Stone.

The Commune of two is declined with Hic and Uze: as, Hic & hac parens, a Father or mother.

The Commune of thee is veclined with Hic hac and hoc: as, Hic, hac & hoc feelix, Happy.

The Doubtfut Genoer is declined with Hic og

hæc: as, Hic vel hæc dies, a Day.

The Epicene Bender is declined with one artistle, and under that one article both kinds are figurifien: as, Hic passer, a Sparrow. Har aquila, an Eagle, both he and the.

The

The declenfions of Nouns.

There be five declensions of Nouns.

the first is when the Genitibe and Datibe cafe fingular end in a. The Accusatibe in am. The Bocative like the Pominative, the Ibla= tive in a. The Mominative plural in a. The Ge= nitibe in arum. The Datibe in is. The Accus fative in as. The Mocative like the Mominative. The Ablatibe in is.

Hzc menía. Hic Po-€ta. Hic & hac verna. Note.

L

As in example. Nominat, bac musa. Nominativo ha mula. Gen. hujus musa. Gen, harum mularum. Dativo buic mula. Dativo his musis. Accuf. hanc musam. Accufat, has mufas. Vocativo ô mula. Vocativo o mula. Abla, ab hac musa. Ablat. ab his musis.

Pote that Filia and Nata, do make the Datibe and the Ablative plural in is of in abus. Alto Dea, Mula, Equa, Liberta, make the Datibe and the 316=

lative case plurat in abus only.

The second is when the Genitive Angular ends in i. The Dative in o. The Accusative in um. The Mocative for the most part like the Dominative, the Iblative in o. The Pomina= tive plural in i. The Genitive in orum. The Da= tive in is. The Accusative in os. The Mocatine like the Mominative : The Iblative in is.

As in example. Nom. hic magister.

Hic vir. Gen. hujus magistri. Hốc li-Dat. buic magistro. ber. Ac. bunc magistrum. Hæc Vocat. 6 magister. colus. Ab. ab hoc magistro. Hic logos.

Note.

Nominat. hi magistri. Ghorum magistrorum. Dativo his magistris. Accuf. hos magistros. Vocativo o magistri. Abl. ab his magistris.

Here is to be noted, that when the Mominative enoeth in us, the vocative thall end in e: as, Nominativo

nativo hic Dominus, Vocativo ô Domine; Except Deus, that maketh ô Deus, and Filius that maketh ô Fili.

When the Mominative endeth in ius, if it be a proper name of a man, the Mocatibe thall end in i; as, Nominativo Hic Georgius, Vocativo o Georgi.

Bilo thele Roung following, make their Mo= catibe in e or in us; as, Agnus, lucus, vulgus, populus,

chorus, fluvius.

=

=

S

e.

Ž.

12

a.

1=

it

90

31

=

1=

ae

ri.

m.

s.

.

is.

be

11-VO

Pote also that all Pouns of the Peuter Genver of what vectention foever they be, have the Mominative, the Accusative, and the Mocative a= like in both numbers, and in the plutal number they end all in a, as in example.

Nom. boc regnum. Nominat, bæc regna. Gen. horum regnorum
Dativo his regnis.
Acculat. hac regna.
Vocativo 6 regna. Gen. horum regnorum. num. Gen. bujus regni. Dat. buic regno! Accuf. hoc regnum. Vocativo 6 regna. Voc. 6 regnum. (Ablat. ab his regnis. Abl. ab hoc regno.

Except Ambo and Duo, which make the Planter genber in o, and be thus beclined.

Nominativo Ambo, amba, ambo. Genitive Amborum, ambarum, amborum, Dativo Ambebus, ambabus, ambebus. Accufativo Ambos, ambas, ambo. Vocativo Ambo, amba, ambo.

Ab. Ambobus, ambabus, ambobus. Likewise Duo. De third is when the Genitive Angular end= eth in is: The Datibe in i: The Acculative in em, and sometime in im, and sometime in both : The Mocative like the Mominative: The Iblative ine or i, and sometime in both: The Mominative plural in es : The Benitive in um, and sometime in lum: The Datibe in bus: The Accusative in es: The Mocatibe like the Cominative: The 31latibe in bus.

Hoe *

dam-

Hoc

Hoc

malum.

verbum.

As in Crample. Mic pa-Nom. hic lavis. Nom. hi lapides. Hic panis. Gen. bujus lavidis. Gen. horum lapidum. Floc o-Dativo buic lapidi. Dat. his lavidibus. pus. Accuf. hunc lapidem. Accuf. bos lapides. Hoc ca-Vocativo o lapis. Vocativo & Lapides. put. Hæc nu-Ablat ab boc lavide. Ab. ab his tapidibus. bes. No. hi & ha parentes. No hic & hac parens. Hic vel Gen horum & harum Gen. hujus parentis. hæc bubo. Dativo buic parenti. (parentum. Hæc vir-Acc. hunc & hanc pa-Dat bis parentibus tus. Ahos & has parentes. (rentem. Hoc ani-Voc. o parens, Voc. o parentes. (rente. mal. Hoc cu-Ablab hoc of hat pa-Ab. ab his parentibus bile. De fourth is when the Genitive case Angular Hoc calendeth in us. The Datibe in ui. The 3crucar. fatibe in um. The Mocative like the Mominatibe. I V. CT TOTOW The Ablative in u. The Pominative vincal in us. The Benitibe in inum. The Datibe in ibus The Acculative in us. The Mocative like the Bominative. The Ablative in ibus. Ag in Example.

Nom. bac manus. Nominat. be manus. Gen. hujus manus. Ge. barum manuum. Hic gra-Dat. buic manui Dat. his manibus. dus. Hæc por-Accuf. bas manus. Acque henc manim. nicus. Vocas. 6 manus. Vocate & menus. Hoc cor-Ab. ab hacmenu. Ab. ab his manibus. mi.

se fifth is when the Genitive and Dative cale fingular do ent in ei. The Accufatibe in em. The Mocative like the Mominative The Ablasibe in e. The Mominative plural in es. The Genitive in crum. The Dattie in ebus. The Me- ul custatibe in es. The Clarative the Pominative. The Ablative in ebus.

5

1

m

tes.

upr.

les.

bus

lat

Tu-

Be.

us.

The

HBE=

W5.

78.E.

us.

sibe

ie in

3s in Example. Nom. hic meridies. Nom. hi meridies. Hac ros Gen. bujus meridiei. uraliter G. borum meridierum. Hac fa-Dat, buic meridiei. Dat. his meridiebus. cies. Hæc aci-Ac. hunc meridiem. Accuf. bos meridies. Voc. 6 meridies. Vocat. & meridies. Ab. ab hoc meridie. Ab.ab his meridiebus. Note that all Rouns of the fifth vectension be of the feminine gender, except meridies and dies. The declining of Adjectives. 3 Poun adjective of the terminations, is thus beclined, after the first and second declension. (Nom. boni, bona, bona. Niger, a, N. bonus, bona, bonum. Gen. boni, bona, boni. G. bonorum, bonarum, um. Dat. bono, bona, bono. Dat.bonis. (bonorum, Tardus, Ac. bonas, bonas, bona, a, um. A. bonum bonam bonii. (Vo. bone, bona, bonum. Voc. boni, bona, bona. Ablativo bonis. Ab. bono, bona, bono. There are besides these, certain Pouns adje= An exdibes of another manner of declining, which ception. make the Genitive case Angular in ius, and the Dative in i: which be these that follow, with their compounds. Nom. uni, una, una. No. unus, una, unum. Genitivo unius. Gen, unorum, unarum. Dativo uni. Dat. unis. (unorum. A. unum, unam, unum. Acc. unos, unas, una. Voc. une, una, unum. Voc. uni. una. una. Ab. uno, una, uno. Ablativo unis. Plote that unus, a, um, bath not the plural num= Note. bet, but when it is joyned with a word that lack= eth the angular number: ag, Una litera, Una moenia.

The moenia.

The In tike manner be veclined totus, solus, and also Alias ullus, alius, alier, uter, and neuter: saving that these hath alienthe.

The last rehearsed lack the Isocative case, ud neuter.

10

I noun Tojective of the Articles is thus descined, after the third veclention.

Nomina, hic hac & boc felix. Gen. hujus felicis. Ingens. Dat. bnic felici. Solers. A. hunc & hanc feli-Capax. cem & boc felix. Vetus. Vocat. 6 felix. Ab. ab hoc hac to hoc felice, vel felici. No. hic or hac triftis & hoc trifte. Gen. hujus tristis. Levis & Pluraliter leve. Ce-Dat. buic trifti. let cele-Ac. hunc & hanc triris & ceftem, & boc trifte. tere. Me-V. 6 triftis, & 6 trifte. lior & molius. Ablat. ab hoc hac co

boc trifti.

Nom. hi & ha felices. & bac felicia. Gen. horum barum & borum felicium. Dat. his felicibus. Ac. hos or has felices, & bac felicia. Vo.ô felices. 6 felicia. Ablat.ab his felicibus. Nom. hi & ha triftes, o hac triftia. Gen, horum harum (2 horum triftium. Dat. his triftibus. Acchos & has triftes. & bac triftia. V.6 triftes, & 6 triftia. Ab. ab his triftibus.

f

A

n

ts

ri

p

6

de

TO

by Pi

DI.

an

me

Comparison of Nouns.

A Djectives whose Agnification may increase or be diminished, may form comparison.

There be the degrees of Comparison: The Bo-

The Politive betokeneth the thing absolutely

without excels: as, Durus, Hard.

The Comparative somewhat exceedth his Pofitive in fignification: as, Durior, Harder. Ind it is formed of the first case of his Positive that endeth in i, by putting thereto or and us: as of Duri, hic & hæc durior, & hoc durius: of Tristi, hic & hæc tristior, & hoc tristius: of Dulci, hic & hæc dulcior, & hoc dulcius.

The Duperlative excuoeth his politive in the high-

Three degrees of comparison.
The Pofitive.
The compa-

The Superlanive.

rative.

bigheft begræ: as, Durissimus, Hardeft. Ind it is formed of the first case of his Politibe that endeth in i, by putting thereto f, and fimus, as of Duri,du riffimus, of Trifti triftiffimus, of Dulci dulciffimus.

from these general rules are excepted these that Excepfollow: Bonus, melior, optimus. Malus, pejor, pellimus, tion. Magnus, major, maximus. Parvus, minor, minimus. Ater. Multus plurimus, multa plurima, multum plus pluri- Terer. mum.

And if the politive end in er, the Superlative is formed of the Pominative case by putting to

rimus: as, Pulcher, pulcherrimus.

3160 these nouns ending in lis, make the Su= perlative by changing lis into limus; as, Humilis, humillimus: Similis, fimillimus: Facilis, facillimus: Gracilis, gracillimus : Agilis, agillimus : Docilis, docillimus.

Bil other noung ending in lis do follow the gens=

ral rule aforegoing: as, Utilis, utilissimus.

Bilo if a bowel come before us, it is compared Igneus. by Magis and Maxime: as, Pius, magis pius, maxime Impius. pius. Affiduus, magis affiduus, maxime affiduus. Strenuus.

OF THE PRONOUN.

3

S.

9

s.

4.

ıs.

15,

2

:5,

14.

(e

0=

lp

0=

ít

D=

ri,

æc

T,

he

Pronoun is a part of speech much like to a Moun! which is used in thewing or rehearfing.

There be fifteen Dienoung, Ego, tu, There fui, ille, iple, ifte, hic, is, mens, tims, fuus, be fit

nolter, vester, nostras, vestras, whereof four have the teen Mocatibe cafe : as, Tu, meus, noster, and nostras: proand all others lack the Accative cafe.

To these may be added their compounds, Egomet, tute, idem, and also Qui, que, quod

thefe eight Ponouns: Ego, tu, fui, ille, iple, ute,

Primitives. Demonlse, hic, and is, be Primitives; so called, for because they be not derived of others. Ind they be also called Demonstratives, because they shew a thing not spoken of before.

Relatives. thing not spoken of before.

3nd these str, Hic, ille, is, idem, and qui, be
Relatives, because they rehears a thing that was

tives. Spoken of before.

These seven, Meus, tinis, sinis, noster, vester, nostras, vestras, be perivatives: for they be perived of their Drimitives, mei, tui, sui, nostri, and vestri.

Five things belonging to a Pro-

moun.

Deriva-

There belong to a Pronoun these five things. Pumber, Case, and Gender, as are in a Noun, Declensson and Person, as here followeth.

The Declension of Proncuns.

There be four Declenfions of Pronouns.

The first declenThese three, Ego, tu, sui, de of the first declension, and be thus declined.

Nominativo Ego.	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \
Genitivo mei. Dativo mihi. Accusativo me. Vocativo caret.	Dativo nobis.
Accusativo me.	Accusativo nos.
Vocativo caret. Ablativo à me.	Vocativo caret.
(Nominativo Tu.	Ablativo à nobis. Nominativo Vos.
Genitivo tui.	Gen.vestrûm vel vestri
E Dativo tibi.	Dativo vobis.
Accusativo te.	Accusative vos.
Accusativo te. Vocativo 6 tu. Ablativo à te.	Nocativo 6 vos. Ablativo à vobis.
(310,111,100 4 1).	
Singu. S Nominative	O Vocating caret

Plural. S Dativo fibi. S Ablativo & fe.
The fecond defecond declerifon, and be thus declined.

cond de-

Sing

Nom. iste, ista, istud.

Gen. istius.

Dat. isti.

Ac. istum, istam, istud.

Vocativo caret.

Abl. isto, ista, isto.

Nom. isti, ista, ista.

G. istoru, istarisstoru.

Accus. istos, istas, ista.

Vocativo caret.

Ablativo istis.

Ille is dectined tike Iste, and also Ipse, saving that the Neuter gender in the Nominative case and in the accusative case Angular maketh ipsim.

Nominativo, hic, hac, hoc. Genitivo hujus. Dativo

buic : as afore in the Moun.

Nomin. is, ea, id. Nominat. fi, ea, ea. Genitivo ejus. G.corum earum corum. Dativo iis, vel eis. Dativo ei. Accuf. eos, eas, ea. Ac. eum, eam, id. Vocativo caret. Vocativo caret. Ablat. eo, ea, eo. Abhat, iis, vel eis. N. qui,qua,qua, (rum Nom. qui, que, quod. Geniervo cajus. G. quorum, quara,quo-Dat. quibus vel queis. Dativo cui. Ac. quem, quam, quod. Ac. quos, quas, que. (qui. Pocat. caret. Vocativo caret. Ab. quibus vel queis. Ab. quo, qua, quo vel

Likewise Quis and Quid be deckined, whether they be Interrogatives, or Indefinites. 3160 Quisquis is thus declined.

Nom. Suisquis. At. Suisquid. Ab. Suaqua. ComQuicquid. Lucquid. Ab. Quicquid. Pour pour of Quicquid. Pour pour of Quicquid. Note.

of the Meures gender.

The epico neclention, another end vefter, are The softhe epico neclention, anothe pectined like noung third de Zojectives of this reciminations, in this wife.

26 3

North

be= be v a

be was

dras, heit

ngs, oun,

Con

r. nostri

s.

veftri

f th

Sing

N. Meus, mea, meum. Gen. mel, mea, mei. Dat. meo, mea, meo. A. meum meam meum. Voc. mi, mea, meum. Ab. meo, mea, meo.

Nom. mei, mea, med. Gen. meorum, mearum, Dat, meis. (meorum. Accuf. meos meas mea. Voc. mei, mea, mea. Ablativo meis.

The fourth declenfion.

So is Nofter Declined and Tuus fuus vefter: fabing that these the last do lack the Mocatibe case. Nostras, Vestras, and this Lioun Cujas, be of the

fourth beclenifon and be thus peclined.

No. hic & hac noftras & boc nostrate. Gen. bujus nostratis. Dat. buic noftrati. A.hunc & hans woftratem & boc noftrate. Vocat. 6 noftras & 8 nostrate. Ab. ab hoc hac & hoc nostrate vel nostrati.

N. hi & ha nostrates. & hec noftratia. Gen borum barum (9 horum nostratium. Dat. his nostratibus. Achos to bas noftrates to has nostratia. Vocat. 6 nostrates & 6 noftratia. Ab. ab his noftratibus,

Note.

here is to be noted, that Nostras, Vestras, and this Moun Cujas be catted Gentiles, because they properly betoken pertaining to Countries or Pations, to Deas or factions.

A Pronoun hath three Persons.

Perions abree.

The first perfon (peaketh of himfelf; as, Ego I Nos We.

The fecond perfon is fpoken to: as, Tu. Thou Vos. To Ind of this person is also every Mocative case.

The third person is spoken of; as, ille, He: Illi, Ind therefore all Mound, Pronoung and Ostticiples be of the third person.

OFAVERB.

A mod and tenfe, and betokeneth boing, as, Amo, I love: or suffering, as, Amor, I am loved: or being, as, Sum, I am.

Of Merbs such as have persons, be called Berfonals: as, Ego amo, Tu amas. Ind such as have
no persons, be called Impersonals: as, Tædet, is
irketh. Oportet, it behooveth.

Of Merbs Perionals there be fibe kinds, Jaibe, verb Ballibe. Beuter, Deponent and Commune. perfo-

3 Nerb Active enorth in o, and betokeneth to make the as, Amo, I love, and by putting to r, it may be a Passive: as, Amor.

3 Berb Pallibe enoeth in or and betokeneth to patter. fullet: as, Amor, I am loved, and by putting away

r, it may be an Active : as, Amo.

Therb Peuter enbeth in 0, 02 m, and cannot Nemes, take r, to make him a Pallibe: as, Cuiro, I run.

Sum, I am. And it is Englished sometime Basbely:
as, Curro, I run, and sometime Pallibely: as,

Ægroto, I am sick.

and per in fignification is but either Buibe; Depo. 1. Loquor verbum, I freak a Word, or Peutet: as,

Glorier, I boaft.

med.

run. mea. ea.

oing

the

ates;

1 (9

us.

rates

60

bus.

and

bey

14=

40)

1

05,

11,

F

IMI

3 Berb Commune enbeth in sand pet in Agnisfication is both Active and Passive: an Okulor te, Con I kis thee. Osculor à te, I am kissed of thee.

MOODS

CHRUNDS.

MOODS.

Dene be the Moos: the Indicative, the Moods Imperatibe, the Optatibe, the Poten= fix. tial, the Subjunctive, and the Infinitive.

The Indicative Mod theweth a reason true Indicaor faile : as, Ego amo, I love. Dr elle askesh a tive. question; as, Amas tu? Doeft thou love?

The Imperative biodeth or commandeth : as,

U

Ama. Love thou. tive.

Impera-

Roten .

Subitin-

dive.

mal

The Optative wisherh or vestreth, with these Optative. Ugns, Would God, I pray God, 02 God grant : as, Utinam amem, I pray God I love : and hath commonly an adverb of withing jorned with him.

The Potential mod is known by these ligns, May, can, might, would, should, could or ought; as, Amem, I may or can love : without an Toberb jornen

with him.

1.000 W

The Subjunctive mod bath ebermoze some Conjunction jouned with him ; as, Cum amarem, mben I loved. And it is called the Subjunctive mod, because it dependeth upon another Aerb in the fame fentence, either going befoze og coming after: as, Com amarem, eram mifer, when I loved,

I was 4 meresch Infini-

The Infinitibe mon fignifieth to bo,to feffer,ot to be : and hath neither number, noz person, noz Mominative case before him; and is known com= monly by this tign To, as, Amare, To love. Will when two Cierbs come together without any Mominative rafe between them, then the latter thati be the Inantive moo: as, Cupio discere, I desire to tan.

GERUNDS.

GERUNDS.

pere be moreover belonging to the Infinitibe mod of berbs, certain boices called Ge= Gerunds runbs, ending in di,do, and dum: which have both three : di, the active and passibe fignification: as, Amandi do,dum. of loving, 02 of being loved. Amando, in loving, 02 in being loved. Amandum, to love, or to be loved.

SUPINES.

There be also pertaining unto Clerbs, two Supines ort supines i the one ending in um, which is two, in called the first Supine, because it hath the figniff= um & u. cation of the Merb active: as, Eo amatum, I go to love. Ind the other in u, which is called the latter Supine because it hath for the most part the signification paffibe: as, Difficilis amatu, Hard to be loved. or motet

TENSES.

Bere be fibe tenfes of Cimes : the Prefent Tenfes tenle, the Pisterimperfed, the Pieterpers five. fed, the Preterpluperfed, and the future tenfe.

The Brefent tenfe Speaketh of the time that Prefent now is: as, Amo, I love.

The Deterimperfed tenfe fpeaketh of the time Preter-

not perfectly paft : as, Amabam, I loved or did love. imper-The Dieterperfeat tenfe fpeaketh of the time Preterverfettip palt, with this fign Have: as, Amavi, perfect.

I bave loved.

1=

ae

g,

Ce

ti-

ig

ø,

P

12 n,

se

n g

02 02

1

11

=

de

10

se daidei

The Preterplinperfect tenfe fpeaketh of the Pretertime more than perfectly paft, with this fign pluper-Had: as, Amaveram, I bad loved.

The future tenfe fpeaketh of the time to come, Future. with this fign shall or will : as, Amabo, I shall or

will love. - SOLLICE

PER.

PERSONS.

Persons three There be also in berbs the persons in both numbers: as, Singulariter, Ego amo, I love Tu amas, The lovest Ille amat, He lovest Pluraliter Nos amanus, We love. Vos amatis, Te love. Illi amant they love.

CONJUGATIONS.

Conju-

Terbs have four Conjugations, which be known after this manner.

The first Conjugation hath a long, before re and

ris: as, Amare, amaris.

The second Conjugation hath e long, before re and ris: as, Docere, doceris.

The third Conjugation hath e thort, before r

and ris : as, Legere, legeris.

The fourth Conjugation hath i long, befeze re and ris : as, Audire, audiris.

Verbs in O, of the four Conjugations, be declined after these examples.

A Mo, amas, amavi, amare: amandi, amatur, amatur, amatur, amatur, amatur, amaturus.

Doceo, doces, docui, docere: docendi, docendo, docendum: docum, docui: docens, docum, docui:

Lego, legis, legi, legere : legendi, legendo, legendum : lectum, lectur : legens, lecturus.

Audio, audis, audivi, audire : audiendi, audiendo, audiendum : auditum, auditu : audiens, auditurus.

Co reab.

Indica-

Indicative Mood, Present

beth

diter

h be

and

22 re

28 Te

22 re

be.

ach.

eab.

ear.

dica-

Tense singular,

I love, Thou lovest, He loveth, We love, Te love, They love. or, or, or, or, or, do love. do love. do love, do love.

A mo, amas, amat.

Doceo, doces, docet.
Lego, legis, legit.
Audio, audis, audit.

Audimus, amatis, amant.
Docemus, docetis, docent.
Legimus, legitis, legunt.
Audimus, auditis, audiunt.

Preterimperfect
tense singular.

Amabam,
Docebam,
bas, bat. Plur. bamus, batis, bant.
Audiebam,

Preterper SAmavi, feet tense Docui, Legi, Listi, it. Plur. imus, istis, crunt vel dre

Preterplaperfett
tense singular.

Amaveram,
Docueram,
Legeram,
Audiveram,
Audiveram,
T bad loved.

Plur. ramus, ratis, ranc.

Future
Lense finSular.

Amabo,
Docebo,
Shis, bit. Plur. bimus, bitis, bune.

Legam,
Audiam,
Ses, et. Plur. emus, etis, enc.

Impera

Imperative Mood.

Prefent tenfe fingular. Ancini 3/19000

Love Love he, or Love we, or Love Love they, or thou, let him love. let us love. ye. let them love.

Ama, amet, amato.	Pl. amemus.	amate, ament, amato.
Torra legat)	Clarita legant
Audi, audiat, audito.	Pl.audiamus.	audite, audiant, auditote: audiunto
	amato: amato. Doce, doceat, doceto: doceto. Lege, legat, legito: legito.	Doce, doceat, doceto: doceto. Pl.doceamus.

Optative Mood.

	God grant I love.
Present tense fing.	Amem, ames, amet. Pl. utin. amemus, ametis, ament.
utinam	Legam, as, at. Plur. utin. amus, atis, ant.
Preterim-	Amarem, Would God I loved, or did tove.
utinam	Legerem, Sres, ret. Plur, utin, remus, retis, rent.
Preterper-	Samaverim, I pray God I have loved.
fingular.	Legerim, Sris, rit. Pl. utin. rimus, ritis, rint.
Preterplu- perfect	
tense sing.	Legissem, Ses, Set. Pl. utin. Semus, Setis, Sent.
Future tenfe fin-	Amayero, God grant I shall or will love hereafter.
guler.	Legero, Sris, rit. Pl. utin. rîmus, rîtis, rint.
section f.	Poten-

E

Potential Mood.

I may or can love.	
Present tense sing. Amem, ames, amet. Plur. amemus, ametis, a	ne
Preterim- perfect tense fing. Amarem, I might, would, should, ought or con tense fing. Amarem, I might, would, should, ought or con tense fing. And rem, I might, would, should, ought or con tense fing.	ve.
Preterper- feet tense fingular. Amaverim, Docuerim, Legerim, Audiverim, I might, would, should or ought (have lov have lov Audiverim, Plur. rimus, ritis, rint.	to ed
Preterplu- perfect tense sing. Amavissem, Docuissem, Legissem, Audivissem, Ses, set. Plur. semus, setis, sent. Audivissem,	red
Future tense sing. Amayero, Docuero, Legero, Audivero, Plur. rimus, ritis, rint. Plur. rimus, ritis, rint.	*
Calium Rive Mood	

Subjunctive Mood.

When I love. Amem, ames, amet. Plu. cum amemus, ametis, ament. tenfe fing. Doceam, as, at. Plur. cum amus, atis, ant. Audiam,

.

0.

o.

it.

Preterimper-	Amarem, When I loved or did love.
fedt tenfe fin-	
gular.	Legerem, Sres, ret. Plu. Oum rennis, retis, rent.
Preterperfect (Amaverim, When I have loved.
ceuse singul.	Legerim, ris, rit. Pl. cum rimus, ritis, rint.
	Amavissem, When I had loved.
	Legissem, Fis, set. P. cum semus, setis, sent.
Future tenfe.	Amavers, When I shall or will love.
Engular. Cùm	Docuero, Cris, rit. Pl. cum rimus, ritis, rint. Audivero,

Infinitive Mood.

Prefest and (Amare,) (Lobe.
Burney Decore
fett tenfe.) Legere, () Read.
(Audire,) (Dear.
Preterperfett (Amavisse,) (Loben.
& Prezerolu- Docuisse, (To have) Taught.
perfest tense. Legisse, Cot had Mead.
Audivisse, Dearc.
(Amaturum,) (lobe,)
Pueure tenfe. Docturum, (effe, To teach, hereafter.
Lecturum, (etc., bu) read, (hereatter.
(Auditurum,) (hear,)
Amandi, of tobing, (do,in tobing, (dum,to tobe,
Docendi, of teaching, do, in teaching, dum, to teach,
2 1 Docement represented Superior conclusion country
Legendi, of reading,)do,in reading,)dum,to read.
Audjendi, of hearing, Cdo, in hearing, Cdum, to hear.
Supines.

Amatum,
Doctum,
Lectum,
Auditum,
Lectum,
Auditum,
Lectum,
Auditum,
Lectum,
Lectum,
Auditum,
Lectum,
Le

A Participle Amans, loving.

of the present Docens, teaching.

Legens, reading.

Audiens, hearing.

6.

the Partici
Amaturus, to love or about to love.

Docturus, to teach or about to teach.

Lecturus, to read or about to read.

Auditurus, to hear or about to hear.

Before we vecline any Aerbs in or, for supplying of many tenses lacking in all such Aerbs, we must learn to vecline this Aerb Sum, in this wife following.

Sum, es, fui, effe, futurus. Co be.

Indicative Mood.

Present tense Sum 3 am : es, est. Plural. Sumus, estis, singular.

Freterimper
fest tense sin.

Preserverset Sum. 3 twas : eras, erat. Plural. eramus, sest tense sin.

Preserverset Sum. 3 have been : suisti, suit. Plural. sumus, tense singul.

Preserversuper
Fueram. 3 have been : sueras, suerat. Pluraliter, suerat singular.

Fueramus, sueratis, suerant.

Future tense Sero, 3 shall or will be : eris, erit. Pluraliter, singular.

erimus, eritis, erunt.

Imperative

Imperative Mood.

Pref. Sis, Sic, Plu. Simus, Sitis, Sinc, Efte, Fingu. Efto. Efto.

Optative Mood.

F fin P fe fin P

Subjun-

Present tense Sim, I pray God I be: sis, sit. Plur. utinan psing. utinam finus, sitis, sint.

Preterimpers. Essent, would God I was: esses, esset. Plur sense sing. utinam essenus, essetis, essent.

Preterpersect. Fuerim, I pray God I have been: sueris fuerit. Plur. utin. suerimus, sueritis, suerint.

Preterpluper. Fuissen, would God I had been: suisses, su isset sing. utin. fuissenus, suisset spuissent.

Future tense Fuero, God grant I be hereafter: sueris, su erit. Plur. utin. suerimus, sueritis, suerint.

Potential Mood.

Prefent tenfe Sim, 3 may og can be: fis, fit. Plur. fimus, fitis, fint. Angular. Preterimperf. S Effem, 3 might og could be: effes, effet. Plur. tense fingul. essemus, effetis, essent. Fuerim, I might, could, thould, or ought to Preterperfect sense finguhave been : fueris, fuerit. Plur. fuerimus, fueritis, fuerint. lar. Preterpluper-CFuissem, I might, could, should, or ought to had been : fuisses, fuisset. Plur. fuissemus, fect tenfe fingular. fuissetis, fuissent. Fuero, I may or can be hereafter: fueris, fu-Future tenfe Engular. erit. Plur. fuerimus, fueritis, fuerint.

Subjunctive Mood.

Prefent tense Sim, when Jam: sis, sit. Plural. Cum simus, singul. Cum sitis, sint.

Preterimper. Essem, when J was: esses, esset. Plur. cum sest tense essemble essemble essemble.

Preterperset Severim, when J have been: sueric tense singul. Plur. cum suerimus, sueritis, suerint.

cum

Preterpluper- Seussem, when J har been: suissent.

Plur sein tense sin. Plur. cum suissemus, suissents, suissent.

cum

Preterpluper- Seussem, when J shall or will be: sueris, sueric cum

seris suure tense Seussen, when J shall or will be: sueris, sueric singul. cum Plur. cum suerimus, suissents, suerint.

Infinitive Mood.

nt.

, fu

mus,

Plier.

Verbs in or of the four Conjugations be declined after these examples.

Mor, amâris vel amâre, amatus sum vel sui, amâri, amatus, amandus. To be tobeo.

Doceor, docêris vel docêre, doctus sum vel sui, docêri, doctus,
docendus. To be taught.

Legor, legeris vel legere, lectus sum vel sui, legi, lectus, legendus. To be teap.

Audior, audiris vel audire, auditus sum vel sui, audiri, auditus,
audiendus. To be hearo.

Indica

Indicative Mood.

Marin La		I am love		
Bushus	Amor,ama	ris vel amâr	e,amatur.	s Cmur,
tople fine	Amor, amâris vel amâre, amatur. Doceor, docêris vel docêre, docetur. Legor, legeris vel legere, legitur. Audior, audîris vel audîre, auditur.			
ounje jing.	Audior au	dîris vel aud	re-auditur.	untur.
Preterim-	Amahar.) Iwa	s loved.	The Carrier
	Docebar,			
			bare, batur.	Plur. bamu
) bamini,		4000
Preterper-	Amatus,	I have been	tus es vel fi	isti, tus est v
foot tense	Doctus, (loved	fuit. Plu. ti	fumus vel fu
fingular.	Lectus,	fum vel	mus, ti efti	s vel fuiftis,
	Auditus,	fui,	funt, fuerur	t vel fuere.
Preterplu-	Amatus,	I had been	tus eras vel	rueras,tus er
			vel fuerat.P fueramus,ti	
			tis, ti erant	
	Amabor,		Il or will be le	
			ere, itur. Pl	
senfe fing.		3		(untu
	Audiar,	Pêris vel êr	e,etur.Plu.êm	

	Be thou	Let him	Let us be	Be ye	Let them	
			loved.			
					ini, amentur,	
	amator	amator.	mur.	amaminor : amantor		
1	Docere, doceatur,		2 Pl. docea- 5 Docem		nini, doceantur,	
Suler.			mur.	docemi	nor: docentor.	
20	Legere,	legatur,	Plu. lega-	Legimi	ni, legantur,	
E 4	legitor:	legitor.	mur.	legimin	or : legunter.	
	Audire,	audiatur,	Pl. audia-	Audim	ini, audiantur,	
1	auditor	auditor.	mur.	audimi	nor: audiuntor	
14.					Optativ	

Optative Mood.

God grant I be loved.

C Amer êris vel êre êtur. Pl. uti. êmur. êmini, entar Prefent Docear, tense fin-Legar, aris vel are, atur. Plu, uti, amur, amini. gular. Audiar, Utinam Amarer, Preterim-Would God I were loved. amu berfett ten. Docerer. Legerer, reris vel rere, retur. Plati.remur, remini fingular, ft ve utinam Audirer, (rentur. I pray God I have been loved. el fui tis, Preterper- (Amatus,) firm vel fuerim, tus fis vel fueris, tus fit vel Doctus, fuerit. Plur. utinam ti fimus vel fueri-Lectus, mus, ti fitis vel fueritis, ti fint vel fuere. fest tense is en fingular, utinam (Auditus,) rint. us vi fuen Would God I had been loved. Preterplu- (Amatus,) essem vel fuissem, tus esses vel fuisses tue erfest tense Dochus, effet vel fuisset. Phir. utinam ti esse-Lectus, mus vel fuissemus, ti essetis vel fuissets. imin fingular, utinam (Auditus.) ti essent vel fuissent. ıntu God grant I be loved hereafter. entu Amatus, Jero vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit Future Dochus, vel fuerit. Plur. utinam ti erimus vel tenfe finfuerimus, ti eritis vel fueritis, ti enunt Lectus, gular.

Potential Mood.

Auditus, vel fuerint.

I may or can be loved. Amer, êris vel êre, êtur. Plur. êmur, êmini, entur) Docear, aris vel are atur. Plur. amur amini antur? Legar, Audiar, C 2 Pre-

Erescible.

ır,

ni,

ır.

ur.

nt.

ur,

Or. tur.

itor.

ır,

or.

tur.

ntor

ativ

utinam

	An Introduction of the
Preterim- perfest sense sin- gular.	Amarer, Docerer, Legerer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer, Audirer,
Preter- perfect sense fin- gular.	Amatus, Jim vel fuerim, tus fis vel fueris, tus fi vel fueris. Lectus, Auditus, Auditus,
Preterplu- perfect tenfe fin- gular.	Amatus, Pould, or ought to had been loved Amatus, Peffern vel fuiffern, tus effes vel fuiffes, tu effet vel fuiffet. Plur. ti effemus vel fuiffemus, ti effetis vel fuiffetis, ti effen vel fuiffent.
Future tense sin- gular.	Amatus, Doctus, Lectus, Auditus, Auditus, Auditus, Auditus, Lectus, Auditus, Lectus, Auditus, Lectus, Auditus, Lectus and
	Subjunctive Mood.

Subjunctive Mood.	P
When I am loved.	1.
Present SAmer, êris vel êre, êtur. Plu, cum êmur, êmini	entur
gular. Legar, aris vel are, atur. Plu. cum amur,	amin
Preserim- Amarer, When I was loved.	0
Gingular. Legerer rêris vel rêre, retur. Plu. cùm r Cum Audirer, (rêmini, r When I have been loved.	
Proterper Amatus, Jum vel fuerim, tus fis vel fueris, fett tenfe Dochus, vel fuerit. Plu. ohm ti firmus vel fuer	rimus s
Chen Audieus, sti sitis vel fueritis, ti sint vel fuer	int.
Prof.	erplu

When I had been loved. Preterplu- (Amatus,)essem vel fuissem, tus esses vel fuisses; perfett ten. Doctus, tus effet vel fuisset. Plur. cum ti effe-Cùm (Auditus,) ti essent vel fuissent. entur

Loved tus fi Future (Amatus,) When I shall or will be loved. rimus tenfe fin- Dochus, ero vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit int. guldr. Lectus, vel fuerit. P. cum ti erimus vel fuerimus Cum Auditus, ti eritis vel fueritis, ti erunt vel fuerinti loved

Infinitive Mood.

vel fu CAmari, essen Present Doceri, and Pre-Canabt. terimber-Legi. us er fett tenfe. Audiri. Dearb.

ed.

fes,tu

int.

erplu

rimu nerin Preterperf. (Amatum.) Ce habe oz hab bein toben. cense and Doctum, preterplu- Lectum, perf. tenfe. Auditum, effe vel fulffe.

Amatum iri, vel amandum effe, Saught Future Lectum iri, vel legendum effe, entu tenfe. Auditum iri, vel audiendum effe, antu

amin A participle (Amatus,) Lebed. of the pre- Dochus, Caucht. Lectus, (Bead. terperfett emur tenfe. (Auditus, Deart. entur

tus fi of the Fu- Docendus, To Laught. Legendus, (be) iRead. rimus tiere in Dus, (Audiendus,

Of certain Verbs going out of Rule, which are declined and formed in manner following.

Possum, potes, potui, posse, potens. Co may or can. Volo, vis, volui, velle: volendi, volendo, volendum: supinis caret: volens. Co will, or to be willing.

Nolo, nonvis, nolui, nolle: nolendi, nolendo, nolendum: supinis caret, nolens: To nill oz to be un= willing.

Malc, mavis, malui, malle: malendi, malendo, malendum; supinis caret: malens: To have rather of to be more willing.

Edo, edis vel es, edi, edere vel esse: edendi, edendo, edendum: esum esu, vel estum estu: edens, esurus vel

Flo, fis, factus sum vel fui, fieri: factus, faciendus:

Fero, fers, tuli, ferre: ferendi, ferendo, ferendum latum, latu: ferens, laturus. Co bear og suffer.

Feror, ferris vel ferre, latus sum vel fui, ferri: latus, ferendus: To be born or suffered.

Indicative Mood.

Possim, potes, potest.
Volo, vis, vult.
Nolo, nonvis, nonvult.
Malo, mavis, mavult. (est.
Edo, edis vel es, edit vel
Fio, fis, fit.
Fero, fers, fert.
Feror, ferris yel ferre,
fermur.

Possumus, potestis, possumt. Volumus, vultis, volunt. Nolumus, nonvultis, nolunt. Malumus, mavultis, malunt. Edimus, editis vel estis, edunt Fimus, sitis, siunt. Ferimus, fertis, ferunt. Ferimus, fertis, ferunt.

Preterim-

Poteram. ule, Volebam. Preterim-Nolebam, perfect Malebam, as, at. Plural, armis, atis, anti tenfe fin-Edebarn, Fiebam. gular. (bantura Ferebam. can. Ferebar, baris vel bare, battir. Plu. bamur, bamini. olenling. Potti, 7 (Makii, 7 , noisti it. Plur imus, istis, crunt vel Volui, Preterper-Edi. uns fett tenfe Nolui. Tuli. (cre fum vel fui tus es vel fuifti tus est vel fuit! fingular. ma-Plur.ti fumus vel fuimus ti estis vel fuistis. er oz Latus \ ti funt fuerunt vel fuere. endo. Potueram, 7 (Malueram, s vel Volueram, Ederam. Preterpluras rat Plramin ratis perfect: Nolueram. Tuleram, rank dus: eram vel fueram, tus eras vel fueras tenfe fintus erat vel fuerat. Plur. ti eram gular. vel fueramus ti eratis vel fueratis el Latus erant vel fuerant. Potero, eris, erit. Plur. poterimus, eritis, erunt. Volam, 7 (Edam, Future Nolam, es, et. Plur, ernus ,eris ent. tenfe fin-Fiam, Feram, Malam, gular. Ferar, ferêris vel ferêre, feretur. Plurel. ferenur feremini, ferentur.

Possum, Volo, Malo, habe no Imperative Man

C 4

mpe

UMI

dum

atus,

funt.

unt. unt

lunt

un-

in.

t.

	Imperative Mood.
1	Noli, nolito. Pluraliter Nolite, nolitote.
	Es, esto: Pedat, Cedite, este, CEdant,
1	
-	
Prefent	edito: Sedito: Seditote: Cristo.
tense	Fito tu: Fiat, Pl. Fiamus, Fite, fitote: Fiant, funto.
Jangu-	Fito: Sito: Sfitote: Shunto.
Lar.	Fer, 3 Ferat, 3 Pl.Fe- 5 Ferte, 5 Ferant,
	ferto: ferto: framus, fertote: ferunto.
	Ferre, ? Feratur, ? Pl. Fe- S Ferimini, S Ferantur,
1	Lector: Sertor: Sramur, Eferiminor: Eferuntor.
	Optative Mood.
A STATE OF	Possim, 2 S Nolim, 2 is, it. Plur. utinam imus
Present	Velim Malim, itis, int.
tense sin-	
	Fiam, Sas, at. Plur. utinam amus, atis, ant.
gular.	
Ultina	and returning
Are read of	Ferar, raris vel rare, ratur. Pl. ut. amur, amini, antin
Water Comment	CPoffern, CEderem
Preterim	
perfect ze	m. Nollem, Fierem, etis, ent.
Engular.	Mallem, CFerrem,
Utina	m Ferrer, reris vel rere, retur. Pl.ut. remur, remini, rentur.
A STATE OF	Potuerim, 7 (Maluerim, 7 ris, rit. Pluraliter uti-
Preterper	- Voluerim, > Ederim, > nam rimus, rieis,
felt tenfe	
Enguler.	Chim yel fuerim, tus fis vel fueris, tus fit
Ultina	
,	(Latus) ¿ ti sitis vel fueritis, ti sint vel fuerint.
	Potuissem, Maluissem, Jes, set. Plur. utinam
Preterplu	Voluissem, > Edissem, > semus, seris, sent.
perfect	Noluiffem, Tuliffem,
senfe frig	
Utina	
	Latus mus vel fuiffemus, ti effetis vel fu-
1.	issetis, ti essent vel tuissent.
	Future

Potnero, 7 (Mahiero, 7ris, rit. Plur. utinam Voluero, uture ₹ Edero, rimus, ritis, rint. tense fin-Noluero, C Tulero, gular. ero vel fuero tus eris vel fueris tus erie vel fuerit. Pl.uti.ti erimus vel fuerimus. Utinam Latus \ \ ti eritis vel fueritis ti erunt vel fuerint

The Potential and the Subjunctive Mood be former like the Optative in boice, and do differ only in figniffcation and figit of the Mod.

Infinitive Mood.

Posfe. Potuiffe. Velle, Voluitie. Noluiffe. Present Nolle. 515 tense and Maluiffe. Malle, Ediffe. Preterim-Edere vel effe. Tuliffe. perf. tenfe. Ferre, Factum effe vel fuiffe. Fieri. Latum esse vel fuisse. Ferri,

Efurum esse. Eactum iri, vel faciendum esse. Future tenfe.

Eo and queo make ibam and quibam in the 102e= terimperfect tense of the Indicative Mon, and ibo and quibo in the future tenfe: and in all other mode and tenfes are baried like berbs in o of the fourth Conjugation, fabing that they make their Gerunds, Eundi, eundo, eundum. Queundi, queundo, queundum.

Of the Preterperfect tense of the Indicatibe rense mod, be formed the Preterpluperfect tense of the formed fame mod; the Preterperfect tenfe, the Preterplus of the perfect tenfe, and the future tenfe of the Optatibe mod, the Potential mod, and the Sub- tenfe. jundibe moo, the Preterverfed tenle, and the Preterpluperf. tenfe of the Infinitive moop; as of Amavi.

dant, unto.

ant, into. it,

to. tur, tor.

imus

t.

antur emus

entur. · uti-

ritis. us fit

imus, erint. inam it.

iffes. effe-I fu-

tture

Amavi, are formed, Amaveram, amaverim, amavero by changing i into e thort: and Amavissem amavisse a kening i fill.

Imper-Cenals.

Merfenals be peclined throughout all Moos le and tenfes in the boice of the third person finaular only: ag, Delectat, delectabat, delectavit, delectaverat, delectabit. Decet, decebat, decuit, decuerat, decebit decere. Studetur, fludebatur, fluditum est vel fuit, et studitum erat vel fuerat, studebitur, &c.

Ind they have commonly before their English. this fign It: as. It pelianteth, Delectat. It becometh h

not. Non decet.

THE PARTICIPLE.

Participle is a part of fpech, beribed of b a Werb, and taketh part of a Moun, as Bender, cale and beclenfion : and part of a Clerb, as tense and fignification, and

part of both, as number and figure.

There be four kinds of Participles: one of the Four kinds Diefent tenfe, another of the Dieter tenfe; one of partiof the future in rus, and another of the future ciples. in dus.

Prefent senfe.

3 Participle of the Drefent tenfe, bath his analith ending in ing: as, Loving, and his Latin in ans, or ens: as, Amans, docens. 3 to it is formed of the Dreterimperfect tense of the Indicatibe Mood, by changing the last syllable into as: as, Amabam: amans, Audiebam, audiens, Auxiliabar, auxilians. Poteram, potens.

The first Future in rus.

3 participle of the future in rus betokneth to do, like the Infinitive mod of the Baibe boice: as, Amaturus, To love or about to love. 3no it is formed of the latter Supine by putting to rus: as, Doctu, docturus.

Preter tenfe.

3 Participle of the Preter tenle hath bis Eng-

Lich

ol

t

CI

t

0

0

.

C

ſ

1

É

t

ero With ending in d, t, or n; as, Loved, taught, flain; fe and his Latin in tus, fus, xus; as, Amatus, vifus, nexus: and one in this, as, Mortuus, 3nd it is forms ed of the latter Supine, by putting to s: ag. Lectu.

lectus, except Mortuus.

TLE

of

ad t of

ann

the

ann

ure

hís

La=

ig

Di=

ns:

ar,

eth

ibe

mb

to

40

2 Participle of the future in dus betokneth The Gcta- to fuffer like the infinitive Mood of the Passibe cond Fuece- hoice: as. Amandus to be loved. Ind it is formed of ture. uit, the Genitive case of the Participle of the Pie= tense in fent tense by changing tis into dus : as, Amantis, ith, amandus; Legentis, legendus. Ino it is also found to eth have the Canification of the Participle of the 192e= fent tente as, Legendis veteribus proficis, in reading old Authors thou dost profit.

Df a berb Active, and of a berb Meuter which of an hath the Supines come two Participles, one of adive the Diefent tenfe, and another of the future in come rus: as of Amo cometh Amans, amaturus; of Curro, two par-

currens, curfurus.

Df a berb Daffibe whofe Actibe hath the Su= of a paf. vines come two Participles: one of the Breter five tense, and another of the future tense in dus : as come of Amor cometh Amatus, amandus.

Df a berb Devonent come the Participles : of a deone of the Drefent tenfe, one of the Dreter tenfe, ponent and another of the future in rus: as of Auxilior three.

cometh auxilians, auxiliatus, auxiliaturus.

And if the verb Deponent do gevern an Accufatibe cafe after him, it may form also a Bactici= ple in dus, as of Loquor, loquendus.

Df a berb Commune come four Participles: Of a as of largior cometh largiens, largiturus, largitus, lar-mune

giendus.

Participles of the present tense be declined like Partici-Mouns Mojectives of the Articles: as, Nomina-ples. tivo hic, hac & hoc amans, Genitivo lujus amantis, declined Dativo huic amenti, &zc. Parti=jedives

Participles of other tenses be declined like Mouns Idjectibes of the bibers endings: as Amaturus, amatura, amaturum. Amatus, amata, amatum. Amandus, amanda, amandum.

OF AN ADVERB.

Abberd is a part of speech joyned to the Clerks, to beclare their fanisication.

Abberbs some be of time: as, Hodiè, cras, heri, perendiè, olim,

aliquando, nuper, quando.

Diace: as, Ubi, ibi, hic, istic, illic, intiis, c

Pumber: as, Semel, bis, ter, quater, ite-

Diver : as, Indè, deinde, denique, postre-

Asking, or boubting: as, Cur, quare, unde, quorium, num, nunquid.

Catting: as, Heus, ô, ehodum.

3ffirming: as, Certè, næ, profectò, fanè, fcilicet, licèt, estó.

Denging: as, Non, haud, minime, neutiquam, nequaquam.

Swearing: as, Pol, ædepol, hercle, mediusfidius.

Ernozting: as, Eia, agè, agitè, agedum.

flattering: as, Sodes, amabo.

Fozbioding: as, Né.

Wilhing: as, Utinam, fi, ô fi, ô.

Gathering together: as, Simul, una, pariter, non modo, non solum.

Parting: as, Seorsim, sigillatim, vicatim.

Dome

otte be of

Chofing: as, Potius, Imó.

thing not finished: as, Penè, ferè, propè, vix, modò, non.

Shewing : as, En, ecce.

Doubting: as, Forlan, forlitan, fortallis, fortalle.

Chance: as, Fortè, fortuito.

Lihenels: as, Sic, ficut, quafi, ceu, tanquam, velut.

Quality: as, Benè, malè, doctè, fortitér.

Quantity: as, Multum, parum, minimum, paululum, plurimum.

Comparison: 'as, Tam, quam, magis, minis,

maximé.

Certain Inberbs be compared: as, Doctè, doctius, doctissmé. Fortiter, fortius, fortismé. Propè,

propiùs, proximé.

Also the voices of Prepositions, if they be set alone, not having any casual word to serve unto joyned with them, be not Prepositions, but are changed into Adverbs: as, Qui antè non cavet post doledic, He that dewareth not asore shall be sorry afterward. Coràm laudare, & clàm vituperare, inhonestum est, In presence to commend one, and behind the back to dispraise, is an unhonest point.

OF A CONJUNCTION.

A Conjunction is a part of speech, that joyneth words and sentences together.

De Conjunctions some be Copulatibes: as, Et,

que, quoque, ac, atque, nec, neque.

Disjunctives: as, Aut, ve, vel, seu, sive. Discretives: as, Sed, quidem, autem,

verò, at, aft.

Causats: as, Nam, namque, enim, etenim, quia, ut, quòd, quum, quoniam, and quando set so: quoniam.

Dome

er,

ome be-

Lik

: 88

ama-

opn-

ag.

olim.

ntús

ite-

fre-

ndè,

ane,

uti-

119-

their A

pe

22

JMI

Dome be

Conditionals: as, Si, fin, modd, dum P dummodó.

Exceptibes: as, Ni,nifi,quin,alioquin I præterquam.

Interrogatives: as, Ne, an, utrum S necne, anne, nonne.

Illatibes: as, Ergo, ideo, igitur, quare itáque, proin.

Noberlatibes: as Etfi quanquam quam vis, licet, estó.

Redditives to the fame: as, Tamen, attamen.

Electibes: as, Quam, ac, atque. Diminutibes: as, Saltem, vel.

OF A PREPOSITION.

Deeposition is a part of Speech most com= monty fet before other parts, either in 300 position: as, Ad patrem; or else in Composition: as, Indoctus.

These Prepositions following serve to

the Accusative case.

Adversus, Zagainst. Ad, Co. Apud, 3t. Adversum. Ante, Before. Extra, without. Cis, Dn this Citra, S Intra, within. Mbe. Circum, Inter, Betman. About. Infra, Beneath. Circa. Contra, Against. Juxta, Belloe, 02 migh to Erga, Comatos. Ob, #02.

Ponè

dum Pone, Behind. Cultra, Begono. Per, By or through. Præter, Beffos. quin Prope, Digh. Supra, Abobe. Propter, foz. Circiter, About. trum Secundum, 3 after. CUsque, Until. Post, Secus, 2Bp. Trans, On the further Versus, Comaros. Penes, In the power. fine.

Where note, that Versus is set after his casual word: as, Londinum versus, towards London. Ind likewise may Penes be set also.

These Prepositions following serve to the

Ablative cafe.

A, ab, abs, from og fro. Pro, fog.
Oum. with.
Præ, Befoge, og in comparison. Coram, Befoze, oz in Palam, Doenip. prefence. Clam, Dibily. Sine, De, Without. Abfque, Df oz fro. Ex, Terus, Until, or up to.

Where note that if the casual word joyned with Tenus, be the plural number, it that be put in the Genisibe case, and be set before Tenus: as, Aurium tems, Up to the Ears. Genuum tems, Up to the Rnes.

Pote also that the voices of Prepositions being fet alone without their cafual wozds, be not 2028= politions, but are changed into Boverbs : as is aforefaid in the Boverb.

Theft

*UMI

onè

uare

uam

n,at-

om= Aps

ion :

to

a.

These Prepositions following Serve

to both cases.

In with this Agn To, to the Accusative case: as In urbem, Into the City. In without this Agn To to the Ablative case: as, In te spes est, My hope is in thee. Sub noctem, A little before night. Sub judice lis est, The matter is before the Judge. Super lapidem, Alpon a stone. Super viridi fronde, Alpon a græn leaf. Subter terram, Ander the earth. Subter aquis, Ander the water.

OF AN INTERJECTION.

Interjection is a part of speech which betokeneth a sudben passion of the mind under an unperfect voice.

Some are of Mirth: as, Evax,

vah.

Some are of forrow: as, Heu, hei.

Dzend: ag, Atat.

Marbelling: as, Papæ. Dishaining: as, Hem, vah.

Shunning: as, Apage.

Praising: as, Euge.

Extlamation: as, Proh Deûm atque hominum fidem.

Cutting: as, Vx, malum. Laughing: as, Ha, ha, he. Calling: as, Eho, ho, io.

Silence : as, Au. Ind fuch others.

THE

t

fi

q

2

THE CONCORDS of Latin Speech.

Dr the due joyning of words in constitucion, it is to be understood, that in Latin speech there be three Concords. The first between the Mominative case and the Berb: The second, between the Dubstantive and the Apjective, The third

between the Antecevent and the Relative.

The first Concord.

Latin, tok out the Principal Aerb. If there be more verbs than one in a sentence, the first is the principal verb; except it be the infinitive mod, or have before it a Relative: as, that, whom, which, or a Conjunction: as, Ut, that; cum, when;

fi, if; and fuch others.

ud=

Det

vax,

hei.

who? or what? and the word that answereth to the question shall be the Moninative case to the vertice except it be a very Impersonal, which will have no Mominative case. And the Moninative shall, in making and construing Latin, be set before the very, except a question be asked, and then the Mominative is set after the very, or after the sign of the very: as, b Amas? tu? Lovest thou? b Venime? Rex? Doth the King come?

Aikewise if the verb be of the imperative mod: as, Ama a tu, Love thou. Amato aille, Let him lave,

And sometime when this sign it or there comsth before the English of the nerb: as, b Est a liber

meu

neus, It is my borb. b Venit ad me a quidam. There came one to me. And that casual word which comeeth next after the verb, and answereth to the question whom? or what? made by the verb shall comemonly be the Accusative case; except the verb po property govern another case after him to be construed withat: Si cupis a placere bimagistro, autere billigentia, nece a sis tantus beessator, ut bealearibus a indigeas, If thou cover to please thy master, use disigence, and be not so slack, that thou shalt new spurs.

Merb personal agreeth with his Mominative case in number and person: as, 2 Preceptor b legit, 2 vos verò b negligitis, The master readeth and ge regard not. Where note, that the sirst person is more worthy than the second, and the second more

worthy than the thite.

Many nominative cases Angular, with a conjunction copulative coming between them, will have a verb plural, which verb plural shall agree with the nominative case of the most worthy perfon: as, *Ego & * tu b sumus in tuto, I and thou be in safeguard. *Tu & *Pater b periclitamini, Thou and thy Father are in jeopardy. *Pater & *Preceptor accersiont to, Thy Father and thy Master have sent for the.

when a Nerb cometh between two nominative cases of oivers numbers, the verb may indifferently accord with either of them, so that they be both of one person: as, Amantium a irramoris a redintegratio b est, The falling out of lovers is the renewing of love. a Quid enim nift a vota b supersunt? For what remaineth save only prayers? Pectora percussit, a pectus quoque a robora b siunt, She stroke her breast, and her breast turned into oak also.

Here note also, that sometime the Infinitive mod of a Nerb, or else a whole clause afore-going, a else some member of a sentence may be the nomis

natibe

lo

Ċ

20

hattbe case to the bern: as, Diluculo surgere, subberrinum b est, To rise berime in the morning, is the most wholsome thing in the world. Multum scire vita b est jucupdissima, To know much, is the most pleasant (of sweetest) life of all.

The fecond Concord.

hen ye have an adjective, ask this queftion who? or what? and the word that and wereth to the question, shall be the substantive to it,

The adjective, whether it be a noun, pronoun, or participle, agreeth with his Substantive in case, gender and number: as, Amicus b certus in a re b incerta cernitur. I sure friend is treed in a doubtful matter. Alomo b armatus, a man armed. Ager colendus, I selve to be tilled. Hic a vir, This man. Meus a herus est, It is my master.

where note, that the Malculine gender is more worthy than the feminine, and the feminine

more worthy than the Meuter.

Many Substantives Angular having a conjunction copulative coming between them, wil have an abjective plural, which adjective shall agree with the Substantive of the most worthy gender: as, a Rex & Regina beati, The King and Duen are blesty.

The third Concord.

who? or what? and the word that answereth to the question shall be the antecedent to it.

The antecedent most commonly is a word that goth before the relative, and is rehearled again

of the relative.

The relative agreeth with his antecedent in genver, number, and person: as, a Vir sapit b'qui pauca soquitur, That man is wise that speaketh sew things or words.

ID 2

50

UMI

33

1=

he

1=

00

as,

ce,

he

git,

pe

is

328

n=

ill

tiĝ

et=

be

mb

tor

be

tly

of

tio

of

hat

Mit,

aft,

00

-

nís

be

sometime the Relative hath for his Interevent the whole reason that goeth before him, and then be shall be put in the neuter gender, and singular number: as, In tempore veni, b quod omnium rerum est primum, I came in season which is the chiefest thing of all. But if the Relative be referred to two clauses or more, then the relative shall be put in the plural number: as, In multum dormis, & I appe potas, b qua ambo sunt corpori inimica, Thou shepest much and drinkest often, both which things are nought for the body.

when this English that may be turned into this English which, it is a relative; otherwise it is a conjunction, which in Latin is called quod, or ut: and in making Latin it may elegantly be put away by turning the Pominative case into the Accusative, and the Nerv into the Insinitive mod: as, Gaudeo a quod tu bene vales: Gaudeo a te bene valere, I am glad that thou art in good health. Iubeo a ut tu b abeas: Iubeo a te b abire, I bio that

thou go hence.

Many antecedents fingular, having a Conjunction copulative between them, will have a relative plural, which relative shall agree with the antecedent of the most worthy gender: as, Imperium & a dignitas b que petiisti, The rule and bignity

which thou had required.

But in things not apt to have life, the neuter gender is most worthy: yea, and in such a cale, though the Substantives of Antecedents be of the masculine, of of the seminine gender, and none of them of the neuter, yet may the Nojective of Relative be put in the neuter gender: as, areus & a calami sunt b bona, The bow and areows be good. Arcus & a calami b gue fregist, The bow and arrows which thou has broken.

The Cale of the Relative.

Dentithere contest no fominative cafe between the Relative and the Merhane Relative that be the Mominative Cafe to the Werb: as, Miler est a qui nummos badmiratur, 101sta ther is that verson which is in love with mony.

But when there cometh a Pominaribe case bea tween the Relative and the Merb, the Relative that be luch cale as the Werb will have after him: as Felixoquem a faciunt aliena apericula cautum Barre dishe whom other mens harms do make to beware. 33 38 the Relatibe may be the Mominative cafe to the Arerb, to it may be the fubitantibe to the abje-

tibe that is joyned with, or that cometh after him : (as, Divitias amare noli, a quod omniam est b fordidissimum, Love not thou riches, which to bo is the most beggarie thing in the world.

ent nen

lar

um

feft

o to

put

, &

bou

ngs

his

8 8

ut:

wap

fa=

ag,

ene

lth.

bat

uns

ine

CE=

n&

rity

tet

ale,

the

one

01

ar-

at=

fre-

198

be

Houns Interrogatives and Indefinites follow the rule of the Relatibe : as, Quis, uter, qualis, quantus, quotus, Sici which ebermoze come before the Bert like as the Relative both: as, Hei mihi qualis

erat! Takis erat, b qualem nunquam a vidi.

Wet here is to be underftod and noted, that the Relative is not always governed of the Merb that the cometh before, but sometimes of the Infinitive moo that cometh after the Merb: as, b Quibus vohuisti me gracias a agere, egi, what persons thou wile teoft me to thank, I have thanked.

Dometime of a participle : as,b Quibus rebus adductus fecisti? with what things moved biod thou it?

Sometime of the Gerund : as, b Que nunc non de narrandi loous, which things at this prefent

is no time to tell

Sometime of the Brepolition let before him :as, Quem a in locum deducta res fit, vides, Mato what Bate the matter is now brought theu foll.

S) attigo

Dometime of the fubffantibe that it both accord with: as Senties b qui avir fiem Chou fhalt perceibe what a fellow I am. Atheit singthis manner of freaking, qui is an invefinite and not a relative.

Dometime of a noun Bartitibe oz Diffributibe : as, b Quarum rerum utram minus velim, non facile possum existimare. Of the which two things whe= ther I would with less will have. I cannot easily effent.

Sometime it is out in the Genitive cafe by teas fon of a Substantive coming next after him : as, Ego illum non novi, cujus 2 causa hoc incipis, I kneto him not for whose cause thou beginest this matter.

Sometime it is otherwife governeb of a noun Substantive: as, Omnia tibi dabuntur, b quibus opus habes. Bil things that be given the which thou haft neso of

Dometime of an Avberb: asich Cuintrum Aobviam procedam nondum flatui. Whom whether I will go to meet with, I have not get betermined.

Sometime it is put in the ablative cale with this fign than, and is governed of the comparative ne gree coming after him: as, litere virtute, b qua nihil eft a melius; Tife bertue, than the which no thing is better.

Sometime it is not goberned at all, but is put in the ablatibe case absolute; and Quantus erat Juius Cafar, 2 b quo Imperatore, Romani primum Britanniam ingressi funt ? Dow worthy a man was Tulius Cefar, under whole conduct the Romans first entred into Witain.

Bilo when it fignifieth an instrument wherewith a thing is to be bone it is but in the ablative cafe: as, Ferrum habuit b quo fe a occideret, Be had a knife wherewith he would have flain bimfelf.

when a Relative cometh between two Sub= Cantibes of divers genders, it may indifferently

accord

accord with either of them: as, 2 Avis, b que passer appellatur; of Avis, qui 2 passer appellatur. The bird which is called a spatrow. Yea, though the Substantibes be of others numbers also: as, Estine ea? Lutetia, b, quam nos Parisios dicimus? Is not that called Lutetia, that we be call Paris? D: else, Estine ea Lutetia, b quos nos 3 Parisios dicimus?

Constructions of nouns Substantives.

ben two Substantives come together betokening of pers things, the latter shall be
the genitive case as, * Pacundia b Ciceronis, The
eloquence of Cicero. * Opus b Virgili; The work
of Cicro. * Opus b Virgili; The work
of Cicro. * Opus b Virgili; The work
of Cicro. * Opus b Virgili;
The work
of Cicro. * Opus b Virgili;
The work
of Cicro. * Opus b Virgili;
The work
of Cicro. * Opus b Virgili;
The work
of Cicro. * Opus b Virgili;
The work
of Cicronis, The opinion of Olato. But if
ther belong both to one thing, they that be pur both
in one case: as, * Pater meus * vir amat me b puerum,
whe father being a man, loveth me a chilo.

When the English of this word res, is put with an adjective, re may put away res, and put the adjective in the neuter gender, like a Substantive as, a b Multa me impedierunt, many things have letted me. Ind being so put it may be the Soubstantive to an Adjective: as, a Pauca his b similia, I sew things like unto these. Nonnulla bhujusmodi,

Dang things of like fort.

In Adjective in the neuter gender put alone without a substantive, standerh for a substantive, and may have a genitive case after him, as if it were a substantive: as, 2 Multum b lucri, Wuch gain. 2 Quantum b negotii? How much business?

Id b operis, Chat work.

property, to the praise or bispraise of a thing, comping after a noun Substantive, or a verb Substantive, may be put in the Ablative case, or in the

Winday.

O10

of

her

cile

he= Ale

ea=

eth

un

bus

ich

ob-

híg

=91

mâ

0=

ut u-

ri-

H=

th e:

fe

=

gentitive: as, Puer b bona mdole, or Puer bona indolis, 3 child of a good towardness. Puer boni ingenii, or Puer bono ingenio, 3 child of a good buit.

Opus and usus, when they be Latin for new, tequire an Iblatibe case: as, Opus est min tuo b judicio, I have new of the juogment. Viginti b minis usus est filio, My son hath new of twenty pounds.

Constructions of Adjectives.

The Genitive case.

A Djectives that signiste pestre, knowledge, remembrance, ignorance or forgetting, and such other like, require a genitive case: as, a Cupidus auri, Cobetous of mony a Pericus b belli, Ceperi of martare. A Ignarus b omnium, Innocant of all things. Fidens animi, Boto of heart. Dubius b menus, Doubtful of mind. Memor b prateriti. Bindiul of that is past. Reus b hurt, Arcuseo of thetr.

Primus b omnium.

nohen a question is asked, the answer in Latin must be made by the lame tale of a noun; pronoun as participle, and the same tense of a Clerk, that the question is asked by: as, Cujus est fundus? Vicini. Quid agitur in sudo literario? b Studetur. Except a question be asked by Cujus, ja, jum: as, a Cuja est sententia? b Giceronis. De by a toose that may gobern divers cases: as, b Quanti a emisti librum? b Parvo. De except I must answer by one of these reflectives, Mens, must, sinus, noster, vester as, a Cujus it downs? I non vestra, sed bb nostra.

Pouns.

34

tl

1

riz

opi oo

te=

ittis

g.

re=

au-

E CO

28.

the

ius,

for es; m.

tín

un

Vi-

uja

=0

m?

ese

jus

t)

Pouns of the comparative and the superlative legres, being put partitively, that is to say, having its extrem this english of, or among, require a gent we cate: as, bAurium mollior est smilling. Of the ears, the left is the softer. Cicero b Ofatorum a eloquentifficus, Cicero the most eloquent of Prators.

Mouns of the comparative vegree, having than or hafter them, to cause the word following to be the ablative case: as, a Frigidior b glacie, More colo than ice. a Doctior b multo, Better leatned by a great beal. Uno b pade a altior, higher by a foot.

uniV alluse an The Dative Cafe.

Djeutbes that betoken profit or disprosit, like hels or unithenels, pleasure, submitting, or belotiging to any thing, require a vatibe case: as, libor est a utilis b corpori, Labor is prositable to the body. * Aqualis b Hectori, Equal to Hector. Idoneus b bellor fit for war. * Jucupdus b omnibus, Pleasant to all persons. b Parenti a supplex, Duppliant to his father. Mini a proprium, Prosent come.

Action in bilis, and participials in dus: as, a Flebilis and flemilis and flemilis and flemilis and flemilis and flemilis and flemilis and formidated by hosti, To be feared of his enemy.

The Accufative Cafe.

The measure of length, breadth, or thickness of any thing, is put after adjectives in the accusative case, and sometime in the ablative case: as, Turris a alta b centum pedes, a tower an hunebred for high. Arboralatabures digitos, a tree three size hroad. Liber a crassus b tree pollices, vel b b tribus pollicibus, a book three inches thick.

The

The Ablative cale. A Djedibes lignifping fulnels, emptinels, ples atte of manting, require an ablattue cale, a fatterine a genitive: as, b Copies a abundans cale thymo a plena. Wacuus b ira, bb ira, ab ira. Nulla e ftola a inanis b re aliqua. a Ditiffirmis b agri. b Stultoriu , plena funt omnia. Quis nisi b mentis i mops, oblatur resput aurum } A Integer b vitz, b scelerisque ? puru non eget Mauri jaculis nec arcu. A Expers o omnium Corpus a inane b anima.

These anjectibes, Dignus indignus, præditus, captulo contentus, with fuch others, will have an ablatin b

præditus. b Paucis a contentus.

may indeed of an ablatibe cale have an infinite of mod of a berb : as, 2 Dignus b laudari, Mosthe to be o in peace.

Construction of the Pronoun

C

Bele genitive cales of the primitives, Mei, w lui,nostri, and vestri, be used when suffering passion is signified: as, 4 Parsing Amor ame But when possession is lignified, Meus, tuus suus fo fter and vefter be ufed: ag, Ars bua. a Imago bena.

These genitive cases, Nostram, vestram, be use after diffributives, partitives, comparatives, am Superlatives : as, Nemo bveftrum. Aliquis b noftrum Major b vestrûm. a Maximus natu b nostrûm.

Construction of the Verb : and

first with the Nominative case. 12.11111.

Stim, forem, fio, existo, and certain berbs val existimor, videor, with other like will have such call

fter them, as they have before them: as, 2 Fame les a est b malum, fame is an evil thing. Malus Culdurá 2 a fit b bonus, an evil person by due ordering or robernance is made good. 2 Croefus 2 2 vocatur 6 di ves Crelus is called rich. 2 Horatius 22 falutatur bPoeta, Horace is faluted by the name of Boet. Malo te b divitem a a effe quam haberi, I hab rather theu

wert rich indeed than fo accounted.

Miso berbs that betoken booily mobing, going, reding, or boing, which be properly called berbs uptur of gesture : as, Eo, incedo, curro, sedeo, appareo. bibo, cubo, studeo, dormio, somnio, and fuch other like, as they have before them a nominative case of the voer or lufferer, so may they have after ntin them a nominative case of a noun or participle, fein beclaring the manner of circumstance of the boing or suffering: as, a Incedo b claudus, A go lame.

A Petrus a a dormit b securus, Deter sleepeth boil of care. A. Tu 34 cubas b fupinus, Thou ipet in bed with care. 3. Tu 32 cubas b supinus, Thou leest in bed with the face upward. 2 Somnias b vigilans, Thou bream= eft waking. - Studeto b ftans, Study thou ftanbing. and likewife in the acculative cafe: as, Non decet quenquam a a meire b currentem, aut mandentem It both not become any man to pils running of tating. 5,00

Ind generally, when the word that goeth before the berb, and the word that cometh after the berb belong both to one thing, that is to fay, habe refrec either to other, or depend either of other. they hall be put both in one case, whether the berb be transitive or intransitive, of what kind soever the berb be : as, Loquor b frequens, I fpeak often. * Taceo b multus, I holo my peace much. * Scribo epistolas b rarissimus, I write letters very seloom. Ne affirescas a a bibere vinum b jejunus, accustom not the felf to ozink wine next the heart, or not having

eaten Somewhat before.

oru

atun

ип

nium

atili

irtul

19 0

mei

12.1

use

an

rûm

3

pal

beor. call

fter

The Genitive tale.

n

8

n

U

6

-

his perhSum when it betokeneth or imparted polletion, owing or otherwise pertaining to thing as a token, property, outp or quile, it taufen the noun, promoun or partitiple following to be put in the Genitive cale: 'as, Hac veftis a eft b patris This garment is my fathers. b Insipientis el dicere, non putaram, It is the property of a tol to far I had not thought. Extrema a eft b dementil difcere dedifcenda, It is a point of the greatest to ty in the world, to learn things that must after waro be learned otherwife. b Orantis a eff nihil mi coelestia cogitare, It is the outy of a man that is faging his pragers, to have mind on nothing but heavenly things. Except that thefe Bionound Meus tuus hus nofter, and vefter, thall in fuch man ner of freaking be used in the Pominative case as, Hic codex a eft b meus, This book is mine. Ha domus a eft b vestra, This house is yours! Non a el mentiri b meum, It is not my guile (or ntoperty) to Ire. Nostrum a est injuriam non inferre, It is our parts not to be tozong. b Tuum a eft omnia juxt pati, It is the part (or outy) to fuffer all things alike.

Merbs that betoken to esteem or regard, require a Genitive case, betokening the value: as, b Parv a ductur probitas, Honesty is reckoned little wolth.

b Maximi a penditur nobilitas, Mobieness of birth is

bery much regarded.

Therbs of accusing, condemning, warning, purging, quitting or assorbing, will have a Genitive case, of the crime, or of the cause, or of the thing that one is accused, condemned, or warned of: of else an Ablative case most commonly without a prepasition: as, Hic b furti se alligat, vel b furto. Admonuit

monuit me b errati, vel bb errato. b De Pecuniis rene tundis a damnatus eft.

to

fet pu

tie,

THE

ter l mil

it to

but

ne

an

ale Han

a el

tp) t is

uxt

rite

arv

Hai Hai Hai Hai Hai

Satago, milereor, mileresco, require a Benitibe cale: ag, b Rerum suarum a satagit. a Miserere b mei Deus.

Reminiscor, obliviscor, recordor, and memini, well habe a Genttive, or an Accusative case: as, 2 Reminiscor b historia. a Obliviscor b carminis. a Recordor b pueritiam. 2 Obliviscor b lectionem. 2 Memini b tul. vel bb te, I remember thee, a Memini b de te, I freak of thee. a Egeo, or a indigeo b tui, vel bb te, 3 habe need of thee. 2 Potior b urbis, 3 conquer the City. 2 Potior b voto; I obtain my beffre.

The Dative cafe.

Li manner of berbs put acquisitibely, that is to fap, with these tokens to 02 for after them. will have a pative cafe: as, Non b omnibus a dormio. I fleen not to all men. b Huic a habeo, non b tibi. 3 habe it for this man, and not for thee.

Co this rule to also belong Merbs betokening to piofit, oz pilpzefit: as, Commodo, incommodo, noceo.

Compare: as, Comparo, compono, confero, Tibe oz restoze: as, Dono, reddo, refero. Promife or to pay: as, Promitto, polliceor, folvo. Command or thew: as, Impero, indico, monftro. Truft: as, Fido, confido, fidem habeo. Dbey or to be against: as, Obedio, adulor, repug-Threaten or to be angry with: as, Minor, indignor, irascor.

3160 Sum with his compounds, except Possum. 3160 Merbs compounded with Satis, bene, and male, as, Satisfacio, benefacio, malefacio. finally certain Berbs compound with thefe Prepositions, Praad. con, fub, ante, post, ob, in, and inter, will have a Datibe cafe : as, Praluceo, adjaceo, condono, fub-

oleo, antesto, posthabeo, objicio, insulto, interfero.

Chis berb Sum, es, fui, may oftentimes be fet the pative, and the word that femeth to be the accordance case, shall be the nominarine. argentum, I have no many. But if Sum be the Infinitive mod, this nominative thall be turned into the actulative: as, Scio b tibi non a effe a argentum, I know thou haft no monr.

3160 when Sum hath after him a Mominative case, and a Dative, the word that is the Momis native case may be also the Dative: So that Sum may in such manner of speaking be construed with a pouble Datibe cafe: as, a Sum b tibi b b præsidio 3 am to the a safeguard. Hec res 2 est b mih bb voluptari, This thing is to me a pleasure.

And not only Sum, but also many other berbs map in such manner of speaking have a double Datibe case, one of the person, and another of the thing: ag, a Do b tibi vestem bb pignori. a Verto hor b tibi bb vitio. Hoc tu b tibi bb laudi a ducis.

The Accusative case.

Erbs transitives are all such as have after them an Accusative case of the over or ful ferer, whether they be active, commune, or deponent : as, Ilsus b promptos a facit. Foeminæ a ludificantur b viros. 2 Largitur b pecuniam.

Also verbs neuters may have an Accusative case of their own fignification: as, Endymionis b formnum a dormis. a Gaudeo b gaudium. a Vivo b vitam.

Merbs of asking, teaching and arraying, will have two Acculative cales, one of the lufferer, and another of the thing: as, a Rogo b te bb pecimiam. Doceo b te bb literas. b Quod bb te jamdudum a hortor. Exuo b me bb gladium.

The

Œ1

mí

tari

85

qu

m

me

lo

88

bu

ch

fu

m

im

kí

be

gu

bu

bi

The Ablative cafe.

A Li berbe require an Ablatibe cafe of the ins A ftrument, put with this fign with before it, or of the cause, or of the manner of boing: as, 2 Ferie いる。 eum b gladio. * Taceo b metu. Summa b eloquentia

causam a egit.

fei

ni=

rbs

ble

the

hoc

ftet

uf

po=

difi-

cafe

The word of price is put after berbs in the Ables the tibe case: as, 2 Vendidi b auro. 2 Emptus sum b argento. Except these genitives when they be put alone ar without Substantives : Tanti,quanti,pluris,minoris, the tantivis, tantidem, quantivis, quantilibet, quanticunque: as, b Quanti a mercatus es hunc equum ? Certe b pluris quam 2 vellem. Daving that after verbs of vice me thall always use these adverbs, Carins, vilins, melius, and pejus instead of their caluals.

Merbs of vienty or fcarcenels, filling, emptring. loading or unloading, will have an ablative cafe: as, 2 Affluis b opibus. 2 Cares b virtute. 2 Expleo te b fabulis. 2 Spoliavit me b bonis omnibus. 2 Oneras stomechum b cibo. a Levabo te hoc b onere. Likewife Utorfungor, fruor, potior, lator, gaudeo, dignor, muto. munero, communico, afficio, profequor, impercio. impertior.

Merbs that betoken receiving or diffance or taking away, will have an Ablative cafe, with a, ah. è, ex, oz de : ag, a Accepit literas b à Petro. a Audivi ex nuncio. Longe a diffat b à nobis. a Eripui te b è malis. Ind this ablative after berbs of taking away may be turned into a datibe : as, a Subtraxit b mihi cin-

om. gulum. a Eripuit b illi vitam.

Werbs of comparing or exceeding, may have an Ablative case of the word that signifieth the meafure of exceeding : as, a Præfero hunc multis b gradibus, I prefer this man by many degrees. b Paulo intervallo illum a superat, the is beyond the other but a little fpace.

The

ant

am.

tor.

Moun, or a Pronoun Substantive, jopned with a Participle, expressed or understood, and has bing none other word whereof it may be governed, it shall be put in the Iblative case absolute: as, a Rege b veniente, hostes sugerunt. The King coming, the enemies sed. 3 Me b duck vinces, I being Captain, thou shalt obercome.

And it may be resolved by any of these words, dum, quum, quando, si, quanquam, postquam: as, a Rege veniente; id est, Dum veniret Rex. Me b duce; id est,

Si ego dux fuero.

Constructions of Passives.

A Herb Pallibe will have after him an Iblative case with a preposition, or sometime a Dative of the voer: as, Virgilius a legitur b a mel Tibi sama a petatur. And the same Iblative of Dative, shall be the Mominative case to the Werb, if it be made by the active: as, a Ego b lego Virgilium. b Petas a tu samam.

Gerunds.

Crunds and Supines, will have such cases as the Herbs that they come of: as, Otium a scribendi b literas. Ad a consulendum b tibi. Auditum b poëtas.

then the English of the Institute Moderatives, Studium, causa, tempus, gratia, otium, occasio, libido, spes, opportunitas, voluntas, modus, ratio, gestus, satietas, potestas, licentia, consuetudo, consilium, vis, norma, amor, cupido, locus, and others like, if the verb should be of the active voice, it shall be made by the Gerund in di. And the same Gerund in di, is used also after certain adjectives: as, cupidus de visendi. a Certus de eundi. a Peritus de jaculandi. a Gnarus de bellandi.

mhen

П

ben ye have an english of the participle of the present tense, with coming after a noun adjective, it shall in actin making be put in the ground in do: as, Defessus sum b ambulando, I am weary of walk-

ing.

69

83

0,

g,

ıg,

D=

ø,

ge

eft,

101

17:50

la=

8 9

ne.

oş tb,

nli-

lud

ad

um

ıdi-

BOD

ub=

OC-

itio.

um,

ike,

l be

und

as,

acu

hen

Ilso the english of the participle of the present tense coming without a Soubstantive, with this sign in or by, before him, shall in Latin making be put in the gerund in do: as, Casar, b dando, b subsevando, b ignoscendo, gloriam a adeptus est: b In apparando totum hunc a consumunt diem: Ind the same gerund in do is used either without a preposition, or with one of these preposetions, A, ab, de, e, ex, cum, in, pro: as, Deterrent à b bibendo, a Ab b amando. Cogitat a de b edendo. Ratio bene scribendi a cum b loquendo conjuncta est.

The English of the Insinitive mov, coming after a reason, and thewing the cause of a teason, may be put in the gerund in dum: as, Dies mini ut satis sit a ad b agendum, vereor: I fear that a whole day will not be enough for me to bo my business.

The gerund in dum is used after one of these prepositions, Ad, ob, propter, inter, ante: as, a Ad capiendum hostes. a Ob (vel a propter) b redimendum captivos. a Inter b coenandum. a Ante b damnan-

dum.

Ind when ye have this english must or ought in reason, where it someth to be made by this berd oportet, it may be put in the gerund in dum, with this berd est set impersonally: and then the bord that someth in the English to be the Monte native case, shall be put in the dative: as, Abmindum est mihi, I must go hence.

Supines

The Construction of the

Supines.

I he first Dupine bath his active Agnification and is put after Merbs and Participles that betoken making to a place : as, 2 Eo b cubinum.

b Spectatum a admissi, risum teneatis amici?

The latter Supine bath his passive signification, and is put after Houns Idjectives: as, Dignus, indignus, purpis, soedus, proclivis, facilis, odiosus, mirabilis, oprimus, and such like. And the same Dupine map also be turned into the Institutive mod Hassive: as it may be indifferently said in Latin, * Facile b factu, or * Facile b fieri, Gaste to be none. * Turpe b dictu, or * Turpe b dici, Unhonest to be sooken.

The Time.

h

m

tet

th

Di

a f

tit

DO

Duns that betoken part of Cime, be commonity put in the Iblatine case: as, b Nocte a viglas. Luce a dormis. But Louns that betoken continual term of time, without ceasing or intermission, be commonly used in the Acculative case: as, Sexaginta annos a natus. b Hyemem totam a stertis.

Space of Place.

Duns that betoken space between place and place be commonly put in the accusative case:

so, Pedem hinc ne a discesseris, So not thou a for from this place.

A Place.

La Duns Appellatives, or names of great places, be put with a preposition, if they follow a tierb that signifiesh in a place, to a place, from a place, or by a place: as, 2 Vivo b in Anglia. 2 Ven per Galliam bb in Italiam. 2 Proficisor bex urbe.

In a place, of at a place, if the place be a proper

name of the first or second beclenston, and the Ungular number, it shall be put in the Genitibe case; as, * Vixit b Londini. * Studuit b Oxonie......

In these nouns, Humi, domi, militiz, belli, be likewise usen: as, a Procumbit b humi bos. b Militiz a enutrirus est. b Domi bb bellique otiosi a vivitis.

But if the place be of the third declention, of the plural number, it shall be put in the paribe of in the ablatibe case: as, a Militavit b Carthagini, or bb Carthagine. b Athenis a natus est. Likewise we say, b Ruri, or bb Rure a educates est.

To a place, if the place be a propet name, it that be put in the acculative case without a preposition: as, 2 Eo b Romam. Linewite, 2 Contero

me b domum. a Recipio me b rus.

=

S,

-

B

00

be

A

n=

Vi-

The

Ties

as,

dita

ife:

11 a

olas

iom

Veni

Det

3111

from a place, or by a place, if the place be a proper name, it shall be put in the ablative case without a preposition: as, a Discessir b Londino.

Profectus est b Londino (vel per Londinum) Cantabrigiam. Domus and Rus be tikewise uses: as, a Abiit b domo. b Rure a reversus est.

Impersonals.

A Cierb Impersonal hath no Pominative case hefore him, and this word it or there is commonly his sign: as, Decet, It becometh. Doportet be aliquem esse, There must be some body. But if he hath neither of these words before him, then the word that semeth to be the Pominative case, that he such case as the verb Impersonal will have after him: as, b Me 2 oportet, I must, b Tist 2 least, Thou mayest.

Interest, refert, and est for interest, require a gente tive case of att casual words, except med, cad, sud, nostra, vestra, and suja, the Ablative cases of the

The Construction of the

pronount pollettibes : as, Intereft b omnium recte

gere. Tua refert teipfum noffe.

Liber, licet, patet, liquet, constat, placet, expedit, prodest, sufficit, vacat, accidit, convenit, contingit, and other like. Dome will have an accusative case one is: as, delectat, decet, juvat, oportet. Dome beside the accusative case will have also a genitive: as, be Nostri b nosmet a poenitet. b Me bb civitatis a tadet.

Pudet b me bb negligentia. Miseret b me bb thi. b Me bb filorum a miserescit.

Gerbs Imperionals of the pallive voice, being formed of neuters, to govern fuch cases as the berbs neuters which they come of: as, 2 Parcatur fumptui. Let cost be spared. Because we say, 2 Par-

camus b pecunia. Let us fpare coft.

B beth Imperional of the passive boice, hath time case as other berbs passives have: as, Benefit multis b à principe. Pet many times the case is not expresses, but unberstod: as, Maxima vi a certatur, subaudi, b ab illis.

when a both is signissed to be done of many, the berb being a berb neuter, we may well change the berb neuter into the impersonal in tur: as.

In ignem polita eft, a fletur.

A Participle.

Darticiples govern fuch cales as the verbs that they come of: as, a Fruiturus b amicis. a Con-

di

of

m

fulens b tibi. " Diligendus b ab omnibus.

here nots, that participles may four mannet of the tooks be changed into nouns. The first is, when the voice of a participle is construed with another case than the berb that it cometh of: as, Appeter wind, Greeke of wine.

The second when it is compounded with a preposition, which the verb that it cometh of cannot
be compounded withat: as, Indoctus, Innocens.

The third, when it formeth all the degrees of comparison: as, Amans, amantior, amantifirms

Doctus, doction, doctiffimus,

The fourth when it hath no respect not express
discrence of time: as, Homo laudatus; I man
laudable. Puer amandus, id est, amari dignus, de chilo worthy to be laudab. Any all these are moperly called nouns participials.

Participles when they be changed into noung tequire a Genitive cale; as, 1 Fugitans 1 licium. Indoctus 1 pilz. 4 Cupientiffimus 1 tui. 1 Lactis 2 abund

dans.

t.

-

t

L

90

ġ.

et.

Иe

na

he

tur

ar-

ath

ne-

.

cer-

the

the

Con

et ó

the

eter

C)

These participial voices, perolis, exolis, pertesis, have always the active lignification, when they govern an accusative case was: Exolist Ex

The Adverbed on a to hi tels

A Diverbe of quantity time and place, po tell
quite a Genitive cale: as, Mileim high

Certain apperbs will have a Dative case, like as the nouns that they come of: as Venit a obvious

b illi. Canit a fimiliter b huic.

These patities be usen apperbially, Tempori, luci, vesperi : as, Tempori surgendum. Vesperi cubandum. Luci laborandum.

Certain abbeths will have an accusative case of the Brepolition that they come of agga Propins

b urbem. a Proxime b caftra.

Where note that Prepositions, when they be set without a case, or else bo form the vogers of comparison, be changed into Soverby.

The

The Construction of the, &c.

The Conjunction.

Dojunctions Copulatives and Disjunctives, and these four, Quam, nis, praterquam, an, couple like cases: as, "Xenophon & "Plato sucre amales. In Sounds Roma & bb Athenis. Est a liber thanks & bb Studie of the first of the first

(

De

Me

Tu

Ac

Sca

Sic

Sed

Sæp

Qui

Dif

Sife

Nil

Na

Sic

ER

Inc

Er

No

Conjunctions Capalatives and Disjunctives most commonly joyn like moos and tenles toges there as, a Perus & Johannes operabantur & bb document Indications of bets tenles: as, Et b hadron & bb referetur cibi a me a gratia.

The Preposition.

Sometime this prepolition in is not expressed, have an extended and the calculation nebertheless out in the Iblative case: as, Habeo te b loco parentis: id est, a in b loco.

3 berb compound, fometime requireth the cafe of the prepolition that he is compounded with at a prevent te infalutation. Ades templum.

The Interjection.

Certain Interjections require a nominative cale: as, a O festus b dies hominis. Certain a Dative: as, a Hei b mihi. Certain an Icculative: as, a Hen b stirpem invisam. Certain a vocative: as, a Proh sancte b Jupiter. Into the same Proh will have an Accusative case: as, a Proh Deum atque hominum is fidem.

Time to seemed of the N . I S.

T GUILLELMI LIEH

ad suos Discipulos monica Pedagogica, seu Carmen de Moribus.

to viring mysique a not won it invat Ui mihi discipulus Puer es, cupis arque diseril Huc ades, hac animo concre dica mo Mane citus lectum fuge, mollem difeure fomnum Templa petas supplex, & venerare Deum Attamen in primis facies fit lota martifque : 1500 1370 1370 Sint nitide vestes, compraque exeries. Deficiam fugiens, cum te schola nostra vocarir, de los son un son Adfis; nulla pigræ fit tibi causa more. Me Præceptorem cum viders, ore faluta, Et condifeipulos ordine quofque tuos. Tu quoque fac sedeas, ubi te sedisse jubemus Inque loco, nifi fis justus abire, mane and and it smill -Ac magis ut quilque est doctrine munere clarus, Sic magis is clara sede locandus erit. Scalpellum, calami, atramentum, charta, libelli, calling atramentum, charta, libelli, Sint semper studiis arma parata tuis. Acoloma lamit semi Si quid dictabo, scribes; at fingula recte: Nec macula, aut scriptis menda sit ulla tuis. Sed tua nec laceris dicata aut carmina chartis andelan sour anue Mandes, que libris inferuisse decet. Sape recognoscas tibi lecta, animóque revolvas; Si dubites, nunc hos confule, nunc alios.
Qui dubitat, qui fape rogat, mea dicta tenebit; Is, qui nil dubicat, nil capit inde boni.
Disce nuer queso, noli dediscere quicquam, Nè dens te infimulet confcia defidiz. Sifque ariumo attentus; quid enim docuiffe juvabit; Si mea non firmo pectore verba premas? Nil tam difficile eft, quod non folertia vincata Invigila, & parta est gloria militie. Nam veluti flores tellus nec femina profert, Ni fit continuo victa labore manus: Sic puer, ingenium si non exercitet, ipsum Tempus & amittit, spem simul ingenii. Est etiam semper lex in sermone tenenda, Ne nos offendat improba garrulitas. Incumbens studio, submissi voce loqueris; Nobis dum reddis, voce canorus eris. Er quaeunque mihi reddis, discantur ad unquem Singula & abjecto verbula redde libro.

Nec verbam quisquam dicturo suggerat ullum; Quod puero exitium non mediocre parit.

2

20

2

n

CARMEN DE MORIBUS

Si quicquam rogito, fic respondere studebis, Ut laudem dictis & mercare decus. Non lingua celeri nimis, aut laudabere tarda; Est virtus medium, quod tenuisse juvat. Et quoties loqueris, memor esto loquare Latine; Et veluti scopulos barbara verba fuge. Praterea focios, quoties te cunque rogabunt, Instrue; & ignaros ad mea vota trahe. Qui docet indoctos, licet indoctifimus effet. Iple brevi reliquis doction effe queat. Sed tu nec stolidos imitabere Grammaticasticos, Ingens Romani dedecus eloquiis 113 30 50 Quorum tam fatuus nemo, aut tam barbarus ore eff. Quem non autorem barbara turba probet. Grammaticas recte si vis cognoscere leges, Discere fi cupias cultius ore loqui Addiscas veterum claristima seripta virorum, Et quos autores turba Latina docet : Nunc te Virgilius, munc ipfe Terentins optat, Nune fimul amplecti te Ciceronis opus ; Quos qui non didicit, nil præter fomnia vidit, Certat & in tenebris vivere Cimmeriis. Sunt quos delectar (Studio virtutis honefta Posthabito) nugis tempora conterere: Sunt quibus est cordi, manibus, pedibusve sodales, Aut alio quovis follicitare modo: Est alius, qui se dum clarum sanguine jacter, Infulfo reliquis improbat ore genus. Te tam prava sequi nolim vestigia morum; Nè tandem factis pramia digna feras. Nil dabis aut vendes, nil permutabis emerve, Ex damno alterius commoda nulla feres. Insuper & nummos, irritamenta malorum, Mitte alis; puerum nil nisi pura decent. Clamor, rixa, joci, mendacia, furta, cachinni, Sinte procul à vobis; Martis & arma procul. Nil penitus dices, quod surpe, aut non fit honestum; Est vitæ ac pariter janua lingua necis. Ingens crede nefas cuiquam maledicta refetre, Jurare aut magni numina facra Dei. Denique servabis res omnes, atque libellos, Et tecum quoties isque redisque feres. Estuge vel causas, faciunt quacunque nocentem, in quibus & nobis displicatiffe poces, 12 2 offer secretar oracle management and the

TATE muities

Ratio Grammatices cognoscenda, ad omnum puerorum utili-

Quam Solara Regia Majestas in omnibus Scholis docendam pracipit.

LONDINI;

Excudit Guilielmus Nortonus
Regius in Latinis, Gracis
& Hebraicis Typographus.

1699.

Studium Grammatices omnibus esse necessarium.

Rammatices labor est parvus, sed fructus in illa est.

Non parvus: Parva hac discito, parve puer.

Nemo est tam doctus, qui non cognoverit ista:

Cur pudeat pueros ista labore sequi?

DE

polit lelcu

phth

quin

222222222222 2011

THE BUT

GRAMMATICA

& ejus partibus.

RAMMATICA est rectè scribendi atque loquendi Ars.

GRAMMATICA quatuor funt partes. Orthographia, Syntaxis, Erymologia, Seprofodia.

DE ORTHOGRAPHIA.

RTHOGRAPHIA est recte scribendi ratio; quâ docemur, quibus quarque dictio sit formanda literis: ut, Lectio, non Lexio; ab op G rectus, & year si scriptura.

De Literis.

Ex viginti duabus literis quinque sunt vocales: 4, Vocale positis coae, i, o, u: nam y Græca est. Ex quibus variè dispositis coalescunt disposition duality of the sunt of

Septem autem femivocales: 1, m, n, r, f, x, 2.

Semive-

ORTHOGRAPHIA.

Liquida X & Z.

Ex quibus quatuor vocantur etiam liquida, l, m, n, r, S, verò fuz cujuldam potestatis litera est: que interum etiam liquelcit. X & Z duplices funt consonantes,

atque etiam I inter duas vocales.

1 & V. confonantes aliquando K. Y. & Z.

H afpiratio.

Adduntur etiam consonantibus # & V, quando sibi vel aliis vocalibus in eadem fyllaba præponuntur; ut. Juno, Jovis; Voluntas, Vultus.

X, y, & a latinis dictionibus munquam admifcentur. H, proprie quidem litera non est, sed aspirationis nota. Apud Poetas autem interdum consonantis vim obtinet.

Præponitur autem vocalibus omnibus, ut, Hamus, hebenus, hiatus, homo, humus, hymnus; confonantibus verò nullis; rectè itaque enunciamus

Hinlars, Striffyl-2 SHieronymus, 7 pentafyl-Hiacchus, Zlaba. S Hieremias. S laba. At in latinis dictionibus interdum H postponitur C:

ut, Charus, charitas; Pulcher, pulchritudo.

Bifariam pinguntur litera; majusculis scilicet characteribus, & minusculis. Majusculis inchoantur sententiz: ut, Deum time, Regem honora; & propria nomina: ut, Henricus, Anglia.

Diligenter observari oportebit, que dictiones diphthongis feribantur, nam hæ quidem vel feribi omnino vel fignari debent: ut, Musa prasunt, vel Muse presunt.

Litera majufcula, cum fola ac pauca scribuntur, aliquando fignificant prænomen, aliquando numerum.

Litera majuscu-

ar alla

A. Aulus P. C. Patres conscripti. C. Caius. Q. Quintus, Quaftor, Quirites, D. Decius. R. P. Respublica. G. Gains. Sp. Spurius. L. Lucius. Sex. Sextus. (Romanus, M. Marcus S. P. Q. R. Senat. populuíque P. Publius. T. Titus. P.R. Populus T. C. Tua clementia. Et ejus

generis infinita.

Romanus.

In

t

f

In numeris verò fignificant.

ter

fibi ut,

ır.

rim

us.

itie

C

12-

n-

ni-

hno

li-

25,

I	1	Unum.
V	5	Quinque.
IX	9	Novem.
X	10	Decem.
XL	40	Quadraginta.
L	50	Quinquaginta.
XC	90	Nonaginta.
C	100	Centum.
D	500	Quingenta.
M	1000	Mille.

De syllabarum distinctionibus.

Rectè feripturo discendum est imprimis, syllaba inter scribendum aprè distinguere atque con nectere. In simplicibus vocibus, bd, vocali sequenti adhærent: ut, A—bdomen, A—bdera.

Quam quidem rationem sequuntur & ista;

```
Do-chus;
                     gm Zut
     San-clus;
                               I-gnis.
                     gn S
     Scri-pfi;
                              Ve-ster.
                     ft
ut
     Sum-pfi;
                              Magi-ster.
     Di-scis;
                               An-xius.
      Di-sco;
                               Di-xi. &
ut (Æ-tna;
                                 fimilia.
```

Inter m & n non interferitur p: Male igitur pingeretur Sompnus, pro fomnus: Columpna, pro columna.

Post x non scribitur f: ut, Excribo, exolvo; non exscribo, exsolvo. In compositis cum prapositione auribus

es supiloin	COccurro .	3	Obcurro.
		>potilis, quam-	
	Aufero)	Abfero.
	Abstineo		Austineo.
Et contra	Obtineo		Ottineo.
1 .61913	Obrepo	7	Otrepo.

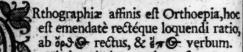
Atque

ORTHOEPIA.

Atque hujus rei gratia, etiam confonantes in compofitione aliquando interferuntur: ut, Redamo, redeo, ambigo, ambio.

DE ORTHOEPIA.

Orthoepia.

Hic imprimis curandum est, ut praceptores tenera ac balbutientia puerorum ora sic essingant & figurent, ne

q p

fu

m

ri

CC

le

vel continuâ linguæ volubilitate ita fermonem præcipitent, ut nutquam, nifi ubi spiritus deficit, orationem claudant: vel contra, ad singulas quasque voces longâ interspiratione, consilescant, ructu, risu, singultu, screatu, vel tussi, sermonis tenorem ineptè dirimentes.

Caterum antè omnia deterrendi funt pueri ab iis vitiis qua nostro vulgo penè propria esse videntur: cujusmodi funt Iotacismus, Lambdacismus, Ischnotes, Traulis-

mus, Plateasmus, & similia.

Iotacismus dicitur, quando (I) litera pleniore sono & supra justum decorum extenditur; quo vitio ex nostratibus maxime laborant Angli septentrionales.

Lambdacismus est, ubi quis (1) nimis operosè fonat:

ut Ellucet, pro elucet: Sallvus, pro falvus.

Nostrati vulgo diversum vitium impingitur, nempe quod hanc literam pinguius justo pronunciant, dum

pro Multus, Mollis, Falfus, Sauditur Moolis. Faulfus.

Ifchno-

Totacif-

Lamb-

dacif-

mus.

mus.

Ischnotes est quædam loquendi exilitas, quoties fyllahas aliquas exilius & gracílius enunciamus quam par est: ut cum

pro Sunc, Tunc, Aliquis, Alius, Proferimus Sunc. Eliquis.

Frou-

ne

Traulismus est hæstrantia quædam aut titubantia oris, Traulisquando eadem syllaba sæpius repetitur: ut, Cacacanit, mus.

pro canit: Tututullius, pro Tullius.

OC

10,

Z-

0-

nè

pi-

er-

tu,

vi-

uf-

lif-

one

10

at:

npe

um

llaeft:

-110

Huic vitio ût foediffimo, ita & periculofiffimo, fic fuccurrendum putat Fabius: si exigatur à pueris ut nomina & versus affectatæ difficultatis, ac plurimis & asperrimis inter se coeuntibus syllabis concatenatis, ac velut confragosis, quàm citissime volvant: ut,

Arx, tridens, roftris, fphinx, præfter, torrida, seps, frix,

postquam discordia tetra

Belli ferratos postes portasque refregit.

Plateasmus est quando crassius & voce plusquam virili Plateaslequi nitimur: ut cum

pro Sontes, Pointes, Pountes, Perago, Perago, Parago.

Sunt & alibi apud nostrates, qui pro V consonante F pro V. ponant F, & è contra V, pro F.

Let rurium

Folo, Fis, Folui, Felle, Volui. Velle.

Vero, Vers, Verre, Verre, Fers, Ferre.

V pro B

S Verò mediam inter duas vocales corruptè sonant nonnulli,

pro Læius, Vifius, Pronunciantes Vizus. Rizus.

H, in initio dictionis lenius, in medio asperius, enunciari volunt: Malè ergò,

pro

Homo, Hamus. Amus. Humus. Umus. Criffus. Christus. Efferimus Chrisma, Crisma. Chremes, Cremes. Thus, Tus. Diphthongus, Diptongus. Spæra. Sphæra,

Fœdè quoque erratur à nostris, ubi : & d tanquam afpiratas pronunciant.

C A mach

ut {Amath, } pro {Amat. Caput. Aputh, } Pro {Amat. Caput. Aputh. }

At innumera penè sint hujus generis vitia, que bonarum literarum candidatis, & præceptorum diligentiz emendanda relinquimus.

De sententiarum punctis.

Pare exigua Orthographiæ pars in scriptura rectè distinguenda consistere videtur: Proinde de clausularum distinctionibus paucula annotâsse non fuerit supervacaneum.

Punda quz. Puncta ergò five nota, quibus in scribendo utuntur eruditi, Latinis dicuntur, Subdistinctio, Media distinctio, Plena ac perfecta distinctio: Gracis, Comma, Colon, Periodus.

Comma.

Subdiffinctio seu Comma, est silentii nota, seu potius respirandi locus: utpote qua pronuntiationis terminus, sensu manente, ità suspenditur, ut quod sequitur, continuò succedere debeat. Notatur autem puncto deorsum caudato, ad hunc modum (,)

Ovid. Mtendum est ætate ; cito pede præterit ætas :

Nec bona tam sequitur, quam bona prima suit.

Hac item nota distinguintur orationum singula partes aut,

Juven,

fi

d

n

k

Juven. Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes, Graculus esuriens in calum, jusseris, ibit.

Media distinctio, seu Colon, est ubi tantum fere de Colon sententia restat, quantum jam dictum est: & est persecta Periodi pars, notaturque duobus punctis, sic (:) ut, Quemadmodum horologii umbram progressam sentimus, progredientem non cernimus: & fruticem aut herbam crevisse apparet, crescere autem nulli videtur: ita & ingenierum prosectus, quoniam minutis constat auctibus, ex intervallo sentitur.

Plena distinctio, quæ & Periodus dicitur, ponitur post Periodus. persectam sententiam; quæ & puncto plano notatur,

hoc modo (.) ut,

ILS

nde

non

tur tio.

en,

tiùs

nus

on-

um

uit.

ulz

/en

Dic mihi Musa virum, capta post tempora Troja, Qui mores hominum, multorum vidit, & urbes. Huc annumerari solent Parenthesis & Interrogatio.

Parenthesis est sententia duabus semilunulis inclusa; Parenqua remota, sermo tamen manet integer: ut,

-Princeps (quia bella minantur

Hostes') militibus urbes præmunit, & armis.

Interrogatio fignatur duobus punctis, ac superiore Interrofursum caudato, sic (?) ut,

Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi?

DE ETYMOLOGIA.

Tymologia versatur imprimis circa investigandas dictionum origines: ut, num Calebs dicatur, quasi calestem vitam agens, num Lepus, quasi levipes.

Cæterum Etymologia (quatenus nos hoc loco de ea disserimus) est ratio cognoscendi casuum discrimina: ut, fortis, fortiter; lego, legit: omnésque orationis partes complectitur. Cicero Notationem, seu Veriloquium vocat. Componitur autem ab tous veru s, & 262 ermo.

H

DE OCTO PARTIBUS ORATIONIS.

Adverbium Nomen, Artes oratio- Pronomen, nis funt octo. Verbum, Conjunctio, Præpofitio, Participium, Se Interjectio, Se NOMEN.

Nomen.

Omen est pars orationis, quæ rem fignificat fine ulla temporis aut personæ differentia.

Nomen dupliciter dicitur: Substanti-

vum & Adjectivum.

Substantivum.

Substantivum est, quod nihil addi postulat ad fuam fignificationem exprimendam.

Est autem substan- S Appellativum, & > Proprium.

tivum duplex

Appellativum.

Appellativum est, quod rem multis communem significat: ut, Homo, lapis, justitia, bonitas.

Proprium.

Proprium est, quod rem uni individuo proprium significat : ut, Fefus, Maria, Londinum, Thamefis.

Proprii nominis tria funt genera.

Pranomen.

Prænomen, quod vel differentiæ caufa, vel veteri ritu præponitur: ut, Lucius, Publius, Aulus, Marcus.

Nomen.

Nomen, quod suum est cuique: ut, Petrus, Paulus, Cato, Tullius.

Cognomen.

Cognomen, quod vel à cognatione impositum est ; ut, Gracchus, Fabius, Scipio, Cicero: vel ab eventu aliquo ; ut, Africanus, Macedonicus, Germanicus.

Adjectivum.

Adjectivum est quod Substantivo indiget, cui in oratione adhæreat: ut, Piger, alacris, candidus, clemens.

Adjectivum est duplex : commune & proprium. Commune est quod affectionem multis communem

Commune. Pro prium.

fignificat: ut, Bonus, malus, folers, fatur. Proprium est, quod affectionem uni individuo peculiarem fignificat : ut, Gradivus Marti : Quirinus Romulo.

n

d

g

Ьи

7111

qu

tar

DE ACCIDENTIBUS NO MINI.

Nomini accidunt septem: Species, Figura, Numerus, Cafus, Genus, Declinatio, Comparatio.

Nom.se cid. 7.

DE SPECIE.

Primitiva. Species nominum eft duplex: Derivativa.

Species.

vum.

Gale.

Univer-

Particus.

Primitiva est, quæ aliunde non trahitur. Primitiva Derivativa est, quæ aliunde formatur. Deriva-Primitivæ subjiciuntur hæc quæ sequuntur, & hujus- tiva. modi.

Collectivum scilicet, quod singulari numero multitu- Collectidinem fignificat : ut, Concio, catus, plebs, turba, pecus, vum, grex.

Fictitium, quod à sono fingitur: ut, Sibilus, tintinna-Fictitium;

bulum, stridor, clangor.

a.

u-

n.

g-

g-

tu

5,

ut,

ali-

ra-

em

lia-

ulo.

E

Interrogativum: ut, Quis, uter, qualis, quantus, quot, Interronunquis: Quæ aliquando migrant in indefinita, ali- ganivum, quando in relativa.

Redditivum, quod interrogativo respondet : ut. Talis, Redditivum_ tantus, tot.

Numerale, cujus species hæ numerantur. Nume-Cardinale, à quo, ceu à fonte, alii numeri dimanant : rale. Cardinale

ut, Unus, duo, tres, quatuor. Ordinale : ut, Primus, secundus, tertius, quantus. Ordinale. Distributivum : ut, Singuli, bini, terni, quaterni. Diffribu Partitivum, quod fignificat vel multa fingulatim; ut, civum.

Quisque, unusquisque, uterque, neuter : vel unum Partitiè multis : ut, Alter, aliquis, catera, reliquis. Universale: ut, Omnis, cunctus, nullus, nemo.

[Particulare: ut, Aliquis, quisquam, niles, quidam.

Derivativa. Verbale. Patrium.

Derivativa autem has species subjectas habet; nimirum (Verbale: ut, Lectio, litura, auditus, aratrum.

Patrium: ut, Eboracenfis, Londinenfis, Oxonienfis, Ætonenfis.

Gentife.
Patronymicum.

Gentile: ut, Gracus, Latinus, Hebraus, Anglus.

Patronymicum, quod vel à patre, vel ab alia quapiam suz familiz persona derivatur.

Merine, filia vel nepos Æaci.

Latordes, filius Latonæ.

Menelais, uxor Menelai.

Diminutivum: ut, Regulus, popellus, majusculus,

Possessivum.

Diminu-

al e. Locale.

Adverbiale. Partici-

piale.

minusculus.

Possessivum: ut, Herilis, servilis, regius, paternus.

Materiale: ut, Faginus, lapideus, gemmeus, aureus, Locale: ut, Hortenfis, agrestis, marinus, montanus. Adverbiale: ut, Hodiernus, hesternus, crastinus, clan-

deftinus.

Participiale: ut, Amandus, docendus, videndus, scri-

bendus.

Et quæ in lis exeunt à verbis deducta: ut, Fistilis, costilis, flexilis, penfilis.

DE FIGURA.

Figure nominum. Figura aut est simplex, ut Fustus: aut composita, ut Injustus. Sunt qui huc addunt & decompositum; ut, Irreparabilis.

DE NUMERO.

Nume-

Numeri sunt duo: Singularis de uno; ut, Pater: Pluralis de pluribus; ut, Patres.

DE CASU.

Calus nominum funt fex.
Nominativus, qui & rectus dicitur, est prima vox
qua rem aliquam nominamus.

Nominativus. Genitivus.

Dativus. hi

hic patrius, gignendi, aut interrogandi casus dici solet. Dativus, sive dandi casus dicitur, quo quid cuipian attribuimus. Sub hac voce octavum etiam casum com

Genitivus, qui fignificat cujus fit res quæpiam ; atqu

prehen

f

tı

fe

fe

q

pr

na

re

ad

ea

Du

inc

par

ger

nu

ner

nus

etia

effe

que

que

prehenderunt: ut, It clamor colo, id eft, in calum.

Accusativus, qui & incusativus, vel causativus dici Accusapotest, qui verbum sequitur; utpote in quem actio ver- tivus. bi immediate transit : ut, Amq patrem.

Vocativus, quem & falutatorium vocant, vocandis Vocati-

compellandifve personis accommodatur.

3-

us .

172-

ri-

lis.

Lut

utl

ter:

tqu

let.

pian

com

hen

Ablativus, quo quippiam ab aliquo auferri fignifica- Ablatimus. Hic fextus atque Latinus cafus appellatur,nempe vus, Latinus quòd Latinorum fit proprius. cafus.

DE GENERE.

Genus est sexus discretio. Et sunt genera numero Genera septem: Masculinum, cujus nota est Hic: foemininum, septem. Hac: neutrum, Hoc: commune, Hic & hac: commune trium, Hic, bac & boc : dubium, Hic yel bac : epicoenum feu promiscuum, quum sub una generis nota utrumque fexum complectimur: ut Hic anser, hac aquila. Quanquam hoc quidem genus ad præsens negotium non ità propriè spectare videtur; cum hoc quidem loco non de natura rerum agatur, sed de qualitate vocum.

Porrò, inter commune genus & dubium hæc est diffe- Commu rentia: quòd ubi femel communis generis nomini nis & duj adjectivum copulaveris, non jam integrum fuerit de rentia. eadem re loquenti, mutare genus adjectivi : ut, si dixeris Durus parens, aut Canis fæta; quamdiu de eisdem ipsis individuis loquêris, non licebit mutato genere dicere, parentem iniquam, aut Canem fætum. At verò, dubil generis substantivo posito, etiamsi adjectivum masculinum addideris, nihilo tamen feciùs de eadem re fermonem continuanti, licuerit pro tuo arbitratu mutare genus adjectivi: ut si dixeris, Durum corticem, poteris etiam de eodem loqui, pergens dicere, eandem corticem ese or amaram.

Ut autem genera nominum ad amussim calleas, hi sequentes canones tibi summa diligentia imbibendi funt, quos & Guiliel. Lili Anglo acceptos referre debes.

GUL

Malaula funt nomina Diwormin, Virorum, Fluviorum, Menfium Vento-Pam. Fæminima Desrum. Mulicrom Urbium. Regiorum. Ex-Ecptio. Etiam Hippo. Etiam *Reate. Care Appel. Arborum fæmin. Rectius qui legunt mas pimus, viz. Pinafter. Nomina Volucrum, Ferarum, Piscium.

Exceptio

riz. de

appelle-

GUILIELMI LILII

Regulæ generales propriorum.

Ropria que maribus tribuuntur, mascula dicas: Ut funt divorum; Mars, Bacchus, Apollo: virorum; Ut Cato, Virgilius: fluviorum; ut, Tybris, Orontes: Menfium; ut,October: vensorum; ut, Libs, Notus, Auster.

De Fæmininis.

Ropria fæmineum referentia nomina sexum, Famineo generi tribuuntur : five dearum Sum ; ut, Jano, Venus : mulierum ; ceu, Anna, Philotis : Urbium ; ut, Elis, Opus : regionum ; ut, Gracia, Perfis : Infula item nomen ; ceu, Creta, Britannia, Cyprus.

Excipienda tamen quadam sunt urbium; ut ista Mafcula, * Sulmo, Agragas : quædam neutralia, ut * Argos, Tibur, Pranefte: & genus Anxur quod dat utrumque.

Regulæ generales Appellativorum.

Ppellativa arborum erunt muliebria; ut, alnus, Cupressus, cedrus. Mas * spinus, mas oleaster. Et funt neutra, filer, suber, thus, robur, acérque.

Epicœna.

Ant etiam Volucrum; ceu, passer, birundo: ferarum; Jus, Tigris, Vulpes: & piscium; ut, ostrea, cetus, Dicta epicana: quibus vox ipsa genus feret aptum. Attamen ex * cunttis quæ diximus ante notandum, Omne quod exit in um, seu Gracum sive Latinum, Ese genus neutrum; sic invariabile nomen. Generalis

Sed nunc de reliquis, que Appellativa vocantur, Aut qua funt tanquam Appellativa, ordine dicam :

Nam

Nam genus his semper dignoscitur ex genitivo, Infrà ut monstrabit specialis regula triplex. Tres ne-

Prima regula specialis.

Omen non crescens genitivo, ceu, caro carnis, Capra capra, nubes nubis, genus est muliebre.

Regula fpecialis prima

Quoniam Lilius noster genus nominum appellativorum ex genitivo dignoscendum docet, admonendi hoc loco sunt pueri, hano primam regulam esse omnium nominum appellativorum non crescentium in genitivo; cujus generis sunt omnia prima & quarta inslexionis; & secunda etiam, prater paucula quadam, qua insirà in tertia regula excepta reperies.

Pertinent etiam ad hanc classem pleraque tertia declinationis: cujulinodi sunt, Labes labis; pestes pestis;

vis, genitivo vis; mater matris; caro, carnis.

Masculina excepta ex non crescentibus.

Ascula nomina in a dicuntur multa virorum:

It scriba, assecla, scurra, or rabula, lixa, lanisa.

Mascula, Gracorum quot declinatio prima

Fundit in as or in es; or ab illis quot per a fiunt:

Ut, satrapas, satrapa; * athletes, athleta. Leguntur

Mascula item, verres, natalis, aqualis: ab asse

Nata, ut centusses: conjunge lienis, or orbis;

Callis, caulis, follis, collis, mensis, or ensis,

Fustis, funis, panis, penis, crinis, or ignis,

Casses, fascis, torris, sentis, piscis, or unguis,

Et vermis, vectis, postis, societur or axis.

Mascula in er, ceu venter: in os vel us, ut logos, annua.

Fæminina non crescentia.

F Oeminei generis sunt mater, humus, domus, alvus, Et colus, & quarta pro frustu ficus, acusque,

I. Nomina virorum in z. 2. In as, es, & 2, primz declinat. Græco-* Sic Po= cta. Cometa. Bibliopola. 3. Verrer &c. In cr, os, & us. Formin. excepts m er, os, & IIIs

Porticus, atque tribus, focrus, nurus & manus, idus s Huc anus addenda eft, huc myftica vannus Iacchi: His jungas os in us vertentia Graca; papyrus, Antidotus, coftus, diphihongus, byfjus, abyfjus, Cryftallus, synodus, fapphirus, eremus & Arctus, Cum multis aliis, qua nunc perscribere longum est.

Viz. nardus, Methodus, Dialectus,&c.

Neutra non crescentia.

Est neutrum nomen in e, si gignit is, ut mare, rete:

Est quot in on vel in um funt; ut barbiton, ovum,

Est neutrum hippomanes genus, & neutrum cacoethes,

Et virus, pelagus: neutrum modò, mas modò, vulgus.

Dubia non crescentia.

Neerti generis sunt talpa, & dama, canalis, Halcyonis, finis, clunis, restis, penus, amnis, Pampinus, & corbis, linter, torquis, specus, anguis, Pro morbo sicus sici dans, atque phaselus, Lecythus, ac atomus, grossus, pharus, & paradisus.

Communia non crescentia.

Ompositum à verbo dans a commune duorum est:
Grajugena à gigno, agricola à colo, id advena monA venio: adde senex, auriga, overna sodalis, (stras
Vates, extorris, patruelis, pérque duellis,
Assinis, juvenis, testis, civis, canis, hostis.

Excipe Puerpo-

Secunda regula specialis.

Regula Specialis Secunda. Omen, crescentis penultima si genitivi Syllaba acuta sonat, velut hac pietas pietatis, Virtus virtutis monstrant, genus est muliebre.

Huc spectant que acuunt penultimam genitivi crescentis; qualia sunt omnia quinte inflectionis, præter Vides.

Omnia item monosyllaba, prater Vis, reliqua ommia sunt tertia declinationis: ut sunt omnia definentia,

In

I

(

п

L

ti

ti

4

I

8

P

C Halec, halêcis. In Delphin, ut -2 înis. An Titan, ânis. ut SInfans, Quadrans In · Ans antis. Ens Continens entis. Triens, Decuns, decuncis.

In er longum, quæ Græcis per np scribuntur: ut,

Character, crater, flater, foter, êris.

Latina in er ad tertiam regulam pertinent: quare mulier haud recte in hac classe collocatur.

Inx Anx Sut Syrinx, ingis.
Phalanx, angis.
Deunx,
Septunx, uncis.
Septunx, uncis.
Seftrons,
Seftrons,
Cohors,
Confors,
Sortis.

Præterea in o Latina, quæ ônis & ênis habent in genitivo: ut, Lectio, ligo, spado, ônis; Anio, ênis.

Præter paucula gentilia, quæ ad tertiam regulam pertinent: ut, Macedo, Brito, Saxo, Vangio, Lingo, ônis.

In al neutra: ut, Vectigal, animal, âlis: Cætera in

al funt tertiæ regulæ.

48

f-

er

n-

a,

In en, quæ ênis habent in genitivo: ut, Lien, Siren, ênis. Cætera funt tertiæ regulæ.

In av Græca, quæ retinent a in genitivo: ut, Damon,

Ladon, Simon, Trion, ônis.

Quædam variant: ut, Orion, Edon, Egeon, ônis & onis: Cætera funt tertiæ regulæ.

In ar Latina: ut, Laquear, exemplar, calcar, âris: præter Jubar, nectar, aris; hepar, heparis.

In or Latina: ut, Amor, timor, uxor, ôris.

Præter sequentia, quæ ad tertiam regulam spectant:

ut,

ut Arbor, marmor, æquor, ador, robor, &c. oris. Et Græca quoque nonnulla: ut, Rhetor, Hector, Nestor, Stentor, &c. oris.

In as Latina: ut, Majestas, lenitas, humilitas, humanitas, &c. ātis. Excipe, Anas, anătis; & Græca quædam

ut, Lampas, monas, trias, decas, adis.

In es Latina aliquot: ut, Quies, magnes, locuples, ētis; Merces, hæres, cohæres, ēdis.

Accedunt his etiam Græca quædam: ut, Lebes, tapes,

Dares, Chremes, ētis. * Pyrois.

In is, quæ faciunt ītis, īnis, & īdis * in genitivo : ut, Samnis, Quiris, ītis: Salamis, Trachis, īnis: Ríophis, Crenis, īdis: Cætera funt tertiæ regulæ.

In os Latina: ut, Custos, odis: Nepos, otis. Præter

Compos, impos, otis.

Et Græca quæ retinent & in penultima genitivi: ut.

Heros, Minos, ois. Rhinoceros, agoceros, otis.

In us quæ mittunt genitivum fingularem in ūtis, ūdis, Si ūris, ūntis: ut, Salus, palus, tellus, * Opus. Præter unam vocem, Pecus pecudis.

Huc pertinent & comparativa neutra in us: ut, San-

ctius, probius, melius, pejus, oris.

In ax, tam Latina quam Græca: ut, Limax, fornax,

thorax, Phaax, audax, bibax, acis.

Excipe, Græca quædam appellativa & gentilia: ut, Abax, ftorax, ftyrax, finilax, colax, corax, dropax, Pharnax, Candax, ācis: Syphax tamen variat ācis, & ăcis.

In ex paucula quædam: ut, Vervex, ēcis; Vibex,īcis;

Exlex, ēgis; Alex, alēcis.

Reliqua in ex ad tertiam regulam referenda funt.

In ix Latina & Græca: ut Lodix, radix, cornix, spadix; foelix, phoenix, perdix, coturnix, &c. īcis. Et verbalia omnia in trix: ut, Victrix, nutrix, motrix, lotrix,&c. īcis. Cætera pertinent ad tertiam regulam.

In ox fubstantiva & adjectiva : ut, Celox, velox, ocis. Præter Cappadox, öcis; Allobrox, ögis; & quædam

alia.

In

B

C

la

B

M Se

M

Ut

2

A

A

es

Ut

Hy

Ph

Su

R

Ut,

Ad

* Pro civitate

Locr.

entis.

In ux; ut.Pollux,Pollûcis.Cztera funt tertiz regulz. In yx: ut, Bombyx, bombycis: Bebryx autem variat Bebrycis. Cætera ad tertiam regulam relegari debent.

In s Græca, præcedente p: ut, Hydrops, Cyclops, conops, Cercops, ôpis. Reliqua in ops ad tertiam regu-

lam referenda funt.

Et

or,

na-

am

les,

pes,

ut,

his,

ter

cis;

Spa-

rba-

,8cc

ocis.

In

Masculina excepta ex acutè crescentibus.

A scula dicuntur monosyllaba nomina quædam, Sal, sol, ren, or splen, Car, Ser, vir, vas vadis, as, mas, Bes, Cres, pres, & pes, glis gliris, habens genitivo: Mos, flos, ros, & Tros, mus, dens, mons, pons, simul & fons, Seps pro serpente, grips, Thrax, rex, grex gregis, & Phryx, Mascula sunt etiam polysyllaba in n; ut, Acarnan, Lichen & delphin: & in o fignantia corpus;

ut, Ut leo, curculio; fic senio, ternio, sermo.

Mascula in er, or, & os; ceu, crater, conditor, beros:

Sic torrens, nefrens, oriens, cum pluribus in dens: dis, Quale bidens, quando pro instrumento reperitur: eter Adde gigas, elephas, adamas, Garamásque, tapésque.

San- Atque lebes, Cures, magnes, unumque, meridies nomen quinta : & qua componuntur ab asse; nax, Ut dodrans, semis, jungantur mascula Samnis, Hydrops, nycticorax, thorax, & mascula vervex,

ut. Phænix & bombyx pro vermiculo. Attamen ex his har- Sunt muliebre genus, Syren, mulier, foror, uxor.

Neutra excepta ex acuté crescentibus.

Unt neutralia & hæc monosyllaba nomina, mel, fel, Lac, far, ver, cor, as, vas vafis, os offis, & oris, Rus, thus, jus, crus, pus. Et in al polysyllaba in árque Ut, Capital, laquear. Neutrum halec & muliebre.

Dubia acutè crescentia.

Unt dubia hac Python, scrobs, serpens, bubo, rudens, grus, dam D Perdix, lynx, lymax, stirps pro trunco, pedis & calx: Adde dies numero tantum mas esto secundo.

Monofyllaba . quædam.

> Polyfyllaba in n & o.

In er, or, & os.

Neue. mel, fel, lac, &c. & in al, ar, polyfyllaba. Halec.

Com-

Communia acutè crescentia.

Sunt commune, Parens, autórque, infans, adolescens, Dux, illex, hæres, exlex; à fronte creata,

*Sic La- Ut bifrons: custos, bos, * fur, sue, atque sacerdos.

tro.

Tertia & ultima regula specialis.

Terria regula specialis. Omen, orescentis penultima si genitivi
Sit gravis, ut sanguis genitivo sanguinis, est mas.
Huc spectant penultimam genitivi crescentis gravantia, cujus generis sunt paucula illa secundæ declinationis de quibus suprà meminimus; videlicet, Socer, gener, puer, eri; adulter, eri; Presbyter, eri.

Composita à vir viri: ut, Levir, Triumvir, Decem-

vir, Centumvir, iri.

Composita item à gero & sero: ut, Armiger, claviger, caduciser, luciser, eri: & adjectiva quædam: ut, Tener, dexter, prosper, eri; Satur, uri. Spectant hue & Græca omnia neutrius generis in a: ut, Poema, dogma, sophisma, ænigma, atis.

In yr item Græca: ut, Martyr, Martyris; Plithyr,

pfithyris.

Omnia item in ur Latina: ut, Augur, murmur, furfur, cicur, ŭris.

In ut etiam omnia: ut, Caput, capitis; Occiput,

occipitis.

Præterea in o Latina omnia, præter illa quæ superiùs excipiuntur: ut, Imago, fartago, ordo, cardo, inis.

In l: ut, Annibal, alis; mugil, ilis: Conful, Præsul, ulis. In en: ut, Pecten, tibicen, carmen, crimen, inis.

In on Graca, quæ fumunt o parvum in penultima genitivi fingularis: ut, Canon, dæmon, architecton, Philemon, onis.

In or Latina & Græca: ut, Arbor, æquor, marmor, pantocrator, apator, oris.

In as: ut, Anas, anătis.

Et Græca: ut, Archas, chilias, hebdomas, enneas, adis-In es Latina: ut, Fomes, limes, itis; præses, deses, idis. In is Latina & Græca: ut, Sanguis, pollis, inis; Tyrannis, paropsis, idis.

In ar Latina & Græca: ut, Jubar, compar, nectar,

bacchar, ăris.

an-

tio-

ge-

m-

vi-

ut,

nuc"

og-

yr,

Ir-

ut,

iùs

lis.

le-

m,

Et

In er Græca: ut, Aer, æther, eris.

In s præcedente consonante, tam Latina, quam

* Græca: ut,

Princeps,
Hyems,
Inops,
Söpis;
Arabs,
Chalybs,
Söpis;

In os Latina: ut, Compos, otisa

In us Latina & Græca; ut, Pecus, decus, oris; vellus,

vulnus, eris; Tripus, Oedipus, odis.

In ax Græca: ut, Abax, ftorax, colax, climax, acis. In ex Græca: ut, Index, vindex, carnifex, aruspex, icis. In ix Latina & Græca: ut, Varix, fornix, calix, icis;

Mastix, ĭgis.
In ox Latina & Græca: ut, Præcox, Cappadox,öcis;

Allobrox, Polyphlox, ögis.

In ux Latina: ut, Conjux, conjugis; Redux, reducis.
Denique in yx Græca: ut, Onyx, Sardonyx, Ceryx, Eryx, ychis.

Femin. excepta ex graviter crescentibus.

Poeminei generis fit hyperdissyllabon in do, Quod dinis; atque in go, quod dat ginis in genitivo. Id tibi dulcedo faciens dulcedinis, ídque Monstrat compago compaginis: adjice virgo,

Grando, fides, compes, teges, & seges, arbor, hyémsque: Sic Baccar, findon, Gorgon, icon & Amazon.

Græcula in as vel in 1s finita: ut, Lampas, Iaspis,
Cassis, cuspis; in us vox una pecus pecudis dans,
His forsex, pellex, carex, simul arque supellex,
Appendix, histrix, coxendix, adde filixque.
Neutra

Grzcula in as &is.

Hyper-

diffylla-

do & go.

bon in

* Excipe quædam in ps.

IIM

Neutra excepta ex graviter crescentibus.

Inanimat. in a, en,ar,ur, us, put, excipe.

St neutrale genus fignans rem non animatam, Nomen in a ; ut problema : en ; ut omen : ar ; ut ju-(bar : ur dans;

Ut jecur : us; ut onus : put ; ut occiput. Attamen ex his Mascula sunt, pecten, furfur : sunt neutra, cadaver : Verber, iter, suber, pro fungo tuber, & uber, Gingiber, & laser, cicer, & piper, atque papaver, Et fifer, atque filer. Neutra æquor, marmor, adorque Atque pecus, quando pecoris facit in genitivo.

Dubia ex graviter crescentibus.

Unt dubii generis, cardo, margo, cinis, obex, Pulvis, adeps, forceps, pumex, ramex, anas, imbrex: Adde culex, natrix, & onyx cum prole, filéxque : Quamvis hac melius vult mascula dicier usus.

Communia ex graviter crescentibus.

Ommunis generis sunt ista, vigil, pugil, exul, Praful, homo, nemo, martyr, Lygur, augur, & Arcas, Antistes, miles, pedes, interpres, comes, hospes; Sic ales, prases, princeps, auceps, eques, obses: Atque * alia à verbis quæ nomina multa creantur; tifex,mu- Ut Conjux, judex, vindex, opifex, & arufpex.

* Sic Arniceps, particeps.

Regula Adjectivorum generalis.

Djectiva unam duntaxat habentia vocem, Ut fælix, audax, retinent genus omne sub una : Sub gemina fi voce cadant, velut omnis & omne, Vox commune duûm prior eft, vox altera neutrum : At fi tres variant voces, sacer utse 1 sacrum: Vox prima est mas, altera fæmina, tertia neutrum.

At sunt quæ slexu propè substantiva vocares, Adjectiva tamen natura usuque reperta: Talia sunt pauper, puber, cum degener, uber, Et dives, locuples, sospes, comes atque superstes; Cum vaucis aliis, que lectio justa docebit.

Has

Ca

Fu

A

Hi

Hi

Su

De

da

La

A

an

VC

in

ri

Fi

al

Hæc proprium quendam sibi slexum asciscere gaudent, Campester, volucer, celeber, celer, atque saluber: Junge pedester, equester, & acer: junge paluster, Ac alacer, sylvester. At hæc tu sic variabis; Hic celer, hæc celeris, neutro hoc celere: Aut aliter sic; Hic atque hæc celeris, rursum hoc celere est tibi neutrum. Sunt quæ desiciunt genere adjectiva notanda, De quibus atque aliis alibi tibi mentio siet.

S.

ju

ns:

DE DECLINATIONE.

Eclinatio est variatio dictionis per casus. Sunt autem declinationes numero quinque.

Rima declinatio complectitur quatuor terminationes:

A, Sut, Smensa; SEs, Sut, Sanchises; Anchises; As, Sut, Seneas; Ses, Siniuntur: ut, Sanchises.

Porrò Græca sunt omnia quæ in Ses, Siniuntur: ut, Sanchises.

Sunt qui huc addunt Hebræa quædam in am: ut, Adam, Adæ. Abraham, Abrahæ. Quæ tamen meliùs ad Latinorum formam redacta, ad hunc modum inflexeris: Adamus, Adami; Abrahamus, Abrahami.

As, accusativum in am & in an facit, ut, Æneas, Æne-As. am, vel Ænean; vocativum in a; ut, Æneas, Ænea.

Es, in accusativo en sumit; ut, Anchises, Anchisen: in Es. vocativo & ablativo e vel a; ut, Anchise, vel Anchise.

E, genitivum in es mittit, dativum in e, accusativum E. in en, vocativum & ablativum in e; ut,

Nom. Senelope, Acc. Senelopen, Penelope, Penelope, Abl. Senelope, Penelope.

As, in genitivo nominum Latinorum interdum repe- As in ritur ad Græcorum imitationem: ut, Pater-familiàs, Genic. Filius-familiàs. Id quod veteres observabant in multis aliis. Ennius; Dux ipse viâs.

Livius

Livius Andronicus; Mercurius, cumque eo, filius Latonas, pro Latona. Sic. Navius; Filii terras, pro terra. Virgilius; Nec auras, nec sonitus memor.

Aulai, & Pictai, atque id genus alia, priscis relinquito. Genitivus pluralis interdum Syncopen admittit: ut, Æneadûm, Grajugenûm; pro Æneadarum, Grajugenarum.

Hæc dativos & ablativos plurales mittunt in abus;

Dea, mula, equa, liberta, ambæ, duæ, âbus.

Hæc vero tam in is, quam in abus; Filia, filiis vel filiabus; Nata, natis vel natabus.

SECUNDA DECLINATIO.

Secunda declinario.

S Ecundæ declinationis terminationes funt a-		Aper. Vir. Satur.
pud Latinos quinque;	Lus,	S Dominus.
Et Græcorum, SOs,	•	Delos. Ilion.
Eus,		Orpheus.

Attica in os genitivum in o mittunt, acculativum in ôn: ut, Androgeos, Androgeô. Accuf. Androgeôn.

Quædam Græca contracta in us, vocativum formant În û: ut, Panthus, ô Panthû: Oedipus, ô Oedipû.

Notabis & Latina quædam, tam in us quam in e mittere vocativum fingularem : ut, Agnus, vulgus, lucus, flu-tiv vius, chorus, populus pro natione.

Eus, genitivum format in ei vel eos, dativum in ei

accusativum in ea, vocativum in eu: ut, (pheon. Nom. Sorpheus. (pheos. Acc. Sorphea. Ovid. Or Orphei vel Or- Voc. Sorpheu. Orpheu. Orpheo. Noranda sunt deniq; Deûm, pro Deorum. syncopationes illa, Virûm, pro Virorum.

Item

(

b

tu

ut

fa

G

Item anomala illa Ambo & Duo; quas duas voces Poetæ etiam in acculativo Masculinas usurpant : ut. Virg. Si duo præterea tales Idaa tulisset Terra viros. Hor. Ne vos titillet gloria, jurejurando obstringam ambo. Cic. in Phi, sectind. Prater duo vos, nemo sic loquitur.

TERTIA DECLINATIO.

Ertia declinatio admodum varia est: cujus difficiliores duntaxat casus hoc loco attingemus.

Quorundam accusativi flectuntur tantum in im; ut, Accuse Vim, ravim, tustim, sitim, magudarim, amussim, singula-Charybdim.

Sic & quorundam fluviorum accusativi : ut, Ty-

brim, Ararim.

LA-

pro

ito.

ut, ige-

ws;

el fi-

n in

nant

tere

n er

eon

n.

m.

tem

Quædam accusativos sectunt in im & in em commumiter: ut, Buris, pelvis, clavis, fecuris, puppis, torquis; turris, restis, febris, navis, bipennis, aqualis, im vel em.

Ablativus regulariter in e definit : ut Pectus, falus ; Ablata

Ablativo Pectore, falute.

Propria nomina adjectivis fimilia, ablativos in e mittunt: ut Felice, Clemente, Juvenale, Martiale, &c.

At neutra definentia in al, er, & e ablativum magna

ex parte mittunt in i:

SVectigal, Ablat. Calcari. Vectigali, Mare.

Ablativus rete à nominativo retis est: non à nomina-Resis. flutivo rete. Par, cum compositis, tam e quam i habet: ut, Par, compar : ablativo pare, Compare, vel ri.

Hæc tamen e retinent, Far, hepar, jubar, nectar, gau-

sape, præsepe.

Soracte, Ablat. -Or Et hæc propria Præneste, Præneste. Reate. Reate.

Festorum nomina, quæ tantum pluralia sunt, geniti- Festorum vum interdum in orum mittunt, ut Agonalia, Vinalia; nomina

Genitivo Agonaliorum, Vinaliorum,

Inter-

Interdum autem in ium: ut, Floralia, Feralia; geni-

tivo, Floralium, Feralium.

Aliquando verò tam in orum quàm in ium: ut, Parentalia, Saturnalia: genitivo Parentaliorum, Saturnaliorum, vel ium.

Dativus verò & ablativus in bus: ut, Saturnalibus, Bacchanalibus: præter Quinquatriis, quod juxta se-

cundam declinationem format prædictos casus.

Menfium Bomina. Mensium nomina in er vel is ablativum in i solum mittunt: ut, September, Aprilis: Ablativo Septembri,

Quorum accusativus in im tantum desinit, iis ablativus exit in i, ut. Sitim, tussim: ablativo Siti, tussi.

Adjectiva, quæ nominativum in is vel er & e neutrum faciunt, ablativum mittunt in i folum: ut, Fortis, mollis, dulcis; ablativo Forti, molli, dulci.

Sic Acer, acris, acre; ablativo acri.

Nota.

Licèt Poetz, interdum metri causa, e pro i usurpent. Cztera adjectiva tam in e quam in i mittunt: ut, Capax, duplex; ablativo capace, duplice, vel ci.

Præter pauper, degener, uber, fospes, hospes, quæ in

etantum faciunt ablativum.

Comparativa etiam bifariàm faciunt ablativum: ut, Melior, doctior; ablativo Meliore, doctiore, vel ri. Similiter & fubstantiva quædam: ut, Ignis, amnis, anguis, supellex, unguis, vectis; ablativo e vel 1.

Rariùs autem Civis, Abla- Cive, vel civi. Rariùs etiam Arpinas, tivo. Arpinate, vel ti.

Et sic de cæteris id genus gentilibus. Denique ad eundem modum ablativos formant, quorum accusativi per em & im siniunt: ut, puppis, navis; ablativo puppe, nave, vel i. Et Yerbalia item in mix: ut, Victrix, altrix, ablativo Victrice, altrice, vel ci.

Neutra, quorum ablativus fingularis exit in i tantum, vel in e & i, nominativum pluralem mittunt in ia; ut, Molli, duplice, vel ci; nominativo plurali,

Mollia,

C

Pt

G

fi

fa

bi

tu

H

01

M

VI

OI

Mollia duplicia. Prater Ubera plura vel phuria, apluffra vel aplustria: sic comparativa; ut, Meliora, fortiora,

doctiora, priora.

Ex ablativis in i tantum, vel in e & i, fit pluraliter Genies. genitivus in ium: ut, utili, utilium, puppe, vel pi, pup-vus plu-Majorum. 2 pium, præter comparativa: ut > Meliorum, . Item præter ista, Supplicum, complicum, strigilum, artificum, vigilum, veterum, memorum, pugilum, inopum; at plus plurium format.

Sunt & guæ Syncopen aliquando admittunt: cuiufmodi funt Sapientam pro fapientium, serpentum pro

ferpentium.

n

t.

t,

n

t,

Ĺ

1-

25

e,

X,

1-

in

li,

Quando nominativi fingulares duabus confonantibus finiuntur, genitivi plurales exeunt in ium: ut.Pars.urbs. falx glans, trabs, merx; genitivo plurali, Partium, urbium, falcium, glandium, trabium, mercium.

Excipe Hyemum, principum, participum, municipum, forcipum, inopum, coelibum, clientum, &c.

Ubi in nominativis & genitivis fingularibus reperiuntur pares syllabæ, genitivus pluralis exit in ium.

C Collium. C Collis, ut, Menfis, >in genitivo Menfium, -Adde iftis. Auris, Aurium

Litium, ditium, virium, falium, manium, penatium. Excipe tamen Canum, panum, vatum, juvenum,

opum, apum, &c.

As format affium: Mas Marium: Vas, vadis, vadiums Nox noctium: Nix nivium: Os offium: Faux faucium: Mus murium: Caro carnium: Cor cordium: Alituum ab ales, affumit u.

Boum anomalum est, ut etiam bobus vel bubus.

Accufa-Quorum genitivi plurales definunt in ium, accusati-tivus vum formant per es & eis diphthongum: ut. Partium, pluralis. Graccoomnium; Partes, omnes vel eis.

Graco fonte derivata pleraque, quando juxta lingua cinacio.

fuz morem variantur, genitivum mittunt in os: ut, Tltan, Pan, Daphnis, Phyllis: genitivo Titânos, Panos, Daphnidos, Phyllidos: dativum verò in i breve: ut, Titani, Pani, Daphnidi, Phyllidi: accusativum in a, (nisi sint neutrius generis in a non terminata:) ut Pana, Phyllida, Amaryllida, Orphea.

Is tamen & ys per os purum declinata in genitivo, accusativum faciunt, s nominativi mutatâ in n: ut,

Tethys, Tethyos,
Decapolis, lios,
Genefis, fios,
Metamorphôfis, fios.

Tethyn.
Decapolin.
Genefin.
Metamorphôfin.

Sunt que duplicem genitivum faciunt: alterum in os non purum, alterum in os purum. Atque hec pro genitivorum ratione duplicem quoque accusativum formant; alterum in n, alterum in a: ut Paris, genitivo Paridos & Parios, accusativo Parida & Parin: Themis, genitivo Themidos & Themios, accusativo Themida & Themin.

Foeminina in 0, genitivum in us, & acculativum in

ô mittunt :

ut Sapphô, Sapphûs, Anntô, Mantûs, Cliô, Cliûs, Sapphô.

Vocativus nominativo magna ex parte similis est; in nonnullis tamen à nominativo abjicitur s: ut, Pallas, Pallantis; Theseus, Theseos; Tethys, Tethyos; vocativo ô Palla, Theseu, Tethy.

Phyllis, Phyllidos, Alexis, Alexios, Achilles, Achilleos,

Neutra fingularia in a Græca funt: ut, Problema, poema: quæ veteres juxta Latinam quoque formam declinabant, addita fyllaba tum: ut, Hoc problematum, hoc poematum.

Quorum dativi & ablativi plurales adhuc in frequen-

tiore ufu funt: ut, Problematis, poematis.

QHAR-

Vocati-

Graca neutra in A.

QUARTA DECLINATIO.

Uartæ declinationi nihil ferè difficultatis inest, quara nam duas tantum fortitur terminationes in recto declinafingulari; nempe us & u: ut Manus, genu.

minum.

Veteres à nominativis Anus, tumultus, ornatus, dixerunt Anuis, tumulti, ornati, in genitivo: ut,

Ter. Ejus anuis causa. Idem. Nibil ornati, nibil tumulti. Dativus ui habet, & interdum etiam ü: ut, fructui, Daivus concubitui: rariùs, Fructû, concubitû.

fingula-TIS.

Virgilius. Quòd neque concubitû indulgent.

Terent. Vestitû nimis indulges.

Currûm autem pro curruum Synæresis est; ut & in aliis declinationibus fieri folet.

Iesus, in accusativo Iesum habet; in reliquis verò lesus.

cafibus ubique Iefu.

Hæc dativum & ablativum pluralem in ubus formant; Dativus Acus, lacus, artus, arcus, tribus, ficus, specus, quercus, & ablapartus, portus, veru, ubus.

Cætera omnia in ibus: ut, Fructibus, foetibus, mani- pluralis.

bus motibus

os,

It,

2-

10-

in

e-

7-

VO

is.

da

in

in

a-

0

n,

n-

2-

QUINTA DECLINATIO.

Uinta declinatio genitivum, dativum & ablativum Ouinta pluralem in paucioribus fortita est, quemadmo- declinadum infrà in Heteroclitis fusiùs tradetur.

tio no-

Olim juxta hanc declinationem flectebantur quadam minus. nomina tertiæ inflectionis: ut, Plebes, plebei,

Genitivus hujus declinationis olim etiam in es, ii, & Genitives ploralia e, exibat.

Cicero. Equites verò daturos illius dies panas.

Virgilius. Munera lætitiámque dii. Salustius. Vix decima parte die reliqua.

Caterum, præter ista quæ jam diximus, notabis etlam diligenter ea nomina qua à Grammaticis Heteroclita dicuntur. Hæc partim variâ probatorum authorum e'ctione, partim à sequentibus regulis discere licebit,

DE

plur.

plural.

5. Maf.

plural.

6. maf.

fin. maf.

& neut. plural.

DE NOMINIBUS HETEROCLITIS

Rob. Robinson.

Herero-Uæ genus aut flexum variant, quacunque novate clita qua Ritu deficiunt, superantve, Heteroclita sunto.

Variantia genus.

I. Form. Hac genus ac partim flexum variantia cernis. fing. Pergamus infælix urbs Troum, Pergama gignit; Neut.pl. Quod, nifi plurali careat, facit ipsa supellex : singula fæmineis, neutris pluralia gaudent.

2. Neut. Dat priot his numerus neutrum genus alter utrumque, fin. maf. Rastrum cum fræno, filum, simul atque capistrum: Argos item & cælum sunt singula neutra; sed audi, & neut. Mascula duntaxat celos vocitabis & Argos; 3. Neut. im mal. Frana sed & franos, quo pasto & catera formant. tantum Nundinum, or hine epulum, quibus addito balneum; Orhac Neutra quidem primo, muliebria rite secundo: (funs . Neat. fin. fcm. Balnea plurali Juvenalem constat habere.

pl.Excep. Hæc maribus dantur fingularia, plurima neutris, Manalus, atque facer mons Dindymus, Ismarus, atque fin. neut. Tartara, Taygetus, sic Tanora, Massica, & altus Gargarus. At numerus genus his dabit alter utrumque. Sibilus, atque jocus, locus, & Campanus Avernus.

Defectiva.

Qua sequitur marica est numero, casuve, propago.

Aptôta.

Qua nullum variant casum; ut fas, nil, nibil, inftar; I.Aptôta Multa & in u fimul i; ut sunt hæc, cornuque, genuque : m atqua Sic gummi, frugi ; fic Tempe, tot, quot, & omnes recto non vari-A tribus ad centum numeros, Aptuta vocabis.

Mono-

Monoptôta.

Estque Monoptoton nomen, cui vox cadit una; Ceu noctu, natu, jussu, injussu, simul astu. Promptu, permissu: plurali legimus astus; Legimus insicias, sed vox ea sola reperta est.

Diptôta.

Sunt Diptôta, quibus duplex flexura remansit:
Ut fors forte dabit sexto, spontis quoque sponte;
Sic plus pluris habet, repetundarum repetundis;
Fugeris & sexto dat jugere, verberis autem
Verbere, suppetiæ quarto quoque suppetias dant:
Tantundem dat tantidem, simul impetis hoc dat
Impete: junge vicem sexto vice; nee lego plura.

Verberis atque vicem, sic plus, cum jugere, cunstos

Quatuor hac numero casus tenuere secundo.

Triptôra.

Ires quibus inflectis casus, Triptota vocantur:

Ut precis atque precem, petit & prece blandus amicam;

Sic opis est nostræ, ser opem legis, atque ope dignus:

At tantùm recto frugis caret, & ditionis:

Integra vox vis est, nist desit sortè dativus:

Omnibus his mutilus numerus prior, integer alter.

Quæ reserunt, ut qui: quæ percontantur, ut ecquis:

Et quæ distribuum; ut nullus, neuter, & omnis:

Insinita solent his jungi; ut quilibet, alter:

Quinto hæc sæpe carent casu; & pronomina, præter

Quatuor bæc insinà, noster, nostras, meus, & tu.

Propria cuncta notes, quibus est natura coercens, Plurima nè suerint: ut Mars, Cato, Gallia, Roma, Ida, Tagus, Lalaps, Parnassus, Bucephalusque. His frumenta dabis, pensa, herbas, uda, metalla; In quibus authorum qua sint placita ipse requiras: Est ubi pluralem retinent hac, est ubi spernum. 2. Mone ptôta funt que unico in obliquo reperiuntur.

a. Diptoj ta, qua duobus cafibus

4. Trip tôta qua tribus cafibus

Vocativo

6.Propria defect. pl. Framenta, &c. nomina alia gand dent, alia carent plural.

Hordea.

Neutra fingulari carentia quibufd. cafibus plural. 1 Mafc. defect. plural. 2 Formi. carent. plural.

Nota.

Hordea, farra, forum, mel, mulsum, defruta, thúsque, Très tantum similes voces pluralia servant.

Hesperus & vesper, pontus, limisque, simisque, Sic penus & sanguis, sic æther, nemo; sed ista Mascula sunt numerum vix excedentia primum.

Singula sæminei generis, pluralia rarò,
Pubes atque salus, sic talio cum indole, tussis,
Pix, humus, atque lues: sitis & suga ; junge quistem,
Sic cholera atque fames, bilisque, sensita, juventus;
Sed tamen hæc, soboles, labes, ut & omnia quinta,
Tres similes casus plurali sæpe tenebunt:
Excipe res, species, facies, aciésque, diésque;
Quas voces numero totas licet esse secundo.
Istis multa solent multebria nectere; ut hæc sunt,
Stultitia, invidia, & sapientia, desidia, atque
Id genus innumera voces, quas lectio præbet:
Quam tibi præsixam ceu certum collige silum.
Rariùs his numerum, quandoque sed adde secundum.

3. Neutra parentia plurali. Nec licet his neutris numerum deferre secundum, Delicium, senium, lethum, cænúmque, salúmque; Sic barathrum, virus, vitrum, viscúmque, penúmque, Justitium, nihilum, ver, lac, gluten, simul halec: Adde gelu, solium, jubar. Hic quoque talia ponas, Quæ tibi, si observes, occurrent multa legenti.

Malc.

Mascula sunt tantum numero contenta secundo, Manes, majores, cancelli, liberi, & antes, Monses prosluvium, lemures, fasti, atque minores : Cum genus assignant natales : adde penates, Et loca plurali, quales Gabiíque, Locrique, Et quacunque legas passim similis rationis.

Feem, prentia ingulari Hac sunt saminei generis, numerique secundi; Exuvia, phalera, gratésque, manubia, & idus, Antia, & inducia, simul insidiaque, minaque; Excubia, nona, nuga, tricaque, calenda.

Quilquilia,

Qui

Reti

Nup

Que

Mæ

Arn

Fun

Roff

Infa

Aug

Fest

Qu

Na Sic

Sen

At

Sin

Vil

At Ev

Tal

H

G

K

Quisquilia, therma, cuna, dira, exequiaque, Feria, & inseria, sic primitiaque plagaque Retia signantes, & valva, divitiaque; Nuptià item & lasses: addantur Theba & Aibena; Quod genus invenias & nomina plura locorum.

Rarius hæt primo, plurali neutra leguntur, Mænia, cum tesquis, præcordia, lustra serarum, Arma, mapalia; sic bellaria, munia, castra; Funus justa petit, petit & sponsalia virgo, Rostra disertus amat; pueríque crepundia gestant; Infantésque colunt cunabula; consulit exta Augur, & absolvens superis estata recantat. Festa Deûm poterunt, ceu Bacchanalia jungi. Quod si plura leges, licet hâc quoque classe reponas.

3. Neutra carentia fingulari.

Redundantia.

Hac quasi luxuriant, varias imitantia formas:
Nam genus & vocem variant, tonitrus tonitrúque.
Sic clypeus clypeum, baculus baculum, atque bacillum,
Sensus & hoc sensum, tignus tignúmque, tapetum
Atque tapete tapes, punctus punctúmque; sinapi,
Quod genus immutans fertur scelerata sinapis.
Sinus & hoc sinum vas lactis, mendáque mendum,
Viscus & hoc viscum, sic cornu & slexile cornum.
At Lucanus ait, Cornus tibi cura sinistri:
Eventus simul eventum. Sed quid moror istis?
Talia doctorum tibi lectio mille ministrat.

I. Redun-

Sed tibi præterea quædam sunt Græca notanda, Quæ quarto casu sætum peperêre Latinum: Nam panther panthera creat, crateráque crater; Gassida cassis habet, sed & æther æthera fundit: Hinc cratera venit, venit æthera; sic caput ipsum Cassida magna tegit, nec vult panthera domari. 2. Nominativi ex accufativis Gracis in a. .

Vertitur his rectus, sensus manet, & genus unum : Gibbus & hic gibber, cucumis cucumer, stipis & stips ;

3. Rectum variantie. Potius Odor.

Sic cinis atque ciner, vomis vomer, scobis & scobs, Pulvis item pulver, pubes puber: quibus addes Que pariunt or & os, honor, & labor, arber, * adórque; His & apes & apis, plebs plebis : sunt quoque multa Accepta à Gracis, geminam referentia formam; Ut delphin delphinus, & hic elephan elephantus, Sic congrus conger, Meleagrus fic Meleager, Teucrus item Teucer: Dabis buc & catera cunsta, Qua tibi par ratio dederint, & lectio cafta.

je

m

pe

M

lin

m

m di

m

qu

ad

m

tu

er

4 Deelinationem variantia.

Hæc fimul & quarti flexus sunt atque secundi: Laurus enim lauri facit & laurus genitive; Sic quercus, pinus, pro fructu ac arbore ficus; Sic colus, atque penus, cornus quando arbor habetur; Sic lacus atque domus : licet bæc nec ubique recurrant : His quoque plura leges, quæ priscis jure relinquas.

5 Adje-

Et que luxuriant funt adjectiva notanda Multa, sed imprimis quot & hactibi nomina fundunt; xuriantia. Arma, jugum, nervus, somnus, clivusque, animusque, Et quot limus habet, quot franum, & cera, bacillum : A quibus us simul is formes; ut inermus inermis: Rarior est bilarus, vox est bilaris bene nota.

COMPARATIO NOMINUM.

Nominum comparatio. **Pofitivus** gradus. Comparativus.

Omparantur nomina, quorum fignificatio augerl minuive potest.

Gradus comparationis funt tres.

Positivus, qui rem sine excessu significat : ut, Albus,

niger, probus, improbus.

Comparativus, qui fignificationem sui positivi per adverbium magis auget: ut Albior, probior, id est, Magis albus, magis probus. Fit autem regulariter à secundo positivi casu in addita syllaba or : ut,ab Amici, pudici, fit amicior, pudicior.

Superla

Superlativus, qui fupra positivum cum adverbio Valde vel Maxime fignificat; ut, DoctiDoctifimus, 7 id est, valde & Doctus.

Justissimus, S vel maxime & Justus.

Fit autem regulariter à primo positivi casu in i adjectis [& fimus : ut, à Candidi, prudenti, fit Candidiffimus, prudentissimus.

Que verò positiva in r desinunt, adjecto rimus su- In rimus. perlativum formant : ut Pulcher, pulcherrimus ; Niger.

nigerrimus.

S,

0

Excipiuntur, Dextimus à Dexter, Maturimus, five

Maturiffimus, ab antiquo Matur.

Sex ista in lis, superlativum formant mutando lis in Inlie. limus : nempe, Facilis, facillimus : Docilis, docillimus : Agilis, agillimus: Gracilis, gracillimus: Humilis, humillimus: Similis, fimillimus.

Quæ derivantur à Dico, loquor, volo, facio, ad hunc Derivat. modum comparantur: Maledicus, maledicentior, male- à dicolodicentissimus, à dico: Magniloquus, magniloquentior, quor, de. magniloquentissimus, à loquor.

Plautus tamen à mendaciloquus, & confidentiloquus, usurpat mendaciloquius, & confidentiloquius.

Benevolus, o (Magnificus, Magnificentior, Benevolentior. Benevolentissimus, Jet & Magnificentissimus.

Quoties vocalis præcedit us finale, comparatio fit per Compaadverbia Magis & Maximè : ut, Idoneus, magis Idoneus, ratio nomaxime Idoneus. Arduus magis arduus maxime arduus, minum

in us pumm.

COMPARATIO INUSITATION.

Interim acre judicium adhibendum est, ut que in legendis authoribus rarò occurrunt, rarò itidem usurpentur.

Cujusmodi sunt quæ sequuntur.

Affiduior, frenuior, egregiifimus, mirificiffmus, pientistimus vel piisimus, ipsissimus.

Perpetuisimus, 2 5 Exiguissimus, apud Ovidium. Multistimus, apud Ciceronem. Tuistimus. COMPA

COMPARATIO ANOMALA.

Bonus, melior, optimus. Malus, pejor, pessimus. Magnus, major, maximus. Parvus, minor, minimus. Multus plurimus, multa plurima, multum plus plurimum. Vetus, veterior, veterrimus. Deterior, deterrimus; ab antiquo deter. Nequam, nequior, nequissimus. Citrà, citerior, citimus. Intrà, interior, intimus. Infrà, inferior, infimus. Extrà, exterior, extimus vel extremus. Suprà, superior, supremus vel summus. Post, posterior, postremus. Ultrà, ulterior, ultimus. Propè, propior, proximus; à quo proximior, apud Ovidium. Pridem, prior, primus. Diu, diutior, diutissimus. Sæpe, sæpiùs, sæpissimé.

COMPARATIO DEFECTIVA.

Comparatio manca.

Inclytus,	Meritus,
Inclytiffimus.	Meritifimus,
Opimus,	
Opimior.	Sinister,
Ocyor, Z.,,	Sinisterior.
Ocyssimus. Sab wwws.)(
Novus,) [Invenis,
Novissimus.	Junior.
Adolescens,	()
Adolescentior.	Senex,
Potior,	Senior,
Potifirmus.) (Maximus natu.
Longinquus,	CAnte,
Longinquior.	Anterior.
Pene,	Nuper,
Peniffimus.	Nuperrimus.
Testardum autom à C.	La

Comparatio abufiva.

Interdum autem à substantivis fit comparatio, sed

ut, Solution, Sa Solution.

Neronior, Sa Solution.

Nerone.

Cinædo.

Pœno.

Com-

Com-

Comparationum Typus.

SINGULARITER.

/	Positivus.	Compar.	Super.
	Dodus, Tener, Dulcik, Fælix.		
Nom.	us er is a is x ns um e	Sior ior ius	Smus ma mum
Gen.	i w a is i	ioris	Smi mæ mi
Dat.	e i	iori	Smo mæ mo
Accus.	um em em em am em em em um e ex ns	iorem iorem ius	Smum mam mum
Voc.	e er is a is ume x ns	Sior ior ins	Sme ma mum
Ablat.	1:3: 00	iore iori	Smo mã mo

(Comparation	um Typ	ous.		
·P	LURA	LIT	E R.		
Positivus. Compar. Super.					
	Docti. Teneri. Dulces. Fælices. Prudenses.				
Nom.	i es a es a ia	iores iores iora	Smi mæ ma		
Gen.	Sorum arum sium orum	iorum	Smorum marum morum		
Dat.	is ibus	ioribus	mis		
Accuf.	Sos es as a ia	iores iores iora	Smos mas ma		
Voc.	Si es a es a ia	iores iores iora	Smi ma ma		
Ablat.	is ibus	ioribus	mis.		

Pre-

tute

A nus, S riva A iffe, E D nimi R D noft C P C Cuj

Ego

voc or,

DE PRONOMINE

Ronomen est pars orationis, quâ in demonstranda aut repetenda re aliqua utimur. Pronomina funt quindecim; Ego, tu, sui, ille iple, ifte, hic, is, meus, tuus, fuus, noster, vefter, noftras, veftras.

Ouibus addi possunt & sua composita: ut. Egomet. tute, idem, & similia: ut etiam, qui quæ quod.

DE ACCIDENTIBUS PRONOMINI

Accidunt Pronomini Species, Numerus, Casus, Ge-Acciden nus. Declinatio, Persona, Figura.

Species pronominum est duplex; Primitiva & De-nomini. rivativa.

Ad Primitiva spectant ista; Ego, tu, sui, ille, ipse, cies. ifte, hic, is.

Ex Primitivis alia funt demonstrativa, alia relativa. Demonstrativa, dicuntur eadem, quæ & Primitiva, Demon-

nimirum, Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is.

Relativa autem funt, Ille, iple, ifte, hic, is, idem, qui. Relativa Derivativa funt Meus, tuus, fuus, noster, vester, berr tiva. nostras, vestras.

Derivativorum alia funt Possessiva, alia Gentilia. Possessiva funt Meus, tuus, suus, noster, vester.

Gentilia ex eo dicuntur, quòd gentem aut nationem. va. vel partes & fectas fignificent: ut, nostras, vestras, & Gentilia. Cuias nomen.

DE NUMERO.

Numerus pronominum duplex est; Singularis, ut. Nume-Ego; Pluralis, ut, Nos.

DE CASU.

Casus autem sunt sex, quemadmodum in nomine ; Casus in ! vocativo carent omnia pronomina, præter hæc quatu- pronom. or, Tu, mens noster, nostras. Martialis tamen pronomini iple vocativum tribuere videtur, quum ait,

Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis, A te June petat cefton, & ipfa Venus.

tia pro-Pronominum fpe-Primiti-

strativa.

Posteffi-

Drono-

DE GENERE.

Genera pronominum. Genera sunt in pronominibus, perinde ut in adjectivis nominum. Alia enim ad tria genera referuntur; ut, Ego, tu, sui alia per tria genera variantur; ut, Meus, mea, meum.

DE DECLINATIONE.

Pronominum declinatio prima. Secunda.

Declinationes pronominum funt quatuor.

Genitivus autem primæ declinationis exit in i: ut,

Ego, tu: genitivo Mei, tui, & sui, quod resto caret in utroque numero.

Genitivus secundæ desinit in ius veljus: cujus sormæ sunt ille, ipse, iste: genitivo Illius, ipsius, istius: Hic, is, qui: genitivo Hujus, ejus, cujus.

Tertia.

Quarta

Genitivus tertiæ Declinationis exit in i, a, i, quemadmodum nominum adjectivorum, quæ per tres terminationes variantur: cujus fortis funt,

Meus, mea, meum,
Tuus, tua, tuum,
Suus, fua, fuum,
Noster nostra,nostrum
Vester, vestra, vestrum,
Genitivus quartæ habet átis: ex quo ordine, funt,

Nostras, Vestras, Cujas, Cujas,

Cæteri obliqui in utroque numero ad formam nominum tertiæ declinationis inflectuntur.

DE PERSONA.

Personz pronominum. Persona pronom. sunt tres, Secunda, Sut, Fgo, Tu, Tertia.

DE FIGURA.

Figura.

Figura est duplex: Simplex, ut Ego; Composita, ut Egomet.

Pronom.

Pronomina inter se componuntur: ut, Egoipse, tuipse, suipsius, meiipsius.

Nom.

1

n

h

te

N

ci

u

m

bi

Ve

m

iff

Nom. Eistec, Accus. Sistunc, Ablat. Sistoc, istac, istoc, vel istuc. Sistoc, vel istuc. Sistoc, vel istuc.

Pluraliter Nominativo & Accusativo Islac. Eodem modo declinatur & illic, illac, illoc.

Componentur etiam cum nominibus: ut; cujulimodi, 2. Cum majulimodi, illiufmodi, iftiufmodi.

Componuntur & cum præpositionibus: ut, Mecum, 3. Cum tecum, secum, nobiscum, vobiscum, quicum, quibus-præpositionibus.

Componenter etiam & cum adverbiss et, Singular. 4. Cum
Eccum,
Eccam,
ab EcEllum,
Eccas,
ce & is
Ellos,
Ellos,
Ellas,
Ellas,
& demum.

Cum conjunctione quoque componuntur: ut, Sing, 5. Cum Nominativo Hiccine, hæccine, hoccine. Accusativo, conjuntum hunccine, hanceine, hoccine. Ablativo hoccine, haccine, hoccine. Pluraliter, Hæccine, neutrum.

Componuntur denique cum syllabicis adjectionibus : Cum syllaba. Met. te, ce, pte:

Met adjicitur primæ & secundæ personæ: ut, Ego-ject.Met. met, meimet, mihimet, memet, nosmet, &c. Sic Sibimet quoque, ac semet dicimus.

Tumet autem in recto non dicimus, ne putetur esse verbum à tumeo, sed tuimet, tibimet, temet, nos-

met, &c.

Te adjicitur istis, Tu, ut, tute; te, ut, tete.

Te adjicitur obliquis horum pronomimum, Hie, ille, Ce.
iste, quoties in s definunt; ut, Hujusce, hisce, illiusce,
istiusce, hosce, illosce, istosce.

Pte apponitur istis ablacivis.

Meâ, Tuâ, Suâ, Suâ, Nostrâ, Vestrâ, Meapte.

Tuapte,
Shapte.
Nostrapte.
Vestrapte,

Diter-

Pre.

Ecquis,

Quis.

Qui.

Interdum etiam masculinis & neutris adjici solet : ut Meopte Marte, tuopte labore, suopte jumento, nostropte damno. &c.

Quis & Qui ad hunc modum componuntur. Quis. Ouis in compositione hisce particulis postponitur. Ecquis, En, CEt has tam in foeminino Ne. Necruis, Mingulari, quam in neutro Alius, ut, < Aliquis, Splurali, qua habent, non que: ut, Siqua mulier. Nunquis, Num. Negua flagitia, &c.

Si. Præter Ecquis, quod utrumque in foeminino habere

reperitur, Ecqua & Ecqua.

Siguis.

His autem particulis præponitur Quis in compositione, Nam, Ouisnam, Et hæc ubique (præ-Piam. Quispiam, terquam in ablativo <fingulari) qua habent, Putas, ut, Quisputas, non qua: ut, Quanam Quam, Quisquam, Cdoctrina? Negotia qua-. Quisque. Que. piam, Optima quaque.

Quis etiam cum seipso componitur: ut, Quisquis,

auod & in hunc modum variatur:

Nominativo Quisquis, quicquid: Accusativo Quic-

quid: Ablativo Quoquo, quaqua, quoquo.

Qui in compositione præponitur his particulis. Quidam, Dam. (Et hæc ubique (præ-Vis.)terquam in ablativo Quivis, ut, < Libet, Quilibet,)fingulari) quæ reti-Cunq; (nent, non qua: ut, Quicung; Quadam puella, Quacunque facinora.

TDE VERBO

Erbum est pars orationis, quæ modis & temporibus inflexa, effe aliquid, agereve, aut pati fignificat: ut, Sum, existo: moveo, moveor: tango, tangor.

Verbum

Г

Verbum dividitur imprimis in personale: ut Doceo. & imperionale, ut Oportet.

Personale est, quod certis personis distinguitur : ut, Verbum Persona-

Ego lego, Tu legis, Hic legit, Illi legunt.

Contra, Imperionale dicitur, quod diverfarum per-Verbum fonarum vocibus non distinguitur nec variatur: ut, Imperio-Poenitet, tædet, mileret, oportet.

DE ACCIDENTIBUS VERBO.

Verbo quidem accidunt ista; Genus, modus, tempus, figura, species, persona, numerus, conjugatio.

DE GENERE.

Quinque sunt ver-borum genera, Activum, Deponens, Passivum, Commune.

ACTIVUM:

Activum est, quod agere fignificat, & in o finitum, Activum passivum in or formare potest: ut, Doceo, doceor. Lego, legor.

PASSIVUM.

Passivum est, quod pati significat, & in or finitum, Passivum activi formam, r dempto, refumere potest : ut, Amor, amo: Afficior, afficio.

NEUTRUM.

Neutrum est, quod in o vel in m finitum, nec acti- Neutrum vam, nec passivam formam integrè induere potest : ut. Curro, ambulo, jaceo, fum.

Neutrorum tria funt genera.

Nam aliud Substantivum dicitur; ut, Sum, es, est, Neutrum fumus &c. Aliud Abfolutum; fic dictum quod iplum fabitan-

per se sensum absolvat.

Atque hoc rurfum duplex est: Nam alterum actio- Neutrum nem completam in ipio verbo fignificat, nec in aliud abiolitranseuntem: ut, Ambio, dormio, pluit, ningit; alterum verò passionem in ipso completam indicat: ut, palleo, rubeo, albefco, nigrefco.

rertium cnus Neutr. Est praterea & aliud, cujus actio in rem cognata fignificationis transit, ac tertiam personam passiva vocis usurpat: ut,

Bibo vinum,
Curro stadium,
Vivo vitam.

Vivo vitam.

Sunt denique, que fimplicia quidem neutra funt, composita verò agendi vim concipiunt: ut, Eo, adeo, mingo, commingo.

DEPONENS.

Depenens. Deponens, quod in or finitum, vel activi fignificationem habet: ut, Loquor verbum: vel neutrius, ut, Philosophor.

COMMUNE.

Com-

Commune, quod in or finitum, tam activam quam passivam significationem obtinet: ut, Veneror, criminor, consolor, stipulor, speculor, osculor, adulor, frustror, dignor, testor, interpretor, amplector, meditor, experior, ementior, multaque id genus alia qua passim apud veteres reperias.

DE MODO.

Indica-

Modi verborum sex enumerantur.
Indicativus, qui simpliciter aliquid sieri, aut non sieri definit: ut, Probitas laudatur & alget. Hic modus aliquando per interrogationem usurpatur: ut Quis legit hac? Aliquando per dubitationem: ut, An in

aftu venit aliud ex alio malum?

Impera-

Imperativus, quo inter imperandum utimur. Hic modus futurum non habet, sed præsens duplex: ut apud Propertium; Aut si es dura, nega; sin es non dura, venito. Virg. Tityre; dum redeo (brevis est via) pasce capellas;

Et potum pastas age, Tityre, & inter agendum Occursare capro (cornu ferit ille) caveto.

Præteritum autem à Subjunctivo mutuatur. Cic. Sed amabô te, nihil incommodo valetudinis sua feceris. Marelai. Dic quotus es; quanti cupias canare? nec ullum Addideris versum, cana parata tibi eft,

Quin

Quin & illa passiva, Præceptum sit, dictum sit, determinatum sit, præteriti Imperativi esse satetur Priscianus.

Hic modus etiam permissivus dicitur, quòd interdum per hunc permissio significeture ut.

Si fine pace tua, atque invito Numine Troes

Italiam petière fuant peccata, nec illos Juveris auxilio.

Denique aliquando etiam suppositivus, aut hortativus appellatur: ut Virgilius,

-Eamus, & in media arma ruamus.

Optativus, quo optamus fieri rem aliquam; nec Optatirefert factane sit, an fiat, an fit facienda: ut, Utinam vus.
bonis literis suus detur honos.

Modus Optativus, Potentialis, & Subjunctivus, quinque separata eistem vocibus tempora habere videntur; ut est author Linacrus. Præterea notandum est præsens hujus modi assumere quandoque significationem suturi:

ut, Utinam aliquando tecum loquar.

Potentialis, quo posse, velle, aut debere sieri ali-Potentiquid significamus: ut, Expectes eadem à summo, mini-alismoque poeta; pro potes expectare. Non expectes, ut statim gratias agat, qui sanatur invitus; pro non debes expectare. Quis enim rem tam veterem pro certo affirmes? pro vult affirmare.

Græei hunc modum nunc per Indicativum, nunc per Græe-Optativum & Particulam & exprimunt.

Subjunctivus, qui nifi alteri subjiciatur oraționi, vel modus alteram sibi subjectam oraționem habeat, per se senten-Subjunctiam non absolvit ! ut,

Si fueris fælix, multos numerabis amicos: Tempora fi fuerint nubila, solus eris.

Temporum igitur vocibus hi tres modi per omnia Nota. (ficut dictum est) conveniunt: discernuntur verò fignificatu, & fignis. Optativus enim semper adharet adverbio cuipiam optandi: ut. Minam veniat aliquando sempus. Potentialis vero neque usum adverbium adjunctum habet, nec conjunctionem. Subjunctivus an-

H 3

tem semper aliquam conjunctionem annexam habet : ut,

Si venero ; Ut taccas ; Cum conavero.

Infinitivus, qui agere quidem aut pati fignificat, at citra certam numeri & persona differentiam: ut, Malim probus esse, quam haberi.

DE TEMPORE.

Tempora funt quinque.

Prælens, quo actio nunc geri fignificatur: ut,

Imper- Im

Gairin.

affini.

Imperfectum, quo prius quidem aliquid in agendo fuisse fignificatur, non tamen absolutam tunc temporis fuisse actionem: ut,

Virgil. His templum Junoni ingens Sidonia Dido Condebat: Erat enim adhuc in opere.

Perfectum, quo praterita absolutaque fignificatur actio. Hoc in Passivis, Deponentibus, & Communibus, duplex est, & ob id duplici circuitione explicatum: Alterum, quo proxime prateritum exprimitur: ut, Pransus sum: Alterum, quo ulterius prateritum indicatur: ut, Pransus sui. Non enim, si modò pransus

fis, pransus sui commode aptéve dixeris.

Plusquam perfectum, quo actio jamdiu præterita

Futurum, quo res in futuro gerenda fignificatur.

Hic promissivus modus à nonnullis vocatur, quod videatur aliquid promittere, aut velle facere: ut, Ovid. Ibimus, & Nympha, monstrataque saxa petemus.

Hujus aliud genus est, quod Exactum vocant : ut,

Videro, abiero.

Ter. Si te aquo animo ferre accipiet, negligentem feceris.
Quod quidem exactum futurum etiam in Subjunctivo

modo reperitur: ut,

Plin. Ero securior dum legum statimque timebo cum legero. DE FIGURA.

Figura est duplex : Simplex, ut, Facio ; Composita, ut, Calesacio.

Verba

Deriva-

l'Verba composita quorum sumplicia exoleverunt, sunt, Desendo, ossendo, aspicio, conspicio, adipiscor, experior, comperior, expedio, impedio, deleo, imbuo, compello, appello, incendo, accendo, ingruo, congruo, instigo, instigo, impleo, compleo, & id genus alia.

Quædam etiam videntur à Græcis nata : ut, Impleo,

à main. Percello, à xixxa.

DE SPECIE.

Species eft duplex.

Primitiva, qua est prima verbi positio: ut, Ferveo. Primiti-Derivativa, qua à Primitiva deducitur, ut, servesco. va.

Derivativorum genera funt quinque.

Inchoativa, à Grammaticis appellata (qua Valla tiva. Inchoameditativa potius, & augmentativa appellat,) in tiva.

Hæc autem inchoationem significant, ut, Lucesclt, id est, Incipit lucere, aut certè gliscere & intendi: ut apud Virgil. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo: hoc est, magis magisque urdet. Ex his pleraque prothematibus primariis usurpantur: ut, Timesco, hisco, conticesco, id est, Times, hio, taceo.

Frequentativa definunt in to, so, xo, aut tor: ut, Vi- Frequentito, affecto, scriptito, pulso, viso, quasso, nexo, texo, vexo, sector, scitor, sciscitor. Significant autem vel affiduitatem quandam, vel conatum: ut, Dictito, id est, frequenter dico; viso, id est, ea ad videndum.

Huc pertinent & illa, vellico, fodico, albico, & fi- Apparativa milia id genus, qua à Grammaticis etiam Apparativa iva.

appellari folent.

Desiderativa finiunt in wio: ut, Lecturio, parturio, Deside esurio, coenaturio. Hæc ad significationem suorum rativa. Primitivorum studium, atque appetentiam quandam adjiciunt: ut, Lecturio, id est, Legere cupio; Coenaturio, id est, Cupio canare.

H 4

Dimi

Diminu-

Imitati-

Diminutiva, in lo, vel sso, exeunt: ut, Sorbillo, cardillo, pitisso, id est, parum ac modice, sorbeo, camo, bibo.

Imitativa sunt, quæ imitationem significant: ut, Patrisso, Atticisso, Platonisso. At Latini hac forma non adeò delectati sunt: unde pro Græcisso, Græcor us sunt: ut, Cornicor, à cornice; Vulpinor, à vulpe; Bacchor, à Baccho.

DE PERSONA.

Tres sunt verbi personæ: Prima, ut Lego; Secunda, ut Legis; Tertia, ut Legit.

DE NUMERO.

Numeri sunt duo; Singularis, ut Lego; Pluralis, ut Legimus.

DE CONFUGATIONE.

Quandoquidem de conjugandorum verborum ratione in rudimentis Anglicis traditum est, quæ pueri tanquam ungues suos exactissime callere debent: proximum suerit ut hæ Gulielmi Lilii de præteritis & supinis regulæ (lucidissimæ quidem illæ, compendiosssimæque, nec sanè minus utiles) pari aviditate imbibantur.

G. L.IL. DE SIMPLICIUM

Verborum primæ Conjugationis communi Præterito.

metch rectus plus jufto una fylla-ba conditat, fed collident datcum prima voce fe guentis id quod odinium

commul-

हर ती.

As avi. * Hyper-

S in prasenti perfectum format in avi;

Uti, no nas navi, vocito vocitas vocitavi.

Deme lavo lavi, juvo juvi, nexóg; nexui;

Et seco quód secui, neco quod necui, mico verbum

Quod micui, plico quod plicui, frico quod fricui

Sic domo quod domui, tono quod tonui, sono verbum (dat. Quod sonui, mrepo quod crepui; verto quod vetui dat. Atque cubo cubui: varò has sormanur in avi. Do das rite dedi, sio stas sormant seti vult.

Secun-

Se

VI

S

Un

Fr

D

A

H

E

F

Secunda Conjugationis commune Prateritum.

E S in præsenti persectum format us dans
Ut nigreo, nigres, nigrui: jubeo excipe justi,
Sorbeo sorbui babet, sorpsi quoque, mulceo mulsi;
Luceo vult luxi, sedeo sedi, videoque
Vult vidi; sed prandeo prandi, strideo stridi,
Suadeo suasi, rideo risi, habet ardeo & arsi.

Quatuor his infra geminatur syllaba prima: Pendeo namque pependi, mordeo vúltque momordi, Spondeo habere spospondi, tondeo vúltque totondi.

L vel R ante geo si stet, geo vertitur in si; Urgeo ut ursi, mulgeo mulsi, dat quoque mulxi. Frigeo frixi, lugeo luxi, habet augeo & auxi.

Dat fleo fles flevi, leo les levi, indéque natum Deleo delevi, pleo ples plevi, neo nevi:
A maneo mansi formatur: torqueo torsi,
Hæreo vult hæsi. Veo sit vi; ut serveo servi,
Niveo & inde satum poscit conniveo nivi
Et nixi: cieo civi, vieóque vievi.

Tertia Conjugatio.

T Ertia præteritum formabit ut bûc manifestum.

Bo sit bi, ut lambo læmbi, scribo excipe scripsi,
Et nubo nupsi; antiquum cumbo cubui dat.

Co fit ci, ut vinco vici: vult parco peperci Et parfi, dico dixi, duco quoque duxi.

Do fit di, ut mando mandi: sed scindo scidi dat, Findo fidi, fundo sudi, tundo tutudique; Pendo pependi, tendo tetendi, pedo pepedi: Junge cado cecidi, pro verbero cædo cecidi.

Cedo pro discedere, sive locum dare, cessi : Vado, rado, lædo, ludo, divido, trudo, Claudo, plaudo, rado, ex do semper facient si. Le al

Gen

Ven.

Bo.

Co.

Cala

Lo.

Mo.

No.

Po.

Quo.

Ro.

So.

Go. Go fit xi, ut jungo junxi: fed r ante go vult si;

Ut spargo sparsi: lego legi, & ago sacit egi;

Dat tango tetigi, pungo punxi pupugique:

Dat frango fregi, cum signat pango pacisci,

Vult pepigi; pro jungo, pegi; pro cano, panxi.

Ho. Ho sit xi, trabo ceu traxi docet, & veho vexi.

Ho fit xi, trabo ceu traxi docet, & veho vext.

Lo fit ùi, colo ceu colui: pſallo excipe cum p;

Et ſallo ſine p; nam ſalli format utrumque:

Dat vello velli, vulfi quoque, ſallo ſeſelli,

Collo pro ſrango, ceculi: pello pepulique.

Mo flt ui, vomo ceu vomui: sed emo facit emi; Como petit compsi, promo prompsi: adjice demo Quod sormat dempsi, sumo sumpsi, premo pressi.

No fit vi, fino ceu fivi: temno excipe tempfi; Dat sterno stravi, sperno sprevi: lino levi, Interdum lini & livi; cerno quoque crevi: Gigno, pono, cano, genul, posui, cecini dat.

Po fit psi, ut scalpo scalpsi; rumpo excipe rupi; Et strepo quod format strepui, crepo quod crepui dat.

Quo fit qui, ut linquo liqui: coquo demito coxi,

Ro fit vi, sero seu pro planto & semino, sevi, Quod serui meliùs dat mutans significatum: Vult verro verri & versi, uro ussi, gero gessi, Quaro quasivi, tero trivi, curro cucurri.

So, velut accerso, arcesso, incesso, atque lacesso, Formabit fivi: Sed tolle capesso capesso, Quódque capessovi facit, atque facesso facesso. Sic viso visi: sed pinso pinsui habebit.

Sco fit vi, ut pasco pavi: vult posco poposci, Vult didici disco, quexi formare quinisco.

To fit ti, ut verto verti: sed sisto notetur.

Pro sacio stare activum, nam jure stiti dat.

Dat mitto misi, petii peto sive petivi.

Sterto stertui habet, meto messui; ab ecto sit ext,

Ut slecto slexi: pecto dat pexui, habet quoque nexi.

Vo sit vi, ut volvo volvi: vivo encipe vixi.

Nexe

A

Et

Rai

Ha

Pro

Sep

Qui

Pra

Atq

Sup

App

Que

Sim

1

To.

1 1041

VERBUM.

49 Xo:

Nexo ut nexui habet, fit texo texui habebit.

Fit cio ci: ut facio fesi, jacio quoque jeci;

Antiquum lacio lexi, specio quoque speci.

Fit dio di, ut Fodio fodi. Gio, ceu fugio gl.

Fit pio pi, ut capio cepi: cupio excipe pivi.

Dio, Gio,

Et rapio rapui, sapio sapui atque sapivi.
Fit rio ri, ut pario peperi. Tio sii, geminan s.

Rio.

It quatio quassi, quod vix reperitur in usu. Denique uo sit ui, ut statuo statui : pluo pluvi Format, sive plui ; struo sed struxi, sluo sluxi.

Uo.

Quarta Conjugatio.

Marta dat is ivi, ut monstrat scio scio tibi scivi :

Raucio rausi, farcio sarsi, sarcio sarsi,
Sepio sepsi, sentio sensi, fulcio sulsi,
Haurio item hausi, sancio sanxi, vincio vinxi,
Pro salto salio salui, & amicio * amicui dat;
Parciùs utemur cambivi, baurivi, amicivi,

Is, ivi, Excipe venio, cambio, &c.

*Pes procelenintaticus.

De Compositorum Verborum Præteritis.

PRæteritum dat idem simplex & compositivum, Ut docui edocui monstrat. Sed syllaba: semper, Quam simplex geminat, composto non geminatur: Præterquam tribus his, præcurro, excurro, repungo: Atque à do, disco, sto, posco, rite creatis.

Sepivi, (ancivi, (arcivi, atque falivi.

A plico compositum sum sub, vel nomine, ut ista, Supplico, multiplico, gaudent formare plicavi: Applico, complico, replico & explico, ui vel in av.

Quamvis vult oleo simplex olui, tamen inde Quodvis compositum melins formabit olevi: Simplicis as formam redolet sequitur, subolétque. Composita à pungo sormabunt omnia punxi. Plico.

Olco.

Pungo

Vul

Vult unum pupugi, interdumque repungo repunzi.
Natum à do, quando est instexio terria ut addo,
Credo, edo, dedo, reddo, perdo, abdo, vet obdo,
Condo, indo, trada, prodo, vendo, didi: at unum
Abscondo, abscondi. Natum à sto, stas stiti habebit.

Mutantia primam vocalem in E.

Erba hæc simplicia præsentis, præteritíque,
Si componantur, vocalem primam in e mutanti
Damno, lacto, sacro, fallo, arceo, tracto, satiscor,
Partio, carpo, patro, scando, spargo; parióque,
Cujus nata peri duo comperit & reperit dant:
Cætera sed perui; velut hæc, aperire, operire.
A pasco pavi: tantúm composta notentur

A pasco pavi : tantum compôsta notentur Hæc duo, compesco, dispesco, pescui habere : Cætera, ut epasco, servabunt simplicis usum.

Mutantia primam vocalem in I.

Pango dans pegi, cano, quæro, cædo cecîdi.
Tango, egeo, teneo, tacco, sapio, rapióque,
Si componantior, vocalem primam in i mutant:
Ut rapio rapui, eripio eripui: à cano natum,
Præteritum per ui, ceu concino concinui dat.

A placeo sio displiceo; sed simplicis usum Hac duo, complaceo cum perplaceo, bane servant.

Composita à pango retinent a quatuor ista, Depango, oppango, circumpango atque repango.

A maneo mans, minui dant quatuor ista, Præmines, emineo, cum promiteo, immineóque s Simplicis at verbi servabunt cætera formam.

Composita à scalpo, calco, salto, a per u mutant; Id tibi demonstrant; exculpo, inculco, resulto. Composita à claudo, quatio, lavo, rejiciunt a : Id docet à claudo, occludo, excludo: à quatioque,

Percutio, excutio: à lavo, preluo, diluo, nata.

Mutant

A

SI

Id

Py

PY

D

Ht

D

Ide

Da

Eg

.

Dio, Gio

Palco.

Pario.

*Poffhabeo fimplicis formam fer-

mam fer vat. Gano.

Placeo.

Pango.

Manco,

Scalpo.
calco,
falto,
Claudo,
quatio,

2 min

Mutantia primam vocalem in I, præterduam in præterduam.

The surface and the subsection of the section of the	1
Et capio, jacio, lavio, specio, premo, semper	Excipi-
Vocalem primam præsentis in i sibi mutant,	emo,
Præteriti nunquam, ceu frango, refringo refregi:	
A capio incipio incepi. Sed pauca notentur:	
Namque suum simplex perago sequitur, satagóque.	
Atque ab ago dego dat degi, cogo coegi:	Ago
A rego be pergo perrexi, vult quoque surgo	Ago,
A rego soc pergo perrexi, vult quoque surgo Surrexi, media præsentis syllaba adempta.	Rego.
Nil variat facio, nisi praposito praeunte:	Facio.
Id docet olfacio, cum calfacio, inficióque.	
A lego nata, re, * fe, per, pra, sub, trans, praeunts,	Lego.
Præsentis servant vocalem, in i cætera mutant:	
De quibus hac, intelligo, diligo, negligo, tantum	
Præteritum lexi faciunt; reliqua omnia legi.	
De simplicium verborum supinis.	
Nunc ex præterito discas formare Supinum.	
Bi sibi tum format, sic namque bibi bibitum sit.	Ei.
Ci fit chum ; ut vici victum, testatur ut ici	Ci
Dans ictum ; feci factum, jeci quoque jactum.	
Di fit sum, ut vidi visum: quadam geminant s:	Di.
Ut pandi passum, sedi sessum : adde scidi quod	
Dat scissum, atque fidi fissum, fodi quoque fossum.	
Hîc etiam advertas, quòd syllaba prima supinis	
Quam vult præteritum geminari, non geminatur:	
Idque totondi dans tonsum docet, atque cecîdi	
Quod casum, & cecidi quod dat casum, arque tetendi	, , ,
Quod tensum & tentum, tutudi tunsum, atque pepedi	
Quod format peditum ; adde dedi quod jure datum vult.	
Gi fit Etum, ut legi lestum : pegi pepigique	GL
Dat pactum, fregi fractum, tetigi quoque tactum,	1000 4
Egi actum, pupugi punctum, fugi fugitum dat:	Mr 1946
News 1	- Jug
	*

IMA

VERBUM. 52 Li fit fum: ut falli, frans pro fale condio falfum : LL Dat pepuli pulsum, ceculi culsum, atque fefelli Falsum : dat velli vulsum, tuli habet quoque latiem. Mi, ni, Mi, ni, pi, qui, tum, fiunt : velut hic manifestum, pi, qui. Emi, emptum, veni ventum, cecini à cano cantum, A capio cepi dans captum, à capie captum, A rumpo rupi ruptum, liqui quoque tictum, Ri. Ri fit sum, ut verri versum : peperi excipe partiem. Si fit fum, ut vif vifum : tamen f geminato Si Mifi formabit miffum : fulfi excipe fultum. Haufi hauftum, farfi fartum, farfi quoque fartum, His uftum, geffi geftum : torfi duo, tortum Et torsum, indulf indultum indulsumque requirit. Phi fit tum, ut feriphi feriptum : camphi excipe camphum. Pfi. Ti fit tum, à fto namque fteti, à fiftoque ftiti fit Tì. Præterito, commune statum : verti excipe versum. YE Vi fit tum, ut flavi flatum: pavi excipe paftum ; Dat lavi lotum, interdum lautum atque lavatum: Potavi potum, interdum facit & potatum : Sed favi fautum, cavi cautum : à sero sevi Formes rite fatum : livi linique litum dat : Solvi à solvo solutum, volvi à volvo volutum :

Vult fingultivi fingultum, veneo venis

Venivi venum, sepelivi ritè sepultum.

Quod dat ui dat itum, ut domui domitum : excite Quodvis

Verbum in uo, quia semper ui formabit in utum : Exui ut exutum : à ruo deme rui, ruitum dans. Vult secui sectum, necui nectum, fricuique

*Pes pro- Frictum, miscui item mistum, * ac amicui dat amictum ! seleulma- Torrui habet tostum, docui doctum, tenuique Tentum, consului consultum, alui altum alitumque: Sic falui faltum, colui occului quoque cultum.

Pinsui habet pistum, rapni raptum : seruique A fero vult fertum, fic texui habet quoque textum. Hec fed ui mutant in fum : nam cenfeo cenfum,

musent ui Collui habes celfun : meto meffui habet quoque meffum : in lum.

Nexui

Hi.

ticus

Nexui item nexum, fic pexui babet quoque pexum: Dat patui passum, carui cassum caritámque.

Xi fit tum, ut vinxi vinctum, quinque abjicium n: Nam finxi fictum, minxi mictum, inque supino Dat pinxi pictum, strinxi, rinxi quoque rictum. Xum, slexi, plexi, fixi dant; 6° stuo suxum. Xi.

De Compositorum verborum Supinis.

Ompositum ut simplex formatur quodque supinum, Quamvis non eadem stet semper sullaba utrique. Composita à tunsum, dempta n tusum: à ruitum sit, I media dempta, rutum; & à saltum quoque sultum.

A sero, quando satum format, composta situm dant. Hæc captum, factum, jactum, raptum, a per e mutant : Et cantum, partum, sparsum, carptum quoque fartum.

Verbum edo compositum, non estum, sed facit esum: Unum duntaxat comedo sormabit utrumque.

A nosco tantum duo cognitum & agnitum habentur; Cætera dant notum: nullo est jam noscitum in usu. Tundo.

Ruo, Salio,

Sero.

Fic o

De Præteritis Verborum in Or.

Erba in ox admittunt ex posteriore supino
Præteritum, verso u per us, & sum consociato
Vel sui: ut à lectu, lectus sum vel sui. At horum
Nunc est deponens, nunc est commune notandum:
Nam labor lapsus, patior dat passus, & ejus
Nata: ut, compatior compassus, perpetiérque
Formans perpessus. Fateor quod fassus, & inde
Nata: ut, consiteor confessus, distiteorque
Formans dissessus. Gradior dat gressus, & inde
Nata: ut, digredior digressus. Junge fatiscor
Fessus sum, mensus sum metior, utor & usus.
Pro texo orditus, pro incepto dat ordior orsus,
Nitor nisus vel nixus sum, ulciscor & ultus:
Irascor simul iratus, reor atque ratus sum,
Obliviscor vult oblitus sum: fruor optas

Pation.

Patenr.

Gradior.

Trustus,

Tucor.

Fructus vel fruitus, misereri junge misertus. Tuot & Vult tuor & tueer non tutus fed tuitus sum. Quamvis & tutum & tuitum fit utrique supinum ; A loquor adde locutus, & à sequor adde secutus : Experior facit expertus: formare pacifcor

Apifcor.

* Verfus

hyper-

meter.

Gaudet pactus fum, nanciscor nactus : apiscor. Quod vetus eft verbum, eptus sum : unde adipiscor adeptus. Funge queror questus, proficiscor junge profectus; Expergiscor sum experrectus: & hac quoque, comminiscor commentus, nascor natus, moriórque Mortuus, atque orior quod præteritum facit ortus.

> De verbis geminum præteritum habentibus, viz. Activa & Passiva vocis.

Reteritum activa & passiva vocis habent hac;

Cono conavi & conatus sum tibi format, Furo juravi & juratus, potóque potavi Et potus, titubo titubavi vel titubatus : Sic careo carui & cassus sum, prandeo prandi Et pransus, pateo patui & passus, placeóque

Dat placui & placitus, suesco suevi atque suetus ; Veneo pro vendor, venivi venditus & fum, Nubo nupfi nuptaque fum, mereor meritus fum Vel merui: adde libet libuit libitum ; & licet adde Quod licuit licitum, tædet quod tæduit & dat Pertasum: adde puder faciens puduit puditumque; Atque piget, tibi quod format piguit pigitumque.

De Neutro-passivorum præteritis.

* Veelus hyper-

Eutro-passivum sic præteritum tibi format, Gaudeo gavisus sum, fido fisus, & audeo * Ausus sum, fio factus, soleo solitus sum, Mæreo sum mæstus : sed Phocæ nomen habetur.

De verbis Præteritum mutuantibus. Hædam præteritum verba accipiunt aliunde: Inceptivum in sco, stans pro primario, adoptas Pratori-

Maveleo Brubelco Lucelon

Præteritum ejusdem verbi: vult ergo tepesco
A tepeo tepui; fervesco à ferveo fervi;
A video cerno vult vidi; à concutio vult
Præteritum quatio concussi; à percutióque
Percussi ferio; à mingo vult meio minxi;
A sedeo sido vult sedi; à suffero tollo
Sustuli; & à suo sum sui, & à tulo rité sero tuli;
A sto sisto steti, tantum pro stare; suróque
Insanivi, à verbo ejusdem significati:
Sic poscunt, vescor, medeor, liquor, reminiscor,
Præteritum à pascor, medicor, liquesso, recordor.

Versus hypermeter.

De Verbis Præterito carentibus.

Ræteritum fugiunt, vergo, ambigo, glisco, fatisco,
Polleo, nideo! Ad hæc, inceptiva, ut puerasco;
Et passiva, quibus caruêre activa supinis;
Ut metuor, timeor: Meditativa omnia, præter
Parturio, esurio, quæ præteritum duo servant.

Verba Supinum rarò admittentia.

Lambo, mico micui, rudo, scabo, parco peperci,
Dispesco, posco, disco, compesco, quinisco,
Dego, ango, sugo, lingo, ningo, satazóque,
Psallo, volo, nolo, malo, tremo, strideo, strido,
Flaveo, liveo, avet, paveo, conniveo, fervet:
A nuo compositum, ut renuo, à cado, ut incido; præter
Occido, quod facit occasum, recidóque recasum;
Respuo, linquo, luo, metuo, cluo, frigeo, calvo,
Et sterto, timeo: Sic luceo, & arceo, cujus
Composita ercitum habent: Sic à gruo ut ingruo, natum:
Et quæcunque in ui formantur neutra secundæ:
Exceptis oleo, doleo, placeo, traceóque,
Pareo, item & careo, noceo, pateo, lateóque,
Et valeo, caleo: gaudent hæc namque supino.

Silveles, Frutieeleo, Sterile feo. Defiderativa us Micturio, Scripturio, Iturio, Cacaturio.

De Verbis Defectivis.

Ed nunc, ut totum percurras ordine verbum, Istis pauca dabis mutilata & anomala verba: Qua quia clauda quidem remanent, nec versibus apta, Qui rectis pedibus plenisque incedere gaudent. Hisce sequens dabitur, quem cernis, sermo solutus.

Aio. Præsens Indicativi, aio, ais, ait. Plural. aiunt.

Præteritum imperfectum, Aiebam, aiebas, aiebat. Plur. Aiebamus, aiebatis, aiebant. Imperativus. Ai.

Præsens Optativi, Potentialis, & Subjunctivi, Aias, aiat. Plural. Aiamus, aiant. Præsens particip. Aiens.

Præsens Optativi, & Subjunctivi, Ausim, ausis, ausit. Plural. Aufint.

Indicat. Salvebis. Imper. Salve, falveto. Plural. Salvete, falvetote. Infinit. Salvere.

Imperat. Ave, aveto. Plur. Avete, avetote. Infin. Avere. Imperat. Cedo; Plural. Cedite: id est, Dic, vel porrige; Dicite, vel porrigite.

Futurum, Faxo vel faxim, faxis, faxit, pro faciam vel fecero. Plural. Faxint.

Imperfectum Optat.Potent.& Subjunct. Forem.fores. foret; pro essem, esses, esset. Plur. Forent.

Infinitivus, Fore, id est, Futurum esse.

Præsens Indicat. Quæso. Plural. Quæsumus. Infit, fola vox eft, Dicit, seu dixit significans. Plur. In-

funt, id est, Dicum. Præsens Indicativi, Inquio vel inquam, inquis, inquit.

Plural. Inquimus, inquiunt. Præterperfectum, Inquisti, inquit.

Futurum, Inquies, inquiet. Imperat. Inque apud Terent. Inquito apud Plautum.

Præsens Optativi, Potentialis, & Subjunctivi, Inquia Particip. Inquiens.

Indicat. Valebis. Imper. Vale, valeto. Plural. Valete, valetote, Infinit, Valere,

Anfim.

Salve.

Ave.

Cedo.

Faxo.

Forem.

Quaso. Infit.

Inquio.

Vale.

Hac

Hac quatuor fequentia, Odi, coepi, memini, novi, om- Odi, nes voces præteriti perfecti & plulquam perfecti omnium capi modorum integras habent; ut & futuri quoque, quoties memini, à præterito indicativi formatur: in reliquis magna ex novi parte deficiunt, nisi quòd Memini in Imperativo, Sing. Memento. Plur. Mementote habet. Odi, novi & coepl carent Imperativo.

Notabunt præterea pueri, Dor, furo, for, der, fer à for,

fimplicia non reperiri.

Denique notabunt, Eo & queo, habere imperfectum I bam, quibam: in futuro, Ibo, quibo.

To De verbis Impersonalibus.

T de Personalibus quidem hactenus dictum esto; deinceps verò de Impersonalibus dicendum, quæ nominativum certæ personæ non recipiunt, sed mutatur nominativus persona in obliquos : ut quod Anglice personaliter dicimus, I must read Virgil, Latine imperso-

naliter effertur, Oportet me legere Virgilium.

Impersonalia igitur appellantur, non quòd persona Impercareant (habent enim, ut videmus, vocem tertiæ persone cur fis tam activam quam passivam, quamplurima) sed quia dia. nullius personæ aut numeri certam significationem, nisi ex adjuncto nominis vel pronominis casu obliquo, sortiantur: Nam Oportet me, primæ personæ esse videtur, numerique fingularis: Oportet nos, primæ personæ pluralis: Oportet te, secundæ personæ singularis: 0porter vos, secundæ pluralis: atque itidem de reliquis.

Sunt igitur Impersonalia duplicia; activa vocis &

paffivæ vocis.

I 2

Imper-

ias, ufit.

Sal-

vere. por-

n vel fores,

r. In-

quit.

um.

quia L alete,

Hac

58

Imperionalia vocis activa.

Impersonalia activæ vocis funt hæc & his similia: Eft, Accidit, Intérest. Contingit, Vacat, Tuvat. Præstat, Evenit, Constat. Refert. Restat, Conducit, Expedit, Placet, Libet, Liquet, Decet, Miseret, Licet. Oportet, Poenitet. Piget, Solet, Potest. Tædet.

Denique nullum ferè verbum est tam personale, ut non idem impersonalis formam possit induere; nec è diverso. Horum tamen quædam personaliter usurpantur, ut, Virtus placet probis. Pecunia emnia potest. Ars ju-

vat egentes.

Quadam verò semper manent impersonalia: ut, Pudet, pœnitet, oportet. Tametsi legere est apud Terentium: Qua adsolent, quaque oportent signa ad salutem esse, buic omnia adesse video.

Conjugantur in tertia persona. Conjugantur autem in tertia persona singulari per omnes modos. A *Liquet*, non extat præteritum.

Tædet, pertæsum est format.

Miseret & miserescit, misertum est.

Placitum est,
Libitum est,
Puditum est,
Præterit. à Pudet.
Licitum est,
Pigitum est,
Pigitum est,

Impersonalia passive vocis fiunt ab omnibus verbis activis & neutris: ut, Curritur, turbatur.

Impersonalia Supinis, & vocibus Gerundii carent.

DE GERUNDIIS.

Erundia porrò voces participiales vocari possunt, quòd similia participiis sunt: sicut proverbialia dicimus, quæ sunt similia proverbis.

Proinde quia parum videbamus convenire inter Grammaticos, utrum ad verba, an ad participia pro-

,ikq

piùs pertineant, hic in confinio utriufque partis relinquimus, ut utri velint, fele regno addicant.

Porrò à nomine casum, à verbo agendi vel patiendi.

vel neutrius fignificationem accipiunt.

Et quia temporum nec discrimen discretis vocibus recipiunt, neque numeros aut personas admittunt, ideò nec justa verba esse possunt, nec participia.

Gerundii termi- Di, Genitivi cafûs.
Do, Dativi & Ablativi.

nationes funt tres. Dum, Nominativi & Accufat.

Termi nationes Gerun-

Gerundia autem active majore ex parte fignificare, nulli dubium est licet interdum etiam passive significent. Cujus rei exempla erunt ista: Athenas quoque missus erudiendi causa: id eft, ut erudiretur. Uritque videndo Famina: id est, dum videtur. Satis ad cognoscendum illustria: id est, ut cognoscantur. Ars ad discendum facilis: id eft, ut discatur.

SUPINIS.

Ulpina quoque merito participialia verba dicuntur, Supina. O omniáque cum gerundii vocibus communia habent. Exeunt autem, prius in um, posterius in u: ut, Visum, visu. Significant autem, prius quidem ferè active (ficut in rudimentis dictum est) posterius verò passivé.

DE PARTICIPIO.

Articipium est pars orationis inflexa casu; quæ à Partich Nomine, genera, casus & declinationem; à Verbo, piure. tempora & fignificationes; ab utroque numerum & figuram accipit. 1

ACCIDENTIA PARTICIPIO. Canis, C Significatio, Accidunt Parti- Genus, ≺ Numerus, cipio septem, Declinatio, Tempus,

Acciden tia participio.

ent. offunt,

verbis

tt,

t,

icit,

e, ut

nec è

ntur.

s ju-

Pu-

eren-

m elle,

i per

rbialia inter

ia proриз

60 PARTICIPIUM.

De genere autem, & casu, & declinatione, idem hic statuendum, quod suprà in nomine est traditum.

TEMPUS.

Tempera particip. Præfens. Nota.

Tempora participiorum funt quatuor. Prælens in ans yel ens, ut, Amans, legens.

Cæterum iens, participium ab Eo, simplex rarius legitur in nominativo; sed euntis, eunti, eunten, eunte, in obliquis: composita verò nominativum quidem in iens finitum habent, genitivum autem in euntis, ut, Abiens, abeuntis; Rediens, redeuntis: præter unum, Ambiens, ambientis.

Hanc formam sequuntur & horum gerundia: ut, Abeundi, abeundo, abeundum: præter Ambiendi, ambiendo, ambiendum.

Præteri-

Præteritum verò in Sus, Sus, Sut Viius, Nexus.

Futu-

Futurum autem duplex: Alterum quidem in rusactiva ut-plurimum fignificationis, aut neutralis, ut, Lecturus, cursurus: Alterum verò in dus, passiva fignificationis semper, ut Legendus.

SIGNIFIC ATIO.

Significatio activa. Active fignificant ea participia, quæ ab activis cadunt: ut, Docens, docturus; Verberans, verberaturus.

A neutris cadentia neutraliter fignificant: ut, Cur-

rens, cursurus; Dolens, doliturus.

Participia in dus. Lignifi-

Paffiva.

A quibusdam neutris reperiuntur etiam participia in dus: ut, Dubitandus, vigilandus, carendus, dolendus.

Passivè significant, quæ à passivis descendunt: ut.Le-

Etus, legendus; auditus, audiendus.

Fiunt & participia passiva ab hujusmodi neutris, quorum tertiæ personæ passive usurpantur: ut, Aratur terta, hinc arata & aranda terra:

Participia

Participia formata à deponentibus, imitantur fignifi- Particicationem suorum verborum: ut, Loquens, loquutus lo- pia à dequuturus, à loquor.

onenci-

Deponentibus, quæ olimacommunia fuerunt, manet

participium futuri in dus: ut,

Sequendus, Sutendus, Sobliviscendus, Loquendus, Patiendus, & alia id genus. Habent & deponentia præteriti temporis participla,

quæ nunc activé, nunc passivè significant : ut, Virgil. Nunc oblita mihi tot carmina.

Terent. Meditata sunt mihi omnia mea incommoda.

Virgil.-mentitaque tela Agnoscunt.

Communium denique verborum participia ipforum fignificationem induunt: ut, Criminans, criminatus, crlminaturus, criminandus.

Ab impersonalibus nulla extant participia, præter pœnitens, decens, libens, pertæsus, poenitendus, pudendus.

Hæc participia, præter analogiam, à verbis suis deducuntur, Pariturus, nasciturus, sonaturus, arguiturus, Particiluiturus, eruiturus, nosciturus, moriturus, oriturus, pia anoofurus, futurus.

Similia participiis sunt ista, Tunicatus, togatus, persona-verbis tus, larvatus, & innumera hujus forțis vocabula quæ à præter :-

nominibus, non à verbis deducuntur.

NUMERUS.

Est & numerus in participiis, ut in nomine: Singu- ta à nolaris, ut legens: Pluralis, ut Legentes.

> FIGURA. DE

Figura est duplex: Simplex, ut Spirans: Composita, partici-

ut Respirans.

Participia aliquando degenerant in nomina partici-Participialia: vel cum alium cafum quam fuum verbum re- pia fium gunt: ut,

Abundans lactis, Patiens inedia, Alieni appetens, Fugitans litium.

Imperfonalium partici-

mala deducta à nalogi-

am. Participia derivaminibus.

Numerus. Figura

piorum, nomina.

62 PARTICIPIUM.

Vel cum componuntur cum dictionibus, cum quibus ipforum verba componi non possunt: ut, Infans, indoctus, innocens, ineptus.

Vel cum com- Amantior, Amantifimus. Doctior, Doctifimus.

Vel cum tempus fignificare definunt: ut,

Expectem qui me nunquam visurus abîsti? hoc est, Qui eo animo discessisti, ut me amplius non videres.

Nullam mentionem fecit cometarum, nil prætermissurus, si quid explorati haberet: id est, ità affectus, ut non prætermisteret.

Amandus est doctissimus quisque: id est, dignus est, vel

debet amari. Vita laudata: id est, laudabilis.

Ejicienda est hæc mollities animi: id est, debet ejici.

Participla præfentis remposis fiunt, nomina.

Participia præfentis temporis non rarò fiunt substantiva nomina. Modò in masculino genere; ut, Oriens, occidens, profluens, confluens: Modò in fœminino: ut, Consonans, continens. Modò in neutro: ut, Contingons, accidens, antecedens, consequens: Modò in communi genere, pro verbalibus in tor vel trix: ut, Appetens, diligens, sitiens, indulgens.

Animans, modò foemininum, modò neutrum reperitur.

T DE ADVERBIO.

Adverb.

A Dverbium est pars orationis non flexa: qua adjecta verbo sensum ejus perficit atque explanat.

Explanat etiam interdum & nomen: ut, Homo egregie impuders. Ne parum sis leno. Nimium philosophus. Aliquoties & Adverbium: ut, Parum honeste se gerit.

ACCIDENTIA ADVERBIO.

Adyerbio acciAdverbio accidunt, Significatio, Comparatio, Species, Figura.

Significationis varietas ex verborum circumstantlis colligenda est.

In

d

T

0

r

a

1

0

F

ſ

d

n

q

ADVERBIUM.

In loco fignificant, Hic, illic, iffic, intus, foris, uf- Loci. quam, nusquam, ubi, ubique, ubicunque, ubilibet, utrobique, ubivis, ubi, ibi, alibi, alicubi, necubi, ficubi, inibi, ibidem, inferius, superius.

Ad locum respiciunt, Huc, illuc, istuc, intrò, aliò, quò, Adlocum aliquò, nequò, quoquò, fiquò, eò, eódem, quolibet, fignifiquovis, quocunque, foras, horfum, aliorfum, dextrorfum, cantia. finistrorium, surfum, deorsum, utroque, neutro, quo-

quoverfum.

1-

772

el

i-

ni-

e,

ſi-

ır.

ıæ

X-

10-

115.

68,

tlis

In

A loco denotant, Hinc, illinc, iftinc, intus, foris, inde, Aloco undè, aliundè, alicunde, ficunde, necunde, indidem, un-delibet, undevis, undecunque, fupernè, infernè, cœlitus, funditus.

Denique per locum, innuunt, Hàc, illàc, iftàc, quacun- perloque, eà, eadem, alià, aliquà, fiquà, nequà, quaqua.

Adverbia temporis funt, Dum, quum, quando aliquan- fignifido, quamdiu, dudum, quamdudum, jamdudum, quam- cantia. pridem, jampridem, ulque, quoulque, toties, quoties, ali-ris adquoties, heri, hodie, cras, pridie, postridie, perendie, ma- verbia ne vesperi, nudiustertius, nudiusquartus, nudiusquintus, nudiussextus.&c. Diu,noctu, interdiu, nunc, jam, nuper, aliàs, olim, item, pridem, tantisper, paulisper, parumper, sæpe, rarò, subinde, identidem, plerumque, quotidie gu stannis, nunguam, unquam, adhuc, etiam pro adhuc, hactenus, in-dies, in-horas, ut primum, quum-primum, fimulac, fimulatque.

Usque temporis & loci adverbium est: ut, Usque sub Usque obscurum noctis. Ab Athiopia est usque hæc. Est & ubi pro semper, aut continue ponitur : ut, Usque metu micuere

finus.

Adverbia numeri: ut, Semel, bis, ter, quater, quinquies, Numeri. fexies, fepties, vigefies, vel vicies, trigefies, vel tricies, quadragies, quinquagies, fexagies, septuagies, octogies, centies, millies, infinities.

Ordinis funt, Indè, deinde, hinc, dehinc, deinceps, no Ordinis. vissimò, imprimis, postremò, primum, jamprimum, deni-

que, demum, tandem, ad-fummum.

Adver-

63

ADVERBIUM. 64

Interrogandi.

Adverbia Interrogandi funt, Cur, quamobrem, quare, quomodo, ecquid, quin pro cur non, num, quid ita, quò, unde, quantum?

Vocandi.

Vocandi funt, Heus, ô, eho, & figua funt fimilia. Negandi: ut, Haud, non, minime, nequaquam, ne pro

Negandi. Affir-

non, & fimilia. Affirmandi: ut, Etiam, sic, quidni, sanè, prorsus, nempe,

mandi. Jurandi. nimirum, certè, profectò, adeò, planè, scilicet. Jurandi: ut, Hercle, mehercle, medius-fidius, Dius-fi-

dius, Pol, ædepol, Caftor, ecaftor.

Hortandi.

Hortandi: ut, Agè, sodes, sultis, amabò, agedum, ehodum, eia, agité.

Prohibendi.

Prohibendi: ut, Nè, non.

Optandi. Excludendi.

Optandi: ut, Utinam, fi, ô fi, ô.

Congregandi. Segregandi.

Excludendi: ut, Modò, dummodo, tantummodo, fokummodo, tantum, folum, duntaxat, demum.

Congregandi: ut, Simul, unà, pariter, populatim, univerfim, conjunctim, &c.

Diversi-Eligendi.

Segregandi: ut, Seorfim, gregatim, egregiè, nominatim, viritim oppidatim, vicatim, privatim, speciatim, bifariam, h trifariam, omnifariam, plurifariam, offiatim.

Diversitatis: ut, Aliter, secus. Eligendi: ut, Potius, potissimum, imò, satius.

Intendendi: ut, Valdè, nimis,nimiùm,immodicè, im-bi pendiò, impensè, prorfus, penitus, funditus, radicitus, om co nino.

Remictendi.

tatis.

Inten-

dendi.

Remittendi: ut, Vix, ægrè, paulatim, sensim, pedetentim.

Concedentis. Negatz

Concedentis: ut, Licet, esto, demus, sit-ita, fané.

folitudinis. Qualita-

Negatæ folitudinis i ut, Non folum, non tantum, non modò, nedum.

tis. QuantiQualitatis: ut, Doctè, pulchrè, fortiter, graviter. Quantitatis: ut, Parum, minime, maxime, summum,

catis. Congraeandi.

ad-fummun, & fimilia. Comparandi: ut, Tam, quam, magis, minus, maxime minime, æqué.

Re

ti

U

CONJUNCTIO.

Rei non peracta: ut, Ferme, ferè, propè, propemo- Rei non dum, tantum, tantum non, modò non.

Demonstrandi: ut, En, ecce, fic, ut cum dicimus, Sic Demon-

(cribito.

re,

cóu

pro

npe,

s-fi-

eho-

atim,

riam,

n,non

ter. mum.

aximè

Re

Explanandi: ut, Id est, hoc est, quasi dicas, putà, ut- Explaputa, utpote.

Dubitandi: ut, Forfan, forfitan, fortassis, fortasse.

Eventús: ut, Fortè, casú, forte-fortuná.

Similitudinis: ut, Sic, ficut, ficuti, ità, item, itidem, tanquam, quafi, ceu, uti, velut, veluti.

peractz.

strandi.

nandi.

Dubitandi. Eventüs.

Similitudinis.

COMPARATIO.

Adverbia à nominibus adjectivis nata & comparantur, Compa-& regunt casus comparativi & superlativi: ut. Doctè do-ratio. Criùs illo doctissime omnium : similiter Bene, meliùs, op-, fo time, Male, pejus, pessime : etiam Sæpe, sæpius, sæpissime : uni- Nuper, nuperrime, & fimilia.

SPECIES.

Species est duplex, Principalis, que ex se originem species habet: ut Heri, cras.

Derivativa est eorum, quæ nata sunt aliunde: ut Fur- orum. tim, à furor : Strictim, à stringo : Humaniter, ab humanus.

Aliquando neutra adjectiva induunt formam adver- Nomina , im biorum, ad Gracorum imitationem : ut, Recens pro re funt adsom center: Torvum, pro torvé.

FIGURA.

Figura est duplex: simplex, ut Prudenter; Composita, pedeut Imprudenter.

T DE CONJUNCTIONE.

Onjunctio est pars orationis, quæ sententiarum claufulas apte connectit.

ACCIDENTIA CONFUNCTIONI.

Conjunctioni accidunt, Figura, Potestas, & Ordo. FIGURA.

Accidentia Conjuna.

66 CONJUNCTIO.

FIGURA.

Figura est duplex: Simplex, ut nam: Composita, ut namque.

POTESTAS.

Potestas, id est, significatio, est varia: Aliz enim è conjunctionibus Copulativz sunt: ut, Et, ac,que, atque, quoque, etiam, item, itidem, cùm, & tum.

Tum item geminatum: ut, Vir tum probus, tum eruditus. Huc spectant & his contrariæ: ut, Nec, neque, neu, neve.

Hæ quatuor sequentes, Et, que, nec, neque, cum geminantur, Suspensivæ etiam vocantur, quòd aliud semper expectari faciant: ut, Et sugit, & pugnat. Nec sapit ista, nec sentit.

Aliæ Disjunctivæ: ut, Aut, vel, ve, seu, sive. At istæ, cum geminantur, Suspensivæ etiam vocantur: ut, Vel scribit, vel dictat.

Aliæ Discretivæ: ut, Sed, sed-enim, at, ast, atqui, quidem, atque, quoque, scilicet, cæterum, verò, enim-verò, quòd si, verum, porrò, quin.

Aliæ Rationales, seu Illativæ: ut Ergò, ideò, igitur, itaque, idcirco, quare, quamobrem, quocirca, proinde, propterea, ob-eam-rèm, ea-rè: Cicer. Ea-rè statim ad te Aristocritum misi.

Aliæ Causales, id est, quæ rationem præcedentis orationis inferunt: ut, Nam, namque, enim, etenim, quòd, quia, quippe, utpote, siquidem, quando, quando quidem, propterea, quòd, quoniam, quatenus, & proquia, ut Virgil. Audieras & sama fuit: pro nam, vel quia fuit: quò pro quia, ut Cicer. Non quò quiequam deste, sel quia valde cupio.

Ovid. Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intra Fortunam debet quisque manere suam pro nam vel quia. Alix Persectivx seu Absolutivx: ut, Uti, quò pro ut.

Perfecti-

Tum.

Sulpen-

fivz.

Disjunct.

Difereti-

Ratio-

nal. feu

Illativæ.

Caufales.

Nè

CONJUNCTIO. 67

Nè & ut, pro ne non: Terent. Sed patris vim ut queas ferre.

Nè, pro ut non: Cicero, Opera datur, judicia ne fiant.

Aliæ Continuativæ: ut, Si, fin, ni, nifi.

Aliæ Dubitativæ: ut, Nè, an, anne, num, nunquid, nuat.

utrùm, necne.

Aliæ Adversativæ: ut, Etsi, quanquam, quamvis, licèt, Adversat.

tametsi: & aliæ id genus.
Aliæ Redditivæ earundem: ut, Tamen, attamen, sed Reddit.

tamen, veruntamen.

a, ut

m è

que,

udi-

neu,

ge-

iper

ista.

tur:

qui-

erò,

ita-

oro-

t te

ntis im,

do

pro

uia

fed

itra

it.

Nè

Aliæ Diminutivæ: ut, Saltem, at, certè, vel: ut Cic. Diminut. Nè vel latum digitum discesseris.

Aliæ Electivæ: ut, Quam, ac, atque, ut, quando pro Electiv.

Quàm accipiuntur.

Expletivæ: ut, Quidem, equidem, nimirum, autem, Expletiv. scilicet, quoque, nam, profecto, verò, enim-verò, sedenim, enim pro certé.

Virgil. Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras Fussit adire domos? Ter. At enim non sinam.

Sunt dictiones, quæ nunc adverbia, nunc conjunctiones, nunc præpolitiones esse inveniuntur: ut Cum, quoties casui jungitur, præpositio est.

In genere, Conjunctiones adeò tenui discrimine ab adverbiis discernuntur, ut quam sæpissime consundantur:

ut, Quando, proinde, & fimilia.

ORDO.

Ordo conjunctionum est triplex, nempe,

Præpositivus: earum scilicet, quæ in sententiarum conjunct.

Subjunctivus:earum scilicet, quæ secundum in clausula, sit.
vel tertium, vel ad summum quartum locum occupant. Subjunctivus

Communis.

Exconjunctionibus hæ imprimis præponi solent, Nam, munis. quare, at, ast, atque, &, aut, vel, nec, neque, si, quin, qua-prapotenus, sin, seu, sive, ni, nisi.

Sub-

Ordo

68 PRAPOSITIO

Subjundivz que Encliri-CZ.

Subjunctivæ verò funt, Quidem,quoque,autem,verò, enim.

Et tres Enclitica: ut, Que,ne,ve: fic dicta quòd accentum in præcedentem fyllabam inclinant: ut. Horat. Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis : Indoctulque pila, discive, trochive quiescit.

Sunt & alix quoque voces aliquot Enclitica: ut,

Dum, fis, nam, &c.

munas.

Communes denique dicuntur, quæ indifferenter & præponi & postponi possunt, quales sunt reliquæ ferè omnes, præter prædictas: ut, Equidem, ergo, igitur, faltem, tamen, quanquam,&c.

DE PRÆPOSITIONE.

Rapositio est pars orationis indeclinabilis, qua aliis orationis partibus, vel in Compositione, vel in Appositione præponitur.

Appositione: ut, Christus sedet ad dextram Patris. Compositione: ut, Adactum juramentum adhibendum

admonuit.

Quædam præpositiones postponi suis casibus inveniuntur: ut.

Cum, Versus, Ulque,

C Quibuscum. Tenus, Cut Pube tenus. Angliam versus. Ad occidentem usque.

ACCIDENTIA PROEPOSITIONI. Prapolitioni accidit calium regimen, five constructio.

Cæterum in iisdem casibus mira est significationis varietas, que non tam regulis, quam affiduo legendi atque scribendi usu discenda est. Exempli causa.

Secundum.

Przpofitiones

offpo-

fice fuis

Ca fibus.

Secundum, aliud fignificat cum dico, Secundum aurem vulnus accepit, id est, juxta aurem. Aliud vero hic. Secundum Deum parentes amandi surt, id est, proxime post Deum : Aliud in hac oratione, Secundum quietem fatis mibi felix vifus sum, id est, in quiete, vel inter quietem.

Præpo-

F

A

A

Præpositiones Accusativum regentes.

Ex præpofitionibus iftæ accusat. casui adjunguntur.

Ad. Ad Calendas Græcas.

rb,

ac-

ut,

&

erè

ur,

liis

Ip-

um

ni-

va-

at-

em

un-De-

ibi

-00

Apud. Virg. At bene apud memores veteris stat gratia fatti.

Ante. Hor .- dicique beatus

Ante obitum nemo, supremaque sunera debet.

Adversus. Ne Hercules quidem adversus duos.

Cis. Cis Thamesim sita est Etonia.

Citra. S Hor. Eft modus in rebus, sunt certi denique fines,

Ultra. Quos ultra citraque nequit confiftere rectum.

Intra. Ovid. Grede mihi, bene qui latuit, bene vixit, o intra Fortunam debet qui que manere suam.

Extra.Plin.Ma. Extra omnem ingenii aleam positus Cicero.

Circum. locale est: ut, Circum montem.

Circa. Circa forum. Circa viginti annos.

Circiter, tempus & numerum fignificat: ut,

Circiter boram decimam.

Cæsar; Circiter duo millia desiderati sunt.

Contra. Nè contra stimulum calces.

Erga. Princeps erga populum clemens.

Inter. Hor. Multa cadunt inter calicem supremaque labra.

Infra. Terent. Quem ego infra omnes, infimum esse puto. Supra. Salust. Dux hostium cum exercitu supra caput est;

Juxta. Ter. Cum lucubrando juxta ancillas lanam faceres.

Ob. Fæda mors ob oculos versabatur.

Per. Hor. Impiger extremos currit mercator ad Indos,

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

Prope. Prope urbem. Prope mortem.

Præter. Terent. Ita fugias, ne præter cafam.

Propter. Aliquid mali propter vicinum malum.

Post. Hor. O cives, cives, quærenda pecunia primum est; Virtus post nummos.

Penes. Ovid. Me penes est unum vasti custodia mundi.

Trans. Hor. Celum, non onimum mutant, qui trans mare

Przpo-

PREPOSITIO.

Præpolitiones Ablativum regentes.

A. Terent. A me nulla tibi orta est injuria.

Ab. Hac vocalibus præponitur, Mimus. Ab alio expectes, alteri quod feceris.

Abs. Terent. Abs quovis homine beneficium accipere, cum opus est, gaudeas.

Absque. Terent. Absque eo esset. Absque pecunia misere

Cum. Mimus. Damnum appellandum eft, cum mala fama Clam. Clam patre. Et Plautus. Clam patrem. (lucrum. Coram. Coram Sénatu res acta est.

De. Sophistæ rixantur de lana caprina.

E. Qui falsum testimonium dixisse convictus erat, è saxo Tarveio deiiciebatur.

Ex. Ex malis moribus bonæ leges natæ sunt.

Pro. Mimus. Comes facundus in via pro vehiculo eft.

Prz. Terent. Huic aliquid præ manu dederis.

Sine. Idem. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Tenus. Virg.—capulóque tenus ferrum impulit ira.

Præpositiones utrique casui servientes.

Hæ quatuor utrumque casum exigunt sed diversa ferè significatione.

In. Terent. In tempore veni, quod omnium rerum est primum: fine motu.

Ovidius. Inque domos superas scandere cura fuit: motum quodammodo innuit.

Sub.Vir. Sub lucem expertant calathis: i.e.paulò ante lucem.

Idem.—valto vidisse sub antro.

Præpositiones
nunquam
extra
compofitienem
repertæ.

Super. Virg. Super ripas Tiberis. Fronde super viridi. Subter. Subter terram. Virg. Densa subter testudine casus:

Sunt & Præpositiones, quæ nunquam extra compositionem inveniuntur: nimirum,

Am, Di, Sut Sambio: Se, Se, Se, Sepono: Condono.

Con-

Con verò, quoties cum dictione à vocali incipiente componitur, amittit # : ut. Coagmento, coemo, comquine, cooperio.

DEINTERIECTIONE.

Nteriectio est pars orationis, qua sub incondità voce subitò prorumpentem animi affe-Quim demonstrat

Tot autem funt imeriectionum fignificati-

ones, quot animi perturbati funt motus.

Exultantis, ut. Evax, vah. Plaut. Evax, jurgio tandem

uxorem abegi.

es,

ùm

(erd

ma

im.

1x0

erè

bri-

um

em.

us :

po-

17

on-

Dolentis, ut, Heu, hoi, hei, ô, ah. Terent. I intro hoi, hei. Virg. O dolor atque decus magnum!

Timentis, ut, Heiatat. Terent. Hei, vereor ne quid An-

dria apportet mali.

Admirantis: ut, Papa. Ter. Papa, nova figura orts. Vitantis: ut, Apage, Apagésis. Terent. Apagésis, egon; formidolofus ?

Laudantis: ut Euge. Mar. Citò, nequitèr, euge beate, Vocantis: ut, Eho, ho, io, Terent. Oh, qui vocaris? Deridentis: ut, Hui. Ter. Hui, tu mibi illam laudas? Ex improviso aliquid deprehendentis: ut, Atat,

Ter. Atat, data hercle mihi sunt verba.

Exclamantis: ut. Oh. proh. Prob nefas. Seneca. Oh paupertas felix!

Imprecantis: ut, Malum, væ malum. Ter. Quid bee

(malum) infelicitatis eft? Ridentis: ut, Ha, ha, he. Terent. Ha, ha, he, defeffa jam

misera sum te ridendo. Silentium infungentis: ut, Au. Terent. Au, ne compa-

randus hic quidem ad illum est.

Illud hic observandum est, nomina quoque & ver- Alis ba quandoq;interjectionis loco poni; ut apud Virgil. Na- parees vibus (infandum) amissis. Cicer. Sed amabo te cura. Imò fiune in quavis orations pars affectum animi inconditum fignificans, interjectionis vice fungitur.

Atque bac quidem de octo orationis partium Esymologia, quamlibet crassa (quod aium) Minerva tradita sunt pueris, tantisper dum ordinariis in ludo operis ac pensis sub serula desunguntur, abunde sussicer arbitramur. Quod si cui tamen allubescit quicquam bis altiùs exactiusque pervestigare, bunc ad Grammaticorum volvenda persoruanda opera relegandum censenus. Quorum cum magnus sit sumerus, so quidem egresse doctorum, nullum tamen unvimus, qui vel propter eruditanis ac doctrina prastantam, vel propter pracipiendi claritatem elegantiamque, Linacro nostro comparari posse videatur, nedum praponi.

DE CONSTRUCTIONE octo partium orationis.

A Tque de octo quidem orationis partibus earumque formis, quatenus ad Etymologiam attinet, hactenus dictum esto: deinceps de eifdem, quatenus ad Syntaxim, quæ constructio dicitur, agemus.

Conftruction Est igitur Syntaxis debita partium orationis inter se compositio connexióque, juxta rectam Grammatices rationem.

Ea verò est, qua veterum probatissimi, tum in scriben-

do, tum in loquendo, funt ufi.

Concordantise Grammatice. Cæterum, priusquam de partium orationis structura fingulatim pertractemus, quædam in genere de tribus Grammaticæ concordantiis sunt paucis edisserenda.

¶ CONCORDANTIA Nominativi & Verbi.

Concordapria pruna, Erbum personale cohæret cum nominativo numero & persona: ut,
Nunquam sera b est ad bonos mores a via.

Ferruna nunquam perpetud b est bona.

Nomi-

Nominativus primæ vel fecundæ perfonæ rariffimè exprimitur, nifi caula discretionis; ut, 2 Vos b damnaftis; quasi dicat, præterea nemo: aut emphasis gratia, ut Ter. Tu b es patronus, tu pater, fi b deseris tu, perimus; quafi dicat, pracipue, & pra aliis tu patronus es. Ovid. Tu dominus, Tu vir, tu mihi frater b eris.

In verbis, quorum fignificatio ad homines tantim pertinet, tertiæ personæ nominativus sæpe subauditur; ut, Est, fertur, dicunt, ferunt, aiunt, prædicant, clamitant, &

in fimilibus: ut.

Terentius. b Fertur atrocia flagitia defignasse.

Ovid. Téque b ferunt ira panituisse tua.

Non femper vox cafualis est verbo nominativus, sed Verbum infinitum aliquando verbum infinitum ; ut Plaut. Mentiri non b eft nominarimeum: Aliquando oratio; ut,

Ovid. Adde quod a ingenuas didicisse fideliter artes

b Emollit mores, nec finit esse feros.

Aliquando adverbium cum genitivo ; ut, a Partim virorum b ceciderunt in bello. 2 Partim fignerum b funt combusta.

EXCEPTIO PRIMA.

Verba infiniti modi pro nominativo acculativum ante Accu fe statuunt ; ut, Te b rediisse incolumem gaudeo. Te fabu- te verlam b agere, volo.

Refolvi potest hic modus per quòd & ut, ad hunc mo- finit. dum ; 2 Quod tu o rediffi incolumis, gaudeo. 2 Ht tu fa-

bulam b agas, volo.

Verbum inter duos nominativos diversorum numerorum politum, cum alterutro convenire potest; ut, -Terent. Amantium ira amoris a redintegratio b eft. Ovid .- quid enim nifi 2 vota b supersiont? Idem. Pestora percussit, pectus quoque a robora b fium.

Virgilius—nibil bic nifi a carmina b defunt.

Imperionalia præcedentem nominativum non habent; Excepte: ut,Tadet me vita. Pertasum est conjugii : de quibus suo loce.

VUS VETbe.

Nomen

at-

if-

u-

fe

ra-

en-

ura

bus

me

mi-

Nomen multitudinis fingulare quandoq; verbo plurall nungitur : ut, 2 Pars b abiere. 2 Uterque b deluduntur dolis.

T CONCORDANTIA

Substantivi & Adjectivi.

Secunda concordarria.

Diectivum cum substantivo genere, numero & casu consentit: ut, Juven, b Rara 2 avis in terris, b nigróque fimillima 2 cygno.

Ad eundem modum participia & pronomina substan-

tivis adnectuntur: ut.

Ovidius. Donec eris felix multos numerabis amicos; Nullus ad b amissas ibit amicus a opes.

Seneca. Non b hoc primum a pectora a vulnus b mea fenferunt; graviora tuli.

Aliquando oratio supplet locum substantivi: ut, b Audito a regem Doroberniam proficisci.

T CONCORDANTIA

Relativi & Antecedentis.

Tertia concor dantia.

Nota.

Nota.

Elativum cum antecedente concordat genere, numero, & persona: ut, -- vir bonus est quis? Dui consulta patrum, b qui leges juráque servat.

Nec unica vox solum, sed interdum etiam oratio ponitur pro antecedente : ut, Terent. 2 In tempore ad eam ve-

ni b quod omnium rerum est primum.

Relativum inter duo antecedentia diversorum generum collocatum, nunc cum priore convenit; ut, Valerius Maximus, Senatus assiduam stationem eo a loci peragebat, b qui bodie Senaculum appellatur.

Non procut ab eo a flumine, b quod Saliam vocant.

Cicer. Propius à terra fovis à stella fertur b qua Phaëton dicitur.

Nunc cum posteriore: ut, Homines tuentur illum globum, b qua a terra dicitur.

Est locus in carcere, b quod a Tullianum appellatur. In coitu Luna, b quod a interlunium vocant.

1

L

Ali

Aliquando relativum aliquando & nomen adjectivum respondet primitivo, quod in possessivo subintelligiturare Terentius. Omnes omnia bona dicere, & landare fortunas meas, b qui filium haberem tali ingenio præditum. Ovid .- 2 nostros vidisti b flentis ocellos.

Quoties nullus nominativus interferitur inter re- Coffee lativum & verbum, relativum erit verbo nominativus : relativi ut, Boet. Felix, a qui b potuit boni Fontem visere lucidum.

At fi nominativus relativo & verbo interponatur, relativum regitur à verbo, aut ab alia dictione, que cum verbo in oratione locatur: ut Ovid. Gratia ab officio. b quod mora a tardat, abeft. Virg. b Cujus a numen adoro. b Quorum a optimum ego habeo. b Cui a fimilem non vidi. b Quo a dignum te judicavi. b Quo a melius nemo scribit. b Quem a videndo obstupuit. Lego Virgilium pra b quo cateri 2 poeta fordent.

Substantivorum constructio.

Uum duo substantiva diversæ significationis sic Gentelconcurrint, ut posterius à priore possideri quo- vus subdammodo videatur tum posterius in genitivo poniturut, stantivi Juv. Crescit a amor b nummi quantum ipsa pecunia crescit. Rex a pater b patria. a Arma 6 Achillis. a Cultor b agri.

Proinde hic genitivus sapissime in adjectivum posses- Variatio fivum mutatur: ut, b Patris a domus, b Paterna a domus, fubftare Heri a filius, b Herilis a filius. Est etiam ubi in dativum adjecivertitur : ut, Luc. de Cat, b urbi a pater eft, b urbique vum a maritus. a Herus b tibi, b mibi a pater.

EXCEPTIO.

Excipiuntur quæ in codem casu per appositionem con- Apposinectuntur: ut Ovid. Effodiuntur a opes b irritamema ma- tio. lorum. Virg. Ignavum a fucos b pecus à præsepibus arcent.

Adjectivum in neutro genere absolute, hoc est, absque substantivo positum, aliquando genitivum postul t: ut, Paululum b pecunia. a Hoc b nofis. Catul. Ne rvidemus 2 id b manticæ, quod in tergo eft.

possessi vum.

Ali

fu

i-

n-

14-

nu-

is?

oni-

71e-

enerius

ebat,

ietos

glo-

Juvenal. 2 Quantum quisque sua b nummorum servat in arca, 2 Tantum habet 190 b fidei.

Ponitur interdum genitivus tantum, nempe priore substantivo per Eclipsim subaudito; ut in hujusmodi lo-

cutionibus:

Terentius. Ubi ad b Dianæ veneris, ito ad dextram. Ventum erat ad b Vestæ: Utrobique subanditur a templum. Virg. b Hestoris Andromache: subanditur a uxor. Idem; Deiphobe b Glauci: subanditur a filia. Terent. b Hujus video Byrrhiam: subandi a servum.

LAUS ET VITUPERIUM.

Laus & vituperium rei variis modis effertur, at frequentiùs in ablativo, vel genitivo; ut, ² Vir ^b nullà fide. Ovid. ^b Ingenui valtus ² puer, ingenuique pudoris.

OPUS ET USUS.

Opus & usus ablativum exigunt; ut Cicero. b Authoritate tuâ nobis 2 opus est. Gellius. Pecuniam b qua sibi nibil esset 2 usus, ab iis quibus sciret usus esse non accepit.

Opus autem adjective pro necessarius quandoque poni

videtur, variéque conftruitur; ut.

Cicero. Dux b nobis & author 2 opus eft.

Idé:Dicis nummos b mihi a opus esse ad apparatum triumphi Terentius. Alia b quæ a opus sunt para.

Cicero. Sulpitii operam intelligo ex tuis literis, b tibi mul-

Adjectivorum Constructio.

GENITIVUS.

Adjectivorum construgio.

Opus

A Diectiva, quæ desiderium, notitiam, memoriam, atque iis contraria significant, genitivum adsciscunt; ut,

Plinius. Est natura hominum b novitatis a avida.

Virg. Mens b futuri a prascia. Idé. a Memor esto brevis bævi. Ter. a Imperitos b rerum, educios libere in fraudem illicis. Silius. Non sumb animi a dubius, sed a devius b æqui. Cicero. Graçarum b literarum a rudis.

Adjectiva

Adjectiva verbalia in ax etiam in genitivum ferun. Verbalia tur; ut, ² Audax ^b ingenii. Ovid. Tempus ² odax ^b rerum. in ax. Sen. Virtus est ^b vitiorum ² sugax. Hor. ^b Utilium ² sagax. Idem; ^b Propositi ² tenax. Virg. Tam ^b sicti pravique ² tenax, quèm nuncia veri. Plaut. ^b Pecuniarum ² petax, 82c.

Ingens præterea adjectivorum turba nullis certis regulis obstricta, casum patrium postulat. Quorum farraginem satis quidem amplam congesserunt Linacrus & Despauterius. Tu vero crebra lectione ea tibi reddes ad-

modum familiaria.

ore

10-

en-

um.

m;

ujus

, at

ulla

is.

tho-

ni-

oni

phi

ul

m,

w.

13

Nomina partitiva, aut partitive posita, interrogativa quadam, & certa numeralia, genitivo, à quo & genus mutuantur, gaudent; ut Cicero, Quanquam te, Marce fili, annum jam audientem Cratippum, idque Athenis, a-bundare oportet præceptis institutisque philosophia, propter summam & doctoris authoritatem & urbis; b quorum atter te scientià augere potest, altera exemplis.

2 Utrum b horum mavis accipe.

Ovid. 2 quisquis fuit ille b Deorum.

Terent. An a quisquam b hominum est aquè miser, ut ego ? Virgilius—b divum promittere a nemo Auderet.

Tres b fratrum. Quatuor b judicum. b Sapientum volta-

Primus b regum Romanorum fuit Romulus.

In alio tamen sensu ablativum exigunt cum præpositilione; ut. 2 Primus b ab Herçule. 2 Tertins b ab Anea.

In alio vero sensu dativum; ut Virg.—b Nulli pietate

a secundus.

Usurpantur autem & cum his præpositionibus, E, de, ex inter, ante; ut Ovid. Est deus b è vobis à alter.

Idem. * Solus b de fuperis. Virg. * Primus b inter omnes. Idem. * Primus ibi b ante omnes, magna comitante caterva,

Laocoon ardens summa decurrit ab arce.

Interrogativum & ejus redditivum ejusdem casus & Interrogativum & ejus redditivum ejusdem casus & Interrogativum ejusdem casus & Interrogativum erunt 3 Quarum rerum nulla est satietas ? Esta Divitiarum. Quid rerum nunc 3 geritur in Anglia esta Consulitur de religione.

K 4

Fallie -

Fallit hac regula quoties interrogatio fit per Cujus, a, jum: ut a Cujum peçus? b Laniorum. Aut per dictionem varia: Syntaxeos: ut, a Furtine accujus, an homicidi? b Utroque.

Fallit denique cum per possessiva, Meus, tuus, suus, suc. respondendum est: ut, 2 Cujus est bic codex? b Meus.

Comparativa & superlativa, accepta partitivè, geniti-

comparativa, vum, unde & genus fortiuntur, exigunt.

& fucerComparativum autem ad duo fuperla

Comparativum autem ad duo, superlativum ad plura refertur: ut, b Manuum a fortior est dextra. b Digitorum medius est a longissmus. Accipiuntur autem partitive, cum per E, ex aut inter exponuntur: ut. Virgilius b Poetarum a doctissmus: id est, b ex poetis, vel b inter poetas.

Comparativorum Conft.

lativa.

Comparativa cum exponuntur per quam ablativum adsciscunt: ut, Horat. ^a Vilius argentum est ^b auro, ^b virtutibus aurum, id est, quam aurum, quam virtutes. Adsciscunt & alterum ablativum, qui mensuram excessus significat: ut.

Cicer. b Quanto a doctior es, b tanto te geras a submissiúr.

Tanto, quanto, multo, longe, etate, natu, utrique gradui apponuntur, ut Catul. b Tanto a pessiones commium

poeta, 6 Quanto tu a optimus omnium patronus.

Eral. Nocturnæ lucubrationes b longe a periculofissimæ habentur. b Longè cæteris a perition es, sed non b multo a melior tamen. Juyen. Omne animi vitium b tanto a conspetius in se crimen habet, b quanto a major, qui peccat habetur. Adjor to a maximus b ætate. Major to a maximus b natu.

DATIVUS.

Comingdum incommodum,&c. Adjectiva quibus commodum, incommodum, fimilitudo, diffimilitudo, voluptas, fubmissio, aur relatio ad aliquid significatur, in dativum transeunt: ut Virgilius, Sis a bonus, O, a felixque b tuis.

Martial. Turba a gravis b paci placidæg; a inimica b quieti. Est a finitimus b oratori poeta. Ovid. Qui color albus erat,

nunc est 2 contrarius b aibo.

Martial. * Fucupdus b amicis, b Omnibus * fupplex.

Horat.

jz

P

n

0

PA

4

(

Horat, Si facis ut b patrie fit a idoness. a utilis b aero.

Huc referentur nomina ex Con prepositione compolita: ut Contubernalis, commilito, conservus, cog- fita cum natus. &cc.

Quadam ex his que similitudinem fignificant, etiam varie genitivo gaudent: ut.

Lucanus. Quem metuis, a par b hujus erat.

Ċ.

i-

ra m

è,

a-

m

7ci-

g-

ús.

12-

um

ba-

ne-Fi-

Mr.

ttu.

ili-

ad ius,

ieti.

rat,

at.

Terentius. Patres aquum effe cenfent, nos jamjam à queris illico nasci senes, neque illarum a affines esse b rerum quos fert adolescentia.

Idem. b Domini a fimilis es. Aufon. Mens a conscia b recti. Virgilius. Praterea regina b tui a fidissima, dextra

Occidit ipfa fua.

Communis, alienus, immunis, variis cafibus ferviunt: Comut Cicero. 2 Commune b animantium omnium est con-lienus, junctionis appetitus, procreandi causa. Mors b omnibus immucommunis. Hoc b mihi tecum a commune eft. Sahist. Non a aliena b consilii. Son. a Alienus b ambitioni, is casib.

Cicero. Non a alienus b à Scavola studiis.

Ovid. Vobis 2 immunibus bujus Ese b mali dabitur. Plinius. Caprificus b omnibus 2 immunis est.

Immunes b ab illis malis sumus.

Natus, commodus, incommodus, utilis, inutilis, vehemens, aptus, interdum etiam acculativo cum præpositione adjunguntur: ut Cic. a Natus b ad gloriam.

Verbalia in bilis accepta passive, ut & participia, seu In bilis potius participialia in dus, dativo adjecto gaudent: ut & dus Mar. Ob mibi post nullos Juli a memorande sodales. Statius .- nulli 2 penetrabilis b aftro Lucus erat.

ACCUS ATIVUS.

Magnitudinis mensura subjicitur adjectivis in accusati- Magnie. vo: ut, Gnomen septem b pedes a longue, umbram non mensura. amplius quatuor b pedes a longam reddit.

Interdum & in Ablativo: ut.

Columella. Fons a latus b pedibus tribus, a altus b trigthia. Inter-

Con.

conftrue dio.

nis, vari-

Interdum etiam & genitivo; ut Columel. In movem borei areas, a latos o pedum denilm, a longas o pedum quinquegenum facito.

ABLATIVUS.

Copia &

Adjectiva, quæ ad copiam egestatemve pertinent, interchum ablativo, interchum & genitivo gaudent; ut Plaut. Amor & melle & selle est à sæcundissimus. Horat. à Dives à agris, à dives positis in sænore à nummis. Virgilius. At sesse multa reserunt se nocte minores, Crura à thymo à plena.

Idem. Qua regio in terris nostri non a plena b laboris?
Idem. a Dives b opum, a dives pistai b vestis, & auri.
Perssus. O curva in terras anima, & b calestium a inanes!

2 Expers b fraudis. b Gratia 2 beatus.

Diversi-

Nomina diversitatis ablativum sibi cum præpositione subjiciunt; ut, Virg. 2 Alter b ab illo. 2 Aliud b ab boc. 2 Diversus b ab isto.

Canfa.

Nonnunquam etiam dativum; ut, b Huic a diversum.
Adjectiva regunt ablativum significantem causam; ut, a Pallidus b irâ. a Incurvus b senettute. a Livida b armis brachia. a Trepidus b morte suturâ.

Modus

Forma vel modus rei adjicitur nominibus in ablativo ut, Facies miris b modis a pallida. b Nomine a Grammaticus, b re a barbarus.

Cicero. Sum tibi b natura a parens, a præceptor b confiliis. Virgilius. a Trojanus b origine Cæsar. b Spe a dives, b napauper. a Syrus b natione.

Dignus,

Dignus, indignus, præditus captus, contentus, extorris auferendi cafum adjectum volunt; ut,

Terent. ² Dignus es ^b odio. Qui filium haberem tali ^b ingenio ^a præditum. Virg. Atque ^b oculis ^a capti fodère cubili talpæ. Idem. ^b Sorte tuà ^a contentus abi.

Horum nonnulla genitivum interdum vendicant ;

Ovid. Militia eft b operis altera a digna tui. Virgilius. Descendam magnorum baudquaquam a indie

eus b evorum.

PRO

t

P

0

Î

E

b

B

H

20

271

CO

fic

Eg

T Pronominum Conftructio.

M Ei, tui, sui, nostrisvestri, genitivi primitivorum ponuntur cum passio significatur: ut, va.

Languet a defiderio b tui.

ut

is.

74

25 !

one boc.

um.

ut

mis

vo

iati-

liis

b re

DITIS

inge

ebili

t: U

indig

RO

Ovi. Pársq; b tui latitat corpore clausa meo. Imago b nostri. Deriva-Meus, tuus, sius, noster, vester, adjiciuntur cum actio civa. vel possessio rei denotatur: ut, Favet a desiderio b tuo.

Imago b nostra, id est, quam nos possidemus.

Nostrûm & vestrûm genitivi sequuntur distributiva, partitiva, comparativa, & superlativa: ut; 2 Unusquisque b vestrûm. 2 Nemo b nostrûm. Ne 2 cui b vestrûm sit mirum. 2 Major b vestrûm. 2 Maximus natu b nostrûm.

Hæc possessiva, meus, tuus, suus, noster, & vester, hos possessivos post se recipiunt, Ipsius, solius, unius, duorum, vatrium, &c. Omnium, plurium, paucorum, cujusque; & genitivos participiorum, quæ ad genitivum primitivi in possessivo inclusum referentur: ut,

Ex a tuo b ipfius animo conjecturam feceris.

Cic. Dico - mea b unius opera Rempublicam esse liberatam.

Idem. 2 Meum b folius peccatum corrigi non potest.

Eral. 2 Noster b duorii eventus ostendat,utra gens sit melior. In 2 sua b cujusq; laude prastantior. 2 Nostra bomniii memoria Brut. ad Cic. 2 Vestris b paucorum respondet laudibus.

Hor.— scripta Cum 2 mea nemo legat, vulgo recitare b ti-

Sui & Suus reciproca funt, hoc est, semper restectuntur sui & ad id quod præcessit in eadem oratione; ut, a Petrus ni- suus remium admiratur b se. Parcit erroribus b suis. Aut annexa per ciprocacopulam: ut, Magnopere a Petrus regat, ne b se deseras.

Ipfe ex pronominibus folum trium personarum figni- Ipfe.

ficationem repræsentat: ut;

* Ipfe b vidi, * Ipfe b videris, * Ipfe b dixit.

Et nominibus pariter, ac pronominibus adjungitur; ut,

Ipfe b ego, a Ipfe b ille, a Ipfe b Hercules.

Idem, etiam omnibus personis jungi potest; ut, Idem.

Terent

Damon-

firativa

hic, ille,

ifte. Ille, &

ifte.

Hie &

ille.

Terent. Idem bus nuption perge facere.

Virgil. Idem piungat vulpes, & mulgeat hircos.

Hæc demonstrativa, Hic, ille, iste, fic distinguuntur : Hlc mihi proximum demonstrat ; Iste, eum qui apud te est;

Ille, eum qui ab utroque remotus est, indicat.

Ille, tum usurpatur, cum ob eminentiam rem quampiam demonstramus: ut, Alexander ille magnus. Iste verò ponitur, quando cum contemptu rei alicujus mentionem facimus: ut Terent. Istum æmulum quoad poteris ab ea

Hic & ille, cùm ad duo anteposita reseruntur, Hic, ad posterius & propius; Ille, ad prius & remotius propriè ac usitatissime reservi debet sut Col. a Agricola contrarium est a pastoris propositum: b ille quam maxime subatto & puro solo gaudet, bb hic novali graminosoque: b ille fruotum è terra sperat; bb hic è pecore.

Est tamen, ubi è diverso pronomen Hic ad remotius

(

vi

ve

ut,

P

suppositum referri invenias, & ille ad proximius.

VERBORUM CONSTRUCTIO.

Nominativus post verbum.

Nominat. utrinque.

V Erba substantiva, ut Sam, forem, sio, existo : verba vocandi passiva, ut Nominor, appellor, dicor, vocor, nuncupor; & iis similia, ut Scribor, salutor, habeor, existimor: item verba gestus, ut Sedeo, dormio, cubo, incedo, curro, utrinque nominativum expetunt: ut, b Deus a est b summum bonum.

b Perpufilli 2 vocantur b nani. bFides religionis nostræ b fundamentum 2 habetur. Malus b pastor 2 dormit b supinus.

Lactantius. b Homo a incedir b erectus in calum.

Denique omnia ferè verba post se nominativum habent adjectivi nominis, quod cum supposito verbi casu, genere, & numero concordat: ut,

Rex a mandavit b primus extirpari hærefin. b Pii a orant b saciti. b Boni a discunt b seduli.

Infinitum quoque utrinque eosdem casus habet, pra-

Infiniti verbi constru-Gio. cipuè cum verba optandi, essque similia accedunt; ut, b Hypocrita cupit è videri b justus. Hypocrita cupit b se è videri b justus. Hypocrita cupit b se è videri b justum. Malo b dives à esse quam haberi. Malo b meb divitem à esse quam haberi. Claud. Vivitur exiguo mesiùs; natura b beatis b Omnibus à esse dedit, si quis cognoverit uti.

Martial. b Nobis non licet à esse tam b disertis, vel disertos.

Terentius. Expedit b bonas à esse b vobis.

Ovidius. Quo b mihi commisso non licet 2 effe b piam.

Quamvis in his postremis exemplis subaudiuntur accusativi ante verba infinita. b Nos a esse b disertos. b Vos a esse b bonas. b Me a esse piam.

Genitivus post verbum.

Sum genitivum postulat, quoties significat possession sum signem, aut ad aliquid pertinere: ut nif. poss.

Virgilius.— pecus a est b Melibæi.

Cicero. b Adolescentis 2 est majores natu revereri.

Virg. b Regum a est Parcere subjectis, or debellare superbos :

Excipiuntur hi nominativi, Meum, tuum, suum, no-strum, vestrum, humanum, belluinum, & similia: ut Non a est b meum contra authoritatem Senatus dicere.

Terent. Eja haud b vestrum a est iracundos esse.

b Humanum 2 est irasci.

1

à

d

i-

le

115

ba

0-

or,

in-

eus

un-

us.

12-

ıfu,

ræ-

puè

At hic subintelligi videtur officium, quod aliquando etiam exprimitur: ut Terent. Tuum 2 est b officium bas bene ut adsimiles nuprias.

Verba æstimandi genitivo gaudent: ut, bPlurimi passim Æstifit pecunia. Pudor b parvi a penditur: b Nihili, vel b pro mandi
nihilo a habentur literæ.

Horat. bPluris opes nunc 2 sunt quam prisci semporis annis. gen.

Æstimo, vel genitivum, vel ablativum adsciscit: ut, Valerius Max. Non b hujus te a astimo. b Magno ubique virtus a astimanda est.

Flocci, nauci, nihili, pili, assis, hujus, teruncii, his verbis, astimo, pendo, facio, peculiariter adjiciuntur, ut, Ego illum b stocci 2 pendo. Nec b hujus 2 facio, qui me b pili 2 astimat.

Singu.

Singularia fint iffa; b Lqui boni confulo. b Lqui bo-

ni 2 facio, id est, in bonam accipio partem.

AccusanVerba accusandi, damnandi, monendi, absolvendi, &
di verba, confimilia genitivum postulant, qui crimen significet; ut,

Plan Qui alterum ² incufat ^b probri, ipsum se intueri oportet. Cicero. Etiam ^b sceleris ² condemnat generum suum.

Ovid. Parce tuum vatem b sceleris a damnare, Cupido.

Admoneto illum pristinæ b fortunæ. b Furti a absolutus est.

Vertitur hic genitivus aliquando in ablativum, vel cum præpositione, vel sine præpositione; ut, Cic. Si in me iniquus es judex, a condemnabo eodem ego te b crimine. Gellius. Uxorem b de pudicitia graviter a accu-savit. Cic. Putavi ea b de re a admonendum esse te.

Uterque, nullus, alter, neuter, alius, ambo, & superlativus gradus, non nisi in ablativo id genus verbis subduntur; ut, Accusas furti, an stupri, an butroque? sive b de atroque? h Ambobus, vel b de ambobus? h Neutro, vel b de

neutro? b De plurimis simul a accusaris.

Satago, milereor, milerelco, genitivum admittunt: ut, Terent. Is b rerum suarum a satagit.

Virgil-oro a miferere b laborum.

Tantorum, a miserere b animi non digna serentis. Statius. Et b generis a miseresce tui.

At milereor & milerelco, rarius cum dativo leguntur; ut Sen. Huic succurro, b. huic a misereor.

Boëtius. Dilige jure bonos & miseresce b malis.

Reminiscor, obliviscor, memini, genitivum aut accusativum desiderant: ut, Data b sidei a reminiscitur.

Proprium est stuttita aliorum vitia cernere, a oblivisci b suorum. Ter. Faciam ut b meique ac hujus b diei, at b loci semper a memineris. Plaut. b Omnia qua curant senes a meminerunt. Memini b de hac re, b de armis, b de re, id est, mentionem seci.

Potior, aut genitivo, aut ablativo jungitur; ut Plaut. Romani b fignorum & armorum a potiti funt. Ving. Egressi optata Troes a potiuntur b arena.

Potier gen. aut

Satago,

Milereor,&c.

Remi-

âcc.

Dati

n

ti

I

P

CH

elo

Si

For

eft,

mu

Cic

Ter

Dativus post verbum.

Mnia verba acquisitive posita adsciscunt dati- verba vum ejus rei, cui aliquid quocunque modo ac- acquis. quiritur ; ut Plaut. b Mihi iftic nec a feritur, nec a metitur. pofica dat. re-Virg. Nescio quis teneros oculus b mihi a fascinat agnos, gunt.

Huic regulæ appendent varii generis verba.

Imprimis, verba fignificantia commodum aut incom- Commodum regunt dativum ; ut Virg. Illa seges demum b vo- modil tis a respondet avari agricola.

dum.

Non potes b mihi a commodare, nec a incommodare. Idem-validis a incumbite b remis.

Suam eruditionem b tibi acceptam a fert.

t,

70

4-

a-

n-

de

de

ut,

ac-

itur.

[enes

te.id

ut

Dati

Ex his quadam efferuntur etiam cum accusativo, ut Excep-Cicero. b Unum 2 studetis omnes, unum sentitis.

Plaut. Si ea memorem, quæ b ad ventris victum 2 conducunt, mora eft.

Cicero. b In hac studia a incumbite. Naturane plus b ad eloquentiam a conferat, an doctrina. b Fessum quies plurimum 2 juvat.

Verba comparandi regunt dativum; ut, Virg .- fic b parvis a componere magna folebam. b Fratri fe & opibus & dignatione a adaquavit.

Verbe

Interdum additur ablativus cum præpositione; us ² Comparo Virgilium b cum Homero.

Aliquando accufativus cum præpositione Ad; ut,

Si b ad eum a comparatur, nihil eft. visci Verba dandi & reddendi regunt dativum; ut, Loca

Formuna b multis nimium a dedit, b nulli fatis. Ingratus Verba eft, qui gratiam bene b merenti non a reponit. Hac variam habent conftructionem; a Done b tibi bec

munus; a dono b te boc munere.

Cicero. Huic e rei aliquid temporis a impertias.

Terent. Plurima falute b Parmenonem fummum fumm

* imperiit Gnatho. Afperfit mihi blabem: Afperfit me blabe.

* Instravit b equo penulam: * Instravit equum b penula.

Ovid. Ut piget insido * consuluisse b viro, id est, dodisse

confilium, vel etiam prospexisse.

Lucan. b Rectorémque ratis de cunctis a consulit astris, id est, petit consilium. a Consule b saluti tuæ, id est, prospice. Ter. Pessime istuc b in te atque in illum a consulis, i statuis. a Metuo, a timeo, a formido b tibi, vel b de te, i, sum sollicitus pro te. a Metuo, a timeo, a formido b te, vel b d te: scilicet nè mibi noceas.

Verba promittendi-

Verbe

impe-

randi.

Verba promittendi ac solvendi regunt dativum; ut, Cicero. Hæc b tibi a promitto, ac recipio sanstissime esse observaturum.

Cicero. Es alienum b mibi a numeravit.

Verba imperandi & nunciandi dativum requiruntut, Horat. ² Imperat aut servit collecta pecunia b cuique. Idem. Quid de quoque viros b cui ² dicas, sepe caveto.

Dicimus, ² Tempero, ² moderor ^b tibi & ^b te. ² Refero ^b tibi,& ^b ad te. Item, ² Refero ^b ad Senatum, id est, propono. ² Scribo, ² mitto ^b tibi,& ^b ad te. ² Do ^b tibi literas, ut ad aliquem feras. ² Do ^b ad te literas, id est, mitto ut legas,

Verba fidendia Verba fidendi dativum regunt: ut, Horat.

Vacuis a committere b venis Nil nifi lene decet.

b Mulieri ne a credas, ne mortuæ quidem.

Verba obsequendi & repugnandi dativum regunt: ut, Semper 2 obsemperat pius filius b patri, Qua bomines aram, navigant, adificant, b virtuti omnia 2 parent. Ipsum hunc orabo, b huic 2 supplicabo.

Perfius.— venienti 2 occurrite h morbo, Ignavis h precibus Fortuna 2 repugnat.

At ex his quædam cum aliis calibus copulantur : ut.

Ad amorem nihil potuit 2 accedere. Hoc 2 accessis meis

malis. Illud 2 constat 6 omnibus, seu 6 inter omnes.

Terent. -Hac b fratri mecum non 2 conveniunt.

Juven: Sævis inter se 2 convenit b ursis. 2 Ausoutio b sibi, id est, obedie; 2 Ausculto b te, id est, audio, Adamas 2 dissider

o mag z

fu

U

fu

H

Verba obje-

quendi.

b magneti, seu b cum magnete. 2 Certat b cum illo, 60º Græcanice b illi. Catul. Noli 2 pugnare b duobus, id est, b contra duos. Virg. Tu dic b mecum quo pignore 2 certes.

Verba minandi & irascendi regunt dativum: ut, Verba
b Utrique mortem a minatus est. Terent. b Adolescenti nibil minandi.

est quod a succenseat.

t,

0+

16,

1118

ut,

nes

Ip-

ut,

neis

ibi

fider 48 z Sum cum compositis, præter Possum, exigit dativum: Sum. ut, Rex pius 2 est b reipub. ornamento. b Mibi nec 2 obest, nec 2 prodest. Hor. Multa b petentibus 2 desunt multa.

Dativum postulant verba composita

Præ.Cicer. Ego men b majoribus virtute a præluxi.

Sed Præeo, prævinco, præcedo, præcurro, præverto, compo prævertor, accusativo junguntur.

Ad. Albo b gallo ne manum a admoliaris.

Con. a Conducit hoc tuæ b laudi. a Convixit b nobis.

Sub. Terent. 2 Subolet jam b uxori, quod ego machinor.

Ante. Cic. Iniquissimam pacem justissimo b bello a antesero.

Post. 3 Posthabeo, a postpono b sama pecuniam.

Virg. 2 Postposui tamen illorum mea seria b ludo. Terent. dixit. * Qui suum commodum posthabuis pra meo commodo.

Ob. Ter. Quum b nemini a obtrudi potest, itur ad me. In. a Impendet b omnibus periculum,

Inter. Cicer. Ille buic b negotio non interfuit modd, fel

etiam præfuit.

Pauca ex his mutant dativum aliquoties in alium cafum: ut Quint. ² Præstat ingenio alius ^b alium. ^b Multos
virorum ^a anteit sapientia. Terent. ^b In amore hac ^a insunt vitia. Plin. ^a Interdico tibi ^b aqua & igni.

Est pro habeo dativum exigit : ut, Persi. Velle suum b cuique 2 est, nec voto vivitur uno.

Virg. Est b mihi namque domi pater, est injusta noverea.

Huic confine est suppetit: ut,

Horat. Pauper enim non est, b cui rerum a suppetit usas.

Rft pro

Support,

Sum, cum multis aliis, geminum adicifcit dativum, ut, 6 Exitio a eft avidis mare b nautis.

Speras b tibi b laudi a fore, quod b mihi b vitio a vertis?

Nemo b fibi mimos 2 accipere debet b favori.

feftivitetis.

Est ubi hic dativus, tibi aut sibi, aut etiam mibi, nulla necessitatis, at festivitatis potius causa additur : ut. Ego b zibi boc effectum a dabo. Ter. a Expedi b mihi boc negotium. Suo fibi bunc a jugulo gladio.

ACCUS ATIVUS POST VERBUM.

Verbe aranfi-

7 Erba transitiva cujuscunque generis, sive activi, five communis, five deponentis, exigunt accusativum: ut Hor. b Percontatorem a fugito,nam garrulus idem off. Idem. Nec 2 retinent patulæ b commissa fideliter aures. Virg. Imprimis & venerare b deos. Aper b agros a depopulatur.

Quinetiam verba, quamlibet alioquin intransitiva atque absoluta, accusativum admittunt cognatæ significationis: ut Cic. Tertiam b atatem hominum 2 vivebat Neftor. Virg .- longam incomitata videtur . Ire b viam Plaut. Duram 2 fervit b fervitutem.

Hunc accusativum mutant authores non raro in ablativum : ut Plaut. Diu videor b vita 2 vivere. 2 Ire reste

b viâ. Sueton. b Morte 2 obiit repentina.

Acmiat. fig.

Stint que figurate accusativum habent : ut, Virgil-Nec vox b hominem 2 fonat, 6 Dea certe! Juven Qui b Curios 2 fimulant, & Bacchanalia 2 vivuns. Horat. b Pastillos Rufillus a olet, Gorgonius b hircum.

DHO ACCUSATIVI

Verba rogandi, docendi, vestiendi, duplicem regunt acculativum: ut, Tu modo 2 pofce b Deum b veniam. 2 Dedocebo b te iftos b mores. Ridiculum eft te b me a admonere b iftud. Terent. 2 Induit b fe b caleeos, quos prius exuerat.

Rogandi verba interdum mutant alterum accufativum In ablacivum: ut.

Virg. b Ipfum a obsestemur, b venidanque a oremus bb ab ipfo. Terent. 6 Sufpicionem iftam bb ex illis a quare.

Vestiend?

Li

du

Te

2 7

I

Sen

qua

Encep-

Vela

rogandi,

de L.

Veftiendi verba interdum mutant alterum accufielvum in ablativum, vel dativum: ut, * haduo 6 19 66 19. 3. nica, vel bb tibi b tunicam.

ABLATIVUS POST VERBUM

Ulodvis verbum admittit ablativent infirumentum, aut caulam, aut modum actionis. Uodvis verbum admittit ablativum fignificantem

INSTRUMENTUM. ut, Damona non b armis, sed morte a subegit Iesus. Horat. Naturam a expellas o furca licet, ufque recurres. Virg. Hi b jaculis, illi certant a defendere b faxis. CAUSÁ

ut Ter. 2 Gaudeo (ita me dii ament) gnati b caufe. Vehementer b ira a excanduit.

Horat. Invidus alterius b rebus a macrescit opimis.

MODUS ACTIONIS.

ut, Mira b celeritate rem a peregit.

nt

d

m

fo.

di

Juven. Invigilate viri, tacito nam tempora b greffie 2 Diffugium, nulloque o fono 2 convertisto amus.

Ovid. Dum vires annique finunt, tolerate laborem, Jam" venier racito curva fenella b pede.

Ablativo causa & modi actionis aliquando additar præpositio: ut, a Baccharis b pra ebrierase. Summa b cum bumanisate a tractavis bomenem.

Quibuslibet verbis subjicitur nomen pretii in ablati. Nom vo casu : ut, b Teruncio, feu vittofa auce non a emerin.

Livius. Mielto b fanguine ac vulneribus ea vittoria a feste. Vili, paulo, minimo, magno, aimio, plurimo, dimidio, duplo, adjiciuntur farpe fine fubitantivis: ut,

Torent. 2 Redine te captum quam queus b minimo. 4 Fill a venit triticum.

Senec. . Conftat b parvo fames, b magne faftidium.

Excipiumur hi genitivi fine fubitamivis positi, Tanel, quanti, pluris, minoris, tancidem, quantivis, quantities,

quanticunq; ut Cic. b Tanti a eris aliis, b quanti tibi a fuerk. Non a vendo b pluris, quam alti fortaffe etiam b minoris. Ovid. Vix Priamus b tanti, totaque Troja 2 fuit.

Sin addantur substantiva, in ablativo efferuntur : ut, Aul Gel b Tanta mercede a docuit, b quanta bastenus

nemo. b Minore pretio a vendidi, quam emi.

Valeo etiam interdum cum accusativo junctum reperi-Valeo. tur : ut Varr. Denarii dicti, quod b denos aris 2 valebant : quinarii, quòd b quinos.

Verba abundandi, &c.

Verba abundandi, implendi, onerandi, & his diversa ablativo gaudent: ut,

Terent. b Amore a abundos Antipho.

Malo virum b pecionia, quam pecioniam b viro indigentem.

Salust. Sylla omnes suos b divitis a explevit.

Terent. Hoc te b crimine a expedi.

Cic. Homines nequiffimi quibus te 2 onerant b mendaciis? . Virg. Ego hoc te b fasce a levabo.

Salust. Aliquem familiarem suo b sermone a participavit.

Exceptio.

Ex quibus quædam nonnunquam etiam in genitivum feruntur: ut Virgil.

Quam dives nivei pecoris, quam b lattis a abundans? Terent. Quafi tu bujus 2 indigeas b patris. Quid eft, quod in hac causa b defensionis a egeat? Virg. Implentur veteris b Bacchi pinguisque ferina. Idem. Postquam dextra fuit b cadis a faturata. Terent. Omnes mihi labores leves fuere, præterquam b tui

2 carendum quòd erat.

Paternum fervum fui a participavit b confilii. Fungor,

SERVICE OF

Fungor, fruor, utor, & fimilia, ablativo junguntur; ut Cic. Qui adipisci veram gloriam volunt, justitia 2 fungantur b officie. Optimum eft aliena 2 frui b infania. In re mala b animo fi bono a utare, juvat.

Virgil. Afbice venturo 2 latentur ut omnia b feclo. Calar. Qui sua victoria tam infolenter a gloriarentur. Hor. Diruit, adificat, a mutat quadrata b rotundis. 2 Vesco sarnibus. Virg -- band equidem tali me a digner bonore.

Terent

tu Im

N

Fa

doc

mag

Abl Exa

Terent. Ut b malis 2 gaudeat alienis. Plaut. Exemplorum b multitudine a supersedendum eft. Macrob. Regni eum b societate a numeravit. Plaut. 2 Communicabo te semper b mensa mea.

Profequor te b amore, b laude, b honore,&c. L e. Profe amo, laudo, honoro, a Afficio te b gaudio, b supplicio quo

b dolore,&c. id est, exhilaro, punio, contristo.

Mereor, cum adverbiis benè, malè, melius, pejus, Mereoe; optime, pessime, ablativo adhæret cum præpositione De: ut, b De me nunquam bene 2 meritus eft. Erasmus b de lingua Latina optime a meritus est.

Catilina pessime b de republica a meruit.

Quædam accipiendi, distandi, & auferendi verba abla. Verba tivum cum præpositione optant: ut Ifuc b ex multis jampridem 2 audiveram. Luc. 6 A trepido vix 2 abstinet ira magistro. a Nasci b à principibus fortuitum est. Procul a abest b ab urbe Imperator.

Vertitur hic ablativus aliquando in dativum: ut,

Horat. Vivere si recte nescis, a discode b peritis. Ovid Eft virtus placitis a abstinuisse b bonis.

Virg. Heu fuge,nate Dea, teque bis, ait, 2 eripe b flammis.

Verbis, que vim comparationis obtinent, adjicitur ab Verba lativus fignificans meniuram excellus: ut, Deforme existimabat, quos b dignitate a præstaret ab ik b virtutibus a Superari.

Quibuslibet verbis additur ablativus absolute sump. Ablat. tus: ut, Imperante b Augusto, a natus est Christma Imperante b Tiberio, a crucifixus. Juven. Gredo pudicitiam, b Saturno rege, 2 moratam in terris.

Nil a desperandum, b Christo duce, & austice Christo. Fam Maria, b audito Christum venisse, a cucurrit,

Verbis quibusdam additur auferendi casus per Synec- Synes dochen, & poëtice accusativus : ut, a Egrotas b anime magis quam corpore. 2 Candet b dentes. 2 Rubet b capilles.

Quædam tamen efferuntur in gignendi casu: ut, Absurde facis, qui a angas te b animi. Exanimatus * pendet animi. * Defipiebam Imonth.

tui

m

ania.

ur. Velco BOYE.

erent

Plant. 2 Diferucior b animi, quia ab domo abeundu oft mibl. Eidem verbo diversi casus diverse rationis appont Diverfi poffunt r ut.

1 Dedit 2 mihi 2 vestë 4 pignori, 6 te præsente 5 propria manu. Paffivis additur ablativus agentis sed antecedente pra-

Paffivopolitione. & interdum dativus : ut.

Horat. 2 Laudatur b ab bis, 2 culpatur b ab illis. Cicero. Henefta bonis b viris, non occulta 2 petuntur.

Quorum participia frequentiùs dativis gaudent : ut. Vire. Mulla tuarum a audita b mihi, nec vifa fororum. Horat. Oblisusque meorum, a obliviscendus & b illis.

Cateri casus manent in passivis, qui fuerunt acti-Dedoceberk à me iftos b mores. 2 Privaberis b magistratu.

Vapulo, vzneo, liceo, exulo, fio, neutro-passiva, vepulabis: Malo b à cive a spoliari, quam b ab hoste a vænire. Suid a fiet b 4b illo ? Virtus parvo pretio a licet b omnibus. Gur b à convivits a exulat philosophia ?

Infiniti-AOLEND

Ouibusdam tum verbis tum adiectivis, familiariter fubiiciuntur verba infinita: ut.

Virgil.— Fuvat usque b morari, Et conferre gradum. Orid. b Dicere qua puduit, b scribere pussit amor. Martial. 2 Vis b fieri dives, Pontice ? Nil cupias.

Virg. Et erat tum 2 dignus b amari. Horat. 2 Audax om-

wie b perpeti, Gens humana ruit per vetitum nefas. Pomuntur interdum figurate, & absolute verba infi-

nita : ut, Haccine b fieri flagitia ? subauditur, a decet, a portet, a par est, a aquam est, aut aliquid simile. Virg. Criminibus b terrere novis, hinc b spargere voces In vuigum ambiguas, & b quarere conscius arma.

mallage. id eft, terrebat, fpargebat, quarebat.

T DE GERUNDIIS.

Erundia five Gerundiva voces, & fupina, regunt

Cicer.

Cicer. Efferor studio 2 videndi b parentes. Ovid. 2 Utendum est b ætate, cito pede præterit ætas.

Virg .- 2 Scitatum b oracula Phoebi Mittimus. Gerundia in di pendent à quibusdam rum subfanti-DE vis, tum adjectivis: ut Virgil.

Et qua tanta fuit Romam vibi a causa b videndi? Idem: Cecropias innatus apes a amor urget b habendi. Idem : Eneas celfa in puppi jam 2 certus b eundi.

Poetice infinitivus modus loco Gerundii ponitur: Non. ut Virg. 2 studium quibus arva b tueri. 2 Peritus b medicari.

Interdum non invenustè adjicitur Gerundii vocibus etiam genitivus pluralis: ut. Quum b illorum a videndi gratia me in forum consulissem. Terent. Date 2 crescendi copiam b novarum. Concessa est a diripiendi b pomorum. atque opsoniorum licentia.

Gerundia in do pendent ab his præpolitionibus. A.ab. Do:

abs, de, è, ex, cum, in, pro: ut,

0. ŭ.

2,

re.

er

772-

18-

cet.

unt

er.

Cicero. Ignavi 2 à b discendo citò deterrentur.

Amor & amicitia, utrumque a ab b amando dictum eft. Cicer. 2 Ex b defendendo, quam 2 ex b acculando, uterior gloria comparatur. Consultatur 2 de b transeundo in Galliam. Quint. Reste (cribendi ratio a cum b loquendo conjunta ef. Plaut. a Pro b vapulando ab hofte mercedem petam.

Ponuntur & absque præpositione: ut, Virgil.—alitur vitium, crescitque b tegendo,

b scribendo disces scribere.

Gerundia in dum pendent ab his prapolitionibus, Duns inter, ante, ad, ob, propter: ut, a Inter b canandum bilares efte. Virg .- 2 Ante b domandum Ingentes tollens animos. Cic. Locus 2 ad b agendum amplissmus. Idem. 2 Ob b absolvendum munus ne acceperis. Veni 2 propter te b redimendum.

Cum fignificatur necessitas ponuntur citra praposi-

tionem, addito verbo Est: ut,

Juven. 2 Orandum eft ut fit mens fana in corpore fano. Vigilandum eft ei quiteupit vincere.

Gerundia in nomimntur.

Vertuntur gerundii voces in nomina adjectiva, ut, Virg. Tantus amor florum, & b generandi gloria a mellis.

Ad b accufandos a bomines duci pramio, proximum latrocinio eft. Cur adeò delectaris 2 criminibus 6 inferendis?

T De Supinis.

Prius Sup.

Rius supinum active significat, & sequitur verbum, aut participium, fignificans motum ad locum: ut, Ovid. b Spectatum 2 veniunt, veniunt spectentur ut ipfa. Milites sunt a missi b speculatum arcem.

Nota.

Illa verò, Do venum, do filiam nuptum, latentem

habent motum.

Exceptio.

At hoc supinum in neutro-passivis, & cum infinito iri, passivè significat : ut Plaut.

Costum ego non b vapulatum, dudum, a conductus sum. Ter. Postquam audierat non b datum iri uxorem filio. Poetice dicunt : 2 Eo b vifere. 2 Vado b videre.

Notz.

Ponitur & absolute cum verbo Est: ut.

Terent. b Actum eft, ilicet, periifti.

Ovid. b Itum eft in viscera terra. b Ceffatum eft satis.

Posterius Posterius supinum passive significat, & sequitur nosupinum mina adjectiva: ut, Sum extra noxam, sed non est facile b purgatu. Quod b factu 2 fædum eft, idem eft & b dictu e turpe. Qui pecunia non movetur, hunc e dignum b fectatu arbitramur.

In iftis verò, Surgit b cubitu, Redit b venatu : cubitu & venatu nomina potiùs censenda videntur, quam supina.

The Tempore & Loco. TEMPUS.

Pars temporis.

Ux fignificant partem temporis, in ablativo frequentius usurpantur, in accusativo raro: ut, Nemo mortalium omnibus b horis a fapit. b Noste a latent mende. b Id tempus 2 creatus eft Conful.

Quanquam hic eclipsis videtur esse prapositionis per wel fully by and another that he we

Que autem durationem temporis & continuationem

Honem denotant, in accusativo, interdum & in ablativo efferuntur: ut Virgil.

Hic jam ter centum totos a regnabitur b annos. Idem. b Noctes atque dies 2 patet atri janua Ditis. Idem. Hic tamen hac mecum poteris a requiescere b nocte. Suet. 2 Imperavit b triennio, & decem menfibus, offoque diebus.

Dicimus etiam a In paucis b diebus. 2 De b die. 2 De b noffe. Promitto a in b diem. Commodo a in b mensem. b Annos a ad quinquaginta natus. 2 Per tres b annos studui. Puer bid ætatis. Non a plus b triduum, aut b triduo. b Tervio, vel ad b tertium calendas, vel calendarum.

m

to

m.

io.

eft em

itu

ina.

fre-

ut, tent

s per

nuaem

Spatium Loci.

Spatium loci in accusativo effertur, interdum & in spatiu ablativo: ut Virg.

Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Tres a pateat coeli spatium, non amplius, b ulnas. Jam mille b passus a processeram. a Abest bidui; subintelligitur b spatium vel b spatio; b itinere, vel b iter. a Abest ab urbe quingentis b millibus passuum.

Appellativa Locorum.

Nomina appellativa, & nomina majorum locorum Appellaadduntur ferè cum præpositione verbis significantibus tiva & motum aut actionem in loco, ad locum, à loco, aut per lo- regionum cum : ut, b In foro a versatur. a Meruit sub rege b in Gallia. Virgil.—b ad templum non aqua Palladis ibant 2 Iliades. Salust. a Legantur 5 in Hispaniam majores natu nobiles. b E Sicilia a discedens, Rhodu veni, per mare a ibis b ad Indos.

Omne verbum admittit genitivum proprii nominis Urbium loci, in quo fit actio; modo primæ vel fecundæ de- & oppiclinationis, & fingularis numeri fit: ut, dorum Juven. Quid b Roma faciam? mentiri nescio.

Terent. Samia mihi mater fuit ea a habitabat b Rhodi. Hi genitivi, Humi, domi, militia, belli, propriorum

nomina

Domi.

fequuntur formam : ut, Ter. b Domi b bellique fimul a viximus. Cic. Parvi funt foris arma, nifi a eft confilium b domi.

Domi, non alios fecum patitur genitivos, quam

Mez, tuz, fuz, nostrz, vestrz, alienz: ut,

Vescor a domi b mea, non b aliena.

Verum si proprium loci nomen pluralis duntaxat numeri aut tertiæ declinationis fuerit, in dativo, aut ablativo ponitur: ut, Colchus an Affyrius, b Thebis a nutritus, an b Argis? Suet. Lentulum Getulicus b Tyburi genitum scribit. Livius. 2 Neglectum b Anxuri prasidium. Cicero, Cum una sola legione & fuit b Carthagini. Horat. b Roma Tybur a amo ventofus, b Tybure Romam. Cic. Quum tu b Narbone mensas hospitum a convomeres. Idem. Commendo tibi domum ejus,quæ 2 eft b Sicyone. Sic utimur Ruri vel Rure, in ablativo : ut, b Ruri fere

Note

Ad lo-

sum.

fe a continet. Pers. - b Rure paterno a Est tibi far modicum. Ad Locum.

Verbis fignificantibus motum ad locum apponitur proprium loci, in accusativo: ut, a Concessi b Cantabrigiam ad capiendum ingenii cultum.

Eo b Londinum ad merces emendas.

Ad hunc modum utimur rus & domus : ut, Ego b rus bo.Virg. Ite b domum fatura, venit Hefperus, ite capella.

A Loco, per Locum.

A loco, per lorum.

Verbis significantibus motum à loco, aut per locum, adjicitur proprium loci in ablativo : ut, Nisi ante b Romi profectus effes, nunc eam relinqueres. b Eboraco (five b per Eboracum) & sum profecturus iter.

Ad eundem modum ufurpantur domus & rus: ut Nuper 2 exiit b domo. Ter Timeo ne pater b rure 2 redierit.

2

d

Impersonalium Constructio. GENITIVUS.

TAEc tria imperionalia, Interest, refert, & est quibullibet genitivis annechuntur, prater ho

ablativos foemininos Mea, tua fua, nostra vestra & cuia: tit, Interest o magistratus tueri bonos, animadvertere in malos. 2 Refert multiem Christiana b reipub. Episcopos do-Hos @ pios effe. b Prudentis a eft multa disfimulare. Tue refert teipfum noffe. Cic. Ea cades crimini notiffmum datur ei, b cuja z interfuit, non ei, cuja nibil interfuit.

Adjiciuntur & illi genitivi, Tanti, quanti, magni, parvi, quanticunque, tantidem : ut, b Magni a refert quibufcum vixeris. b Tanti a refert honesta agere. Vestra b parvi a in-

tereft. Et, 2 Intereft ad laudem meam.

DATIVUS.

In dativum feruntur hac impersonalia, Accidit, certum est, contingit, constat, confert, competit, conducit, convenit, placet, displicet, dolet, expedit, evenit, liquet, libet, licet, nocet, obest, prodest, præstat, patet, stat.reflat, benefit, malefit, fatisfit, superest, sufficit, vacat pro otium eft : ut, & Convenit b mihi tecum. Saluft. Emori per virtutem b mihi a præftat, quam per dedecus vivere. Ovid. Non a vacat exiguis rebus adesse b fovi.

Ter. a Dolet dictum imprudenti b adolescenti & libero. A noverca a malefit b privignis. A Deo b nobis a benefit. Virg. 2 Stat b mihi casus renovare omnes, id est, statutum est.

ACCUS ATIVUS.

Hac impersonalia accusandi casum exigunt, Juvat. decet, cum compositis, delectat, oportet: ut, b Me a juvat ire per altum. b Uxorem ades curare a decet. Dedecet b viros muliebriter rixari. Cato. b Patrem familias vendacem non emacem effe à oportet.

His verò, Attinet, pertinet, spectat, propriè ad- Accusaditur præpositio Ad: ut, Mene vis dicere, quod b ad te tiv. com attinet; 2 Spectat b ad omnes bene vivere.

Quint. 2 Pertinet b in utramque partem.

His impersonalibus subjicitur accusativus cum genitivo: Accusativo de cui poenitet, tadet, miferet, miferescit, pudet, piget: ut, genit.

TII.

ti-

ni.

m

Kat

aut

114-

uri

um.

fere

um.

itur ıbri-

b +# sella.

cum,

Romi

b per

: ut

er ho ab Cic. St ad centesimum vixisset annum, bb senectutis b eum fue non paniteret. L'Tades b animam meam bb vita mea. bb Aliesum b te miseret; bb tui nec miseret, nec pudet. bb Francis b me quidem piget, pudétque.

Nomulla impersonalia remigrant aliquando in per-

Imperionalia ficonalia: ut Virgil.
unt pernon omnes arbufta
fonalia.

Non omnes 2 arbufta b juvant, humilesque myrica.

Ovid, Namque b decent antmos mollia 2 regna tuos.

Senec. Agricolam 2 arbor ad frugem producta b delectat.

Nemo miserorum b commiserescit.

Te non b pudet a iftud ? Non te a hac b pudent?

Caepit,

Coepit, incipit, desinit, debet, solet, & potest, imperfonalibus juncta, impersonalium formam induumt: ut, Quint. Ubi primum a caeperat non b convenire, quastio oriebatur. Idem. b Tadere a solet avaros impendii. a Desinit illum studii b tadere. Sacerdotem inscitia b pudere a debet. Quin. b Perveniri ad summum, nist ex principiis, non a potest.

Verbum impersonale passiva vocis, similem cum per-

fonalibus passivis casum obtinet : ut,

Cæsar. b Ab hostibus constanter a pugnatur.

Oui quidem casus interdum non exprimitur: ut.

Virgil.—frato a discumbitur b oftro.

Verbum imperionale passivæ vocis, pro singulis personis utriusque numeri indisserenter accipi potest: ut, 26 Statur: id est, sto, stat, status, statis, stant: videlicet ex viadjuncti obliqui: ut, 2 Statur 2 à me, id est, sto, 2 Statur 6 ab illis, id est, stant.

PARTICIPII CONSTRUCTIO.

PArticipia regunt casus verborum à quibus derivantur: ut Virgil—Duplises : tendens ad sydera palmas, Talia voce resert.

Idem; Ubera b lacte domum referent a diftenta capella.

Diligendus b ab omnibus.

Quamvis in his usitatior est dativus : ut, L'erent. Reffas Chremes, qui o mihi e exorandus est.

GENE

GENITIVUS.

eum

nea

idet.

per-

dt.

per-

oriinit

et. teft.

er-

ut,

ft: de-

Bo.

ri-

er4

la.

Z;

Participiorum voces cum fiunt nomina genitivum po-Genitiulant: ut Salust. b Alieni a appetens, b sui a profusus vus. a Cupientissimus b tui. a Inexpertus b belli. a Indostus b pila.

ACCUS ATIVUS.

Exosus, perosus, pertesus, activè fignificant, & in ac-Accuscusativum feruntur: ut, Immundam b segnitiem a perosa: tivus. Astronomus a perosus ad unum b mulieres. Sueton. a Pertasus b ignaviam suam.

Exolus & perolus etiam cum dandi casu leguntur, videlicet passive significantia: ut, Germani b Romanis a perosi
sunt. Exolus b Deo & santis.

ABLATIVUS.

Natus, prognatus, satus, cretus, creaus, ortus, Ablatieditus, in ablativum feruntur: ut Ter. Bona bonis a prog-vus.
nata b parentibus. Virgil.—a sate b sanguine divûm.
Idem.— Quo b sanguine a cretus? Ovid. Venus a orta
b mari mare præstat eunti. b Terra a editus.

ADVERBII CONSTRUCTIO.

NOMINATIVUS.

N & ecce, demonstrandi adverbia, nominativo frequentius junguntur, accusativo rarius: ut, Virgil. * En b Priamus, sunt bic etiam sua pramia laudi. Cic. * Ecce tibi b status noster. Virg. * En quatuor b aras: * Ecce duo tibi Daphni, duoque b altaria Phæbo.

En & ecce exprobrantis, soli accusativo nectuntur: ut, a En b animum & mentem: Juven. a En b habitum, Terent. a Ecce autem b alterum.

GENITIVUS.

Quedam adverbia loci, temporis, & quantitatis, genitivum post se recipiunt.

Losi:

TOO

Loci.

Loci : ut ubi, ubinam, mulquam, ed, longe, quo, ubivis huccine : ut, " Whi b gentium ? " Quo b terrarum abitt? Mufquam b loci invenitur. Ed b impudentia ventum eff. Ter. Ab a minime b gentium, non faciam. Hic genitivus * gentium festivitatis causa additur.

Coffivimis. Tempo-136

* Genit.

Temporis: ut, Nunc, tunc, tum, interea, pridie, poftridie : ut. Nibil a tunt b' temporis amplin's quam flere poteram. 2 Pridie ejus b diei pugnam inierunt. 2 Pridie b calendarum, feu b calendas.

Quantitatis.

Quantitatis: ut, Parum, fatis, abunde, &c.ut, 2 Satis beloquentia, b [apientia 2 parim. 2 Abande b fabularum audivimus.

Inftar.

Instar, aguiparationem, mensuram, aut similitudinem fignificat: ut, Virg. 2 Instar b months equum divina Palladis arte Edificant : Mittitur Philippus felus, in quo 2 inftar omnium b auxiliorum erat.

Ovid. Sed scelus hoc b meriti pondus & instar habet.

Hic apponitur interdum prapolitio Ad: ut. Vallis a ad inftar b caftrorum clauditur. Populus Romanus e parva origine a ad tanta b magnitu-

dinis a inftar emicuit.

DATIVUS.

Quadam dativum admittunt nominum unde dedu-Eta funt : ut, Venit a obviam b illi. Nam obvius illi diciour. Ganit a similiter b buic. Et, b Sibi a inutiliter vivit. Propinquius b tibi fedet, quam mihi.

Pet. aderbial.

Sunt & hi dativi adverbiales: Tempori, luci, vefperi: ut, b Tempori venit, quod omnium rerum est primum. Luci 2 occidit bominem. Vidi ad vos 2 afferri vefberi.

ACCUS ATIVES.

Sunt que accufandi cafum admittunt prepolitionis unde funt profecta: ut, Gaftra 2 propius b urbem moventur.

Salut. 2 Proxime Hifpaniam funt Mauri.

Cedo, flagirantis exhiberi, acculativum regit : ut. Terent. 2 Cede quemvis b arbitrum.

Prida.

ABLAN

ju

CI k

in

CI

Te Vi

Id

Ve vi

Id

ex

Co

lat. grad.

ABUATIVES

Adverbia diversitatis, Aliter, secus; & illa duo, Adverb Antè, post, cum ablativo non raro inveniuntur: ut divern-6 Multo 2 aliter. b Paulo a fecus: b Multo 2 anté. Long tacis. fecus. Virg .- longo a post b tempore venit. b Paulo a post. Nisi & ipia adverbia poticis censenda funt.

Adverbia comparativi & superlativi gradus, admit- Adverb. tunt casus comparativis & superlativis assuetos subser- & Supervire, ficut ante præceptum est: ut,

Accessit a propins b illo. a Optime b omnium dixit.

S.

15

)-

re

ie

0-

n

1-

40

ed

4-

II-

i-

ît.

1-

m.

ús

It,

14

Cic. Legimus. 2 Propius b ad deos, & 2 Propius b d terris.

Plus nominativo, genitivo, acculativo, & ablativo Plus junctum reperitur: ut Liv. Paulo a plus trecenta b vehicula funt amiffa.

Idem. b Hominum eo die cafa a plus duo millia. Plus quam quinquaginta b hominum cecideruns: Abierat acies paulo 2 plus quingentos b passus. Terent. Dies trigin, a, qut a plus b eo, in nave fui.

Quibus verborum modis, quæ congruant Adverbia.

Ubi, postquam, & cum, temporis adverbia, interdum ubi. indicativis, interdum verò fubjunctivis verbis apponun- polecur: tit Virgil. Hec a ubi dieta b dedit. cum . Terent. 2 Ubi nos b laverimus, fi voles, lavato. Virgil. 2 Cum faciam vitula pro frugibus, ipfe venito.

Idem. 2 Cum b canerem reges & pralia, Cynthius aurem Vellit. Hic prius adverbium, posterius conjunctio esse Note. videtur.

Donec pro quamdiu, indicativo gaudet : ut Ovid. Dones,

a Donec b eram foffes. Idem. 2 Donec beris felix, multos numerabis amicos.

Pro Quousque, nunc indicativum nunc inbjunctivum exigit: ut Virg.

Cogere a donec oves ftabulis numersimque referre b Fuffit. Coltim. . Donec ea aqua quam adjeceris decosta b fit.

Duta

Dum, de re przeenti non perfecta, aut pro Quamdiu. fatendi modum poscit : ut,

Terent. 2 Dum b apparatur virgo in conclavi.

Idem. Ego te meum dici tantisper volo, 2 dum quod te dignum est o facis.

Dum pro dummodo, alias potentiali, alias subjunctive nectitur: ut, 2 Dum b profim tibi.

Dum ne ab hoe me falli b comperiam.

Dum pro donec subjunctivo tantum: ut. Virgil. Tertia 2 dum Latio regnantem b viderit aftas.

Quoad.

Quoad pro quamdiu, vel indicativis vel subjunctivis; pro donec, subjunctivis solis adhibetur: ut, 2 Quoad bexpectas contubernalem? Cic. 2 Quoad b possem & liceret, ab ejus latere nunquam discederem.

Simulac.

Omnia integra fervabo, 2 quoad exercitus buc b mittatur. Simulac, fimulatque, indicativo & fubjunctivo adha-

rent: ut, a Simulac belli patiens b erat. Virgil. - 2 Simulatque b adoleverit atas.

Quemadmodum, RC.

Quemadmodum, ut, utcunque, ficut, utrumque modum admittunt: ut Eraf. 2 Ut b falutabis, ita & refatutaberis. Horat. 2 Ut sementem b seceris, ità & metes.

Ut pro postquam indicativo jungitur, ut, 2 1/2 b ven-

tum eft in urbem.

Quafi, Bec.

Ne.

Quafi, ceu, tanquam, perinde-acfi, haud-fecus-acfu guum proprium habent verbum, subjunctivo apponuntur : ut, a Tanquam b feceris ipfe aliquid.

Terent. 2 Quafi non b norimus nos inter nos. Aliàs copulant confimiles casus: ut, Novi b hominen

2 tanquam 6 te. Arridet b mihi, 2 quafi b amico.

Ne prohibendi, vel imperativis, vel subjunctivis pra ponitur: ut Virgil. 2 Ne b fævi magna facerdos.

THE GOING STICKE

Terent. His nebulo magnus est, a ne b metuas.

Ne pro non, cateris modis infervit.

Adverbia, accedente casu, transeunt in prapositiones ut, Juven. Cansabit vacuus a coram b latrone viator.

Adver. Prapofinonum firmam induupt.

10

4

DE CONJUNCTIONUM Constructione.

Onjunctiones copulativa & disjunctiva, cum his Conjunquatuor, quam, nifi, praterquam, an, fimiles one ctiones nino casus nectunt: ut, Socrates docuit b Xenophontem fimile 6 Platonem. Utinam b calidus effes aut b frigidus, b Al- cafus, bus an b ater homo fit, nescio. Est b minor natu quam b tu.

b Nemini placet nisi (vel præterquam) b sibi. Excepto fi cafualis dictionis ratio aliqua privata ne- Excepto.

pugnet, vel aliud poscat: ut,

iu,

te

Ai-

ex-

ab

er.

hæ.

mo-

alu-

ven-

acfu

un-

inen

Dra

ones

D

Emi librum b centuffi (pluris. vixi b Roma (b Venetiis. Hor in Metii a descendat judicis b aures, Et b patris & nostras.

Conjunctiones copulativa & disjunctiva, aliquoties fimiles modos & tempora conglutinant : ut, Resto b flat corpore, b despicitque terras.

Aliquoties autem similes modes sed diversa temporarut Ter. Nifi me b lastaffes amantem & vana fe b produceres 1 Tibi gratias begi, & te aliquando collaudare b possum.

Etfi, tametfi, etiamfi, quanquam, in principio ora- Etfi, pa tionis indicativos modos; in medio subjunctivos sabius postulant. Quamvis & licet, subjunctivos frequentius: ut, 2 Etfi nibil novi b afferebatur. 2 Quanquam animus meminife b horret.

Virgil. a Quamvis Elyfios b miretur Gracia campos. Ovid. Ipfe a licet b venius Muss comitatus, Nomere,

Nil tamen attuleris, ibis, Homere, foras. Ni,nifi,fi,fiquidem,quòd,quia,quàm,poftquam, postea- Ni, nifi, quam, ubi pro postquam, nunquam, priusquam & indicativis & subjunctivis adhærent: ut, a Quod b redieris incolumis, gaudeo. Caftigo te, non a quod odio b habeam, fed a quod b amem. Aliud honestum judicas, a quam Philosophi b statuunt. Plin. Gravius accusas, a guam b patitulr tua consuetudo.

Si, utrique modo jungitur: at Si pro Quamvis, fubjunctivo tantum: ut, Ter. Redeam? a non me o obsecret, Siquis

Siquis, tantum indicativo: ut, 2 Siquis b adeft. Quando, quandoquidem, quoniam, indicativo jun-

cuntur: ut.

Virg. Dicite (a quandoquidem in molli b confedimus berba)

· Quoniam mibi non b credis, ipfe facito periculum.

Quippe, cum proprium habet verbum, gaudet indicativo: ut, Danda eft buic venia, 2 quippe b agrotat. Si addideris Qui, utrumque admittit modum: ut. Non est buic danda venia, 2 quippe qui jam bis b pejeravit five b pejeraverit.

Qui, cum habet vim causalem, subjunctivum postulat:

ut, Stultus es 2 qui buic b credas.

Cùm pro quamvis, pro quandoquidem vel quoniam, subjunctivis semper adhæret: ut,

Cicero. Nos a cum pracipi nibil poffe b dicamus tamen aliis de rebus disserere solemus.

Virg. 2 Cum b fis officis Gradive virilibus aptue,

Cûm & Cum & Tum, item tum geminatum, fimiles modos copulant. Est autem in Cum quiddam minus, atque ideo in priore claufula parte flatuitur : in Tum quiddam majus, ac proinde in posteriore clausulæ parte collocatur : ut, b Amplectitur & cum eruditos omnes, a tum imprimis Marcekium. b Odit a tum literas, a tum virtutem.

Ne, an, num, interrogandi particula, indicativum amant : ut Virg. b Superat a ne & vescitur aura therea?

At clim accipiuntur dubitative aut indefinite, subiun-Ctivum postulant : ut, Vife 2 num b redierit. Nihil refert b feceris a ne, a an b persuaferis.

Ut, causalis seu perfectiva conjunctio, & ut pro ne non, post verba temporis, nunc potentiali, nunc subjun-Ctivo jungitar : ut Terentius,

Filium perduxêre illuc secum, a ut und b effet meum. Idem. Te oro Dave, a ut b redeat jam in viam.

Idem, Metuo aut b substet bospes, id est, ne non substet. Ut, considentis, seu positum pro quanquam, & ut pro utpote, indirectivo fervite ut.

Bur.

Ne, an,

Tum.

Mr.

1 2/2

fti

res

Vi

Ide

At emilia b contingant que volo, levari non possion. Non eft tibi fidendum, aut qui toties b fefelleris. aus

qui folus reliftus b fuerts.

Ut pro Postquam, pro Quemadmodum, vel Sicut, & interrogativum, indicativis nectiture ut Cicer. Us ab urbe b discessionallum intermissi diem quin scriberem. Terent. Tu tamen bas muptias perge facere, a ut b facis, Idem. Credo a ut b eft dementia. Virg. A Us b valet ? A Ut b meminit noftri?

Quanquam de hoc in adverbii quoque conftructions

peulo suprà est dictum.

PREPOSITIONUM Constructio.

Rapolitio subaudita, interdum facit, ut addatur ablativus : ut, Habeo te ab loco parentis, id est, a in b loco. Apparuit illi himana ab specie, id est, a sub himana b specie. Discessi ab magistratu, id est, a a b magistratu.

Prapolitio in compositione cundem nonnunquam cafum regit quem & extra compositionem regebat: uti Virg. Nec poffe b Italia Teucrorum a avertere regem

2 Pratereo 6 te infalmation.

e

14

UÇ

12

Idem.— a emoti procumbunt b cardine postes.

Idem. 2 Detrudunt naves b scopulo.

Verba composita cum A, ab, ad, con, de, è, ex, in, Verba nonnunquam repetunt easdern præpositiones cum suo composicasu extra compositionem, idque eleganter: ut, a Ab ab, &c. stinuerunt b à viris. Terent, Amicos 2 advocabo b ad bans rem. b Cum legibus a conferemus.

Cic. 2 Detrabere b de tua fama nunquam cogitavi. Cum ex infidis evaferis. Terent. Paquam excesso ex ephebis. b In Rempublicam cogitatione curaque 2 incumbe.

In, pro Erga, contra, & ad, accusativum habet : ut, In eum Virg. Accipit a in b Teucros animum mentémque benignam. Accusa-Idem. Quit meus Eneas " in b te committere tautum.

Quid Troes potuere?

Idem

Idem. Quò te Meri pedes? an quò via ducit, in b urbem? Idem cum accusativo jungitur, quoties divisio, mutatio, aut incrementum rei cum tempore fignificatur: ut, Virg. Estque tocas parteis ubi se via findit a in ambas. Ovid. Versa est a in cineres sofbite Troja viro.

—amor mihi crescit a in b horas.

In cum shlativo. Sub cum accufati-TO.

In, cum fignificatur actus in loco ablativum postulat : ut Ovid. Scilicet ut fuluum fectatur in b ignibus aurum.

Sub pro Ad, per & ante, acculativo innititur : ut. 2 Sub 6 umbram properemus. Liv. Legati fere 2 fub id b tempus ad res repetendas missi; id est, a per id b tempus. Virg. - a fub b noctem cura recursat, id est, Paulo a ante b nottem, vel instante notte. Alias ablativum admittit : ut, Quicquid 2 subb terra eff, in apricum proferet ætas. Virg .- 'a fub b nocte filenti; id est, a in b nocte filenti.

Sub cum ablativo.

Super

Super

cum ac-

cufative.

Super pro Ultra, accusativo jungitur: ut Virg. 2 Super b Garamantas & Indos Proferet imperium.

Super pro De & in ablativo : ut Tacit. Multus & super ea b re variusque rumor. Virg. b Fronde & super viridi. Subter uno fignificatu utrique cafui apud authores jun-

cum ablativo. Subter.

gitur : ut Liv. Pugnatum est fuper a subtérque b terras. Virg .- Omnes Ferre libet a subter a densa testudine casus.

Tenus gaudet ablativo & fingulari & plurali : ut, b Pube a tenus. b Pectoribus a tenus. At genitivo tantum plurali : ut, b Crurum 2 tenus.

Tenus.

Przpofi-

migrant

in 2d-

verbia.

Biones

Prapolitiones cum calum amittunt, migrant in ad-

verbia: ut Virg.—longo a post tempore venit.

Idem. 2 Pone subit conjux, ferimur per opaca locorum. Idem _ 2 coram quem quæritis adfirm Troius Eneas.

INTERJECTIONUM - Constructio.

Nterjectiones non rarò absolutè, & sine casu ponuntur : ut Virgilius.

Spem gregis (2 ah!) filice in nuda connixa reliquit. Terent. Qua (malum!)) dementia?

O

O exclamantis, nominativo, acculativo, & vocativo jungitur: ut, o fessus b dies bominis!

Virg. 2 O fortunatos nimium, bona fi sua nerint, b Agricolas !

Idem. 2 O farmose b puer, nimium ne crede colori.

Heu & Prô, nunc nominativo, nunc accusativo adherent: ut, a Heu b Pietas! Virg, a Heu prisa b fides! Idem. a Heu b stirpem invisam.

Terent. a Prô b Jupiter! tu homo adiges me ad infaniam.

Idem. a Prô delim atque hominum b fidem!

Idem. 2 Prô deum atque hominum b fidem!
2 Proh fantle b Jupiter! apud Plaut.

Hei & vz, dativo apponuntur : ut,

Ovid. 4 Hei b mihi quod nullis amor est medicabilis berbh. Terent. 4 Va misero b mihi quanta de spe decidi.

DE FIGURIS.

Figura est novata arte aliqua dicendi forma.

Pigura

Cujus duo tantum genera, Dictionis scilicet & quid & constructionis, soc loco trademus.

FIGURE DICTIONIS.

Figurze dicti- S Prothefis, Z Epenthefis, S Paragoge, onis funt fex Aphærefis, S Syncope, Apocope.

Prothefis, el appositio litera vel syllaba ad principium Prothe

dictionis; ut, Gnatus pro natus. Tetuli pro tuli.

Aphæresis, est ablatio litera vei syllaba à principio Apharedictionis: ut, Ruit pro eruit. Temnere pro contemnere.

Epenthefis est interpositio litera vel syllaba in medio Epenthedictionis: ut, Relliquias, relligio, addita i, Induperatorem, rem pro Imperatorem.

Syncope, est ablatio litera vel syllaba è medio dictio- Syncope

nis : ut, Abiit, petiit, dixti, repostum, &c.

Paragoge, est appositio litera vel lyllaba ad finem Parago

Apocope est ablatio literz vel syllabz à fine dictionis: Apocout, Peculi pro peculii. Dixtin' pro dixtine. Ingeni pro P

ingenii.

FL

n

FIGURE CONSTRUCTIONIS.

Figura confiructionis funt octo. Appolitio, Evocatio, Syllepfis, Prolepfis, Zeugma, Synthefis, Antiprofis, Syneodoche.

APPOSITIO.

Appoli-

A Ppositio, est duorum substantivorum ejustem casils, quorum altero declaratur alterum, continuata sive immediata conjunctio: ut. Flumen b Rhenus. Potest autem Appositio plurium substantivorum esse: ut. Marcus b Tullius bb Cicero.

Interdum apud authores in diversis casibus ponuntur substantiva, perinde quasi ad diversa pertinerent': ut, utbs b Patavii: apud Virgilium. urbs b Antiochia:

apud Ciceronem.

In Appolitione, substantiva non semper ejusem generis aut numeri inveniuntur. Nam quoties alterum substantivorum caret numero singulari, aut est nomen collectivum, diversorum numerorum esse possum: ut, a strbs b Athena.

Ovid. In me b turba ruunt luxuriofa 2 proci.
Virg. Ignzuum b fucos 2 pecus à preseptibus arcent.

Triplici nomine fit Appolitio:

Restringenda generalitatis gratia: ut, a Webs b Roma.

Animal b equat.

Tollenda aquivocationis causa: ut, a Taurus bmons

Afia. 2 Lupus b piscis.

Et ad proprietatem attribuendam: ut, * Erafmin b vir exactissimo judicio. * Norem b adolescens insigni forma. * Timothems b homo incredibili fortuna.

EVOCATIO.

Evocation with the state of the

C IIM prima vel fecunda persona immediate ad le evocat tertiam, ambæ fiunt primæ vel secunda persona: ut, Ego b pauper laboro. Tu b dives hulis.

3

Est ergò Evocatio, immediata tertiz persone ad

primam vel fecundam reductio.

Observandum verò est, Verburn semper convenire cum persona evocante: ut, * Ego pauper b laboro; * Tu dives b ludie. Nam in Evocatione quatuor sunt notanda: Persona evocaus, que semper est prime vel Notan secunda; Evocata, que semper est tertie; Verbum, quanto quod semper est prime vel secunda persona; & Absentia conjunctionis. In Evocatione persona Evocans & Evocata aliquando fune diversorum numerorum, utpote, vel cum persona evocata caret numero singulari: ut, Ego tue b delicie iffue veniam. Aut cum est nomen collectivum : ut, Magna pars studiosorum amanitates quarimus: hic subauditur nos. Aut denique chm est nomen distributivum : ut, in magnis b læfi rebus a uterg; b famus : fubintelligitur nor.

Duplez autem est Evocatio: Explicita, ubi tam per-Evocationa evocans, quam evocata exprimitur; & Implicita, duplez ubi persona evocans subincelligitur: ut,

3 Sum pine b & Eneag: subintelligitur, Ego. al. Populus b Superamur ab uno; fuhauditur, Mes:

SYLLEPSIS.

C Yllepsis, seu conceptio, est comprehensio indignio syllepsi ris fub digniere, à vir con, & xico fumo.

Duplex autem est conceptio : Personarum scilicet, quoties persona concipitur cum persona; & Generum, quoties genus indignius cum genere digniore concipitur: Oujus declaranda rei gratia, hac qua fequuntur observabis.

Copulatum per conjunctionem Et, nec, neque, & Noras Cum pro Et acceptum, est pluralis numeri; ac proinde verbum aut adjectivum aut relativum exigit plurale. Quod quidem verbum aus adjectivum aut relativum genere & persona cum digniore supposito ac substantivo tuadrabie ut, Quid a tu & feror b facirie

Ego & mater, b miferi b perimus. 100 5 0 10

Tu & uxor b qui b adfuiffie, testes effote.

Conceptio Personarum.

Dignior autem est persona prima quam secunda aut terria, & dignior secunda quam terria : ut, 2 Ego (9 pater | Jumus in tuto. 2 Tu arque frater | eftis in pericula. Neque 2 ezo neque tu b sapimus.

Virgil. b divellimur inde Tobitus & Pelias & mecum. Idem. Rhemus cum fratre Quirino Fura 6 dabant.
Gum tamen fingulare verbum magis amat : ut,

Tu quid ego & 2 populus mecum b defideret, audt.

Conceptio Generum.

Dignius cous.

Curt.

Dignius etiam est masculinum genus quam foemininum aut neutrum: & dignius foemininum quam neutrum: ut, ? Rex & Regina b beati. ? Chalybs & aurum fum in fornace b probati. Hinc per wim A leges & plebiscita b coastle.

Exceptio.

At cum substantiva res inanimatas significant, adjectivum autoplativum ufitatius in heutro genere ponisur ut Virg .- cum Daphnidis a arcum

Fregisti & a calamos, b que tu, perverse Menalca,

Et cum vidisti puero bb donata dolebas.

Saluft. Tra Co : agritudo Ripermifta funt. Idem, Huic a bella civilia, cades est a discordiacivilis e grata fuerunt. 3 Virga tua, 6 2 baculus tuus, b ipfa me bb confolata funt.

Conceptio duplex.

Porrò conceptio, alias Directa est, nempe cum concipiens, id est, dignius, & conceptum, id est, indignius copulantur per Et, vel atque, vel que : alias Indirecta, cum copulantur per Cum : ut, 2 Ego cum fratre b fumus candidi: ubi utraque Conceptio est indirecta,

Eft etiam quædam Conceptio generum implicita; implicita, nempe quando nec genus concipiens, nec genus conceptum explication fed de mare atque formina perinde loquimur ac de folo mare : ut fi dicami & uterque eft of formofus,

oquens de sponso 8a sponsa un l'ang

Sic

4

Sic Ovid. | Impliciti laqueis nudus | uterque jacet: 10-

PROLEPSIS.

Prolepsis seu prasumptio, est pronunciatio quadam Proleprer rerum summaria. Fit autem cum congregatio sive sistem cum verbo vel adjectivo aptè coharet; deinde partes totius ad idem verbum vel adjectivum reducuntur, cum quo tamen serè non concordant: ut, a Dua aquila polaverunt; ab hac a oriente, ab illa ab occidente. His congregatio sive totum, Dua aquila, cum verbo volaverunt, per omnia concordat: cum quo partes, bac 60 illa ad idem verbum relata, in numero non concordant. Congregatio sive totum, est dictio pluralis numeri, ut Dua aquila: aut plurali aquivalens; ut, Corydon 60 Thyrsis. Non.

Nam copulatum æquivalet plurali : ut Virg.

b Compulerantque greges 2 Corydon & Thyrsis is unum.

2b Thyrsis oves, 2b Corydon distentas lacte capellas.

t,

i-

iic

nt.

nt.

n-

ius

fa.

21.118

ta ;

um

nur

fus,

Sic

Aut congregatio est nomen collectivum: ut,

Populus b vivit, ab alii in penuria, ab alii in deliciis.

Sulpitius & Aldus quinque dicunt in Prolepfi effe ne ceffaria. Congregationem, ut in priore exemplo, due in prolepfi aquila: verbum, ut, volaverunt: partes, ut, has & illa: ceffaria. Partium determinationem, ut, ab oriente & occidente: & ordinem, videlicet quod totum præcedat, partes fequantur.

Duplex autem est Prolepsis: Explicita, ubi omnia ex-Prolepsis primuntur, quæ, in Prolepsi esse oportet: ut, a Equi duplex. b concurrent: ab bic à dextrà, ab ille à finistrà Hispodromi: & Implicita, in qua aliquid tacetur: ut Ovid.

Alter in alterius 2 jactantes lumina vultus, b Quærebant taciti nofter ubi effet amor:

Deest altera partium cum determinatione, videlicet, & ab alter in alterius. Et ab Alter alterius onera b portate. Uhi deest a wos: & altera pars cum determinatione, yidelicet. Et ab alter alterius.

Ter, & Guremm aquem b uterque partem e hic cotum & nos

fub-

Sublecelligiour, Se partes, alter & alter, includument in

Diomedes Prolepfin dicit effe, quoties id quod poste-

rins geftum eft, ante describimus : ut Virgil.

Prolepfis à se quod est ante, & Ance sumo.

ZEUGMA.

Zeugma

Eugma est unius verbi val adjectivi, viciniori refipondentis, ad diversa supposita reductio; ad
unum quidem expresse, ad alterum verò per supplementum: ut Cic. Nibil te nosturaum a præsidium palatii,
mibil urbis avigiliæ, nibil atimor populi, nibil aconcursus
honorum omnium, nibil bic munitissemus babendi Senarsis
a locus, nibil borum a ora vultissemus babendi Senarsis
a locus, nibil borum a ora vultissemus babendi Senarsis
a locus, nibil borum a ora vultissemus babendi Senarsis
a locus, nibil borum a ora vultissemus babendi Senarsis
acertera per supplementum: Subintelligendum est enim,
prosidium movit, vigiliæ moverunt, timor populi movit,
bonorum concursus movit, babendi Senarsis locus movit.
Attamen quando est comparatio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut,
acertera per supplementum onvenit cum remotiore: ut,
bonorum concursus movit, babendi Senarsis locus movit.
Attamen quando est comparatio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut,
acertera per supplementum to senarsio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut,
acertera per supplementum to senarsio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut,
acertera per supplementum to senarsio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut,
acertera per supplementum to senarsio vel similitudo, ver-

Item per nisi: ut Ter. Talem filium a nulla nisi su h pareres.
Licet Poetæ interdum aliter loqui soleant: ut,

Ovid. Quid nife secreta b Laserum Phyllida 2 stiva?

De quibus in concordantia verbi & nominativi supra est dictum: ut Cic. Quare, ut arbitror, prius bie te not, quam istic a tu nos b videbis.

nos, quam istic a tu nos b videb Tribus modis fit Zeugma.

In persona: ut, Ego & Tu b fludes.

In genere: ut, Maritus & uxor eft b Irata. In numero: ut, bic illius arma, Hic a currus b fuit.

In numero: ut,— hic illius arma, Hic a currus b juit.

Ponitur aliquando verbum vel adjectivum in principio,

Etum vocatur Protozeugma: ut, b Dormio a Ego (0) su.

Quandoque in medio, vocaturque Melozeugma: ut,

Hit.

Ero b dormio 60 tu. Quandoque in fine. & vocatur

Hypozeugma: ut.Ego 60 2 tub dormis

-

2

m

ò

ad

n-H.

fus fic Tic

ad

m.

nit.

vit.

er-

ut.

rui.

ret.

ut,

pra

e te

fuit. pio.

311

ut Ego

Requirement autem in Zengmate quatuor : Duo fub Quanto flantiva; ut. Rex & Regina : Conjunctio, que vel co in Zeng. pulativa vel disjunctiva, vel etiam expletiva elle poteff : ut. Et. vel.&c. Verbum vel adiectivum; ut. Irata eft ; & guod verbum vel adjectivum viciniori supposito refoondeat. Pit etiam quoddam Zeugmatis genus per adverbia: ut. b Cubas a ubi ego. b Canas ? quendo nos.

Quando Verbum ad duo supposita reducitur, & cum utroque convenit, est Zeugma ut dicunt, Locutionis non Conftructionis: ut, 2 Foames b fuit piscator (5º 2 Petrus.

Dicitur autem Zeugma quali copulatum, à Graco Verbo Ceuria vel Cedyrum, quod est copulo.

SYNTHESIS

O Ynthesis, est oratio congrua sensu, non voce : ut Synth Virg. * Pars in frusta | fecant. * Gens b armati.

Fit autem Synthesis, nunc in genere tantum, idque aut fewis discernendi causa : ut. . Anjer b fæta. . Elephantus b gravida: aut supplementi gratia: ut. 3 Preneste sub biola: Subauditur urbe. Gentaure in b magna: fubintelligitur navi.

Nunc in numero tantum: ut, 2 Turba b ruum, b Ape-

rite & uliquis oftium.

Nunc vero in genere & numero fimul : ut, 2 Pars

h merfi tenuère ratem.

Virg. Has 2 manus ob patriam pugnando vulnera b paffi.

Dicitur autem Synthesis, a ev quod est con, & Mos positio; quia est compositio, id est, construction facta gratia fignificationis.

ANTIPTOSIS.

Ntiptolis, ab avri quod est pro & Aliens calus, est Amie politio cafus pro calu, ide; interdum non invenufte; fis qu W Virg. . Urbem quam fraino, o peftra eft. Ter. Po-

pulo ut b placerem quas feciffet * fabulas: * Sermonem quem audistis, non b eft meus. 2 Ejus non b venit in mentem, pro 14. Quanquam hic venip, impersonaliter potius usurpari existimandum est. Anistotelio libri sunt omne b genus a clo-Camia refenti : pro amini generis. Sia id . genus, quod genne, &c., b Idne oftis ? authores mihi ? pro ejus. Interdum autem fit durior Antiptofis: ut, Salve b primus omnium parens patria ? appellate, pro prime. Habet duos gladios, 6 quibus 2 altero te occifurum minatur, altero villicum : pro quorum altero. his and of object

SYNEGDOCHE CO

C Ynecdoche eft, cum id quod partis est attribuitur I toti : ut, Ethiops 2 albus b dentes. Hic albus, quod folis dentibus convenit, toti attribuitur Æthiopi.

Per Synecdochen omnia nomina adjectiva, aliquam proprietatem fignificantia; item verba paffiva, & neutralia, fignificantia aliquam passionem, possuir regere seculativam, aut ablativum, fignificantem locum in quo eft proprietas aut paffio : ut, a Eger b pedes, vel bpedibus. Saucius b frontem, vel b fronte. Doles braput, vel capite. 2 Redimitus b tempora lauro. 2 Truncatus b membra bipenni. Effusas a laniata b comas, coneufaque b pedus.

Nam illæ Græcæ phrases sunt: b Excepto a quod non fmul esses, b carera a latus, b catera a similes, uno differunt.

Dicitur autem Synecdoche à our quod est con, & endezenat suscipio: videlicet, quod totum cum sia parte caplatur.

Si cui lubet figurata confeructionis etegantias pernoscere, legat Thomam Lina-crum de Eclipsi, Pleonasmo & Enallage, deque alin figuris erudite, dilucide, acecopiofe differentem. DE

m ho:

RODE ()

in Keng-

-32 33Cm

quifix 4

1

Spiritus.

DE PROSODIA.

PRosodia est, que rectam vocum pronunciationem prosodia tradit; Latine accentus dicitur.

Dividitur autem Prosodia, in Tonum, Spiritum, &

Tempus.

ri

0-

od

n-

26

ios

270

ur

us.

am

BU-

ere uo

146.

vel

em-

que

A-

unt.

& fila

le-

12-

ge,

cp-

Ť

Tonus est lex vel nota, quâ syllaba in dictione eleva- Tonus. tur, vel deprimitur.

Est autem tonus triplex, Gravis.

Circumflexus.

Tonus acutus, est virgula obliqua ascendens in dex- Tonus tram, sic ['] acutus.

Gravis, est virgula obliqua descendens in dextram ad Gravis.

hunc modum []

Circumflexus, est quiddam ex utrisque conflatum, Circum-

hậc figura [~]

Huc addatur etiam Apostrophus, qui est quadam circu. Apostroli pars in summo litera apposita, quam sic pinges ['] phus.

Hâc notâ ultimam dictionis vocalem deesse ostenditur: ut, Tanton' me crimine dignum dixisti? pro tantone.

Spiritus duo funt, Asper & Lenis.

Asper, quo aspirata profertur syllaba: ut, Homo, honor.
Lenis, quo citra aspirationem syllaba profertur e ut.

Amo, onus.

TONORUM REGULA .I.

Monofyllaba dictio brevis, aut positione longa acul- Monotur; ut, Mél, fél, párs, páx. Natura longa cir- splaba. cumsectitur: ut, Spês, flôs, Sôl, thûs, rûs.

REGULA 11.

In dissipliaba dictione, si prior longa fuerit natura, poste. Dissipliarior brevis; prior circumslectitur: ut, Lûna, Mûsa. In ba. octeris acuitur: ut, Citus, lâtus, solers, satur.

REGULA' 111.

Dictio polyfyllaba, fi penultimam habet longant, acuit polyfylaeandem; ut, Lihértas, penátes. Sin brevem habet laba.

PROSODIA. 116

penultimam, acuit antepenultimam: ut. Dominus

Excipiuntur composita à Facio: ut, Benefácis, male-

fácis, calefácit, frigefácit.

At fi penultima longa fuerit natura, & ultima brevis. circumflectitur penultima: ut, Romanus, amator.

fe

h

e

D

21

in

20

Ge

CC

20

20

re

in

Composita à fit; ultimam actiunt : ut, Malesit, calesit,

benefit, satisfit.

Appendix.

Nota.

Quia hodie propter hominum imperitiam, circumflexus ab acuto vix prolatione discernitur, Grammatici circumflexum cum acuto confuderunt.

REGULA IV.

Quinque funt que tonorum regulas perturbant.

1. Differentia.

Diffentige

Que to-

mos per-

purbant.

Nee

Differentia tomum transponit: ut, und adverbium ultimam acuit ne videatur esse nomen. Sic ed alio aliquo continue, fedulo, porre, forté, qua, fiqua, aliqua, negua, illo, falfo, cito, feré, plané, & id genus, alia : puta pro ficut, poné pro post, corám, circum, aliás, palám, ergó conjunctio, sed ergo pro causa circumflectitur: ut,

Virg.—illius ergo Venimus. Hac igitur omnia ficut Graca acutitona, in fine quidem fententiarum acuuntur,

in confequentia vero gravantur.

Sic differentia causa antepenultima suspenditur in his, Déinde, proinde, périnde, aliquando, siquando, néquando, bucifque, flonge, délonge, deinceps, duntaxat, déorfum, quapropter, quinimo, enimivero, propemodum, admodum, affabre, interealoci, nihilominus, paulominus, cum non funt orationes diversa, uti funt Pube tenne, crurum tenus: non enim composita sunt, velut hastenus, quatenus, & ejus generis reliqua.

2. Transpositio.

Transpolitio tonum invertit, id quod usu venit

In prepositionibus, que postposite gravantur : ut, Virg. Transtra per es remos. Te penes imperium.

3. Attractio.

Attractio tonum mutat, cum post vocabulum aliquod Aurasequitur conjunctio inclinativa: ut, Que, ne, ve, Attradio.
hunt enim hæ particulæ accentum syllabæ præcedenti,
eamque acuunt: ut, Lumináque laurusque Dei. Sic
Dum, sis, nam, parelca.

Ubi autem est manisesta compositio, non variatur tonus: ut, Dénique, ntique, staque, undique, biccine,

& hujusmodi.

-

5,

ī,

nci

ım

uó.

ná.

pro

rgó

cut ur,

10

ean-

dé-

ad-

inus,

enu4, enus,

venic

in

Whique tamen temporis sui tonum servat, & Whive thique

Concisio transfert tonum, cum dictiones per Syncopen concisio aut Apocopen castrantur; tunc enim tonum retinent integræ dictionis: ut, Virgili, Valéri, Merciri: pro

Virgilii, Valerii, Mercurii.

Sic quædam nomina & pronomina syncopata circum Momina flectunt ultimam: ut, Arpinas, Ravennas, nostras, & provestras, cujas: ab Arpinasis, Ravennasis, nostrasis, &c. somina sic Donêc, à donecum. Sic bûc, illûc, istûc, adbûc, &c. syncopai pro bucee, illucee, &c. Et composita à dic, duc, fac: ut, benedîc, redûc, calefâc.

5. Idioma.

Idioma, hoc est lingue proprietas, tonum variat, Idioma, adeò ut, si dictiones Graca integra ad nos veniant, servent tonum suum: ut, Symóis, Periphas penultimam acuunt: at facta Latina, antepenultimam elevant, quia corripiunt penultimam.

Que autem prorsus Latina funt, Latinum quoque tonum servant: ut, Geórgica, Bucólica, antepenultima acuta, licet apud Gracos in ultima tonum habéant.

Sic & comadia, tragadia, sophia, symphonia, tonum recipiunt in antepenultimă, licet in sua linguâ habeant in penultimă.

Porrà

118 PROSODIA

Nota.

Porrò, fi ignoretur proprius peregrinz vocis tonus, tutifianum fuerit juxta Latinum accentum illam enunciare.

Syllabe commuSyllabæ communes in profa oratione semper corripiuntur; ut, Célebris, Cáthedra, Mediocris.

DE CARMINUM

De fyllab. tempore. Actenis de Tonis & Spiritibus; deinceps de fyllabarum tempore, & carminis ratione pauca adjiciemus.

Tempus quid. Syllab. Tempus est syllabæ pronunciandæ menfura. Syllaba brevis unius est temporis, longa verò duorum.

brev. Longa.

Pes.

Tempus breve fic notatur []

Longum autem fic [-] ut Terră.

Ex syllabis justo ordine dispositis fiunt pedes.

Est autem Pes duarum syllabarum pluriúmve constitutio, ex certa temporum observatione.

Diviño pedum. Pedum alii diffyllabi, alii triffyllabi.

De tetrafyllabis autem non multum attinet ad hoc noftrum inflitutum differere.

Spondaus, -- Virtus. Pyrrhichius. U Deus. Diffyllabi -- Panis. Trochæus, funt. Iambus. - Amans. Moloffus, - Magnates OU Dominus. Tribrachus, Dactylus, --- Scribere. --- Pietas. Triffyllabi Anapæstus, --- Honestas. Bacchius, funt. Antibacchius, --- Audire. --- Charitas. Amphimacer,

Amphibrachus,

Porrò, pedes justo numero asque ordine concinnati,

EA

-- Venire.

I

d

ii

n

PI

PI

ut

al

ut

in

Vi

Vi

Est enim Carmen, oratio justo atque legitimo pedum Carmen, numero constricta.

Carmen composituro imprimis discendum est pedibus

ipfum rite metiri, quam Scanfionem vocant.

Est autem Scansio, legitima carminis in singulos pedes Scansie commensuratio.

Scanfioni accidentia.

Scanfioni accidunt, Synaloepha, Eclipfis, Synærefis, Diærefis, & Cæfura.

Synaloepha est elisio quadam vocalis ante alteram in Synalos diversis dictionibus; ut,

Sera nimis vit' est crastina, viv' bodie.

Fit autem interdum in his dictionibus; ut, Dii, diis, lidem, iisdem, deinde, deinceps, semianimis, semihomo, semiustus, deest, deero, deerit, & similibus.

At, heu & O, nunquam intercipiuntur.

Eclipsis est, quoties m cum sua vocali perimitur. Eclipsis proxima dictione à vocali exorsa: ut, Monstr', horrend', inform', ingens, cui lumen ademptum ;

pro Monstrum, horrendum, &c.

i-

le

2

1-

11-

H-

oc

IMI

Synæresis est duarum syllabarum in unam contractio: Synare ut Virg. Seu lento fuerint alvaria vimine texta: pro fisalvearia.

Diæresis est, ubi ex una syllaba dissecta, fiunt duz : Dizrefie.

ut, Ovid. Debuerant fusos evoluisse suos, pro evalvisse.

Cæfura est, cum post pedem absolutum, syllaba brevis Cæsura. in fine dictionis extenditur.

Cæsuræ species sunt,

Triemimeris ex pede & fyllaba: ut,

Triemimeris.

Pectoribus inhians, spirantia consulit exta. Penthemimeris, ex duobus pedibus & fyllaba: ut,

Penthemimerie,

Virgil. Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

120 PROSODIA.

Hepthemimeris. Hepthemimeris, ex tribus pedibus & fyllaba: ut,

Enncemineris. Idem. Oftentans artem pariter arcúmque sonantem.

Enneemimeris, constat ex quatuor pedibus & syllabanit,

Idem. Ille lasus niveum molli fultus hyacintho.

DE GENERIBUS

Carminum.

Arminum genera ufitatiora, de quibus nos hoc loco potiffimum tractare decrevimus, fiint Heroicum, Elegiacum, Afclepiadæum, Sapphicum, Phaleucium, Iambicum.

Carmen Heroicum.

Hexamegrum.

Carmen Heroicum, quod idem Hexametrum dicitur, constat pedibus numero quidem sex, genere verò duobus, dactylo & spondæo. Quintus locus dactylum, sextus spondæum peculiariter sibi vendicat: reliqui hunc vel illum, prout volumus.

ut Virgil. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi.

Reperitur aliquando spondæus etiam in quinto loco:ut, Idem. Chara Deûm soboles, mag um fovis incrementum. Ultima cujusque versiis syllaba nabetur communis.

Carmen Elegiacum.

communs.

Penta-

Carmen Elegiacum, quod & Pentametri nomen habet, è duplici constat Penthemimeri, quarum prior duos pedes, dactylicos, spondaicos, vel alterutros comprehendit, cum syllaba longa: altera etiam duos pedes, sed omninò dactylicos, cum syllaba item longa.

ut Ovidius. Res est solliciti plena timoris amor.

Carmen Asclepiadæum.

Carmen Asclepiadæum, constat ex penthemimers.

Alclepi-

hec

Tr

G

hoc est, spondæo & dactylo, & syllaba longa, & duobus deinde dactylis : ut,

Horatius. Mecanas atavis edite regibus.

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat ex trochæo, spondæo, sapphidactylo, & duobus demum trochæis: ut,

Horatius. Fam satis terris nivis atque dira.

In hoc tamen carminis genere, post tres versus Adonie, additur Adonicum, quod constat ex dactylo & spon-ubi & daco: ut,

Horatius. Integer vita scelerisque purus.

n,

ır,

us

rel

ut.

m.

et,

pe-

nò

Non eget Mauri jaculis, nec arcu,

Nec venenatis gravida sagittis, Fusce, pharetra.

Phaleucium, five Hendecasyllabum.

Carmen Phaleucium, sive Hendecas yllabum, constat ex Phaleuspondao, dactylo, & tribus tandem trochais: ut,

> Quoquò diffugias, pavens Mabili, Nostrum non poteris latere nasum.

Iambicum Archilochium.

Legitimus versus Iambicus è solis constat Iambis : ut, Carmen

Iambi-

Suis & ipsa Roma viribus ruit.

Recipit tamen interdum in locis imparibus pro Iambo tribrachum, fpondæum,dactylum,anapæstum: atque in paribus tribrachum, spondæum rarius.

Hoc carmen in duo genera diducitur; Dimetrum, &

Trimetrum five Senarium.

N 2

Dime-

PROSODIA.

Dimetrum constat ex quatuor pedibus: ut,
O Garminum dulces nota ----Quas ore pulchra melleo ----Fundis, lyraq; succinis! -----

Trimetrum five Senarium.

Trimetrum senis constat pedibus: ut,

Qui nos damnant, sunt histriones maximi.

DE QUANTITATE primarum fyllabarum.

Rimarum fyllabarum quantitas octo modis cognoscitur;
Positione, vocali ante vocalem, diphthongo, derivatione, compositione, præpositione, regulâ, exemplo, seu authoritate.

POSITIO. Regula I.

Vocalis ante duas confonantes, aut duplicem in eadem dictione, ubique positura longa est; ut,

Ventus, axis, patrizo.

Quod si consonans priorem dictionem daudat, sequente item à consonante inchoante, vocalis pracedens etiam positione longa erit; ut,

Major sum, quam cui possit fortuna nocere. Syllabæ jor, sum, quam & sit, positione longæ sint.

At si prior dictio in vocalem brevem exeat, sequente à duabus consonantibus incipiente, interdum, sed parille producitur;

ut Virg. Occulta spolia, & plures de pace triumphos, Vocalis brevis ante mutam, sequente liquida, communis redditur; ut, Patris, volucie. Longa verò non mutatur: ut, Aratrum, fimulacram.

Vocalis ante alteram.

Regula II,

Vocalis ante alteram in eadem dictione ubique brevis

est; ut, Deus, meus, tius, pius.

Excipias genitivos in ius, fecundam pronominis formam habentes; ut, Unius, illius, &c. Ubi i, communis reperitur, licet in alterius femper fit brevis, in alīus femper longa.

Excipiendi funt etiam genitivi & dativi quinte declinationis, ubi e inter geminum i, longa fit; ut, Faciel:

alioqui non; ut, Rei, spei, sidei.

dis

go,

gu-

em

fe-

lens

ente

riùs

OITI-

unis

Fi etiam in fio, longa est, nisi sequantur e & r simul; ut, Fierem, Fieri.

Juven. Sic fiunt ofto mariti .----

Idem. Quod fieri non posse putes. - - - - - - - Ohe Interjectio, priorem syllabam ancipitem habet.

Vocalis ante alteram in Gracis dictionibus subinde longa sit; ut Dicite Pierides. Respice Laerten. Et in possessivis; ut, Ænēja nutris. Rhodopējus Orpheus.

DIPHTHONGUS. Regula III.

Omnis Diphthongus apud Latinos longa est; ut, Aŭ; rum, neuter, musz; nisi sequente vocali; ut, Praire, Præustus, Præmplus.

DERIVATIO.

Regula IV.

Derivativa eandem cum primitivis quantitatem fortiuntur; ut, ămator, ămicus, ămabilis, primâ brevi ab ămo. Excipiuntur tamen pauca, que à brevibus deducta primam producunt.

N 3

Cirius

Sedile Expins habet brevena in antepennitima.

ius generis funt. Vox vocis, à vocal Lex legis, à lego. Rex regis, à rego. Sēdes & sēdile, à sedeo. Tumentum, à juvo. Fomes & fomentum, à foveo. Je Pedor, à pede. Sunt & contrà, qua à longis deducta, corripiuntur:

Jucundus, à juyo. Junior, à juvenis. Mobilis, à moveo. Humanus, ab homo. Vomer, à vomo.

qualia funt, Dux ducis, à duco. Dicax, maledicus & id genus multa à dico. Fides, à fio. arena, Zab areo. ărista, 5

Genui, à gigno. Fragor, Sà frango. Fragilis, Noto, as, à Notu. Năto, as, à natu. Difertus, à differo. LSopor, à Sopio.

Pofui, à pono. Et alia nonnulla ex utroque genere, qua relinquuntur studiosis inter legendum observanda.

COMPOSITIO. Regula V.

Composita simplicium quantitatem sequuntur; ut. Potens, impotens; Solor, consolor; Lego, is, Perlego, Lego, as, allego.

Excipiuntur tamen hac brevia à longis enata: ut,

}à nūbo, { Dejĕro, }à jūro. Pronuba.

PROEPOSITIO. Regula VI.

Ex prapositionibus ha ubique producuntur; A, de, præ, fe, è, nisi vocali sequente; ut, unda dehiscens.

Sudibufve prauftis, apud Virgilium. Pro quoque longa est. præterquam in istis;

Procella, profugus, protervus, pronepos, propago pro stirpe, profanus, profiteor, profundus, proficiscor, profari, propero, profugio, profecto.

Procurro, profundo, propello, propulio, propago, as, primam fyllabam habent ancipitem.

Propheta & propino, Graca funt per o parvum, & provide primam breven habent.

Di.

Di, etiam producitur, nisi in Dirimo, & Diferens. Relique prepolitiones, fi politio finat, corripiuntur! Cujulmodi funt, Ad, ob, ab, fub, re, in, &c.

REGULA VII. Canon I.

Omne præteritum diffyllabum, priorem habet longam: ut, Lēgi, ēmi. Excipias tamen Fidi à findo, bibl. dedi, scidi, steti, tili.

Canon II.

Primam præteriti geminantia primam itidem brevem habent : ut.

Pependi, Pěpendi, SPěpedi, SPůpugi, Tětendi, Dřdici, Totondi, Fefelli, Cecidi, à cado. Momordi, Tetigi, Cecidi, à cado.

Quin & supinum dissyllabum, priorem quoq producte ut, Motum, Latum, Lotum, Cretum. Excipe Quitum, Situm, Litum, itum, Rutum, Ratum, Datum, Satum.

Et citum, à cieo, es : nam crtum, à cio, cis, quarte,

priorem habet longam.

EXEMPLUM SEU AUTHORITAS.

Regula VIII.

Quarum verò syllabarum quantitas, sub prædictas rationes non cadit; à poëtarum usu, exemplo atque authoritate petenda est certissima omnium regula. Discant ergò pueri observare ex poetis communes primarum syllabarum quantitates, cuius fortis funt :

Britannus, Bithynus, Cacus, Corcyra, Crathys, Pachinus, Palatium, Pelion, Creticus, Curetes, Diana, Fidenz, Gradivus, Hinulus, Pyrene, Rubigo, Rutilius, Hymen, Italus, liquor, liquidus, Lycas, Orion, rudo, Sychaus,

sycanius, & fimilia.

DE MEDIIS SYLLABIS.

A Ediæ fyllabæ partim eådem ratione qua primæ, partim etiam ex incrementis genitivi atque conjugationis analogià cognosci possunt.

De incrementis genitivi nominum polyfyllebarum, mon N 4

Inere-

JMI

0.

r:

ur

it, 0,

le,

or,

ıs,

i,

Supra in generibus nominum abunde dictum arbitramuri tinde petere licebit, si quid de hac re hæsitaveris. Cætera frequens lectio & optimorum Poetarum observatio facilè suppeditabunt.

Confuzatioum inaloria.

Conjugationis analogiam ex imbibitis rudimentis pueri didicerunt, nempe A. Indicem prima conjugationis, longam esse natura, præterquam in do,& ejus compositis, quando hujus funt conjugationis: ut, Damus, circumdamus; Dabis, circumdabis; Dare, circumdare.

Præterea fyllabas rimus & ritis, in præterito perfecto modi fubjunctivi ubique pro brevibus habendas animadvertant, in futuro autem in oratione profa longas esse debere; in carmine verò indifferentes reperiri; quemadmodum contendit Aldus: ut præterito, Amaverimus, amaveritis: Futuro Amaverimus, amaveritis.

Est & ubi media syllaba variant apud Poetas, ut in his qua fubjunximus: Connubium, Ficedula, Malea, Phar-

salia, Batavus, Sidonius, & in his fimilibus.

Adjectiva in inus Latina, penultimam producunt : ut, Clandestinus, mediastinus, parietinus, matutinus, vespertinus, repentinus,

Diutinus, Serotinus. Oleaginus, Crastinus, Prater hac lequentia \ Priftinus, Faginus. Perendinus, Cedrinus. Hornotinus, JC Carbasinus

Et reliqua materialia five à metallorum nominibus formata in inus, qualia funt permulta à Gracis vocibus deducta in we : at, Crystallinus, myrrhinus, hyacinthinus, adamantinus, &c.

Catera fœlicius docebit usus & Poetarum observatio. quam ulla Grammaticorum regula, quas fine ullo aut modo aut fine de mediarum fyllabarum quantitate tra-

dere folent.

Quare illis prætermissis, ad ultimarum syllabarum quantitates aperiendas jam accingamur. D.B

1

er

V al

ra ti

tic

hi

u

in

P

d ri

de

B. D. T.

tionis

cit ulti-

DE ULTIMIS SYLLABIS.

Uanquam ultimæ fyllabæ ipfum literarum numerum aut aquant, aut etiam superant, non tamen pigebit illas etiam ordine percurrere.

Primum, a finita producuntur: ut, Ama, contra,

ergā. Excipias Pută, ită, quiă.

s,

is

-

t, î-

.

S

r-

1-

0;

ut

2-

m

B

Item nominativos, & omnes casus in a, cujuscunque fuerint generis numeri, aut declinationis, præter vocativos in a, à Gracis in as: ut, ô Ænea, ô Thoma: & ablativum primæ declinationis; ut ab hac Musa. Numeralia in ginta a finalem habent communem, sed frequentiùs longam : ut Triginta, quadraginta.

In b, d, t, definentia, brevia funt: ut, ab, ad, capite.

In c definentia, producuntur, ut, ac, sic, & hic adverbium. Sed tria in c, semper contrahuntur: ut, Lac, nec, donec. Duo funt communia: Fac, & pronomen hic, & neutrum hoc, modò non fit ablativi cassis.

E finita brevia sunt: ut, Mare, pene, lege, scribe.

Excipienda funt omnes voces quinta inflexionis in e: Fames ut, Die, fide, una cum adverbiis inde enatis: ut, Hodie, olim quotidie, pridie, postridie, qua-re, qua-de-re, ea-re: quinta & fiqua funt fimilia. Et secundæ item personæ singulares runc tertiæ imperativorum activorum fecunda conjugationis: ut, declina-Doce, move, mane, cave.

Producuntur etiam monosyllaba in e: ut, Mē, tē, sē: produ-

præter Que, ne, ve, conjunctiones encliticas.

Quin & adverbia quoque in e, ab adjectivis deducta, ablatie longum habent : ut, Pulchre, docte, valde pro valide. vo, me Quibus accedunt Ferme, fere. Bene tamen & male corripiuntur omninó.

Postremò, quæ à Græcis per » scribuntur, natura producuntur, cujuscunque fuerint casus, generis, aut nume-

ri: ut, Lethe, Anchise, Cete, Tempe.

I finita, longa funt : ut, Domini, magistri, amari, doceri.

Præter

N.

En.

On.

9 finite.

Præter mihi, tibi, fibi, ubi, ibi, quæ funt communia Nisi verò & quasi corripiuntur; cujus etiam sortis funt dativi & vocativi Græcorum, quorum genitivus fingularis in os breve exit: ut.

Palladi, CAmarylli, Huic | Phyllidi, Vocat. ô | Alexi, Minoidi, Daphni.

L finita corripiuntur; ut, Animal, Annibal, mel pugil, sal, consul. Præter nil contractum à nihil, & Sol. Et Hebraa quadam in 1; ut, Michael, Gabriel, Raphael, Daniel.

N finita producuntur; ut, Pæān, Hymēn, Quin,

Xenophon, non, dæmon.

Excipe forsan, forsitan, an, tamen, attamen, verun-

Corripitur & In, cum compositis; ut, Exin, subin, dein, proin.

Accedunt his & voces illa qua per apocopen castrantur; ut, Men? Viden? Audin? Nemon?

Nomina item in en, quorum genitivus inis correptum habet; ut, Carmen, crimen, pecten, tibicen, inis.

Græca etiam in on per o parvum, cujuscunque fuerint casûs; ut, Nom. Ilion, Pelion. Accus. Caucason, Pylon. Quædam etiam in in per i, ut, Alexin. In yn per y,

ut, Ityn.

In an quoque à Nominativis in A; ut, Nom. Iphigenia, Ægina. Accusat. Iphigenian, Æginan.

Nam in an, à nominativis in as, producuntur ; ut, Nominat. Æneas, Maríyas. Accusat. Ænean, Maríyan.

O finita, communia funt; ut, Amo, virgo, porrò, docendo, legendo, eundo, & aliæ gerundii voces in do.

Præter obliquos in o, qui semper producuntur; ut huic Domino, servo. Ab hoc templo, damno.

Et adverbia ab adjectivis derivata: ut, Tanto, quan to, liquido, falso, primo, manifesto, &c.

Prieter sedulò, mutuò, crebrò, serò, que sunt communja.

Caterun

u

q

b

n

je

e)

u

P

n

d

C

Caterum modo & quomodo, semper corripiuntur. Citò quoque, ut & ambo, duo, ego, atque homo; vix seguntur producta.

Monofyllaba tamen in o producuntur; ut, Do, fto,

ut & ergo pro causa.

Item Græca per o cujuscunque fuerint cafils; ut, hæc Sapphō, Didō. Hujus Androgeō, Apollō. Hunc Athō, Apollō.

R finita corripiuntur; ut, Cæsăr, torculăr, per, vir, R.

uxor, turtur.

nia.

unt

ıla-

něl

Sõl

aēl,

iīn,

un-

oĭn,

an-

um

rint

ŏn.

ry,

ge-

No-

do-

ut

nan

ATT-

ùn

Cor semel apud Ovidium productum legitur; ut,

Molle meum levibus cor est violabile telis.

Producuntur etiam Far, lar, nar, vēr, fūr, cūr; Par, quoque cum compolitis; ut, Compar, impar, dispar.

Græca etiam in er, quæ illis in np desmunt; ut,

Aër, cratër, charactër, æthër, fotër.

Præter pater & mater, quæ apud Latinos ultimam brevem habent.

& finita, pares cum numero vocalium habent terminationes; nempe, As, es, is, os, us.

Primo as finita producuntur; ut, Amas, musas, ma-

jestās, bonitās.

Præter Græca, quorum genitivus fingularis in des exit; ut, Arcas, Pallas. Genitivo Arcados, Pallados.

Et præter accusativos plurales nominum crescentium; ut, Heros, Heroos; Phyllis, Phyllidos. Accusativo plurali, Heroas, Phyllidas.

Es finita, longa sunt; ut, Anchises, sedes, doces,

patres.

Excipiuntur nomina in es, tertiæ inflexionis, quæ penultimam genitivi crescentis corripiunt; ut, Milës segës, divës. Sed Ariës, abiës, pariës, Cerës, & pës, una cum compositis; ut, Bipës, tripës, quadrupës, longa sunt.

Es quoque à sum, una cum compositis corripitur ; ut,

Potës, adës, prodës, obës.

Quibus penes adjungi potest una cum neutris ac

nominativis pluralibus Gracorum; ut, Hippomanes, Icacaethes, Cyclopes, Naiades.

Is finita, brevia funt; ut, Paris, panis, triffis, hilaris, Excipe obliquos plurales in is qui producuntur; ut,

Musis, mensis, à mensa, dominis, templis.

Item qu'is pro quibus, cum producentibus penultimam genitivi crefcentis; ut, Samnis, Salamis; Genitivo, Samnîtis, Salaminis.

Adde huc quæ in vis diphthongum definunt, sive Græca, sive Latina, cujuscunque fuerint numeri aut casus;
ut, Symoeis, pyroeis, parteis, omneis.

Et monosyllaba item omnia; ut, Vis, lis: præter is

tiu

OCI

fi

me

CH

far

fee

fea pla do in

It

tes

co

Sul

fre

cir

ma

gu

& quis nominativos, & Bis apud Ovidium.

Istis accedunt secundæ personæ singulares verborum in is quorum secundæ personæ plurales desimunt in itis, penultima producta, una cum suturis subjunctivi in ris, ut Audīs, velīs, dederīs. Plural. Audītis, velītis, dederītis.

Os finita producuntur; ut, Honos, nepos, dominos,

fervos.

Præter compos, impos, & os offis. Et Græca per o parvum; ut, Delos, Chaos, Pallados, Phyllidos.

us finita corripiuntur; ut, Famulus, regius, tem-

pus, amamus.

Éxcipiuntur producentia penultimam genitivi crescen-

tis; ut, Salūs, tellūs, Genitivo Salûtis, tellûris.

Longæ sunt etiam omnes voces quartæ inflexionis in us, præter nominativum & vocativum singulares; ut, Hujus manūs, hæ manūs, has manūs, ô manūs.

His accedunt etiam monofyllaba; ut, Crus, thus,

mūs, sūs, &c.

Q.

Et Græca item per 15 diphthongum, cujuscunque fuerint casûs; ut, Hic Panthus, Melampus. Hujus Sapphus, Clius.

Atque piis cunctis venerandum nomen IESUS.

Postremò, n sinita producuntur omnia; ut, Mana, genü, amatu, diù.

Grammatices finis,

OMNIUM NOMINUM IN regulis Generum contentorum, tum Heteroclitorum, ac Verborum Interpretatio aliqua.

Occulto, quedam profunditas impeetrabilis: A depth that ounding cannot be found.

is.

It,

m

0,

z.

5;

ĭs

m

15.

ut

os,

en-

m

ut,

us,

ue-

US,

nu,

Acarnan, gens ex quadam regione Gracia: the people of Acarnania in Greece,

Accerso, eo ad vocandum, vel voco : to go to call.

Acer, arbor : a Maple tree. Acies, acumen rerum fecantium, exercitus instructio, oculi lumen: an edge: the gray of an Army: the fight of the eye.

Aem, instrumentum far-

toris, ac mulieris ornamensum ; a needle, or an inftruvent wherewith women did

let their hair.

Adeps, omnis pinguedo, five earnis, five alterius rei : Fat Adipifcor, affequutus fum.

Adolescens, juvenis, adulfo named for lacking a dag.
tus: a stripling from twelve
to one and twenty.

do: to compast, to doubt.

Ador, frumenti genus vel farris. Wheat.

m-

Advena, qui non est civis, fed externus: a ftranger.

Equor, mare, pelagus: the fes, because nothing a more plain than it: For equor desh generally senific a plain in any parcel of the world: It is taken for the ayre also: at Aspice bis sens volitantes æquere cygnos.

As, species meralli rubro colore: Brass, and because that in old time money was

made of it, As fometimes doth fignific money. Ather, tota coll fyderuma;

Substantia ac compago: the whole substance of the sibstance of the shere from the five to the extremest circuit of heaven.

Asson, cognatus: a kinf-

man by marriage. qued nobis olim aut vifum contra venena detum : 4 pre- pladius, telum, & ca quibu

Abreondo, to bide ne cognitum: to recognize, fuit, aut alia quapiam ratio- fervative against porson. to know anew, or to come to

Ago, facio: to do. Agragas, urbs Siciliæ: called now Gergenti.

Agricola, qui exercitat rem rutticam : an hubandman. Alcyon, avis marina, hyeme pullos educans: a certain fea-bird that lieth in the Sands, & hatcheth in winter.

Ales, quælibet avis, aut velox : a bird, or swift. Alnm, genus arboris: an

Alder-tree.

Alo, nutrio: to nourish. Alter, the other of the two. Alum, qua fordes deflu-unt, aut labuntur: the paunch, and sometime the belly without.

Amazones, Scythice fæminæ eo quod mammis careant: certain women of Scythia, Ambigo, circumago, circun-

Amicio, veltio: to cleath. Amnn, fluvius: a river.

Ann, avis in aquis degens : a duck or a drake.

Ango, crucio, premo, vexo :

Angui, serpens in aqua degens: a dry or a water-fnake. fignificationis : a tree. Animus, confilii principi-

um : the mind. Anna, nomen mulieris: Anne Annuo, affentior : to affent

and agree unto. Annus, tempus 365 dierum!

& 6 horarum: a year.

Antes, ab ante, eminentes lapides, five ultimæ colum-næ, quibus fustinetur fabrithe pillars, or Sayling stones that fail over the wall to bear the frame, or the dry to be hot. ftone-wall that incloseth a Vineyard, or the firft fet or frontier of Vines.

Antidotas, medicamentum

Amia, mulieris capilli in fronte demissi : a womans forelocks.

Antiftes, in aliqua re fummus: a prefident or chief ruler, man or woman.

Anus, vetula . an old wife. Anxut, nomen urbis Italia. que nunc Tarentina dicitur : Tarentine.

Aperio, indico, refero : to open, to hew, or to declare.

Apes & api, animal mellificum : a Bee.

Apiscor, allequor, acquiro: to obtain.

Apollo, deus quem Graei folem appellant : the God o wisdom and physick, and prophese, and the God that carrieth the Sun about.

Appendix, quod allis adjun-ctum, quafi ex alio pendeat: A penthouse, or an addition to increase a thing, Applico, jungo, advenior to apply unto, or to arrive,

Aproton, nomen invariabile, sed nullo defectum casus a noun undeclined, having

one termination in all cafes. Aquali, vafis genus, quo aqua tenetur ad przben-dam eam manibus: a laver,

Arbor, vel arbos, note

Arcas, ex Arcadia populus the people of Arcadia.

Arceo, pello, & advenire

non fino: to keep away.

Arceffo, voco & accufo: to

call, or to accuse, or to go to accuse. Aritm, urfa, quam noftri feptentrionem discerunt, fig-

num coelefte: a fign called the Bear, or the Wagon. Ardeo, uror, inflammers

Argos, oppidi nomen a sown of the Peninfula Greece called Peloponnefus.

Arma, munimenta, feutum

esliamur. Armor, or any

nd of weapon. Arufpex, qui victimas inpicit. He or fhe that feeketh finies by the bowels of

As est libra, id est, duode- men call our Ladies gloves. eim uncie. A pound of Baechus, deus vini. And swelve unces, or the whole dranken god, the god of Wine.

Baculus, bacilius, et baculus, et baculu

Page or lackey, or continual

Aftu dolo fallaciis. By de-

ceit or guile.

Athamas, nomen viri. an's name which should be faerificed for his fon Phryx-, fundior Athenis putei modo

A champion, or he that firi-weth for a game.

& mote fo Small that it cantot be parted.

Auceps, qui vel que aves capit: a fowler, man or woman. Audeo, fum aufus. To be bold.

Augeo, majus facio, ampli-feminine gender.

r woman.

Auriga, qui vel quæ currum ducit. A wagoner, carman, or a carter.

Aufter, ventus flans a me-ridie. The fouth wind.

Author, qui vel que ali-quod opus facit. The worker teria fumitur. A file worm, r doer of any thing, man or or filk.

Axis, diametres mundi, et An oxe, cow, or bull. dicitur lignum teres, circa Britannia,infula quam munc quod rota currus vertitur. Angli & Scoti incolunt. The In axie-tree: and by tran-life which is inhabited of fution, the fireight line that Englishmen and Scottiffmen, may be imagined from the called Britannia major.

The pole to the other.

Britannia minor. Is Britannia minor. mee pole to the other.

Bacchi fefta. The feast of Bacchus.

Bacchar, herba radicis odo-Tatæ: An herb that the French

Affecla, qui continue et lum et hine bacillum, feipio.

Balneum, locus publicus,

vel privatus, in quo aut fanitatis aut abstergendarum fordium causa lavamur: a

Barathrum, erat locus prointer Achaiam et Macedo- for hell. It is also the hole aimm. The City of Athens. Where any water entreth, and Achaens. Athletes, pugil & luctator. falleth into the earth.

musicum, quod pulsatur ple-Atomus, corpus insecabile. etro vel calamo: the Lute, or any like that is plaid on with a quill. It is also Barbitos, both masculine and feminine.

Bellaria, cibi fecundæ menfæ. Juncates.

Bifrons, habens duas fron-Augur, qui futura pra- tes. He or the that hath a face A foothfayer, man before and another behind.

Bilis, humoris genus. It is with this word atra melan-choly, and with flava choler; and being used alone, is the same disease that cholera is after Cor.Celfus:fee cholera.

Bos, nota est fignificatio.

sain in France.

Bubo, avis nomen, a bevis mugitu. An owle.

Bucephalus, nomen equi

CO

die

Ve:

anı Lift fre

pif

ca fish

eti

m;

pra

pie \$0

Die

gar

qui

dec

infl hole

cas

Te

is L

250

com lum aufi C dote An (

Wer

bear

man

tur.

non

with

th in C

riffin

non fed e

aibu

but n Ca bise a

Ca

C

Ca

C Virg

Alexandri magni. Alexander the great ha horfe.

Byflus, tenuiffimi lini genus. A most sine fore of sine nus. A most fine fort of fine flax, whereof a precious kind of linnen cloth is made. It may be taken for filk alfo.

CAcoethes, malus mos: on evil cuffom, or a bile bard to be cured.

Cadaver, corpus mortuum. A dead carcale.

Cado, corruo, præcipitor, vel labor. To fall, and some-time to bap, to chance.

Cædo, percutio, ferio, ver-bero. To firike, or to beat, and sometime to cut or lop, or to prune trees : fometime to kill, to facrifice, and fometime to break : as, cædere januam faxis, inftare ferro.

Callo, percutio, aut fran-go. To smite, or to break, antiquum verbum, the com-

ly. Cello, à also read without a diphthone. Cæhum vel Cælum, extrema mundi determinatio cum sphæris quas ambit ad ele-Avernus, lacus Campaniæ Bibo, potum haurio, humoprope Baias, quem Plutoni rem attraho. To drink.

Gicatum opinabantur vetepros. A lake in Italy, whererum dentium, vel ovis. Any
mith a difference any of the
hence they thought was the inftrument with two teeth:

or a heep of two teeth, in the

Calum, extrema
mundi determinatio cum
[pharris quas ambit ad elmentum ignis. Heaven, or
with a difference any of the
hence they thought was the inftrument with two teeth:

or a heep of two teeth, in the
alfo.

Calce, pede comprimo. To tread upon, and by a tranflation unto the mind to despife and set naught by.

Calendæ, dies primus cu-jufq; menfis. The first day of

Calco, ferveo, calidus fum. To be bot, or to glow. Callis, via perdurata, id eff

via trita. A path way Calvo, decipio, frustror. To deceive, to beguile, to tromp. Calx, pes imus, & pro cujut-vis rei fine ponitur, vel pro materia qua lapides in muro conglutinantur. A beel, or last end of a race, or line.

Cambio, commuto. To ex-change and of the old writers it is taken for to fight.

Canalis

tis. A channel.

verfum inftar retis invicem tofs wool: Carpere linum, mine alaudam dicimus alar annexa. A lattice, or the to hatchel flax: Carpere ci-lifts of a game place, or of a bum, to eat. pettacle.

196

Le

n.

r,

-

T-

ed te

u,

to

m

Mn-

111-

h-

ma ım lethe hey To an-

de-

cuy of

um.

As i . To

p.

pro

l, or o exiters alis

calcite. A dog, or a dog-fife: a flar, or fign in the Castra, locus in quo milites formament called Canis.

Cano, To fing, to indite po- the pavillion, or the Army. etically, to play upon infiru- Cato, nomen viri. A certain ments : sometime it is to Roman's name.

praise or prophetie.

piendum co. To take, or to go spicio ne aliquid prater to take: and sometime reci-pie me, to go. ss, Nunc per-to be wary and heedful. gam here imperium exe- Cavere n also to put in assuqui, & me domum capeifam.

deceive, to chuse, to abide, and fuffer: as capio dolores. To fum robur, five stipes. catch : as, Navem cepimus. To inflame with love. And i lightly of such fignification as the ablative is that

virgultis dictum. A Goat.

Car, aliquis ex Caria.

Cardo, quo Janua movetur. An hook or hinge.

thing as once we had.

riflima. Sedge. Cerus, pifcis maxim.a

Caro; quod anima careat,

casali, per quod aqua alfo to leafe or to chufe out, Cieo, turbo, commoveo. ? confluit in viis lapide stra- and sometime to taunt or re- trouble, shake, and stir, and buke: Carpere viam. To begin sometime for Cio, it is to cast. cancelle, ligna inter fe moto journey: Carpere vitales Clinis, vel ciner, pulvis, and
dicis intervallis in tranfauras, Carpere lanam, to Cinis, est avis quam alio no

cans, animal latrabile, & galea foem, est cassis, idis, & piscis marinus, & signum hæc cassida. A net or an hel-Castra, locus in quo milites

tentoria fixerunt. The camp, arifing, alfo a little bill.

Caveo, diligentiam adhicapello, capio, five ad ca- beo, provideo, confulo, prorance, and to fave harmless Capio, To take, to delight, to by caution or fureties.

Caulis, in herbis dicitur ip-

Cedo, to give place, to de- citur aer. part and go away.

Cedrus, arbor ingens & sup, or to take supper.
Cocera. A Cedar tree. Coepio, pro incipio, anti-

rum, An hundred pound.

Careo, est rem desideratam under stand: Sometime to de- sometime to deck or trim.

non habere: To lack or be cree and appoint: to fift, Colus, instrumentum qued
without, and especially such a renge, or bolt, to sever and pensa continct. A distast or pare, to fight, to gounto: as, ffindle.

Cholera, ett ventriculi im-

Claudo, obstruo, obsero. To im, to eat.

Caffis, reticulum, masc. pro fop or stay, not to suffer to pass: as, Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Clivus, locus molliter arduus & pro collo ponitur : a bank

Clunis, natium rumor. The

buttoch.

Clue, fplendeo. To hine to glister, sometime to fight. Clypeus, & clypeum scuta

majora & preprie peditum. A buckler.

Czlum. Agraving tool the sky, that is as much of the world as is above the element of fire, which a called ather, or, quintum elementum A Cœlum & also taken for the air, as, In hoc cœlo qui di-

Cono, conam fume. To

m as the ablative is that cameth with it.

Capiffrum, capitis vinculum adhibitum ne animalia aufugiant. An halter.

Capital, quod olim facerdotes geltabant in capite. be angry: Cenferi is also to attentively to comider or take in formament that the Nuns wont to be an upon their to be taxed or valued.

Centum, An hundred.

Centum, An hundred.

Cello, See Callo.

Cognosco, nosco cos qui Cognosco, nosco cognosco,

Centuflis, centum libra- Colo, adoro, veneror. To be om, An hundred pound.

Nor, or wor fire with prayer, Cera, illud qued melle ex to exercife, to make much of, favis expressio remanet. Wax to inhabit, to love. Vitam co-Cerno, video. To see: and by lere, n to lead a life forestime translation to perceive and to plom or till the ground,

Cernere hæreditatem.
Cetus, piscis maxim a whale. quens. A companion by the way, either man or woman.

cibus. The meas of anything, The colick: It is also choler, invent and devise, to fright the hot and dry human. to bring a man to the belief carpo, decerpo. To crop, to ciber, genus leguminis, of that is not.

Carpo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human. Compo, decerpo. To crop, to the hot and dry human.

cit. A maker or builder.

Congrus, conger, genus mifcis. A Congre.

Conjux, maritus vel uxor.

Confulo. To see complet, with an accusative: to give counfel, or provide for, with a dative: To take in good worth with a gentive. Sometime it is to fit in counsel, and to deliberate, but used plurally, as, Confudum Senatores.

Coquo, chum usui aptum

reddo. To drefs meat, to play To ver ef frouble: on Coquit fometime to be fick in bed.

me cura. To concol, to bring; Cucumis, A Cucumous to the first in the control of the cura that in the cura that it is the cura t the cook, to prepare and go about : 4, Bellum coquere. out nutriment unto a natu-

al foment of juice. Cor, præcipuum inter visce-ra, & vitæ sedes, & arteriarum, ac caloris nativi, quo immo, the fame that cubo is cumbo, the fame that cubo is quidam & domicilium. The beart, and fometime it is cupio, opto, defidero. To covet, to defive, to luft for and

factum. A basket.

Cornus, vel cornum, aut cornu, munimentum capitis quorundam animalium. horn. By translation, the frumentum turning of rivers be called Weafel. Cornua. Is fignifieth also the Cures, op-ming of an army, and the towns name ed of a thing.

tium ferens, primo candi- run as rivers do. dum, postea fanguineum, A

Coffuseradix magni odoris, Cultos, qui vel quæ rem
A firub growing in drabia, aliquam tuetur & curat.

Fury & Syria, having a very
Faseant favour, the which
Cyprus, infuladives. fymaniquity burned to their prus the Ife.

O formatic and the syriam of th quo femora vertuntur: The

comb, or drefs the bufs with hip. I Crater, vel eratera, vas amcompago, compactio & compactio. A joynt. Competes, vinculi genus. A goble; or flauding piece. Crepo, sono. To crack, sometime to complain, lament, and the drefs or health.

accuses as, quis post vina gravem pauperiem crepat? Crepundia, prima munuscu-

la que pueris dantur : all manner of things that are gi-ven children in their infancy as corals, Swadling-bands, daggers, simbrels, & Such like. Cres, Cretenfis. A man of

Candy.

Creta, Infula eft. The Ifte called candy.

Crinis, capillus. Hair. Crus, pars a genibus ufque

ad inferiorem pedem : a leg. Crystallus, glacies ex gelu

Culex, vermiculus alarus. A Gnat

eart, and sometime it is Cupio, opto, defidero. To ed for the mind, cover, to defire, to luft for and Corbis, vas ex viminibus sometimes with a dative to favour.

Cupressus, arboris nomen.

A Cypress tree.

Curculie, animal parvum frumentum corrodens.

Cures, oppidi nomen,

Curro, celeriter eo, gradum Cornus, arbor ramos habens pracipito, intenta celeritate duritia &rigiditate cornibus viam quafi voro. To run, and smiles, fructum circa foliti- sometime to flow, that is, to

Cufpis, acutior pars hafta. certain tree unknown among The point of a fear, pike, or partizan, or any other like.

Damno, damno afficio, vel

condemno. To damage of

Dedo,in perpetuum do,vel totum fubdo, five in manus & arbitrium. To yield. Defrutum,a deferendo vi-

num decocum ad mediam partem: wine folden to half.
Dego, ago, To live.
Deleo, expungo, proprie lineas aut regulas. To pus

out, and to cancel.

Delicium, oblectamentum quod nobis voluptati eft. The thing wherein we take pleasure.

Delphin, vel delphinus, vel delphis, pifcis maris, & fignum cœlette. A dolphin.

Demo, aufero. To pull amay and to exempt Dens, notum eft per fimilitu-

dinem:capitur pro onni, que aliquid teri potest. A tooth. Depango, defigo. To faften

down, and to plans.
Defidia, ignaviæ vitium.
Slothfulness.

Dico, loquor, nomino. To

feat, or to tell. Dies, tempus viginti qua-tuor horarum. A day. U

th

ag.

au

di fay of

CHI

E

fan

Pel

En

rel

orbe E

bay, E

E

MARIE leav

El

Diffiteor, inficias eo, nego. To deny.

Digredior, discedo. To go

Diligo, amo. To love.

Diluo, aqua vel quovis humore aliquid purgo : To purge with washing.
Dindymus, jugum montis

Phrygiæ Idæ matri deum dicatum. The top of Ida, the

hill by Trey.
Diphthongus, unus duarum vecalium fonus. A double Sound, a diphthong.

Dipteton, nomen flexum duobus in casibus quibuscunque : A noun declined with two cases what foever.

Diræ, imprecationes, exe-crationes, & inferorum furiæ. Curfes, bannings, and the furies of hell.

Disco, capio doctrinem,

Dispesco, separo, dirime To fever. Displacep: to diffleafe.

Ditionis

Ditions imperii dominii. Of my right & title, We need elt celebre convivium : 2 not ferupulously to refuse Di- banquet or feast. tio the nominative.

Divitia, opes, amplæ for- that videth.

tunæ: Riches.

.

18

i-

J.

u)

H.

te

8

ij

11-

10

233

m.

To

a-

C.

20

vis

To

ris

ımi

the

100

ble

um

uf-

ned

xe-

fu-

end

am.

me,

mie

d

Do, dono ; to give.

Doces, alicujus rei cognitionem alteri trado: to teach, fometime to flew, and to declare to warn & to afcertain.

Dodrans, unciæ novem: Nine ounces.

forrowful. Domo, mansuetum facio:

to tame.

Domms, ædificium ad habitandum factum: an house. Duco, notum eft, to lead,

so marry, to account.

Dulcedo, funvitas: Sweetnefs. Dux, qui vel que ducit aliquema guid, man or woman.

Ecqui : Whether any. Edo, comedo: to eat.

Edo, i. emitto, & quafi extrudo: to fet out & evulgate, and sometime to exhibit and hew, as, edere spectacula, road, or an excursion. Edere animam, is to die. The Excuso, extra culpar fignification of it in all other do; to excuse. brases may be reduced to the first fignification.

Edoceo, diligenter doceo: thorowly

Mata, funt ultimæ precati- lawless man or woman, ones augurum post finem Expergiscor, evigilo; so ones augurum post finem aufpiciorum extra urbem dicta, the prayers that Sooth-fayers faid, after notice taken of binds flying before they enter the Ciry.

Egeo, careo : to need. Elephas, elephantus, animal

fama notum : an Elephant. Ela, civitas Arcadiæ: a city in Arcadia, or a Countrey in

Pelapanne in. Emineo, præ altis appareo, vel excello : to appear before

others, and to pass them. Emo, comparo, mercor to things that we put off. bay.

Epageo. To eas up, to con! Facies: A face, me with feeding. ume with feeding, and to make. leave nothing.

Epulum, quafi edipulum,

Eques, homo equo infidens: Divido, partior, to divide, an horseman, or he or she

> Eremus, locus defertus: a defert or wilderness.

Evipio, extra rapio: to pull

Esurio, famem patior : to

Eventus, eventum quod cafu aut fortuna nobis evenir. Doleo, triftis fum : to be Hap, or that which cometh to

Excludo, extra claudo: to thut out.

Excubia, vigiliædiurnæ & nocturnæ : Watchings and wardings.

Exculpo, perfecte scalpo, vel scalpendo conficio: to carve, to grave, to cut out, to fcratch out; as, Oculum exculpere: to wrest or wring out a as,

Verum exculpere. Excurro, extra curro, vel præcurro; to run out, or to out-run before to amount to a great deal, to make an out-

Excuso, extra culpam red-

Excutio, ejicio, emitto; to Exequia, funebre officium: perfectly to the ceremonies of the burial. Exlex, fine lege vivens: a

awaken. Experior, tento vel tentor :

to prove or to be proved. Explico extendo, & declaro: to stretch out, and to declare. Exta, proprie cor, jecur &

pulmo dicunturithe entrails. Extorra, exul, a banished

man or woman. Exul, qui vel que exulat ; a banished man or woman. Exuo, exolvo denudo : To

put off, to uncloath. Exuvis, ab exuendo : The

Facio, aliquid ago : To

Facefo, facio vel co ad fact. endum : To make, or toget

Fallo, decipio: to deceive Fames, edendi cupiditas

Far, Once a general word for any kind of grain or corne um, filigineum, &c. but n it fignifieth one certain bin called Ador, which a bread

Faroio, faturo, impleo, pin-guefacio, fagino ; To finf, to fil, to fatufie, and to make fat.

Fas, pium, religiolum, dignum factu: Lawfel, rig godly, and worth the doing Fasca, lignorum aut alicu jus rei congeries; A fagget.

Fasti, libri in quibus totius anni res populi Romani scriptæ continebantur, & causæ festivitatum explica bantur; Aregister for the or der of things for the whole year. Fatti dies, were days wherein the Judges migh give sentence, without of-fence of the gods with these three solemn words of the Law, Do, dico, addico. Nefafti dies ; were their contrary days.

Fateor, apnuo, concedo : to grant, and to affent wate.

Fatifco, deficio, aut defati-

gor; abundantly to gape.
Fatifor, fellus lum, To be weary, to faint, and to be

Faveo, recte alicui opto: To

Fel, purgamentum langui-nis; the Gall.

Feria, dies cellationum ab opere; Holy days, or times of pastime used.

Fero, To bear, or to fuffer, & lead or tell, to give, so as ust or advance, to brin forth, to have, to take away to obtain: To ask advice, Pompeius rulit ad pomu-

Ferves, valde caleo: Tobe Fervefco, calcico : To was

LIMI

Fig.-tree, or a certain bile ting in the fundament. Fides, confiantia in omni-bus rebus, Faith and truth. Fides, fiduciam & spem hato have truft.

Figo, to fasten, to plant, to nite with arrow, or such

Filix, herba fine caule, fine Bore, fine femine. phereof there be two kinds, as Herbaries you hall fee. Pilson, Illud fubtile quod

ex lino lanave trahendo du-

itur. A thread.

Finus, lætamen & excre-menta animalium, quibus agri stercorantur. Dung, is also Fimum in the neuter gender.

Finge, formo. To fashion. Fina, extremitas five termimus in unaquaque re, an end

Fio, efficior. To be made. Flaves, flavus fum. To be

pellow.

Flesto, inclino, volvo, duce, moveo. To bow, to move, and to cause to follow.

Fleo, lachrymo. To weep.
Flo, spiro. To blow.

Flos, dictus qui ex arboribus

rel herbis colligitur, a flower Fluo, decurro, proprie ut

liquores: To flow.

Fedio, terram eruo. To dig. Folis, inftrumentum quo

etrakitur atque emittitur venus. A pair of bellows. Fons, (catebraid well. Forceps, infirumentum quo tenetur aliquid. A pair of

mgs. Forfex, instrumentum fartorum, quo aliquid fcindi-tur. A pair of scipars.

Fors, fortuna, casus. Hap. a town of that name at the Forum, a ferendo, quia lites foot of the same hill, trenalia illue feruntur. The Gaudeo, lator: To rejoyce. Judicial place, and then it is named Forum Judiciale: or the market-place, and it is called Forum venale. Frango, rumpo, destruo. To

France, vel france, in-

Pless, arbor vel morbus, thrumentum quo equum in-, ræ: A Giant, felfor coercet: A bridle.

Prico fcalpo : To rub. Frigeo, frigidus fum : To be

Fregi, indeclinabile omnis

fruchi in alimoniam vertimus. Of corn or pulse: Some make the nominative hereof Fruges, and some Frux, the certain terrible woman. formest is not to be missised. Gradior, eo, incedo,

Fruor, delectationem & gredior: To go. fructum capio,&alor,totake pleasure, or fruit and profit of, and to be fed.

Fuga, fugiendi actus: Flying or running away Fugio, vito, currendo relin-

Findo, diffeco, diffindo. To quo: To ff from, to avoid. | Grando, gutta aq Fulcio, fulfineo, munio: To congelatæ: Hail.

Funn, reftis: A rope. Fur,qui vel quæ alteri fub-

Far, qui vel que aucer thef. fig. trahit. A man or woman thief. fig. Grno, ut grues gruere di-

rinæ: Bran or scurf.
Furo, insanio: To be mad.
Fusta, baculus: A club.

Gabii Volfcorum urbs: A town in Italy seventy

miles from Rome. Gallia, Europæ pars, fita in-Gallia, Europæ pars, fita in-tra Pirenæos montes, inter naribus ad pulmonem, vel Hifpaniam, Germaniamque animal: The Wefand, or a We-& duo maria, Oceanum vel. Britannicum & mare no- LI ftrum : France

Garamas, Libyæ incola : A certain inhabitant of Africk. Gargarm, unus ex collibus montis Ida: A very high top of the hill Ida: There is allie

Gelu, proprie glacies:

Froft or ice.

Gigno, genero: To beget.
Gingiber, herba in Arabia
nafcens: Ginger.
Glis, animal muri fimile:

A dormoufe.
Glifco, crefco, augeor, invageneris, utilis, necessarius, Glifco, cresco, augeor, inva-frugalis: Good, profitable, and lesco. To increase and grow, to wax strong, to wax fat, and Frago, cjus quod ex terra much to defre, of fore to covet. Glaten, glutinum aut colla.

Gorgon, nomen mulieris. A

Gradior, eo, incedo, pro-

Greece, a great piece of Eu-rope, which a now under the Turk.

Grajugena, Græcus. Grecian born.

Grando, gutta aquæ in aere

under-prop, and to hore. Grates, gratiz relatz pr Fundo, liquefacio, vel li-accepto beneficio: Thanes, quidum fpargo: To mels or Grez, pecudum multitudo Grates, gratiæ relatæ pre Grex, pecudum multitudos

A flock.
Groffus, ficus abortiva, que non maturefeit: A rash ripe

cuntur : Tocry like a Grane.

Grm, avis nota: A Crane. Gryps, animal pennatum, omni ex parte leoni fimile:

A Griffon.
Gummi, liquor glutinofes,
ex arboribus refudans: Gum.

H Abeo, possideo, teneo: To

Hereo, arcte alicui rei infigor : To cleave unto. Heres, qui succedit in ha-

reditatem alterius: An heir. Halec, pifcis qui fola aqua nutritur: A Herning.

Haurio, extraho humorem, & educo ex profundo ali-quo loco: To dram.

4

Heres, vir illustris & nobl-Genu, curvatura, qua crus & flis: A nobleman, a man o fæmur connectuntur, a ènee.

Gero, porto: To bear.

Gibbu, & gibber, folidus in dorforumor: A jub or bunch.

Gigas, vir altissum statu-The evening star.

Meteroclitum, nomen feous, quam declinationum canones poscunt flexum: A word declined otherwise than the bare rules of the declensions do require.

Hilari, vel hilarus, ju-cundus, lætus: Merry.

Hippomanes, virus ab equa collectum vel caruncula in semila March, May, June and fronte pulli equini, hominem ad infaniam redigens. day, in the rest the thirteenth. fronte pulli equini, homi-Poyfon to procure love withal. or a little piece of flesh grow-ing in the colts forehead, when it is first foaled.

Hirundo, avis notiffima: A Swallow

Hiffrix, animal ex herinaceorum genere : A Porcupike. Homo notæ fignificationis:

A man or a woman. Honor, vel honos, est reverentia quam alicui exhibemus in virtutis testimoni-

um: Honour, worship. Hordeum, ab horrore, quoniam hordeo quam frumento

arifta eft mordacior : Barley. Hoffes, qui vel que ad hofpitium recipit, aut recipitur, & capitur pro peregrino: An hoft or an hoftefs, or guest, man or woman.

nus. An enemy. Huber, fertilis, abundans, & mamma pecoris & hominis: Plentiful, or a dug, or the udder of any beaft.

Humus, terra humefacta: The ground.

Hydrops, aqua intercus: The

dropfie.

Hyems, bruma : Winter.

Aceo, decumbo: To lie. Jacio, emitto, ac vi impollo: To cast, to burle, to lay, as jacere fundamentum: or by translation it is to make a beginning. Jaclo is sometime to pread abroad by rumour, and sometime to object a-gainst one with an accusative, with this preposition In.

grees of divers colours.

firike, to smite, as, Icere co-laphum. Icere fœdus, is to firike up a bargain.

Icon, imago: An image.
Ida, mons altiffimus Troici foli : A bill in the Coun-

try of Troy.

Idus, dies qui dividunt men-

ecur, hepar: The Liver. Igna, unum ex quatuor

elementis: Fire.

Mex, qui fine lege vivit : A lawless body, man or woman.

A Chower.

Imbrex, canalis, vel tegula curva & obtorta, per quam imber defluit: A gutter tyle. Immineo, infto, to hang over. Imperi, violentia, invalionis: Of violence & boifterouf-

Incesso, acculo, impeto: To prosperitate: Envy, forress accuse, to revile, to provoke, to for another man's melfare, or invade, and enter into. invade, and enter into.

Incido, ferio, feco . To cut , to orave in.

Incide, in aliquid, velfuper aliquid cado: To fall into by Hostin, inimicus, peregri-hap, to run into, as, Incidi happen, or to chance. Incipio, inchoo: To begin, to

take in hand, to enterprife. Inculco, eadem læpiusiterando ingero : Often to repeat.

Indo, Impono, to put in. Indoles, facilis fignificatio futuræ probitatis: toward-ness, or likely disposition.

Inducia, pax in paucos dies: A truce.

Indulgeo, obsequor : to fet

much by, and to give to. Inermu, vel inermis, qui armatus non est: Unarmed.

Infans, homo per ætitem nondum sciens fari: A babe. Inferia facrificia que infe-

rius folvuntur: Sacrifice done to spirits in hell. Hereof In-Jahn, lapis preciolus. A ferias facere, s, Manes facri-green precious stone, whereof ficiis placare, that n, to cele-there be divers kinds and de-brase obites and obsequies. ficiis placare, that i, to cele-

Ico, ferio, percutio: 70 debere quod actor pole rike, so smise, as, Icere co-phum, Icere feedus, 4 so tor objicit: 4 denial, and followeth only the Very Bo

Inficio, intingo, vitto, fi maculo; to dye, or to infel Ingruo, invado, imperu facio ; to give an onfet, as

to invade. Injuffe, abique authoritate temere, fine justione ithous bidding.
Infidia, doloia expediation fine juffione

aggredienhominem dum, fallacia: wait for, or a decett.

Inftar, fignificat vel fimili-Imber, agmen aquarum tudinem, vel equiparario largius ex nubibus effufum : nem & menfuram : Like, or as big, or the image.

Intelligo, capio, to under frame Interpres, qui autores declarat, aut aliquid ex lingua in linguam transfert: 'An interpreter, man or woman, or a translator. Invidia, morror ex aliena

of a man.

ocw, eft quidam lepor & feltivitas in verbis : A merry scoff.

Irafcor, ira ftipulor ; to be

marus, mons Thraciæ afper. & incultus ex una parte, es alia fertilis vinetis & olive tis,a hill in Thracia fo names Iter, itio, actus eundi : A

iourney Jubar, fol, velipfius fplem-

dor; the fun beam. Judex, qui vel que judi-cat: A judge, he or fhe.

Jugera, agri tantum quan tum ab uno pari aut je boum uno die arari potett poum uno die arari potett. Plinius. We call is an acre. The authors do vary in the measure of it: for the commodity of the nominative brother cases, we may use Jugerum. Jagum, vertex sivel eacumen montis, the top of an hillo

rias facere, is, Manes facri-ciis placare, that is, to cele-care obites and obsequies.

ansiciat, negationem, se vel taphar is is a comple e sy me-ansiciat, negationem, se vel taphar is is a servitude or a

70

fi-

li-

bi-

169

عكانا

tambo, lingua lingo, to lick, terrestris, the far for some moder. Tribus splendor, a fire, or brightness Limus, vests is jugum fit, humi fixis of the fun, or a lamp. as, superque eas transfa una deligata.

mum ago; to joyn.

Juno, dea, Jovis uxor; the

cades Juniter's wife.

Juro, juramentum facio;

good natura, aut civis, aut gens jubet, & liquor

Juffu, imperio, justione:

Jaha, idem quod exequiz. pareo; to lurk, or to be hid-Justitium, juria dicendi in- den. termifio; No term.

fuveni, qui adole centium excessit atatem : One come

to man's age. Juventus, atas juvenilis :

Javo, auxilium do, to belp.

Abes, hiarus, macula, de- in writing.

decus, a great chap, a fot, a diphonoser, or reproach.

Labor, vel labos, opera, defattatio: Labor & toil, painstaking, sometimes it is mise-ry, calamity, peril, danger, bravel.

Lac, fuecus maternus, quo nimalia nutriuntur: Milk. Latello, vexo, incito, provo-Lacio, in fraudem duce ; to

Latter, graciliora intestina;

be finali guir.

Latter, lae emitto, vel per
blandirias decipio; to give

latte, or to decerve.

Nephews and their

cessors.

Libet, placet: It pleast

Libet, vensus africus;

south-west-wind, by west.

Licet, fas est: It is lam

Lacw locus profundus cum qui efficit rives; a lake, a

Lado, verbo factove aliquem offendo; to hurt.

Lalaps, nomen cujusdam e centibus Acteonis: One of & lienis in nominativo.
Accepts dogs called Lalaps,
or freedy fivriousness. For Italian of the Country of
Liguria.

Laquear, pars superior cu-lingua molliter tango, to lick. biculi parum convexa; vaulted roof of a parlour.

Lafer, herba quædam & fuccus qui ex culmo lafer-leave, to trespafs. pitii exudat ; the herb out of which cometh the juice that bore facta; a cock-boat. num qua coquintur; the the Apothecaries do call Afa zoin, the common people call it Benjamin.

Lateo, abscondor, non com-

Lavo, aqua purgo, to wall. Laurus, genus arboris; a Bay-tree.

Lebes, vas æneum, a caldron, or a pan.

Lecythus, ampulla olearia; a box for oyl and ointment: It is taken also for eloquence

Lego, notum eft, to read. Lemures, larvæ nocturnæ, & terrificationes imaginum:

Hobgoblins or night-spirits. Leo, animal ferox, a Lyon. Leo, imprimo, formo, to imprint, to form, abusivum.

Lethum, mors, interitus: Death.

Liberi, pignora: Children. One fon or one daughter may be called Liberi, and so may Nephews and their Suc-

Libet, placet : It pleaseth. Libs, ventus africus; the

Licet, fas eft ; It is lawful, Lichen, herba vel graviffimum morbi genus: Liverwort, the Apothecavies call it Hepatica. It is also the kind of Lepry called a saucefleam, in Latine Imperigo. Lien, fplen, the milt. Dicitur

dage. Alfo & Weavers wind, a tempest, and a storm. Limax, testudo & cochlea

Limus, veftls genus ab umbilico ad pedes, seu lutum Lanifia, qui domi gladiato- aut coenum mollius, a kind of res docet, & populo vendit; garment, or else slime or mud. Lingo, fambo, id eft, aliquid

> Lino, aliquid alicui rei fuperinduco; to daub. Linguo, committo, pecco; 10

Linter, navicula cavata ar-

Liquefio, liquesco ; to be molten

Liquor, liqueo; Idem.

Liveo, lividus fum, id eft. fordidus : to be wan or filthy. Lixa, coquus in exercitu.

vel qui fequitur quæftus gratia; the scullion that waiteth on an Army.

Locri, urbs in Brutlis; a town in Italy.

Locus, proprie illud quod aliquid continet; a place. Logos, fermo, ratio, verbum;

Speech, reason, a word. Loquor, verba qualiacunque profero; to feak.

Luceo, lucem emitto; to be

Ludo, hidum exerceo, jocor ; to play or to fort. Lues, cum in urbe aut in agro febris aliv ive morbi genus, homines aut pecora, aut utrefque corrumpit; a com-

mon disease or murren. Lugeo, to bewail, to lament a thing, or elfe absolutely 16 mourn, and sometime to be a mourner in apparel.

Luo, folvo, poenas do ; to redeem, to cleanse, to pay for.

Luftra, habitacula ferarum; Dens of wild beafts, or brothel-houses, and petty tiplinghouses of bawdry.

Lynx, animal maculefum, acutiffime videns; Our men call this beaft an Ounce.

M. Arcadia, mons quidam Arcadia, a hill of that name in Arcadia

Magnes, lapis ferrum attrahens; a stone that draweth

irox

iron unto it. It is called alfo Metior, pondero menfuro.

Majores, avi, abavi, proavi, Meto, feco, amputo herbam, atavi, tritavi, & quicunque vel fegetem : to mom. ante hos in infinitum . Our ancestors.

Malo, magis velim : to will rather.

Mando, comedo, vel committo . to eat or to commit. Maneo, fifto, & expecto; so

tarry, or to tarry for. Manes, diinferi inter Numina, leva: Spirits or devils. Manubia, quæ manu capi-

untur ab hoffibus : Spoils saben in war.

Manus, membrum notum: A hand

Mapalia, agreftes cafæ; Sheepcoats or small cottages.

Mare, pelagus; the fea. Margo, cuiufque rei extremitas; the brink or skirt of any thing, or the bank of a river or sea.

Marmor, lapidis genus: Marble.

Mars, Deus belli: the name of the God of War.

Martyr, testis: A witness, man or woman.

Mas, vir; A man,

Massicus, mons Campaniæ optimi vini ferax : An hill in that part of Italy that is calpleasant wines.

Mater, nota eft fignificatio; A mother.

Medeor, do medelam to cure. Medicor, medeor, remedium adfero: Idem.

Meio, mingo, to pifs. Wel, liquamen dulce: Honey,

Meleager, vel Meleagrus, Oenei Ætoliæ regis filius : A man's name. Menda, & mendum, error,

erratum; A fault.

Menses, mulierum profluwium; Womens flowers, Menfis, tempus Lime curri-

eulo confectium : A month. Mereor, aliquid facio, quam-obrem dignus fum, qui obtineam præmium, vel pænam

patiar; to deferve.
Meridies, dies medius; Noon er the moon stead.

Heraclius lapis, or Sideritis, confidero; to measure.

Metuo, timeo : to fear.

Metuor, timeor ; to be feared.

likewife to be moved, to put tales ierant; there were po forth fingers tohim withwhom fix years : It is also wied we play, Will put forth which the origine or first Ori is called Micare digitis.

Miles, qui vel quæ militiam Natali, dies alieui natal exercet: A warrier, a foldier. a Birth-day.

Mingo, urinam facio; to pifs. poifon infelleth the

eeffors.

Misceo, to mingle to serve to kill drine, sometime to trouble. No.

cior ; to take pity on. Mitto, ad aliquem do: to fend.

Mania, muri urbis, the walls potens; a young pig.

f a Town, and figuratively Negligo, contemno, non cu of a Town, and figuratively the Town it felf.

Mareo, triftor dolore afficior; to be heavy, sad, in a

dump or mourning. Monoptoton, nomen non flexum, fed carens omni cafu præterquam uno, & eo obliled Campania, fruitful of quo; A noun having one termination and that in one oblique case.

Mons, terræ tumor altiffimus; An bill.

Mordeo, dentibus lædo; to Morior, e vita discedo; to die.

Mos, vita institutum confuerudine firmatum ; a cuftom. Mulceo, lenio ; to a [mage.

Mulgeo, lac e mammis exprimo; to milk.

Mulier, que non est virgo:

melle; a certain wine confest hurt or to harm,

Multiplico, adaugeo; 19 multiply or increase.

multiply or increase. None, quasi nove, or Munia, onera legi debita,& initium observations officia que publice prestan-

tur ; a duty or office. Mm, exiguum animal, a lendasfequeb

Ancifcor, acquire, to get

Nafer, orior, in mundum verilo; to be born. Nasalà, conditio fanguini Meus, mine. & familiæ; the degree of Mico, fulgeo cum motu, vel and gentry, as generali tremore: Often with certain les, natales oblcuri; Is intermifions to fhine, and taken for years: Sex mili things.

Mine, metus incussiones per Natrix, serpens aquatien verba aut signa, threatnings, a water-serpent, the win

Minores, posteri, etiam post Natu, atate, partu; trinepotes futuri ; Our fuc- or by birth.

Neco, quacunque re occido

Nello, ligo, conjungo ,

Nefrens, porculus per ett tem fabam frangere non

To: Not to pais on to conte Nigreo, niger fio : to be black.

Nemo, ne homo ; No body an or woman.

Neo, filum torqueo; > Pi Nervus, motus fentus instrumentum; a free.
Neuter, Neither of be

Nexo, ligo vel nectore bi Nideo, fplendeo ; to ! Nihil, rei cujufvis prive

Nothing. Nihilum, rei cujufvisprivatio Nil: Vide nihil

Nitor, conor, ago fedulo ; a go about, to endeavour.

Niveo, eft oculorum & all orum membrorum nifb al quid conari ; to give a to

No, nato; to fulm

Notin, nocte: By might.

autem in Martio, Mai &Octobri fex illi

natuor: the nones of a certain firub like the Olive. Palleo, parum albeo: so

Nofter : Ours.

toftras : Of our Countrey, or fattion.

www, ventus meridionaquem nos austrum ap-

nelamus: the fouth wind.

Mubes, vapor humidus
ublime egreffus: a cloud.

Mubo, viro trador: to be
extried to a man, for it is
the wemans part only.

Moga, cum nihil agimus:

Hoge, rifes. None.

Muliu: None. Gundinum, dies & conven-mercatui: tus fratus rerum mercatui:

tno: a verb not much in fe : the compounds thereof s fignifieth to nod.

Music, legitima conjunctio paris & fæminæ in vitæ soietatem : Marriage.

Morse, filii uxor: a daughper inlaw.

Ny dicorax, corvus nocturmus; a night raven.

OBdo, oppono, five appoobez, objectum aliquod, vel

obliaculum, ut peffulum, fera: a bar or flop. Obliviscor, e memoria ali-quid excidere fino: to forget. obles, qui vel que traditur Orie, in fidem alteri : an bostage East. pledge, man or woman. Desido: to fall or perift, and to be flain, to fet as the fun fets. Occide : to kill or flay.

sciput, posterior pars ca-

ecludo, claudo: to fout. Occulso, abicondo, abdo bide.

41.40

Occasio: Idem. corporis of octavus a Offrea, Martio, the tenth month in an oyfter. year, called October.

oder, vel odos, quafi olor ab oleo: est autem infectus er: a favour. Gleafter, olea fylvestris; a

spee, the Greeks call it the be pale.

So, rem certam habeo: wild Olive, or the ground Pampinus, vitis ramus: a Olive, for the lowness.

Olev, odorem spiro & emitto: Panlo, aperio, patesacio:

to give a smell, & that indif- to open.

and, to foresee.

Omen, augurium quod fit ore certain beaft. halfoning, & forespeaking.

Omni: Every one. Onu, pondus alicui injunctum : a burden.

Onyx, unguis & gemma : the nail of a man's hand, a precious stone white like a nait, the haw in a man's eye.

Operio, tego: to cover. Opifex, qui opus facit: a vorkman.

Opis, adminiculi, præsidii Of aid and help. Oppango, circumfigo, circumplanto: to fasten, or to

joyn unto, or plant about. Opus, Opuntis, nomen Civitatis in Locris: a towns name in the country of Locrin.

Orbin, circulus mundi, res retunda: a globe, or a bowle, and therefore the world # called Orbis, because it i every way round like a bowle. Ordior, incipio; to begin,

or to commence. Ordior, id est, texo: to weave. Oriens, regio Orientalis: the

Orior, nafcor, furgo, incipio:

to fpring, to rife, to begin. Orontes, nomen viri & flu-VII: a man's name, or a certain river in Syria, now called Tarfaro.

Os, oris concavum illud intra quod funt dentes & lingua: a mouth.

Os, offis, folidamentum corporis durum : a bone.

Offrea, conchæ species

Ovum: an Egge.

pacifeor, pactum facio, convenio:to make a bazgain. to fall to an accord, somesing to promife.

ferently, fo that the differen- Pango, pacifcor, cano, jungo, ces be made with Beneer Male plango, figo : to bargain, to Obfacio, odoro: to fwell or fing, to joyn, to sail, to failen. to favor a thing: by tran-Pann, quo palcimur: bread. flation it is to perceive and Panther, & Panthera, animal quoddam Pardo fimile:

> Papaver, genus herbæ foporiferum : Poppy.

Papyrus, charta qua utimur in literis scribendis: a certain fort of rush growing in the marish of Egypt, some-what high, whereof they made a kind of paper, and called it Papyrus, whereof our paper now a called likewife.

Paradifus, locus amoenif-fimus: a place of pleasure. Parco, abstineo ab ultione:

To pare.
Parens, pater aut mater, avus aut avia; a father or mother, a grandfather or grandmother

Pareo, obedio : To obey: To bring forth.

Pario, prolem produco. Parnaffus, mons in Phocide duos vertices habens: an hill inPhocis, a country inGreece. Partio, divido, & quafi partes facio: To part or to divide.

Parturio, cupio, aut conor parere: To be toward labour.

Pafco, nutrio: To feed, to nourish. Pascor, nutrior, alor: To be

fed. Paffer, avis falaciffima: &

Sparrow. Pateo, apertus fum: To be

Patier, fustineo, tolero : To suffer, or to abide.

Patro, aliquid mali committo: To commit fome evil. Patrueles, patruorum filii; Brothers children.

Paveo, timeo: To fear.

Peden, instrumentum textorum,& dentatum : a comb, or a weavers stay.

Pesto, orno capillos a To

Pecw, cudis, oris, omne animal quod fub hominis imperio pabulo terræ pafci-

tur; all cattle. .
Pedes, qui pedibus incedit; a footman.

Pedo, ventris crepitum facio; to fart.

Pelagus, mare; the fea. Pellex, mulier impudica; a barlot.

Pello, ejicio, removeo, to drive or put away.

Penates, dii domestici, quod penes nos nati funt; House-kold gods. Pendeo, fuspensus sum, to

be hanged. Pendo, fuspendo, vel pon-

dero, æstimo; to hang, to weigh, to prize.

Penn, cauda; a tail, and at the last it was taken for a

man's yard.

Penus, vel penum, omne esculentum poculentum, quo homines vescuntur; au esculentum manner of victuals.

Perago, perficio; to finish, and to perfest bufiness.

Percutio, ferio ; to fmite. Perdix, avis nota; a Partridge.

Perdo, amitto; to lofe. Perduelli, hoftis; an enemy in the war.

Pergamus, civitas infignis Afiæ, in ditione Trojano-rum, the City of the Trojans, otherwise called Ilium or

Pergo, in re procedo, abeo; so go forward.

Perlego, totum lego; wholly and thorowly to read.

Permiffu, permissione cum nemo adversatur. By suffer-ance, with leave and license.

Perpesior, multum cum
labore ac dolore parior;
throughly to bear or fuffer.
Perplaceb, valde places; so
please very much, or throughly to please.
Perpis, orientalis regio; the

Country of Persia. Pes,ima pars corporis qua

Pete, oro, obsecro, rogo;

Phalers, ornamenta equo-

rum ; Horje-trappings.
Pharus, turris alrifima in portu quæ lucet naviganti-

bus; a watch tower.
Phaselus, navicula velox &

oblonga; a brigandine.
Philoti, nomen mulieris; a womans name.

Phanix, avis in oriente, a Phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia nascens, aquilæ magnitudine.Phenix thebird. Phryx, vir Phrygia, a Trojan. Pieras, pius cultus ; godliness.

Piger, dolet, seu molestum eft; It irketh. Pingo, formam alicujus rei ductis lineis repræfento;

paint.
Pinfo, tundo, panem conficio; to smite with the beak, to beat in a morter, as once they did their grain, and thereof to bake.

Pinus, arbor est picei generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini pineas

vocant; a Pine tree.

Piper, herba; Pepper.

Pifcis, animal quod continue lub aquis degit; a fib.

Pix, refina ex arboribus

fluens ; Pitch.

Placeo, gratus fum; to pleafe. Plaga, retia latiora ad ca-piendas feras; Hunting nets, or wide meahed nets to take

Plando, manibus percutio, ac gestu lætitiam indico; so

clap hands for joy.

Plebs, vel plebis idem quod vulgus; the common people. Plede, fupplicio afficio, punio, ferio; to punifi, to beat. Pleo, plenum facio; to fil.

Plice, contraho, & rugas facio ; to fold, or to plait. Pluo, aquam dimitto; to

Plus, von incrementi, more. Polleo, politum, valeo; to be able to be of power, and some-time it is taken for to pass, or to be better, or more profi-

Pere, colloco, confituo,

Poss, affer, vel qued affind per quod fuper aqui arantimus; a bridge. Postium, ampla domo proprer repensions imbri deambulationis gratta edi ficata; a gallery, or an an

Pofe, peto; to sak, to requir Pofe, latus porte, five in

nuz; a post.
Poto, bibo; to drink. Precerdia, que exta leperant ab inferiore viscerus parte; the midriff.

Pracurre, antecurro, av Pralego, antelego, ut folen præceptores fuis difeipuli

to be an interpreter, or reader, and sometime to a or to fail by.

Pramineo, præcello; to en cel others.

Praneste, nomen urbis; Pranene, nomen uross; a some in Isaly.
Prais, sponior qui se obile gat, id est, sidejustor in lite nummaria; a forety.
Profes, qui vel que praidet; sie or se toda superimetendeth.

Preful, qui vel que pre-est; Idem.

est; idem.

Prandee, prandium sumo vel ante prandium cibus sumo; so dine.

Prece, precationis observationis. Of prayer, of pession.

Primes, so prefix to be against and to ver, to purse and to be hard at hand with adriva, to bide, so expel, of the primessa, primi fructus cagro percepti, qui Deo offeruntur. First fruits of a man ground, or the frilings any other thing.

Princeps, qui vel que principatum obtinet. The Frince or Printess.

or Princeft.

Problema, propositio inter-rogationem annexam habens. A demand.

Prode,manfefto. To to make manifeft.

Proficifeor, eo alio.

forth.

of no weight, shings not worcem reddo; to prick again,
thy regard, or chippings.

Out, How many.

Proc., profero, eloquor; to

Abula, homo futilis: A Resconting percincular

Resconting the many.

omptu, parare fine mora;

ulico; to fing, or to play on acuta decerpo, to shave. allo, cano instrumento

nugo qua maribus decimo quarto anno, feminis duo-decimo circa pudenda oriri incipit; Ripeness of age. Pudet, pudore afficior; It

Patrafeo, exacta infantia Rau.

ragil, qui vel que pirgnan-di artem novit; A champion, Pulvi, & pulver; Duff.

Notum eft.

Pumez, lapis cavernolus; gain. Printer none.

Printer none.

Printer none.

Printer none.

tum restituo; to render, or

to restore.

Printer none. inte centre.

Por, fanies, & quicunque to taft of. mor in putredinem ver-B; Matter or core.
Python, ferpens e putredinatus; 4 ferpens.

Remaining investigo, interroga; no feek for to fearch.
Reminifeor, recor
mini; to remember.
Ren, viscus quode

Quercus: An Oak. Queror, lamentor; to com-lain or lament. Qui: The which.

Quies, vacatio a labore, aut suppose. Cuillet, Everyone, or whover you will.

R Abula, homo futilis : A brawler, or a smatterer know again. in the law.

Rado, cultro vel quavis re refuse

Ramex, ruptura & diftenti Ramex, ruptura & diffentio

ro; to snatch away.

Raffrum, instrumentum dentatum, quo utimur in fænificio ad corradendum fænum: A rake.

Rancio, raucus fum ; to be

ward, or to fall into the Same vex. again.

Recordor, rurfus in mentem riffimæ: An Oak. revoco; to call to mind a-

Reddo, acceptum vel abla-

Redoleo, odorem alicujus

rei refero, vel multum oleo: narchia; Rome. Dungo, fimulo, morfum ac To bear the savour of a thing, culeum infigo; to prick, or or to savour strongly, and by a metaphor, to resemble and

break open.

Rego, guberno ; to rule or

to govern. Relego, rurfus lego, to read

Reminiscor, recordor, me-

Ren, vifcus quoddam; the

kidney. Repue, refuto, rejicio; to refuse.

Reor, arbitror, puto; to Countrey.

Repango, diffolvo, rejungo;

Reperio, invenio; to find. Repetundarum, alienarum ecuniarum, de quibus pra-Desige, caput inclino, is provincia a provinciali-proces to base the bead, bus acculatur, if quas vi au conjuille, purgamenta, & dolo explicavit: Of bribery tacquid ex arboribus fur- and pillage, or of extortion. Brum, foliorum, aux so- Replies, diffolvo; to appled.

Proles, multum five multo rum minutim decidit; things Repungo, iterum ftimulo, vi-

ten she

(pe

80

the

Sai

eff

im

an

me

3

4

ru

CR

ha

gr

an

cio

fol

de

54

20

ur

cla

cli

87

ab

pe

3

Ve

alı

N

*

di

to

ra

4

Si

Res,omnia five corporalia, five incorporalia compre-

Rescio, rursum percipio; to Refpuo, repudio, fperno; to

Restin, funis vel lorum : A Rope or a With.

Resulto, resilio, revertor, in Rapio, per vim traho, aufe- contrarium falio; to re-

Rese, instrumentum quo pifces capiuntur . A net. Rex, nota est fignificatio: A King.

Rideo, cachinno, to laugh. Ringo, os torqueo ut canes; Recide, retro five iterum in to make an evil favour'd face earlem cado: to fall back- like a snarling dog, and to

> Rober, species quereus du-Rodo, mordeo, comedo;

to gnaw.

Roma, urbs Italiæ'quondam a pastoribus condita, olim gentium domina, cum floreret, quarta & postrema mo-

Ros, humor qui fereno tempore colo fluit. A dew.

Roftra, templum feu forum judiciale ante curiam Hosti-Refringo, iterum frango, to liam, in quo erat pulpitum, ex quo concionari folebant ; the place where matters are declaimed.

Rudens, funis nauticus; A. cable.

Rado, graviter sono ut afinus: to cry like an Afs. Rumpo, frango, to break.

Ruo, cado, to fall. Rm, locus extra urbem, ubi agri funt & villæ: the

SAcer, quod Holy. venerabile e

Sacerdos, deo dicatus, ad facrificia facienda : A Prieft

or a Nun. Sacro, deo dedico, facrum facio: to dedicate.

sal, quo utimur in cibia condiendis: salt. Salio, fako, se leap, or so

the male covereth the female. divide or feparate.

Sallo, fale condio ac conSeco, divido : to cut.

Spergo: to falt, to powder, or to feafon with falt.

Saito: to leap or to dance. Salum, mare, a sapore falis: the Sea.

Salm, incolumitas : Health.

Samnite.

Sancio, firmo, & proprie effuso sanguine per hostiæ immolationem : to make fure

and to establish. Sangui, cruor qui ex vulmere spargitur : Blood.

Sapphirus, pretiofus lapis: A Sapphire.

Sapientia, rerum divinaentia: Wifdom.

Sapio, saporem habeo: to have a tafte.

Sarcio, purgo, reficio, inte- called the meaning. grum facio: to patch and

Sardonyx: A certain precious stone.

Satago, fatis ago, laboro, follicitus fum : to do, to endeavour.

Satrapas, princeps: a Prince. Scabo, frico : to feratch, or

to rub. unguibus ac manibus: claw or to Scratch.

Scando, in altum tendo: to

climb. Scindo, feco, findo: to cut or to divide.

Scio . To know.

Scobs, & fcobs, eft id quod limam : Duff.

Scriba, qui literas, vel gesta, vel tabellas, & fimilia scribit alterius nomine : A Scribe or Notary

Scrite, literas formo: to

write. Serobs folfa aut puteus : A

ditch or pit. Scurra, qui rifum ab auditoribus captat, non habita dum : to pitch or to lay down.

verecundia , aut dignitatie : A scoffer,a jefter, e perafite .

Sedeo, quiesco : to lit.

Corn yet standing.

gather a part. Semi, id eft, femias, fex denti : Senny, Muftard.

Sammi, nomen gentis: A unciæ, dimidium afis: Half a pound, or the half of any mum. Fine linnen cloth lawn. whole sum. Senetta vel fenectus, feni- fingultum emitto: to fo

um, atas: old age. Senex, senio confectus: An

old man.

Senio, quod fex puncta continet: the fife point.

Senium, idem quod senecta. Sensus, & sensum organum rum atque humanarum sci- sentiendi, & quod mente concipitur: Any of the five wits, called the fenfes, or that before. which the mind conceiveth,

> Sentio, aliquid fenfu percipio, pro intelligo ponitur: to perceive by some sense, or to understand.

condo : to bury.

Sepio, obstruo, circundo, the Sun. munio: to compafs, to hedge. Seps, ferpens parvus: A

Scalpo, sculpo, & fodio little serpent, after whose stroke the members do rot. Sequer, abeuntem subse-

quor: to follow. Sermo, loquela : feech. Ser, populus Afiæ: One of

a certain people in Asia called

Sero, femino, planto: to fow ab aliqua materia decidit or plant, or to graft, and someper ferrum, terebram, aut times by translation, to beget, also me say, Serere bella, sim jacto: to parkle ferere certamina, id eft, mo- frinkle. vere lites & pugnas.

Serpens.anguis: A dragon, serpent, or a snake.

Sibilus, eff quidam firidor pearance. oris per angustam spiritus

emissionem, inter dentes Specus, sf fere: An hissing. crare lice Sido, descendo ad seden-a prey in

um: to pitch, or to tay aug.
Siler, arbor quam vulgo fa- to destife.
Siler, arbor quam vulgo fa- to destife.
Spinny, agrestium prunolicem vocant : An Ofier, with

teap in brute beafts do, when , Secorno, abjungo, separo: to fignifieth a simple, that a apothecaries do use in Laticalled Seceli Malliliense.

Silex, lapis durislimus, unde Seges, frumentum in Spicis : Ognis excutitur : A flint from Sinapis, & finapi, herba eft

Seligo, seorsum colligo : to semen ferens, tanta acrimonia ut lachrymas cieat come-

Sindon, velum subtiliffi-Singultio, graviter tuffio &

Sino, permitto: to suffer. Sinus, & finum, genus valis finuofi: A bowle, or a dife to drink wine or milk in.

Siren, monstrum maris. 4

Maremaid.

Sifer, herba curus radix pracipue est in usu: A parinip. Sisto, Stare facio: to flaved

Sitin, desiderium potioniss thirst.

Soboles, fucceffio : An offfring.

Socrus, uxoris, vel mariti mater : A mother in law.

Senta, spina: A thorn. Sodala, ejusdem fortis so-Sepelio, defunctum terra cius: a fellow.

Sol, qui Phœbus dicitura

Soleo, fuetus fum : to be Solium, fella regia, in qua

reges jus dicentes fedebant . A throne or chair of flate. Solvo, quod ligatum erat diffolyo, ac enodo: to losse.

Somnus, fopor, quies: Reep Sono fonum faciorto found. Sorbeo, diglutio quicquam molle : to sup.

Soror, notum-eft : A fifter, Spargo, late projicio ac paf-

Species, effigies, aromara, genue. vifio. A form, fice the kind of a thing, or an as

Specio, video: to fee. Specus, spelunca unde fpecrare licet. A den to wall

sha difference, Montanum, it rum arbor. A for-tree

Fplen, lien, viscus queddam, nautis utile est, ut superna-

Spondeo Sponte promitto; to promise, and sometime to pio: Privily to steal away. betroth.

sponfalia, promisio five stipulatio futurarum nuptiarum: Betrothing with conditions taken.

Sponte, natura & ingenii fmelled out. proprii: Of nature and own

diffolition.

Statuo, pono, colloco, eritime to decree and appoint, Sometime to dedicate, and fet before.

Sterno, projicio in terram: to throw down, or to fread.

Sterto, dormio, femnum altum dormiendo capio: to mium mihi: to take.

Reep till we fnort.

Stipe, & ftips, pecuniæ enus, quod per capita colligere folent : a money gashered by the poll, for the use of the gods, or for the poor : reverentia precor:to intreat. and therefore it fignifieth a

the body of a tree. Idem quod

Sto, erectus furn, vel maneo: to stand.

Strepo, fonum facio: to

make a noife. Strillo, ftrepitum edo: to

make a noise, a whisting, or croaking

strideo, facio stridorem, so-num violentum ; to make a great noise, or to grash with seeth. It is applied also to wheels, to door hooks, to serpents, to the sea, and such other things.

Stringo, premo, arcto: to nake strait, to pull, some- feros: a promontory in Laco-

time to ftrike.

Struo: to build, to pile up, go down to Hell.
and sometime to endeavour, Tagus, fluvi and to go about, or to fet in habens arenas aureas : a cer-

Stultitia, imprudentia, ftoliditas : Foolshness.

Suadeo, hortor ad id quod intendo: to counfel.

Suber, ganus ligni, quod

Sublego, fur to aliquid furri-

Suboleo, leviter oleo, five

odoratus fenfu leviter per-cipio: to savour, or to smell a thing a little, and by tranflation to be effied, and to be

Suesco, soleo; to be acen-

Sustain or abide.

Sugo, spiritu attraho succum; to fuck. Sulmo, oppidum in Brutiis

Sum : to be.

Samo, multum & pene ni Supellex. res domestica

Houshold-Stuff.

Suppetia, auxilium, subsidium: aid, help, succour.
Supplico, humiliter & cum Surgo, erigo me: to arife, reward or profit. Strips, origo, progenies, grow to increase. It is also to oboles: a fock, a tribe, a sarife by little and little, as descent, and sometime it is things do in building.

Sm, animal fordidum: a Boar, Sow, or Hog.

Symodus, conventus; council congregate.

Taceo, fileo, non loquor, hot. to keep filence. Tedet, pertæfum eft, difpli-

cet: It irketh or wearieth Tanarus, locus umbrofus in radice Malez promontolocus umbrofus rii Laconiæ juxta Spartam civitatem in quo quia hiatus magnus est, & îtrepitus quasi progredientium sentitur, dixerunt veteres per hunc effe descensum ad in-

Tagus, fluvius Lufitaniz

tain river in Portugal. Talio, vindicta, hostimenrum; avengement, or like for like.

Talpa, animal captum oculis muri fimile : a Mole,or Want. Tango, percutio :totouch.

Tantundem, zque tantum as much.

6

1

q

tr

80

72

m

set

41

or

co

ia nu

to

re

we

20

ver

tro

col

cha

am

out

adu

tral

or t

mea

rius

unt

duc

7

7

2

2

2

2

Tapes, vel tapetum, vel tapete, id est, panni depicti tegimen, mire pictum variis coloribus: a carpet, or a cloth

of arras.
Tartarus, demissior inferni locus : Hell.

Taygetus, mons in Laconide Baccho facer, fub que Sparta & Amyclæ, an hill in Lace-Suffero, sustineo, patior: to demonia, where Sparta and flain or abide.

Amyclæ the Cities do stand.

Teges, vile ftragulum, mat-

ta scirpea; a mat. Temno, sperno: to despise.

Tempe, pulcherrimus ager in Theifalia quem Peneus alluit: a very fair field in Theifalia, most pleasant to behold, and therefore appellatively it may be used for a place of delight, as Paradise and Elifum are: there is also Tempe in Bootia, called Temnefia Tempe: another in Sicily, named for difference Helorix: the first cased Thesialia Tempe.

Tendo, expando: to firetch

Teneo, apprehendo: to hold . Tepeo, in medio inter calidum & frigidum fum: to be warm.

Tepefco, tepidus fio: to wax

Ternio, numerus ternarius: the number of three. Tere, comminuo, confumo, tundo: to wear by diminishing.

Tesqua, loca edita, aspera: Rough places. Testa, qui vel qua testimonium profert : a witnefs,

man or woman. Teucrus, Teucer, nomen proprium Trojanorum referos: a promontory in Lacogis: a name of a certain nia wherein an entrance to king of Iroy.

Texo, telam ftruo ac paro :

Thebe, nomen quarundum urbium: the name of a City in Egypt, and of another in Bœotia, you shall also find in authors Thebæ and Theba.

Therma, loca aquas habentia, aut natura sponte calen-

tes; aut fornace calefactue, curro ac perlego:to read over fundendi lavandive ulibus fervata: Hot baths.

Thorax, pectus & pectoris munimentum : The breaft. and breast-plate.

Thrax, vir Thracia; a Thracian.

è

r-

le

ra

P.

d

t-

er.

118

138

20

a-

ife

Go

ed

er

e-

ch

ld.

li-

to

ax

19:

10.

ıg.

a:

ti-

fs,

en

re-

zim

: 01

um

in læ-

178

ene

en-LÇI,

a.

Thus, incensum libamen quo Deum veneramur, aliquando ipfa arbor: Frankincenfe, and the tree.

Tignus, tignum, trabs qua varie difpolita domus ex-

truitur : a rafter.

Tigra, animal velocissimum & truculentum : a Tigre. Timeo, metuo: to fear.

Timeor, metuor: to be feared. Titubo, lingua vel pedibus vacillo: to stumble or stam-

Tollo, elevo, Sublevo : to lift

up, to bring up, as children are by nurning, or also to flay or take away.

Tondeo, crines vel lanam feco forcipe: to clip or fhear.

Tonitrus, & tonitru, nubis ictæ seu potius diruptæ sonus: thunder.

Tono, valde fono, ac facie

tonitrum: to thunder Torpeo, languidus fum & remilfus : to be fluggift and

weak. Torqueo : to wreath, wrest, to wind or turn about, to go-

vern, to fin, to vex and trouble, to whirl, &c. Torque, circulus aureus

collique ornamentum : chain to adorn the neck.

Torrens, fluvius per pluvi-am collectus: A Lake without fpring, begun by rain.

Torres, uro, alio : to rost. Torri, lignum ardens vel aduftum; a fire-brand.

Tot: So many, or many Tratto, trahe, vel furfum traho: to pull and draw up, or to handle by fair or foul means.

Trade, in potestatem alterius transfero: to deliver unto another.

Traho, vi ad me rapio ac duco: to draw.

Tremo, commoveor, agi- drupede porto: to carry tor : to tremble.

Tres : three.

Tribus, progenies: a kindred. Trics, capilli pedibus pulio- fell. rum gallindceorum involuti: Hair or feathers wrapped about the feet of chickens, or pigeons; also ugin trifles.

Triptoton, nomen quod triquibuscunque casibus intestitur: a noun declined

with three cafes.

Tros nomen viri: a Trojan. Trudo, manibus pedibuive or: the fring time.

impello: to thrust.

Tu: thou, Tuber, dictum a tumendo, & priore longa, terræ callus: a swelling in any thing, a mushroom, or that whereof the push in.

Tueor, defendo: to defend: Tuer, video: to fee.

Tundo, decutio, pulfo: to

beat or to knock.

Tullis, vehemens spiritus eruptio, ex qua meatum fuum obstruunt excutere conantes: the cough.

Tybra, fluvius Italiæ : Tyber. Tybur, oppidum Italia.

[] Ado, eo: To go.

Valeo, poilum, validus ac tus: an hog. fanus fum : to be in good health, or to be able,

Valua, funt fores geminas habentes partes in fe coeun- or to change. tes: a two leaved door.

Vannus: a van to winnow corn with

Vas, vadis, vadimonium: 4 surety in a matter of debt. Vas, vafis, instrumentum ad um : a veffel.

Vates, poeta, & qui futura prædicit : a Prophet, or a Prophetess.

ilber : The adjestive figni- interchange when turns be. fieth plentiful, abundant, copious: the substantive fignifor plenteousness: as, Uber vasa vinaria religant. agri : for Fertilitas agri.

Translego, legendo trans- clauditur offium: a door bar.;

Vehe, navi, plaustro, qua-Vello, traho, extirpo: so pull

or to pluck up. Vendo, venundo, alieno: to

Veneo, vendor : to be fold.

Venio, ad aliquem accedo: to come.

Venter, qui a pectore ad pubem terminatur: a belly Venus, dea amoris & venu-

Statis: the goddess of love and

Ver, anni pars temperati-

Verber, instrumentum lon-gum verberandi : any thing that we beat withal, as a rod, whip, wand, or other. It figni-fieth also the stripe.

Verbern, hoc non viderur deficere ullo cafu. Vide Verber.

Vergo, tendo, declino : to bend, to go, to encline fome

Vermi, a vertendo, quia fefe torquendo renit : a werm. Verna, ex ancilla domi natus fervus: a bond-man born of a bond-woman at home. Is is afed adjectively for that that is domestical, or not firange: as, Vinum verna.

Verres, porcus non caftra-

Verro, purgo, traho: to sweep.

Verto, muto, volvo: to turn,

Vervex, mas inter oves, cul adempti funt tefticuli: Weather.

Vescor, utor cibo,& pasco:

Vefper, idem quod Hefpealiquid capieadum idone- rus. It is called also Vesperugo, and it is taken for the evening tide.

Veto, prohibeo: to forbid. Vicem, vicifitudinem : 48

Video, oculis intucor : to fee. Vieo, ligo, feu inflecto: to fieth a pap, or a due, or an bend or to bom: thereof Vicudder of sometime it is found tores be called Coopers, qui

Vigil, qui vel que vigilat: Velin, intrumentum que a watcher, man or woman. Vincio, ligo: to bind.

at : an avenger, man or wo-

Vir, notum oft: a man.
Virgilius, Poeta: a Poets name.
Virge, quæ non eft paffa
virum: a uirgin.
Virtus, ars bene recteque

vivendi-virtue,orgreat power Virus, venenum, & gravis

dor: Poyson, or stench. Vocito, fre natura, violentia : ftrength,

ower, nature, violence. Viscum, vel viscus, id est, But, Volo, vis, i to will, or hirdline. ad aucupium : be willing.

Vince, supero: to overcome. Vife, eo ad videndum, to go Vindez, qui vel quæ vindi- to fee.

da, quæ ex arena & cinere fit: Glass.

Vivo, vitam ago, to live. | Wirge ulcifor, vindico, to avenge. thrust.

unguis, durities, digitorum, tam in avibus cæterifque beftiis, quam in homine, a nail, burn, and by translation to a hoof, and a talon.

Vocito, frequenter voco. Of-

Volvo, verto, to rowle.

Vami, vel vomer, nomen fee. habet, quod terram vomat, Vitrum, materia transluci- the plough-share. 6 T

C

I

E

0

P

Q

7

A

0

Ut

Te

Vomo, per os ejicio, to vemit, or to par-break. tirgeo, premo, compello, to

uro, adore aut frigore, non-nunquam alia vi lædo, ro

hurt, or to grieve. usor, usum rei habeo, toufe.

Vulgus, multitudo ignobi-Volo, as, to fly, or go apace: lis, the base and common as, Navis volat. Fama volat. people.

Vulpes, animal afturum, a Fox, or a Fixon. uxor, viri conjux, a wife.

Finn interpretations Nominum & Verborum Grammatices Regie.

Magister discipulos ad studium literarum cohortans.

ITOs ad fe, pueri, primis invitat ab annis, Atque sua Christus voce venire jubet ; Præmiaque oftendit vobis venientibus ampla; Sic vos, ô pueri, curat amátque Deus. Vos igitur lati properate, occurrite Christo, Prima sit hæc Christum noscere cura Doum. Sed tamen ut Dominam possis cognoscere Christum, Ingenuas artes discito, parve puer. Hoe illi gratum officium est, hoe gaudet honore; Infantum fieri notior ore cupit. Quare nobiscum studium ad commune venite, Ad Christum monstrat nam schola nostra viam.

Puer ante lectionem.

ETerno foboles amata Patri, Quem vox æthere missa mandat unum Audirique, colique, Christe, qui nos Ad te voce jubes venire blanda, Affirmans pueros Deo placere; Da fanctum mihi Spiritum, Magistro Ut monstrante, viam ingredi, Redemptor Ad te qua licoat venire, possim; Da cum moribus artibusque honestis Sacri dogmata puriora verbi Addiscam; sapientiaque & annis Ut crescens, tibi plurimos, & ipia

Olim

Olim adducere, que sacit beatos, Doctrinámque alsos docere possim. Hæç est summa mei, capútque voti ; Quod ratum jubeas ut esse, per te Ipsum Christe rogo, tuúmque nomen, Æterno soboles amata Patri.

I,

to n-

to.

to

Puer orans ante Cibum.

Conditor & rector magni Pater optime mundi,
Huc ades, & donis auxiliare tuis;
Nate Deo, nostræ reparator Christe salatis,
Ut cibus, ut positus sac bene poras alat.
Et tu sancte comes, dux solatorque piorum
Spiritus, huie mensæ miris adesse velis.
Corpora sic recte pascentur nostra, nihisque
Languida sic poterit lædere membra mali.

Post Cibum.

Corpora qui solito satiasti nostra cibatu,
Qui satias toto quicquid in orbe manet;
Pasce tuo, Genitor, mortalia pectora verbo,
Nostraque cœlesti nectare corda riga:
Quo pariter membris, pariter quoque mente refecti
Usque tua liceat nos bonitate frui;
Jandem etiam placido vectos super æthera cursu,
Inter sælices astra tenere choros.

Oratio Matutina.

Christe, Dei zterni soboles zterna parentis,
Ex illibata virgine natus homo,
Morte tua qui devicta de morte triumphas,
Et peccata tuo sanguine nostra lavas;
Ah vitam largire piis sine sine beatam,
Qui te cunque side non dubitante colunt.
O da peccati tangat mea pectora sensus,
Delicii ut pigeat, peniteatque mei.
Utque petens veniam credam tibi vera prosesso,
Et studium de te pendeat omne meum:
Te solum venerer, tibi discam sidere soli,
Unicum & agnoscam te Dominum atque Deum.
Neve tuo à cultu vesana mente recedam,
Résque prior mihi sit nomine nulla tuo.
Nec me quicquam in vita aut in nece separet abs te,
Sed semper famulus sim, maneamque tuus.

AMEN.

